

БЪЛГАРСКА НАРОДНА БАНКА

ГОДИШЕН ОТЧЕТ • 2000

Издание на Българската народна банка
1000 София, пл. „Княз Александър Батенберг“ № 1
Телефон: 9145/6271, 1351, 1906
Телекс: 24090, 24091
Факс: 980 2425, 980 6493
Печат: Полиграфична база на БНБ

© Българска народна банка, 2001

Материалите и информацията, публикувани в
Годишния отчет на БНБ за 2000 г., могат да се
ползват без специално разрешение, единствено с
изричното позоваване на източника.

Web site: www.bnb.bg

**Уважаеми г-н Председател
на Народното събрание!
Уважаеми госпожи и господа
народни представители!**

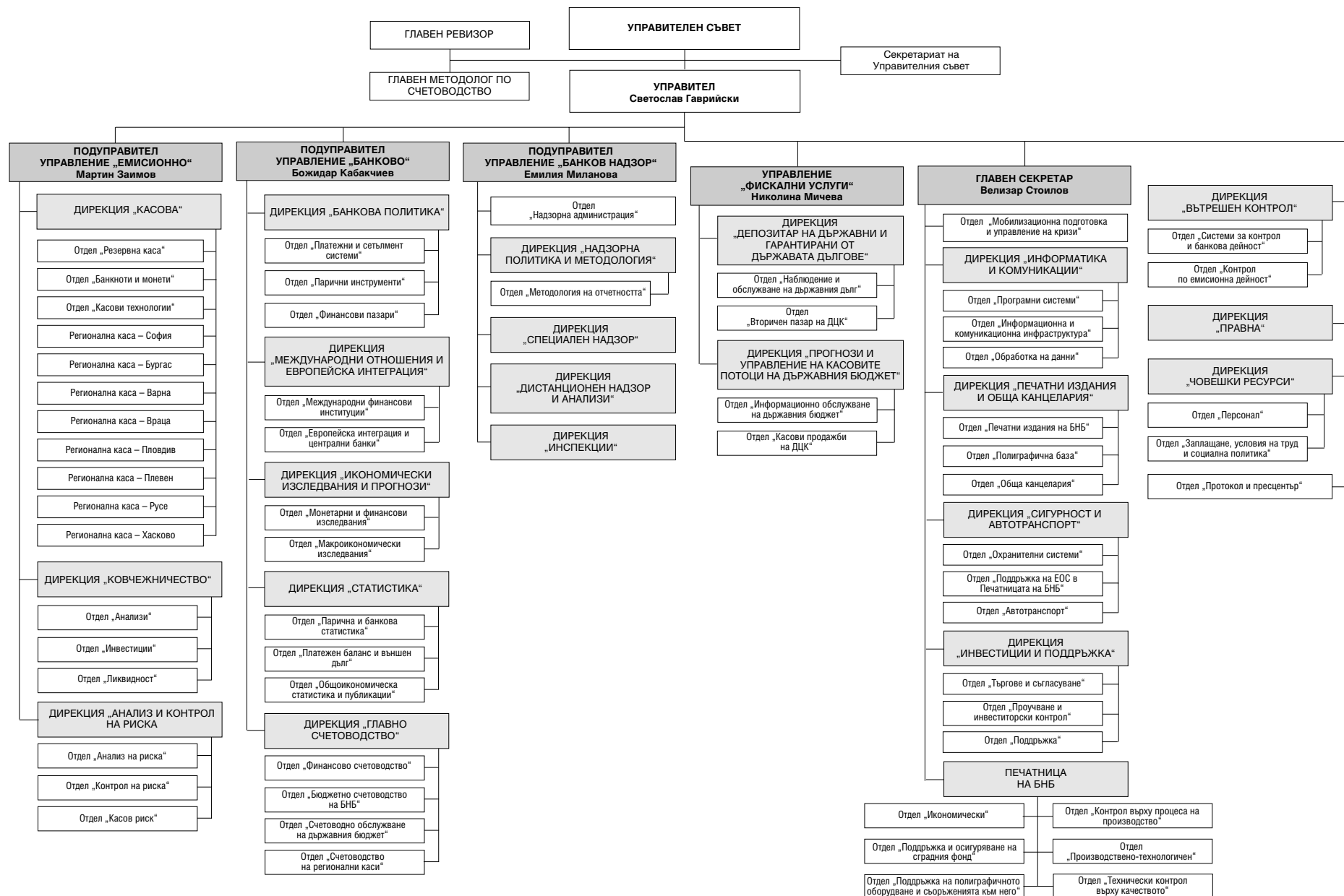
*В съответствие с член 1, алинея 2 и член 51 на Закона за
Българската народна банка ви представям отчета на банката
за 2000 година.*

A handwritten signature in dark ink, consisting of a series of loops and a long horizontal stroke at the end.

Светослав Гаврийски
Управител на Българската
народна банка

Организационна структура на БНБ

(към април 2001 г.)

**Ръководство на
Българската народна банка**

УПРАВИТЕЛЕН СЪВЕТ

Светослав Гаврийски
управител

Мартин Заимов
подуправител

Румен Аврамов

Емилия Миланова
подуправител

Гарабед Минасян

Божидар Кабакчиев
подуправител

Георги Петров

Абревиатури

АД	– акционерно дружество	НСИ	– Национален статистически институт
АЕЦ	– атомна електроцентрала	ОББ	– Обединена българска банка
БВД	– брутен външен дълг	ОИСР	– Организация за икономическо сътрудничество и развитие
БВП	– брутен вътрешен продукт	ОЛП	– основен лихвен процент
БДЖ	– Български държавни железници	ОНД	– Организация на независимите държави
БДР	– български депозитарни разписки	ПОС	– устройство за търговия на дребно с кредитни карти (post of sale)
БИСЕРА	– Банкова интегрирана система за електронни разплащания	РБ	– републикански бюджет
БКК	– Банкова консолидационна компания	СЕБРА	– Система за електронни бюджетни разплащания
БМР	– Банка за международни разплащания, Базел, Швейцария	СПТ	– специални права на тираж
БОРИКА	– Банкова организация за разплащания с използване на карти	ТБ	– търговски банки
БТК	– Българска телекомуникационна компания	УС	– Управителен съвет
БУС	– банков унифициран стандарт	ФГВБ	– Фонд за гарантиране на влоговете в банките
БФБ	– Българска фондова борса	ФРС	– Федерална резервна система на САЩ
Г-24	– групата на 24-те индустриално развити страни	ХИПЦ	– хармонизиран индекс на потребителските цени
ДБ	– държавен бюджет	ЦБ	– централна банка
ДДС	– данък върху добавената стойност	ЦЕФТА	– Централноевропейска зона за свободна търговия
ДЦК	– държавни ценни книжа	ЦКР	– Централен кредитен регистър
ЕАСТ	– Европейска асоциация за свободна търговия	ЦРБ	– Централен републикански бюджет
ЕАД	– еднолично акционерно дружество		
ЕК	– Европейска комисия	BIS	– Bank for International Settlements, Basle
ЕКОФИН	– Икономически и финансов съвет на ЕС	CHF	– швейцарски франк
ЕС	– Европейски съюз	CIF	– Cost, Insurance, Freight
ЕСЦБ	– Европейска система на централните банки	CZK	– чешка крона
ЕЦБ	– Европейска централна банка	ECB	– European Central Bank
ЗБ	– Закон за банките	ECOFIN	– Economic and Financial Council
ЗБНБ	– Закон за БНБ	ERM II	– Exchange Rate Mechanism II
ЗДБ	– Закон за държавния бюджет	FLIRBs	– облигации с първоначално намалени лихви
ЗМР	– задължителни минимални резерви	FOB	– Free on Board
ЗУНК	– Закон за уреждане на необслужваните кредити, договорени до 31 декември 1990 г.	GBP	– английска лира
ИПС	– Икономически и паричен съюз	GDDS	– General Data Dissemination System
МВА	– международни валутни активи	IMF	– International Monetary Fund
МВФ	– Международен валутен фонд	JPY	– японска йена
МСС	– Международни счетоводни стандарти	OECD	– Organization for Economic Cooperation and Development
МФ	– Министерство на финансите	PLZ	– полска злота
НС	– Народно събрание	SDR	– специални права на тираж
НСЗ	– Национална служба по заетостта	USD	– щатски долар

Съдържание

I.	Развитие на световната икономика и финанси	
1.	Обзор и глобални тенденции в развитието на световната икономика _____	11
2.	Развити страни _____	12
3.	Страни в преход към пазарна икономика _____	14
II.	Развитие на българската икономика	
1.	Реален сектор _____	21
	Брутен вътрешен продукт _____	21
	Инфлация _____	24
	Заетост, безработица и заплати _____	25
2.	Външен сектор _____	27
	Платежен баланс _____	27
	Външна търговия _____	29
	Брутен външен дълг и дългови индикатори _____	34
3.	Паричен сектор _____	38
	Парични агрегати _____	39
	Кредитни агрегати _____	43
	Степен на монетизация _____	44
	Лихвени проценти по операциите на търговските банки _____	45
	Касова дейност на БНБ _____	46
4.	Фискален сектор _____	48
III.	Управление на валутните резерви	
1.	Размер и динамика на международните валутни резерви _____	55
2.	Стратегия при управлението на международните валутни активи _____	57
3.	Структура, доходност и управление на риска на международните валутни активи _____	58
IV.	Ликвидност и финансови пазари	
1.	Ликвидност _____	65
2.	Финансови пазари _____	69
	Пазар на ДЦК _____	69
	Валутен пазар _____	70
	Пазар на акции и корпоративни облигации _____	73
	Платежна система и сетълмент _____	75
3.	Кредитен регистър _____	77
V.	Банков сектор и банков надзор	
1.	Основни тенденции в развитието на банковия сектор _____	81
2.	Спазване на изискванията за разумна банкова дейност _____	87
3.	Дейност на банковия надзор _____	89

VI. Евроинтеграция и международна дейност	
1. Европейска интеграция – една година преговори за членство в ЕС _____	97
2. Взаимоотношения с международни финансови институции _____	99
3. Двустранни отношения с централни банки _____	99
VII. Финансови отчети на БНБ	
1. Годишен счетоводен отчет _____	103
Изложение на отговорностите на УС на БНБ _____	104
Баланс на БНБ към 31 декември 2000 г. _____	105
Отчет за приходите и разходите _____	106
Отчет за признатите печалби и загуби _____	106
Отчет за паричния поток _____	107
Бележки към счетоводните отчети _____	108
2. Отчет по изпълнението на бюджета на БНБ _____	122
Приложения _____	125

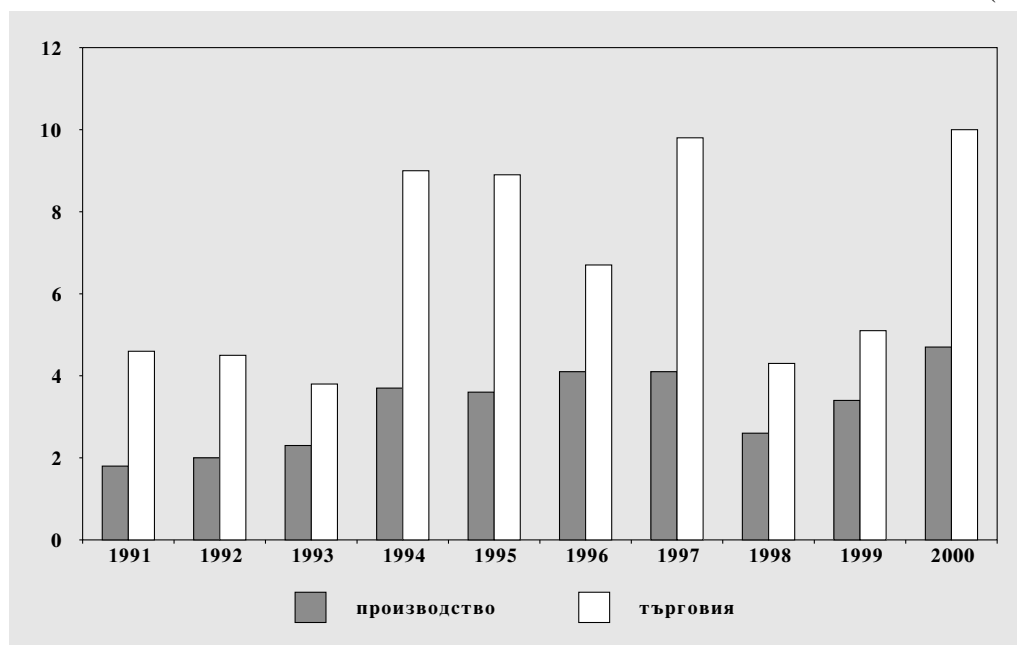
I. Развитие на световната икономика и финанси

1. Обзор и глобални тенденции в развитието на световната икономика

Благоприятните тенденции, наблюдавани в развитието на световната икономика през 1999 г., се запазиха и през 2000 г. Процесът на подобряване на глобалните икономически и финансови условия продължи. Като основни фактори за нарастване на икономическата активност могат да се посочат неочаквано високите темпове на растеж в САЩ, Русия и Югоизточна Азия, както и стабилизирането на растежа в Европейския съюз. Предварителните прогнози на МВФ са за увеличаване на световното производство до 4.7% и повишаване обемите на световната търговия от 5.1% през 1999 г. до 10% през 2000 г.

ДИНАМИКА НА СВЕТОВНОТО ПРОИЗВОДСТВО И ТЪРГОВИЯ

(%)

Източник: МВФ.

Въпреки очакванията за постепенно нарастване на световното производство на енергийни източници през изминалата година тенденцията към повишаване на техните международни цени продължи и в края на първата седмица на септември¹ те достигнаха рекордните 35 щ. д. за барел. В резултат на това в по-голямата част от страните прогнозните стойности на инфлацията бяха ревизирани нагоре. МВФ прогнозира за 2001 г. инфлация² от 2.1% в раз-

¹ The Impact of Higher Oil Prices on the Global Economy. IMF Research Department, December 8, 2000.

² World Economic Outlook, October 2000, IMF.

витите страни, в развиващите се страни 5.2%, а в страните в преход 12.3%. Тази прогноза до голяма степен е базирана върху по-ниските инфлационни очаквания, отчитащи ефекта от намаляването на икономическата активност върху равнището на цените в глобален мащаб.

През първите месеци на 2001 г. несигурността по отношение на перспективите за световната икономическа конюнктура значително нарасна, като причините за това са преди всичко очакванията, че евентуалното задълбочаване на текущите проблеми в САЩ и Япония ще окаже негативно влияние върху другите региони в света. Кризисната ситуация в Турция и Аржентина подхрани страховете от прехвърлянето ѝ върху финансовите пазари, и по-специално на тези за дълг, но хипотезата за възникване на международна криза, подобна на тази от 1997 г., се отхвърля категорично на този етап дотолкова, доколкото всяка от тези страни ще съумее да разреши сама или с помощта на международните финансови институции своите проблеми. Във връзка с това прогнозите на МВФ за 2001 г. са за намаляване на световното производство до 4.2% и съкращаване обемите на световната търговия до 7.8%.

2. Развити страни

Процесът на стабилен икономически растеж в развитите страни продължи и през 2000 г. (3.7%), като основен принос за това имаха силните темпове на растеж в САЩ и положителният тренд на развитие на страните от Югоизточна Азия и Европейския съюз. В резултат на опасенията от нарастване на инфлационните очаквания през целия период бе следвана политика на високи лихвени проценти. Прогнозата на МВФ за 2001 г. показва прираст на БВП от 2.9% и запазване на бюджетните дефицити около миналогодишните им нива (0.6%).

Европейски съюз

През 2000 г. процесът на изглаждане на различията в нивото на стопанска активност в страните от Европейския съюз продължи. Икономическата ситуация се подобри съществено, в резултат на което бе реализиран растеж от 3.4%, като единствена Италия регистрира прираст на БВП под 3% (2.8%). Активната външнотърговска политика, насърчаването на инвестиционното търсене посредством поддържането на благоприятен бизнесклимат и нарастването на промишленото производство от 1.9%³ през 1999 г. на 5.4% през 2000 г. бяха сред основните фактори на икономически растеж в еврозоната.

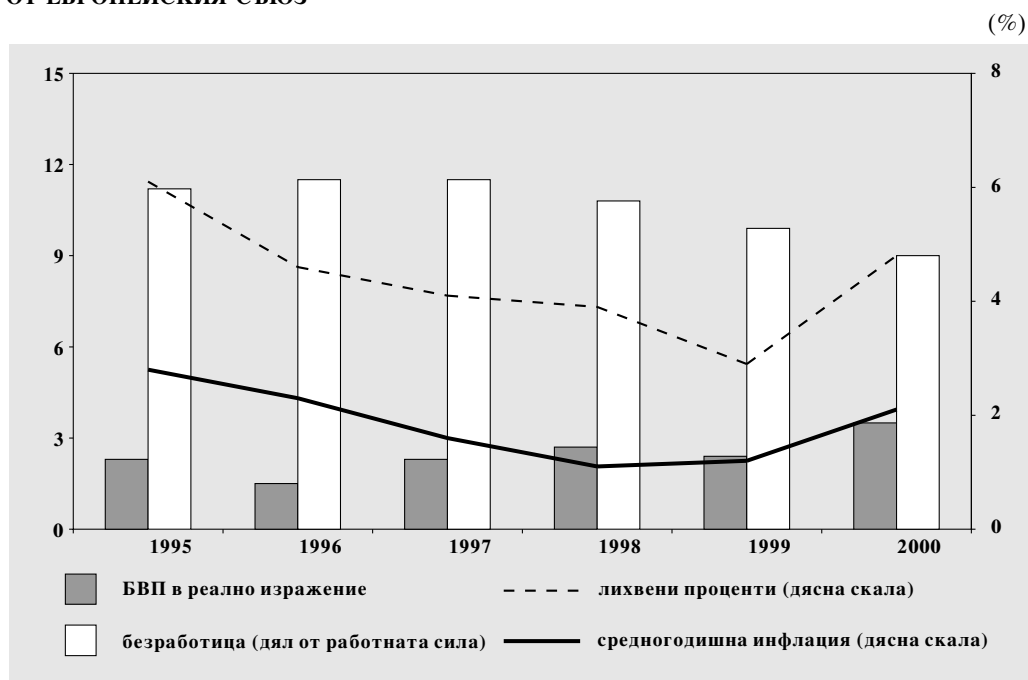
И през 2000 г. еврото продължи да се обезценява спрямо долара, като едва през декември успя да закрепи, при това временно, своите позиции на международните валутни пазари. Така за двете години от своето съществуване то загуби приблизително една четвърт от първоначалната си стойност и това от своя страна повдигна въпроса за кредитбилността и адекватността на провежданата от ЕЦБ политика.

Въпреки това през 2000 г. бе поставено началото на структурна реформа, като първата стъпка бе насочена към повишаването на заетостта. Резултатите не закъсняха, като през годината бе отчетено нарастване на заетостта с 2% – най-голямото от началото на 90-те години. Приетата нова *Програма за икономическа политика 2001* отделя специално място на реформата на трудовия пазар като основен фактор за повишаване и укрепване на потенциала за растеж на еврозоната. Тя включва, от една страна, мерки за повишаване на заетостта и, от друга – промени в данъчната система и тази на допълнителните възнаграждения с цел включване на безработните в трудовия процес. Борбата със структурната безработица предвижда намаляване на социалните помощи и коренни промени в пенсионноосигурителните схеми. Във връзка с то-

³ EUROSTAT. ECB Monthly Bulletin, March 2001.

ва прогнозите са за намаляване на безработицата като дял от работната сила от 9.1%⁴ на 8.5%.

ОСНОВНИ МАКРОИКОНОМИЧЕСКИ ИНДИКАТОРИ ЗА СТРАНИТЕ ОТ ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

Източник: МВФ.

Поради очакванията за спад във външното търсене, продиктуван от забавянето на темповете на икономическа активност в световен мащаб, през 2001 г. ЕС ще разчита повече на вътрешни, отколкото на външни източници на растеж. Прогнозните стойности на средногодишния хармонизиран индекс на потребителските цени (ХИПЦ) – 2.2%, отчитат както неблагоприятните климатични условия и проблемите в сектор *животновъдство*, така и предположението за постепенно намаляване цените на петрола. Остава открит въпросът дали ЕЦБ ще отговори на очакванията за намаляване на лихвените проценти, като по този начин ще стимулира инвестиционната активност в еврозоната, или ще продължи и през тази година да следва антиинфлационната си политика. Прогнозите за 2001 г. са за забавяне на темповете на растеж до 2.7%.

САЩ

За американската икономика изминалата година бе белязана от много и значителни по своя характер събития. Въпреки прогнозите за влошаване на икономическата конюнктура за САЩ 2000 г. бе поредната година, в която икономиката отбеляза устойчив растеж. Реализиран бе темп на прираст на БВП от 5%⁵, като едновременно с това безработицата достигна своето най-ниско равнище през последните 30 години (4%). Политиката на поддържане на силен долар заедно с реалните икономически фактори, като нарастваща производителност и висок обем на индустриалното производство, допринесоха за засилване на инвеститорския интерес. И през тази година дефицитът по текущата сметка бе финансиран главно от прилив на чужд капитал. Регистрираната инфлация в размер на 3.4% е резултат преди всичко от външни фактори като високите петролни цени. Тя не представлява опасност дотолкова, доколкото изчистеният от влиянието на цените на хранителните продукти и енергията индекс на потребителските цени се задържа на равнище, характерно за последните няколко години.

⁴ Ibidem.

⁵ National Economic Trends. Federal Reserve Bank of St. Louis, 6.II.2001.

Изминалата година бе десетата (и може би последна) година от най-продължителния в историята на САЩ период на експанзия. Първите признаци за навлизане на икономиката в рецесия се появиха през юли, когато индустриалното производство рязко спадна с 2.4%. Последва свиване на потреблението на стоки с траен и инвестиционен характер, което заедно с отчетените от водещи американски компании резултати доведоха до трайна нестабилност на цените на голяма част от акциите, търгувани на фондовата борса.

Като цяло през 2000 г. икономиката на САЩ надмина първоначалните очаквания. Имайки предвид ниския темп на растеж от 1.4%⁶ на годишна база, регистриран през последното тримесечие, прогнозите за 2001 г. са за растеж на БВП в рамките на 1.4% и постепенно намаляване на инфлацията до 2% в края на годината. Във връзка с това очакванията за следваната политика от страна на Федералната резервна система на САЩ (ФРС) са за намаляване на лихвените проценти с цел не само насърчаване на икономическата активност на фирмите посредством по-ниските разходи на финансиране, но и възвръщане доверието на потребителите.

Япония

Вече няколко поредни години японската икономика, известна някога като чудото на икономическия растеж, се намира в рецесия. През 2000 г. настъпи временно оживление (1.5%⁷ реален прираст на БВП), дължащо се преди всичко на голямото експортно търсене през първата половина на годината. В резултат на огромните, но нетрайни по отношение на крайния резултат усилия на японското правителство да съживи вътрешното търсене посредством правителствени покупки бюджетният дефицит нарасна до рекордните 8.2%⁸ и това доведе до изчерпване на финансовите възможности пред японските власти. Продължилият и през тази година процес на дефлация поставя сериозни проблеми пред правителството по отношение обслужването на вътрешния дълг.

Прогнозите за 2001 г. се характеризират със скептицизъм относно развитието на японската икономика. Като сериозен проблем се очертава силната взаимна задлъжнялост, и по-специално тази в банковата сфера, което в средата на март доведе до поставянето на деветнадесет японски банки под особен надзор. Очакванията са за растеж от 1%, 0.5% инфлация и между 5% и 5.3% нарастване на безработицата.

3. Страни в преход към пазарна икономика

През 2000 г. страните в преход към пазарна икономика успяха да се възползват от благоприятната международна икономическа обстановка и да постигнат растеж от 4.9%. Силните темпове на растеж в Русия и Европейския съюз се превърнаха в сериозна предпоставка за оживление на търговските връзки в региона.

Според прогнозата на МВФ⁹ през 2001 г. страните в преход ще постигнат 4.1% растеж, като Централна и Източна Европа очакват общ растеж от 4.2%. Прогнозата не отчита неблагоприятния ефект от намаляване на икономическата активност върху страните в преход.

Централна Европа

През 2000 г. *унгарската икономика* продължи да се развива с ускорени темпове. БВП отбеляза 5.2%¹⁰ прираст, а дефицитът по текущата сметка бе намален от 4.3% на 3.9% от БВП. Съобразно поставените цели за подготовка за присъединяването към ЕС икономическата политика бе ориентирана към

⁶ Global Markets Outlook and Strategy. JP Morgan, March, 2001.

⁷ Ibidem.

⁸ World Economic Outlook. IMF, October 2000.

⁹ Ibidem.

¹⁰ Bank for International Settlements. Economic Indicators for Eastern Europe, December 2000.

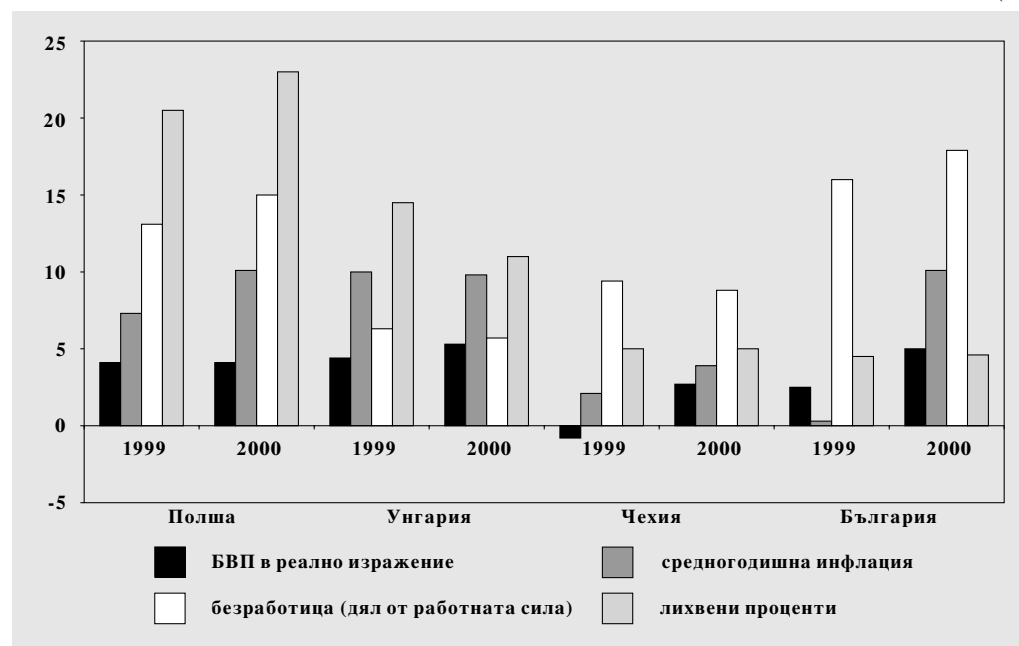
балансиран растеж, подкрепен от нарастване на индустриалното производство с 18.3% и подобряване на бизнесклимата в страната. Безработицата продължи да намалява и в края на периода достигна 5.7%. В резултат от повишените цени на горивата и храните средногодишната инфлация достигна 9.8%, като по този начин се вписа в ревизираните прогнози на правителството. Постигнато бе намаление на бюджетния дефицит до 2.9% от БВП.

Прогнозите¹¹ за настоящата година предвиждат растеж от 5.5%, 3% бюджетен дефицит, нарастване на дефицита по текущата сметка до 2.2 млрд. евро и годишна инфлация от 8.8%¹². С оглед на очакванията, че лихвените проценти ще се определят главно от стабилността на националната валута, на 2 март 2001 г. централната банка взе решение за намаляване от 1 април стъпката на обезценяване на форинта от 0.3% на 0.2%.

След като на 12 април 2000 г. промени паричния режим и въведе режим на таргетиране на инфлацията, Съветът по парична политика на *Полша* не успя да постигне поставената цел от 5.4 – 6.8% инфлация, като последната се движеше през цялата година в рамките на 9.5 – 11%¹³ в резултат от повишените цени на енергията, храните и услугите. Безработицата нарасна от 13.1% на 15% в края на периода, а бюджетният дефицит се движеше около миналогодишните си равнища (2.2%). Въпреки това макроикономическата обстановка бе благоприятна за развитието на полската икономика, поради което бе постигнат прираст на БВП от 4.1%, а дефицитът по текущата сметка бе намален от 7.4% на 6.2% от БВП. Предприетите мерки за приватизация на енергийния и телекомуникационния сектор изведоха страната в челните редици на страните с най-много преки чуждестранни инвестиции¹⁴.

ОСНОВНИ МАКРОИКОНОМИЧЕСКИ ИНДИКАТОРИ ЗА СТРАНИТЕ В ПРЕХОД

(%)

Източник: БМР.

Прогнозата, залегнала в макрорамката на държавния бюджет (приета на 15 ноември 2000 г.), предвижда увеличаване темповете на нарастване на БВП до 4.5%, 7% годишна инфлация, 15.4% безработица в края на периода, нама-

¹¹ Съгласно приетата на 19 декември 2000 г. макрорамка на държавния бюджет.

¹² Прогноза на Унгарската централна банка.

¹³ Bank for International Settlements. Economic Indicators for Eastern Europe, December 2000.

¹⁴ По предварителни прогнози на МФ на Полша приходите от приватизация се оценяват на 5 млрд. щ. д.

ляване на дефицита по текущата сметка до 5% от БВП и валутен курс от 4.66 PLZ/1 USD. Въпреки желанието за промяна на провежданата досега политика на фискална експанзия и парична рестрикция властите предвиждат увеличаване на бюджетния дефицит до 2.6%, отчитайки повишаването на разходите около и по време на изборите през есента. За финансиране на дефицита се предвиждат 4.5 млрд. щ. д. приходи от приватизация и от емитиране на съкровищни облигации.

След тригодишния период на рецесия през 2000 г. *чешката икономика* постигна растеж от 2.7%¹⁵, стимулиран от инвестиционните разходи и повишеното частно търсене. В резултат на ускоряване процеса на унифициране на стандартите с тези на Европейския съюз бяха извършени някои промени в данъчната политика. Вероятно това е една от причините за увеличаване на бюджетния дефицит от 1.6% на 2.4%. Преките чуждестранни инвестиции възлизат на 4477 млн. щ. д., което е с 28% по-малко от 1999 г. За разлика от първото полугодие вносът по отношение на износа нарастваше с изпреварващи темпове, което породило търговски дефицит от 6.7%. Безработицата намалела до 8.78% в края на периода, а отчетената средногодишна инфлация възлиза на 3.9%, което е под равнището на прогнозите на Чешкия статистически институт (съответно 10.5% и 4.2%).

Прогнозата на МФ за 2001 г. предвижда растеж от 3%, инфлация от 4.2%, намаляване на безработицата до 8.4%, дефицит по текущата сметка от 4.6% от БВП и поскъпване на чешката крона до 36.4 CZK/1 USD. Липсата на сериозна политика на реструктуриране на банковия сектор и зависимостта на ЦБ от правителството се очертават като най-сериозните икономически препятствия на Чехия по пътя на присъединяването ѝ към ЕС.

Русия

След като реализира растеж от 3.2% през 1999 г., икономиката на Русия продължи да се развива с бързи темпове, като през 2000 г. отчете 7.2% прираст на БВП. Благоприятната международна икономическа конюнктура създаде възможност за следване на политика на експортноориентиран растеж, в резултат на което износьт отбеляза прираст от 39% спрямо предходната година. Вътрешният кредит нарасна с 13.7%, безработицата намалела с два процентни пункта (от 12.2% през 1999 г. на 10.2% през 2000 г.), а отчетената в края на годината инфлация на годишна база възлиза на 20.2%. Привлечените през годината от Русия преки чуждестранни инвестиции са 2.7 млрд. щ. д., а инвестираните от нея в чужбина средства – 3.1 млрд. щ. д.

Очакванията за 2001 г. се свързват със стабилно търсене от страна на обществените и частния сектор, високо ниво на валутните резерви, излишък по текущата сметка и балансиран бюджет. Прогнозите на Министерството на икономиката са за прираст на БВП от 4% и средногодишна инфлация в размер на 12%, като последната е базирана върху предположението за постепенно спадане на цените на нефта и природния газ.

Страни с паричен съвет

През 2000 г. икономиката на *Естония* бързо се възстанови и постигна най-високия темп на растеж сред балтийските републики, като реализира прираст на БВП от 6%¹⁶. Основен принос за това имат разширяването на индустриалното производство и изпреварващият темп на растеж на износа (7.4%) по отношение на вноса (3.4%). Допълнителни индикатори за подобрената икономическа обстановка са ниските нива на безработица (5.9% в края на периода), инфлация (4%) и бюджетен дефицит (0.7%). Стриктното следване на правилата на паричен съвет и подобреният икономически климат и през тази година ще бъдат сред факторите, определящи възвръщането на интереса на международните инвеститори към естонската икономика.

¹⁵ Bank for International Settlements. Economic Indicators for Eastern Europe, December 2000.

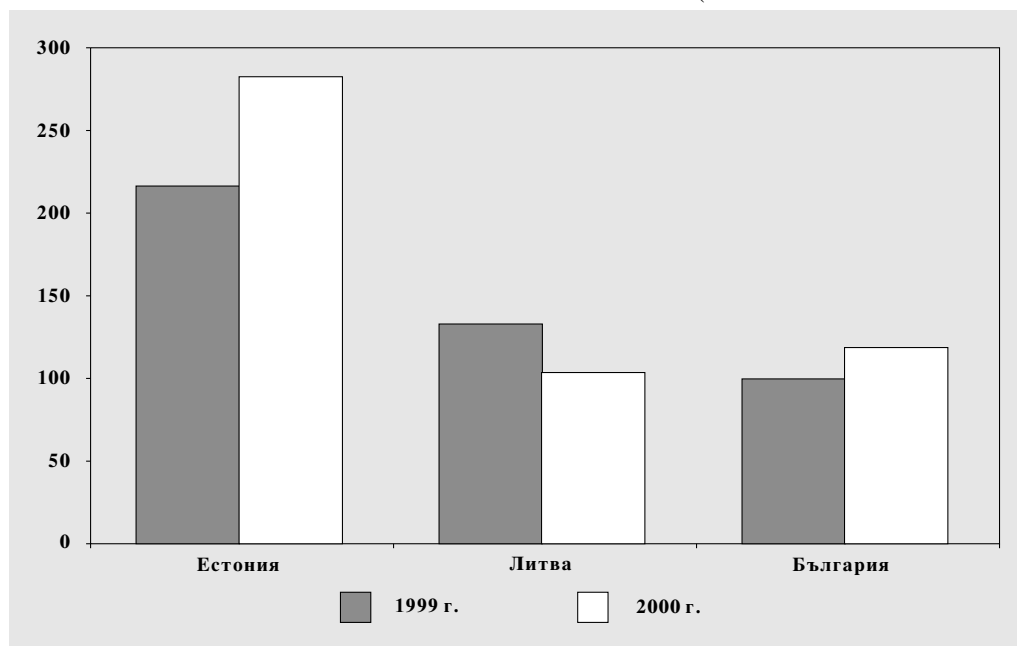
¹⁶ Ibidem.

Прогнозата¹⁷ за 2001 г. предвижда растеж в рамките на 5 – 6%, средногодишна инфлация от 4.2 – 5.3%.

Въпреки регистрирания през 1999 г. спад на БВП от 4.2%¹⁸ в резултат на отрицателното влияние на руската криза през 2000 г. икономиката на *Литва* постепенно започна да се възстановява. Основни фактори за постигнатия растеж от 2.9% са преди всичко високият прираст на индустриалното производство (10.7%) и нарастването на износа с 28.1% главно поради оживлението на международните пазари, и по-точно на тези на Европейския съюз.

ПРЕКИ ЧУЖДЕСТРАННИ ИНВЕСТИЦИИ В СТРАНИТЕ С ПАРИЧЕН СЪВЕТ

(щ. д. на човек от населението)

Източник: Eesti Pank, Lietuvos Bankas, БНБ.

Очакванията¹⁹ за 2001 г. се свързват с растеж от 3.2% и леко повишаване на средногодишната инфлация от 1% на 1.3%. И през 2000 г. високата безработица (12.6% в края на годината) и нарасналият бюджетен дефицит (3.3%) се очертават като основни проблеми пред литовската икономика.

¹⁷ Прогноза на Eesti Pank, декември 2000 г.

¹⁸ Bank for International Settlements. Economic Indicators for Eastern Europe, December 2000.

¹⁹ Прогноза на правителството от 4 декември 2000 г.

II. Развитие на българската икономика

В резултат на силното външно търсене и подема на стопанската активност в страната реалният *прираст* на БВП през 2000 г. достигна 5.8%, с което се потвърдиха очакванията за навлизането на страната в период на засилен растеж. Износът продължи да бъде основният двигател на икономическия растеж, но и общата стопанска активност в страната също набира скорост. Приходите от продажби в промишлеността нараснаха с 4.6%, като повечето индикатори сочат продължаващо оживление в промишлената активност. Причината за устойчивия подем на промишленото производство се корени в запазилите се високи темпове на растеж на износа, които неутрализираха ефекта от продължителния спад при продажбите в страната, сигнализиращ на свой ред за наличието на проблеми с конкуренто-способността на вътрешния пазар.

Въпреки относително силните резултати от износа *външнотърговският дефицит* нарасна през 2000 г. в резултат от влошените условия на търговия под въздействие на повишените цени на нефта и слабото евро. *Инфлацията* в края на годината достигна 11.4% и надхвърли предварителните прогнози. Основните фактори за това бяха продължителното обезценяване на еврото и едновременно с това повишението при цените на енергоносителите – нефт и природен газ.

През годината бе отчетено значително увеличение на всички парични агрегати, дължащо се както на повишаване стойностите на паричния мултипликатор, така и на по-голямото търсене на пари от икономическите агенти. При липса на значими промени в скоростта на паричното обращение това е индикатор за нарастване на икономическата активност и на по-високо ниво на дохода в националното стопанство. Наблюдаваше се и известно нарастване (макар и нестабилно) на *кредитните агрегати* спрямо същия период на предходната година. Тенденцията към увеличаване на кредита за частните предприятия оказва благоприятен ефект върху развитието на националното стопанство и е предпоставка (доколкото наличният кредитен ресурс бъде усвоен ефективно от реалния сектор) за икономически растеж. Независимо от непрекъснатото си повишаване нивото на кредита за реалния сектор е все още ниско.

1. Реален сектор

Брутен вътрешен продукт

Икономическото развитие на България се характеризира с три последователни години на растеж на брутния вътрешен продукт. Постигнатите резултати показаха силното влияние на външните фактори върху динамиката на производството и продажбите. Външната среда се отличаваше с относително благоприятни условия – липса на сериозни политически и военни конфликти в съседните държави и високо търсене в европейските страни през по-голямата част от годината. Вътрешната финансова стабилност се запази, реформите в реалния сектор продължиха и при режим на фиксиран валутен курс адаптирането към промените в стопанската конюнктура се отрази пряко върху пазара на труда, където равнището на безработицата се запази трайно над 17%.

В условия на паричен съвет приспособяването на реалния сектор към негативните шокове е от изключителна важност за постигане на устойчив икономически растеж.

По предварителни данни на Националния статистически институт стойността на БВП за 2000 г. е 25 453.6 млн. лв., а реалният прираст спрямо предходната година – 5.8%.

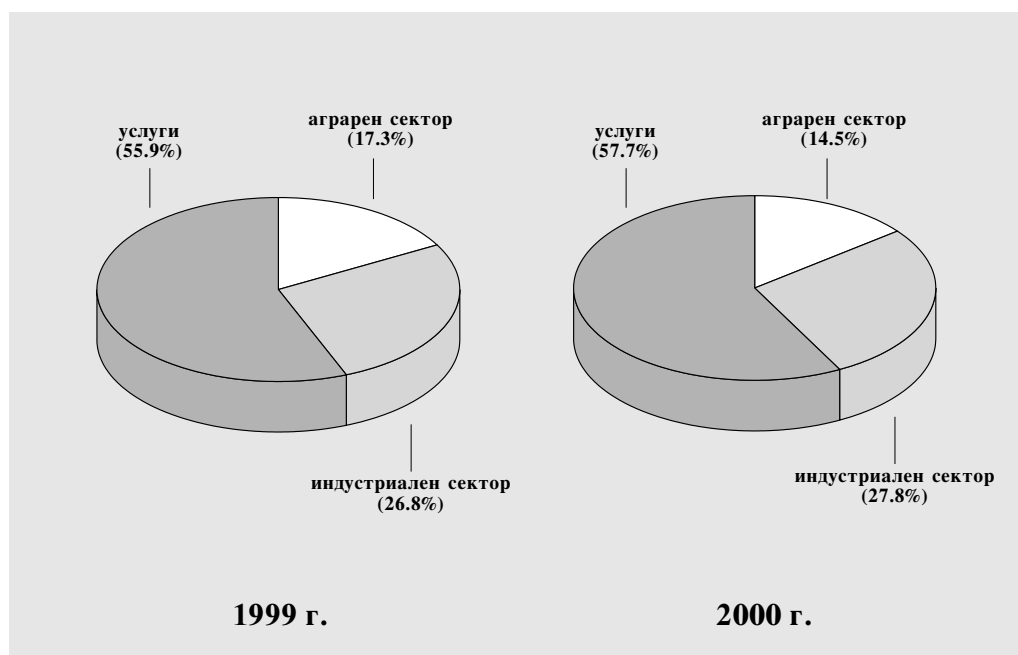
БВП по компоненти на крайното търсене

Основният елемент в структурата на БВП – крайното потребление – заема 89.8% от БВП. Реалното нарастване на работните заплати, които са основен източник на доходи за домакинствата, през 2000 г. бе предпоставка за постигнатия реален прираст на крайното потребление на домакинствата с 3% в сравнение с 1999 г. От една страна, увеличените доходи са предпоставка за по-високо потребление предвид макроикономическата стабилизация и по-голямата сигурност, свързана с нея, а, от друга – насочването на допълнителните доходи към потребление бе следствие от все още относително ниския стандарт на живот. Данните за нарастване на продажбите в търговията на дребно (при елиминирано влияние на цените) потвърждават този извод – най-висок прираст имаше в групата на хранителните стоки, т. е. преобладаващата част от реалното увеличение на доходите се използва за текуща издръжка.

Компонентите на крайното потребление запазиха относителните си тегла, като по-съществена промяна бе отчетена в увеличаването на колективното потребление. Постигнатата след въвеждането на паричния съвет трайна стабилизация във фискалния сектор позволи реалните стойности на тези разходи да се запазят. Физическото изменение на запасите е близко до нулата (0.3%), а относителният размер на брутното образуване на основен капитал остана на приблизително същите нива като през предходната година – 16.3% при 15.9% за 1999 г.

Нетният износ (външнотърговското салдо) отново е негативен и достигна 1421.6 млн. лв. Неблагоприятен ефект върху този показател през 2000 г. имаша едновременното поскъпване на долара и петрола. Поскъпването на долара не се отрази положително върху експорта – данните за структурата на износа в оригинални валути показват запазване на доларовия компонент на около 60%, каквато беше и стойността му и през 1999 г. Запази се и валутната структура на вноса, което доведе до стойностното му нарастване.

ОТРАСЛОВА СТРУКТУРА НА БВП

Източник: НСИ.

Отраслова структура на БВП

Отрасловата структура на БВП следваше тенденцията от последните няколко години към намаляване дела на селското и горското стопанство. През 2000 г. продукцията на аграрния сектор намаля в реално изражение с 10.1%. След известен спад през предходните години индустриалното производство започна да се възстановява. Прирастът на БВП за 2000 г. до голяма степен се обуславя от нарастването на производството в индустриалния сектор, което достигна 15.3%. От своя страна увеличението на индустриалното производство отговаря на нарастването на износа на промишлена продукция.

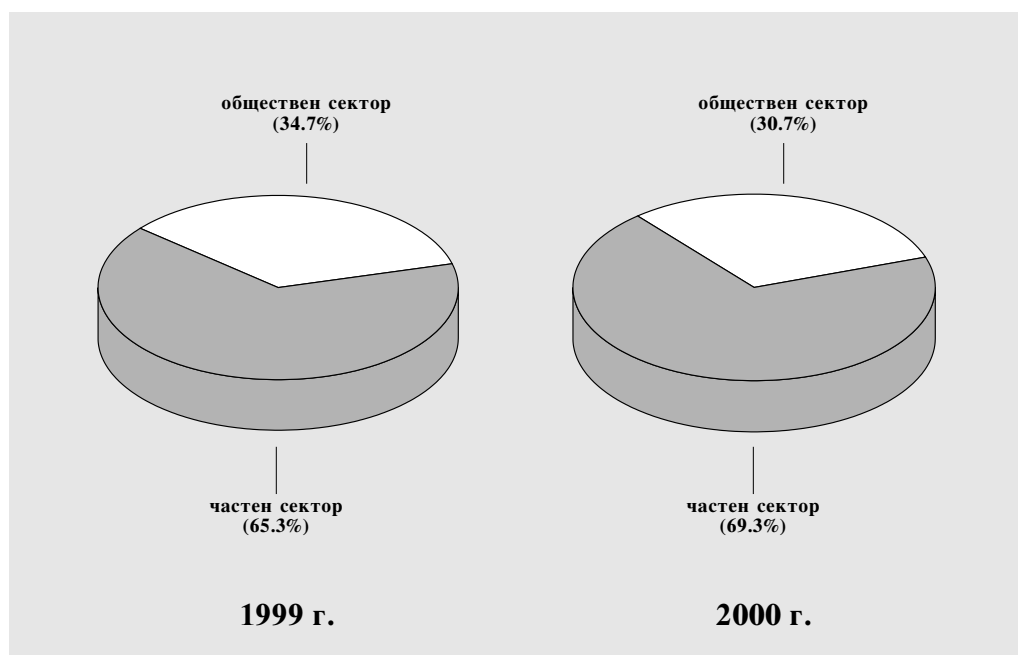
Приходите от продажби в промишлеността като цяло за 2000 г. се покачиха с 4.6% – увеличение има в преработващата промишленост, производството и разпределението на електроенергия, газ и вода, а в добивната индустрия има спад от 7.4%. За същия период продажбите за износ нараснаха с 26.1%. Ниското ниво на доходите определи спада на продажбите на промишлеността за вътрешния пазар – в сравнение с 1999 г. те намаляха със 7%. Добрите резултати на индустриалния сектор бяха изцяло породени от реализацията на продукция на външните пазари.

БВП по произход на собствеността

Преструктурирането в българската икономика е свързано и със значително нарастване дела на частния сектор. Приватизацията не е единственият фактор за тези резултати. През изминалите години в резултат от приватизацията се формира съществена по размер частна собственост в почти всички отрасли. Успешното адаптиране на много от тези фирми беше източник за последвалия реален прираст на произведената от тях продукция. Интересът към структурата на собствеността на БВП ще се запази и през следващите няколко години предвид приватизацията в такива инфраструктурни отрасли, като енергетика, телекомуникации и железопътен транспорт.

По предварителните данни на НСИ произведените в частния сектор стоки и услуги по текущи цени са 15 618.39 млн. лв. Това представлява 69.3%, което представлява реално увеличение с 14.2%. Запазва се най-големият относителен прираст на дела на частния сектор в услугите. Увеличението на продукцията в частния сектор за 2000 г. е по-голямо от това в обществения, което е в подкрепа на процеса на приватизация. Предприятията от обществен сектор реализираха със 7.4% по-малко добавена стойност, отколкото през 1999 г.

СТРУКТУРА НА БВП ПО ПРОИЗХОД НА СОБСТВЕНОСТТА

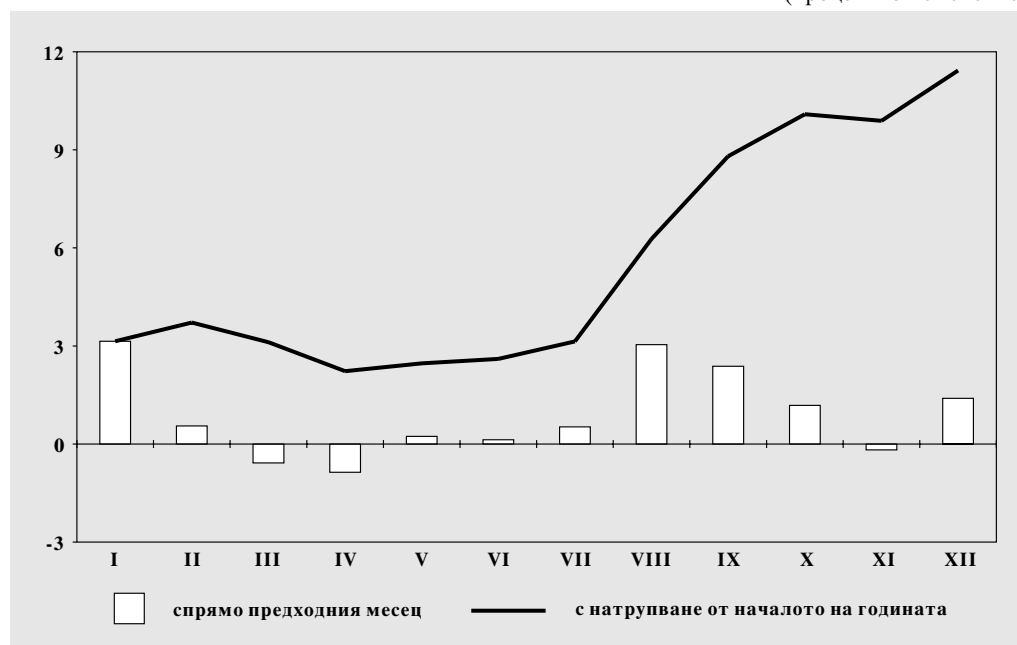
Източник: НСИ.

Инфлация

В края на 2000 г. инфлацията, измерена чрез индекса на потребителските цени, достигна 11.4%. Като основни причини за по-високата от очакваната инфлация могат да се посочат продължителното обезценяване на еврото и едновременно с това повишените цени на основните енергоносители (нефт и природен газ), създали условия за „внос на инфлация“. Влиянието на външните източници на инфлация се засилва от отворения характер на българската икономика, проявяващ се чрез високия дял на вносните суровини в производството. Освен от външните фактори като вътрешен фактор през годината действаха промените в относителните цени, породени от реструктурирането на икономиката и изменението на потребителските предпочитания. Монетарните фактори за инфлацията са силно ограничени и също имат външен първоизточник. Въпреки това начините на изразходване на полученото външно финансиране заедно с определянето на заплатите в обществения сектор продължават да са потенциални проинфлационни фактори.

ДИНАМИКА НА ПОТРЕБИТЕЛСКИТЕ ЦЕНИ ПРЕЗ 2000 г.

(процентно изменение)

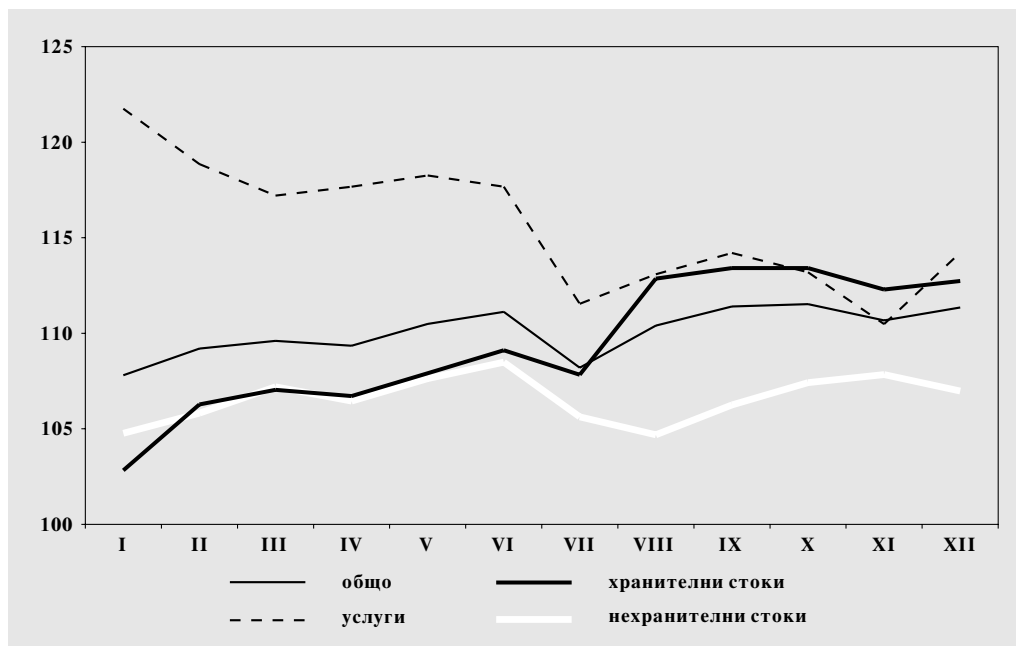
Източник: НСИ.

По групи стоки годишното изменение на цените е 12.7% за хранителните стоки, 7% за нехранителните и 14.2% при услугите. Най-голямо поскъпване се отбелязва при услугите, свързани с образованието (42%), здравеопазването (32.7%) и транспорта (23.9%). В преобладаващата си част нехранителните стоки са търгуеми, цените им са подложени на арбитраж, а фиксираният курс се явява ограничител на тяхната динамика. Допълнителен фактор за предпазване от движение нагоре на цените при нехранителните стоки е по-голямата еластичност на търсенето им спрямо цената. Този факт е от особено значение при все още ниското ниво на доходите на населението. В ценовата динамика на хранителните стоки силно се проявява и сезонният характер.

Повишената производителност в експортните отрасли определя по-големите доходи в тях и оттам покачването на цените и в останалите отрасли. Проявлението на този ефект (известен в литературата като Ефект на Balassa – Samuelson) е другата основна причина за инфлацията в икономиките в преход и в частност в България през изминалата година. Фиксирането на националната валута към еврото не може да премахне автоматично по-високата инфлация от тази в еврозоната. С по-нататъшното задълбочаване на

процесите на конвергенция с ЕС и постепенното доближаване към техните ценови равнища и доходи този компонент на инфлацията ще затихва. Конвергенцията е свързана преди всичко с либерализацията на търговията, а компонентът в инфлацията, който се определя от нея, е обвързан и с дела на търгуемите стоки в индекса на потребителските цени. Либерализацията на ценообразуването и отвореността на икономиката съдействат за по-бързото изравняване на ценовите равнища и за премахване на инфлационния диференциал. Симетричната страна на този процес е и конвергенцията на доходите. Тази дългосрочна тенденция ще е определяща за ценовата динамика у нас.

ИНДЕКСИ НА ПОТРЕБИТЕЛСКИТЕ ЦЕНИ ПО СТОКОВИ ГРУПИ ПРЕЗ 2000 г.
(декември 1999 г. = 100)

Източник: НСИ.

Движението на цените на услугите през годината е възходящо и е обичайно, имайки предвид техния нетъргуем характер. Това показва и индексът на услугите, но нарастването му спрямо съответните месеци на 1999 г. е със забавящи се темпове.

Заетост, безработица и заплати

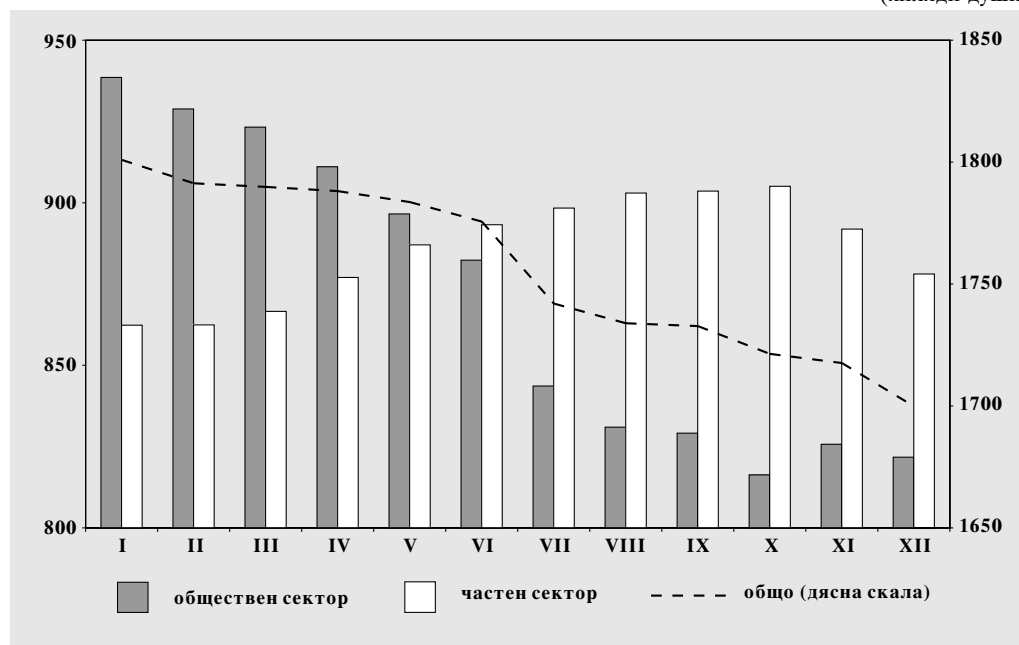
Средногодишният брой на наетите по трудово правоотношение през 2000 г. намаля с 214 хиляди (10.7%) в сравнение с предходната година. Този процес засегна преди всичко общественния сектор, и по-конкретно преработващата индустрия, в която заетите намаляха наполовина. Преобладаващата част от намалението се дължи на реструктурирането на отрасъла, в т. ч. на приватизацията на голяма част от съставляващите го предприятия. В частния сектор средногодишният брой на заетите намаля минимално с 0.8%.

Процесът на спадаща заетост е обичаен за последното тримесечие, като се отчете намалението на временно заетите в сезонната дейност на туризма и селското стопанство. Специално за селското стопанство тенденцията към намаляване броя на заетите е трайна, изключвайки сезонните колебания. В останалите отрасли се забелязва стабилизация на броя на заетите. Същото се отнася и за пропорцията на наетите в общественния и в частния сектор. Приватизацията и реструктурирането на общественния сектор в значителна степен са приключени, което определя моментната стабилизация. Предстоящото раздържавяване на крупни и структуроопределящи предприятия и отрасли,

като БТК, енергетиката и системата на БДЖ, ще доведе до по-сериозни промени в съотношението между наетите в обществения и в частния сектор.

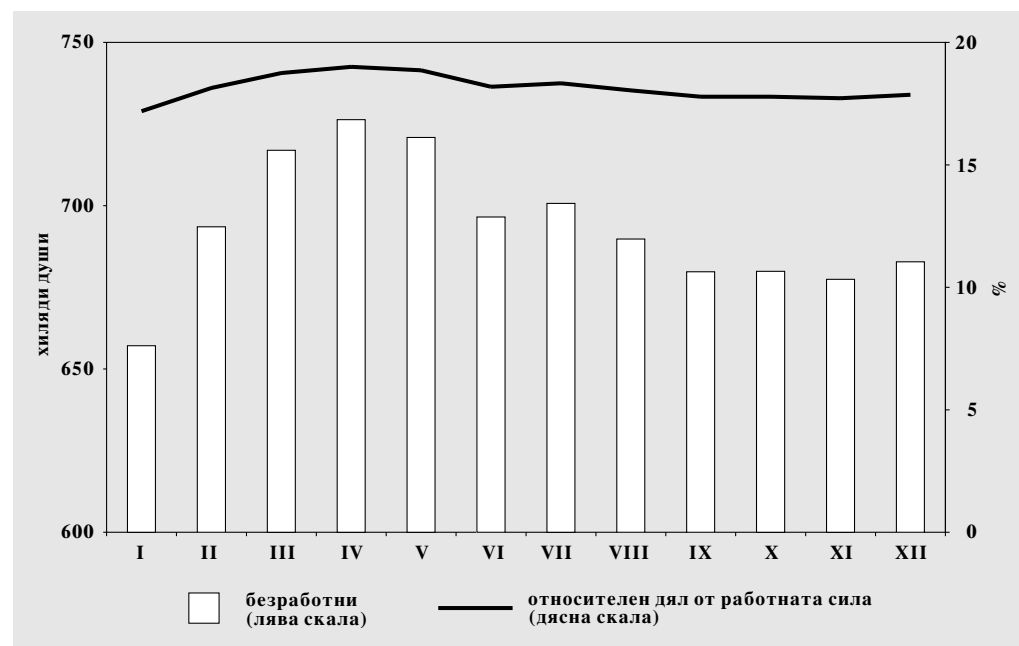
НАЕТИ ПО ТРУДОВО ПРАВООТНОШЕНИЕ ПРЕЗ 2000 г.

(хиляди души)

Източник: НСИ.

БЕЗРАБОТИЦАТА ПРЕЗ 2000 г.

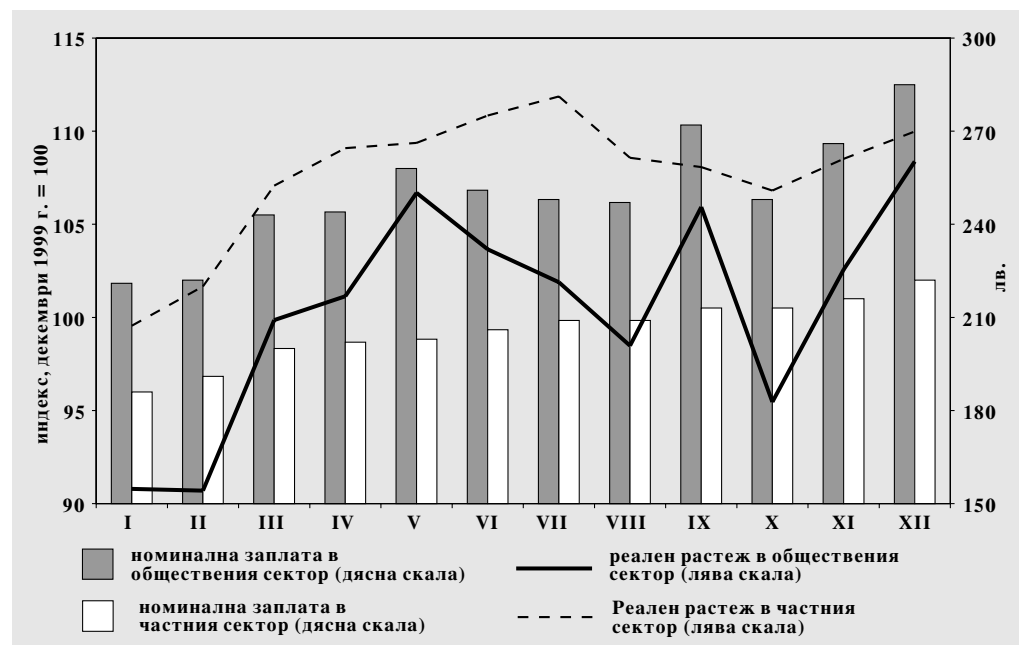

Източник: НСЗ.

В края на 2000 г. броят на регистрираните безработни в България е 682.8 хил., представляващи близо 18% от работната сила, като през април бе отбелязан най-големият дял на безработицата (19%) след започналото от средата на 1999 г. покачване. Последвалата слаба корекция надолу до нива от 18% се задържа до края на годината.

Средногодишната работна заплата нараства спрямо предходната година с 15.3% в номинално и с 2.5% в реално изражение. И по двата показателя заплатите в частния сектор нарастват с изпреварващи темпове. В отраслите, реализиращи прираст на продажбите (най-вече за износ), има по-значимо увеличение на трудовите възнаграждения, както и във „Финанси, кредит и застраховане“.

НОМИНАЛНА И РЕАЛНА РАБОТНА ЗАПЛАТА В ОБЩЕСТВЕНИЯ И ЧАСТНИЯ СЕКТОР ПРЕЗ 2000 г.

Източник: НСЗ, НСИ.

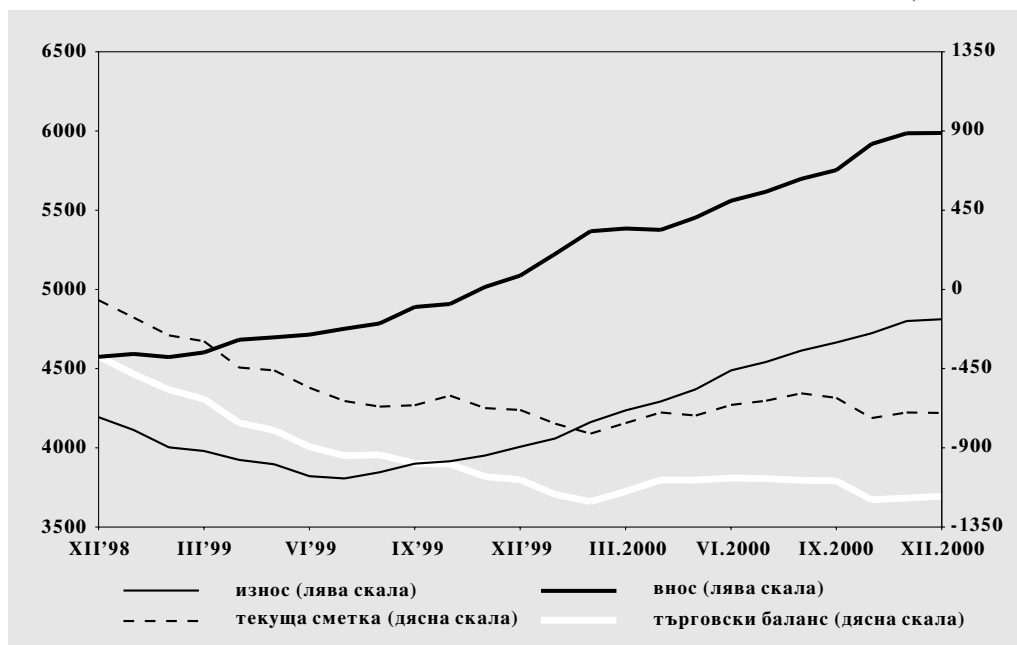
2. Външен сектор

Платежен баланс

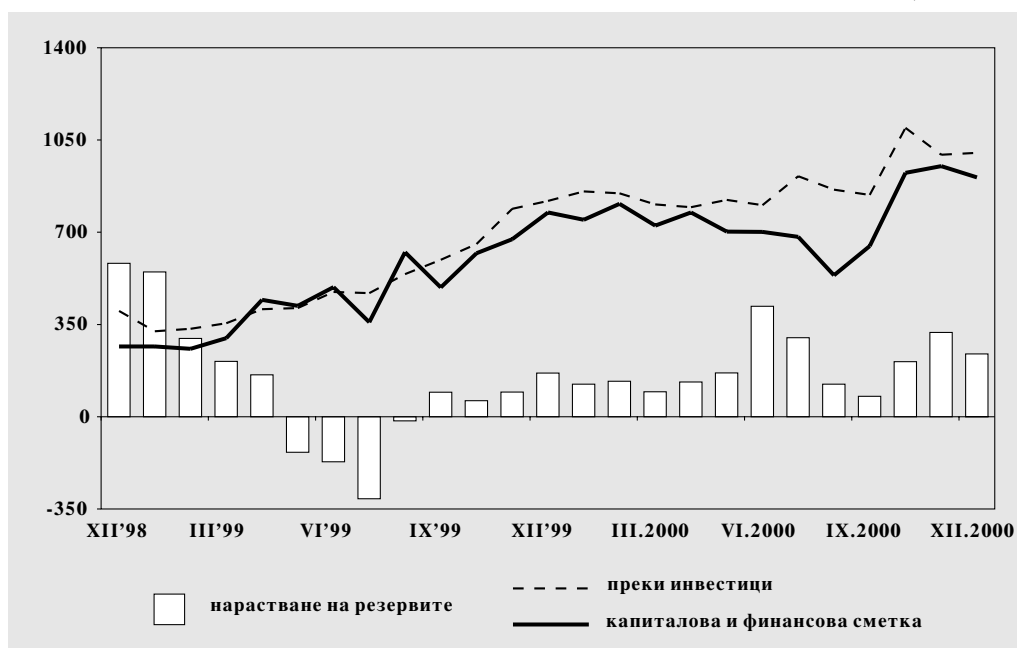
Развитието на платежния баланс през 2000 г. показва устойчива тенденция към увеличаване на външнотърговския стокообмен. По-бързото нарастване на износа спрямо вноса успя да стабилизира текущата сметка, дефицитът по която остана на равнище, близко до предходната година. Данните показват, че тенденцията към влошаване на текущата сметка, проявила се след въвеждането на паричния съвет, започва постепенно да се преодолява. През отчетната година особена заслуга за това имат туристическите услуги, нетните приходи по които нараснаха със 131 млн. щ. д.

ОСНОВНИ КОМПОНЕНТИ НА ПЛАТЕЖНИЯ БАЛАНС (на годишна база)

(млн. щ. д.)

(млн. щ. д.)

Източник: НСИ и БНБ.

Положителните тенденции в развитието на износа не бяха достатъчни и търговският баланс продължи да се влошава през 2000 г. в резултат от негативното развитие в условията на търговия. Започналият в средата на 1999 г. подем в експорта продължи с високи темпове през цялата 2000 г., но вследствие силното нарастване стойността на вноса, отразило резкия скок на цените на горивата и поскъпването на щатския долар, търговският дефицит се увеличи, достигайки 10% от БВП. Общата стойност на износа отбеляза рекордно увеличение през първата половина на 2000 г., за което способстваха оживеното външно търсене, повишаващите се международни цени и благоприятната динамика на реалния ефективен валутен курс. Това солидно увеличение бе до голяма степен отражение и на ниската база за сравнение от

1999 г., когато беше почувстван ефектът от конфликта в Косово. Нарастването на експорта продължи с висока, но по-умерена скорост и през втората половина на 2000 г.

Макар и с по-ниски темпове, вносът също продължи да нараства през 2000 г. в резултат най-вече на устойчивото повишение на цените на нефта и възстановяването на вътрешното търсене. Като нетен вносител на енергийни ресурси текущата сметка на България е силно чувствителна към по-резки промени в конюнктурата на тези пазари. През 2000 г. цените на суровия петрол бяха средно с 60% по-високи от предходната година. Делът на енергийния в общия внос се увеличи, потискайки и ограничавайки възможностите за почувствително нарастване на инвестиционния внос. Ниската ценова еластичност на потреблението на петрол не доведе до намаляване на внесените количества, което предизвика нарастване до 1.18 млрд. щ. д. на търговския дефицит в края на годината.

Балансът по *капиталовата сметка* през 2000 г. е положителен (24.9 млн. щ. д.) главно поради безвъзмездно предоставените от американското правителство в полза на българското правителство средства. *Финансовата сметка* също приключи годината с положително салдо в размер на 883.2 млн. щ. д. С голям принос за това са *преките инвестиции в България* за отчетната година, които възлизат на 1001.5 млн. щ. д.²⁰ (8.4% от БВП) и са повече със 182.7 млн. щ. д. (22.3%) спрямо 1999 г. Това е най-големият размер преки чуждестранни инвестиции от 1991 г. насам.

Отчетеното в статия *други инвестиции – активи* нарастване е в размер на 136.7 млн. щ. д. при намаление от 21.9 млн. щ. д. за 1999 г. Валутните депозити на търговските банки в чужбина нараснаха с 486.7 млн. щ. д. при намаление от 22.7 млн. щ. д. за 1999 г. Депозитите на населението в местни банки (*други валутни депозити*)²¹ нарастват със 195.3 млн. щ. д. при увеличение от 74.1 млн. щ. д. за 1999 г. През отчетната година *други инвестиции – пасиви* нараснаха със 195.3 млн. щ. д. (при увеличение от 170.9 млн. щ. д. за 1999 г.). През годината търговските кредити (нето) нараснаха с 29.4 млн. щ. д.²²

Външна търговия

Динамика

Износ. За 2000 г. износът (FOB) достигна 4812.3 млн. щ. д., като нарасна с 20.1% (805.9 млн. щ. д.) спрямо 1999 г. През отчетната година вносът (FOB) е по-висок със 17.7% (900.1 млн. щ. д.) спрямо 1999 г., като достигна 5987.5 млн. щ. д. По-високите цени на суровия петрол и на природния газ формират 50.4% от прираста на общия внос на страната за годината. Вносът на неенергийни стоки (при база CIF) за отчетната година нараства с 10.4% (445.3 млн. щ. д.) в сравнение с 1999 г.

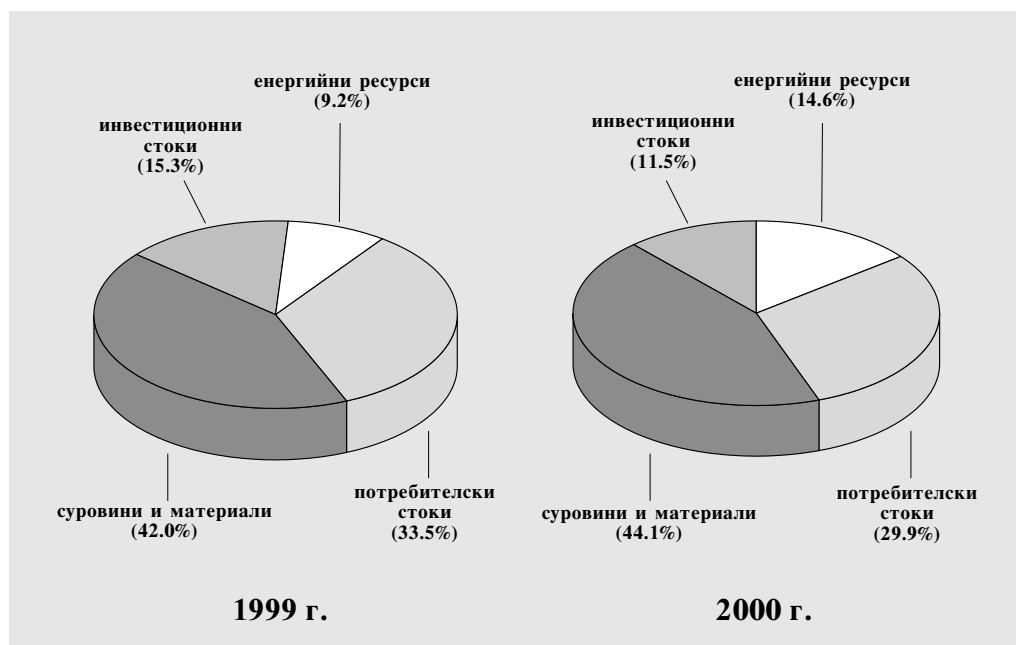
Износът на **енергийни ресурси** се увеличи с 90.1% (332 млн. щ. д.) спрямо 1999 г., което се дължи на по-големия износ на петролни продукти (с 85.2%, 247 млн. щ. д.) и на електрическа енергия. За увеличението на износа на петролни продукти допринасят както по-високите цени на петрола и петролните продукти на международните пазари, така и по-големите физически обеми на износа.

²⁰ Данните са предварителни. След приключване на годишните счетоводни отчети за 2000 г. на търговските банки данните по тази статия ще бъдат допълнени с тяхната реинвестирана печалба.

²¹ Без изменения, дължащи се на курсови разлики.

²² Данните за периода януари – ноември 2000 г. от Агенция „Митници“ бяха заместени с наличните данни от получените в БНБ отчети за задълженията на местни лица към чужбина.

СТРУКТУРА НА ИЗНОСА ПО НАЧИН НА ИЗПОЛЗВАНЕ

Източник: БНБ, НСИ.

За прираста на износа на **суровини и материали** за 2000 г. (с 26.2%, 440.6 млн. щ. д.) най-голям принос имат стоковите групи *цветни метали* (със 70.9%, 201.3 млн. щ. д.) и *чугун, желязо и стомана* (с 46.2%, 122 млн. щ. д.), което се дължи както на увеличението на физическите обеми на износа, така и на по-високите средногодишни цени на медта и стоманата на международните пазари за 2000 г. (с 15.3% за медта и с 21.6% за горещовалцуваната стомана) спрямо 1999 г. За по-големия износ на цветни метали допринасят преди всичко „Алуминий и изделия от алуминий“ (със 104.3%, 23.9 млн. щ. д.) и „Мед и изделия от мед“ (със 103.3%, 176.2 млн. щ. д.) основно поради физическото увеличение на износа на нерафинирана мед (с 90.4%, 68.2 хил. тона) и на рафинирана мед (с 55%, 10.6 хил. тона). Наред с увеличението на средните цени на стоманата през отчетната година увеличението на физическите обеми на износа на „Плосковалцувани продукти – студеновалцувани“ (с 545.6%, 230.4 хил. тона) допринесе за прираста на износа на *чугун, желязо и стомана*. Чувствително нарасна също и износьт на *торове* (със 154.2%, 57.4 млн. щ. д.) и на *химически продукти* (с 31.7%, 47.8 млн. щ. д.).

ДИНАМИКА НА ИЗНОСА

Износ (по начин на използване)	Относителен дял за 2000 г. (%)	Принос в общото изменение на износа (процентни пунктове)				
		2000 г.				
		I трим.	II трим.	III трим.	IV трим.	Общо
Потребителски стоки	29.9	4.7	2.8	-0.1	2.5	2.3
Суровини и материали	44.1	13.4	15.8	11.4	4.9	11.0
Инвестиционни стоки	11.5	0.0	-2.8	-1.6	-1.6	-1.5
Енергийни ресурси	14.6	8.0	11.8	6.7	7.2	8.3
ОБЩО ИЗНОС (FOB)	100.0	26.1	27.5	16.4	13.0	20.1

Източник: БНБ, НСИ.

За 2000 г. износьт на **потребителски стоки** се увеличи със 7% (94.1 млн. щ. д.) спрямо 1999 г. Основните стокови групи, определящи това увеличение, са *дрехи и обувки* (с 18.6%, 123.9 млн. щ. д.) и *лекарства и козметика* (с

11.1%, 16.4 млн. щ. д.). По-нисък е износът на *храни* (с 19.8%, 38.6 млн. щ. д.), *напитки* (със 17.4%, 16 млн. щ. д.) и *цигари* (с 15%, 5.7 млн. щ. д.). Спадът на износа на храни в немалка степен се дължи на намалението на износа на тази група стоки за Русия (42.8% от общия спад на храните).

ИЗМЕНЕНИЕ НА ЦЕНИТЕ НА МЕЖДУНАРОДНИТЕ СТОКОВИ ПАЗАРИ

Стоки	Средни цени (щ. д. за тон)		Изменение 2000 г. спрямо г. 1999 г.	
	1999 г.	2000 г.	щ. д.	%
Пшеница	112.0	114.1	2.1	1.9
Памук	1171.0	1302.0	131.0	11.2
Вълна	3988.0	4333.0	345.0	8.7
Карбамид	77.8	112.1	34.3	44.1
Троен суперфосфат	154.5	137.7	-16.8	-10.9
Алуминий	1361.0	1549.0	188.0	13.8
Мед	1573.0	1813.0	240.0	15.3
Олово	503.0	454.0	-49.0	-9.7
Цинк	1076.0	1128.0	52.0	4.8
Горещовалцувана стомана	243.3	295.8	52.5	21.6
Студеновалцувана стомана	340.4	385.8	45.4	13.3
Продукти от стомана*	68.4	76.4	8.0	11.7
Суров петрол**	17.8	28.3	10.5	58.7

* Индекс 1990 = 100.

** Брент, щ. д. за барел.

Източник: Global Commodity Markets. Commodity Price Data. The World Bank, January 2001.

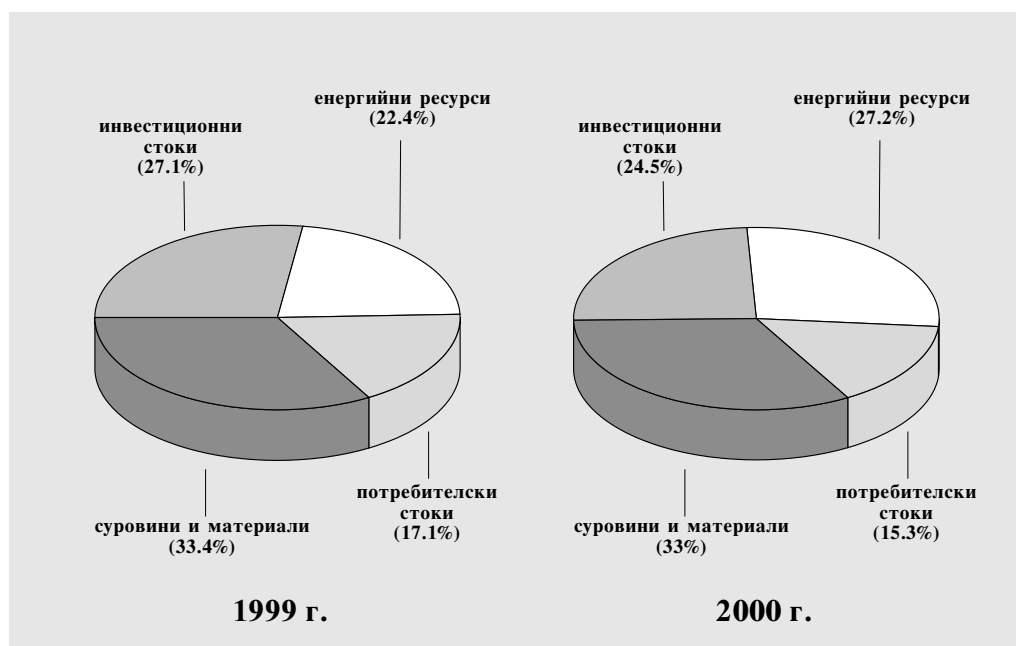
За отчетната година износът на **инвестиционни стоки** е по-нисък с 9.9% (60.8 млн. щ. д.) в сравнение с 1999 г., което се дължи основно на по-малкия износ на *транспортни средства* (с 51.9%, 24.5 млн. щ. д.).

Внос. За 2000 г. вносът (FOB) възлиза на 5987.5 млн. щ. д., като се увеличава със 17.7% (900.1 млн. щ. д.). Поради чувствителното поскъпване на суровия петрол и на природния газ увеличеният внос на тези продукти (прирастът им формира 59.8% от общото нарастване на вноса) е основен фактор за увеличението на вноса. За това през 2000 г. вероятно допринесе и намаляването на средната тарифна ставка при промишлените стоки – от 12.56% за 1999 г. на 10.99% за 2000 г. и при селскостопанските стоки – от 24.61% за 1999 г. на 24% за 2000 г.

През 2000 г. вносът на **енергийни ресурси** нарасна с 43.2% (533.6 млн. щ. д.) също главно в резултат на по-големия внос на *суров петрол* (с 43.6%, 320.6 млн. щ. д.), *природен газ* (с 48%, 124.7 млн. щ. д.) и на *петролни продукти* (със 165.8%, 93 млн. щ. д.). Чувствителното увеличение на вноса на *петролни продукти* се дължи преди всичко на увеличения внос от Румъния, за което допринесе и освобождаването от мита на тези продукти през 2000 г.

Вносът на **потребителски стоки** през отчетната година се увеличава с 5.1% (48.5 млн. щ. д.) спрямо 1999 г. Най-голям принос за това имат *лекарства и козметика* (с 11.7%, 19.9 млн. щ. д.) и *дрехи и обувки* (с 8.5%, 15 млн. щ. д.).

СТРУКТУРА НА ВНОСА ПО НАЧИН НА ИЗПОЛЗВАНЕ

Източник: БНБ, НСИ.

За отчетната година вносът на **суровини и материали** нарасна с 16.2% (299.1 млн. щ. д.) спрямо 1999 г. По стокови групи най-силно се увеличи вносът на *цветни метали* (с 64.8%, 24.7 млн. щ. д.), *чугун, желязо и стомана* (с 43.1%, 39.6 млн. щ. д.), *руди* (с 28.5%, 47.8 млн. щ. д.) и на *текстилни материали* (с 19.1%, 94.2 млн. щ. д.). За увеличението на вноса на *цветни метали* за годината основно допринася „Алуминий и изделия от алуминий“ (с 35.4%, 21 млн. щ. д.). По-високият внос на **суровини и материали** за 2000 г. се свързва и с нарастването на износа на тази група стоки през годината (с 26.2%, 440.6 млн. щ. д.).

За 2000 г. вносът на **инвестиционни стоки** нарасна с 6.6% (97.7 млн. щ. д.), като най-голямо е увеличението на *други* (с 51.4%, 88.8 млн. щ. д.)²³ и на *транспортни средства* (с 5.7%, 17.3 млн. щ. д.). Спада обаче вносът на *електрически машини* (с 10.3%, 21.9 млн. щ. д.) и на *резервни части и оборудване* (с 0.6%, 1.3 млн. щ. д.) спрямо 1999 г.

Географска структура

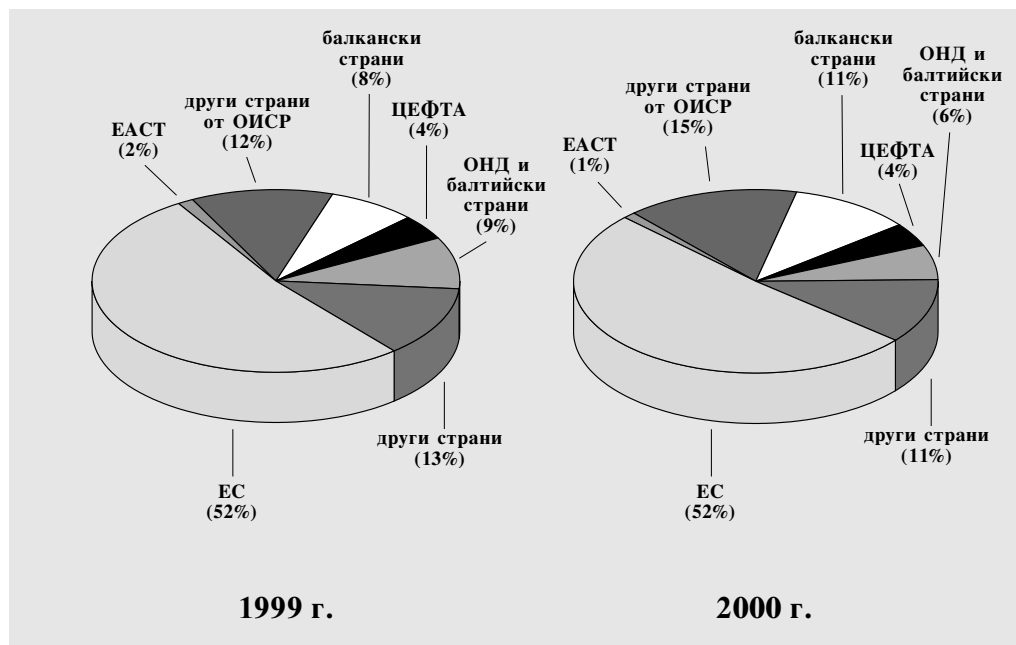
Износ. През 2000 г. износът за **Европейския съюз** нарасна с 375.7 млн. щ. д. (18%), като 51.2% от общия износ на България бе насочен към ЕС.

За отчетната година най-силно нарасна износът за *Италия* (със 129.3 млн. щ. д., 23.2%) и за *Белгия* (със 117.4 млн. щ. д., 66.4%), което по стокови групи се дължи съответно на „Чугун, желязо и стомана“ и на „Мед и изделия от мед“. По-висок е износът и за *Франция, Великобритания, Германия и Гърция*.

През отчетната година спадна износът за **ОНД и балтийските страни** с 66.1 млн. щ. д. (18.4%), като в най-голяма степен това се дължи на по-малкия износ за *Русия* (със 70.9 млн. щ. д., 37.4%). Спадът на износа за тази страна се дължи преди всичко на „Хранителни продукти от зеленчуци и плодове“ и на „Автомобилни превозни средства“.

²³ В статията *други* е включен и внос на специална продукция.

ГЕОГРАФСКА СТРУКТУРА НА ИЗНОСА

Източник: БНБ, НСИ.

През 2000 г. износът за групата страни **други от ОИСР** силно нарасна – с 237.4 млн. щ. д. (47.8%) спрямо 1999 г. Най-силно се увеличава износът за *Турция* (със 199.3 млн. щ. д., 68%), като това се дължи преди всичко на износа на „Минерални горива, минерални масла и продукти от тяхната дестилация“ (в т. ч. и на електрическа енергия) и на „Органични химически продукти“. Нараства и износът за *САЩ* (с 42.7 млн. щ. д., 29.1%) спрямо 1999 г.

През 2000 г. износът за **ЦЕФТА** нарасна с 14.2 млн. щ. д. (8%) спрямо 1999 г., което се дължи основно на по-високия износ за *Румъния* (с 30.5 млн. щ. д., 54.7%). По стокови групи увеличеният износ за тази страна се дължи на „Минерални горива, минерални масла и продукти от тяхната дестилация“ и на „Ядрени реактори, котли, машини и апарати“. Спадна значително износът за *Словения* (със 17.2 млн. щ. д., 38.7%), за което основно допринасят „Минерални горива, минерални масла и продукти от тяхната дестилация“.

След преустановяването на военните действия в Косово през юли 1999 г. чувствително нараства износът за **балканските страни**, който за 2000 г. се увеличи с 206.3 млн. щ. д. (65.2%). В резултат на това значително се увеличи относителният дял на износа за тези страни – до 10.9% от общия износ (при 7.9% за 1999 г.). Осезателен е прирастът на износа за *Югославия* – с 210.6 млн. щ. д. (128.4%), което се дължи основно на „Минерални горива, минерални масла и продукти от тяхната дестилация“ (със 193.5 млн. щ. д.). За отчетната година износът за *Македония* е по-висок с 5 млн. щ. д. (4.7%) спрямо 1999 г.

Внос. За 2000 г. вносът от **Европейския съюз** е по-висок със 195.2 млн. щ. д. (7.3%) в сравнение с 1999 г. През отчетната година обаче относителният дял на вноса от ЕС в общия внос спада до 44.1% (при 48.4% за 1999 г.) както поради по-силното увеличение на вноса от други региони, така и поради обезценяването на еврото спрямо щатския долар.

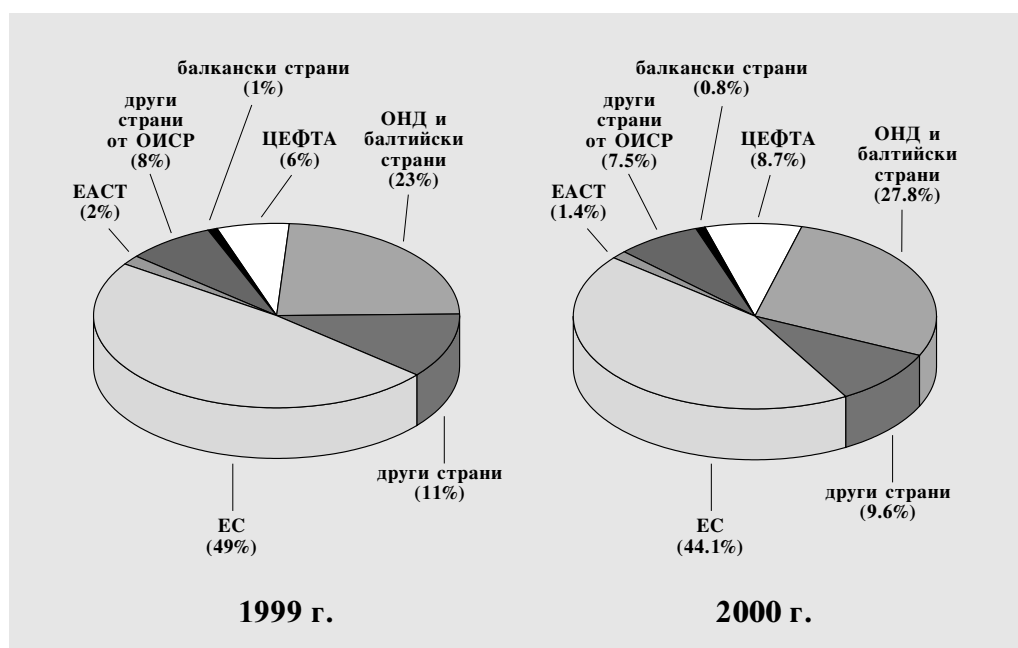
Най-сериозно се увеличава вносът от *Италия* (с 85.7 млн. щ. д., 18.5%) и от *Германия* (с 80.8 млн. щ. д., 9.8%) главно поради „Изделия от чугун, желязо и стомана“ и „Автомобилни превозни средства“. Спада обаче вносът от *Австрия* (с 19.1 млн. щ. д., 11.6%), за което най-вече допринасят „Електрически машини и апарати“ и „Ядрени реактори, котли, машини и апарати“.

За 2000 г. вносът от **ОНД и балтийските страни** се увеличава с 512.2

млн. щ. д. (39.6%), в резултат на което относителният дял на вноса от страните от този регион нарасна от 23.5% за 1999 г. до 27.8% за 2000 г.

По страни най-силно нараства вносът от *Русия* (с 471.3 млн. щ. д., 42.5%) спрямо 1999 г. По стокови групи това се дължи основно на „Минерални горива, минерални масла и продукти от тяхната дестилация“ (увеличение с 480.7 млн. щ. д., 51.7%). През 2000 г. нараства вносът и от *Украйна* (с 37.8 млн. щ. д., 26.2%) спрямо 1999 г. основно поради по-големия внос на „Чугун, желязо и стомана“.

ГЕОГРАФСКА СТРУКТУРА НА ВНОСА

Източник: БНБ, НСИ.

През отчетната година вносът от **ЦЕФТА** е по-висок с 213.4 млн. щ. д. (60.3%) спрямо 1999 г. Чувствително нараства вносът от *Румъния* (със 155.8 млн. щ. д., 209.5%), което се дължи основно на „Минерални горива, минерални масла и продукти от тяхната дестилация“.

Вносът от групата страни **други от ОИСР** нарасна с 47.2 млн. щ. д. (10.7%) спрямо 1999 г., като най-силно се увеличи вносът от *Турция* (с 47.3 млн. щ. д., 28.3%). За това допринесе най-вече по-високият внос на „Електрически машини и апарати“ и „Руди, шлаки и пепели“. През отчетната година вносът от *САЩ* спадна с 3.2 млн. щ. д. (1.6%) спрямо 1999 г.

Вносът от **балканските страни** се увеличи с 9.8 млн. щ. д. (22.8%), което се дължи почти изцяло на по-големия (със 7.5 млн. щ. д., 48.7%) внос от *Югославия*.

Брутен външен дълг и дългови индикатори

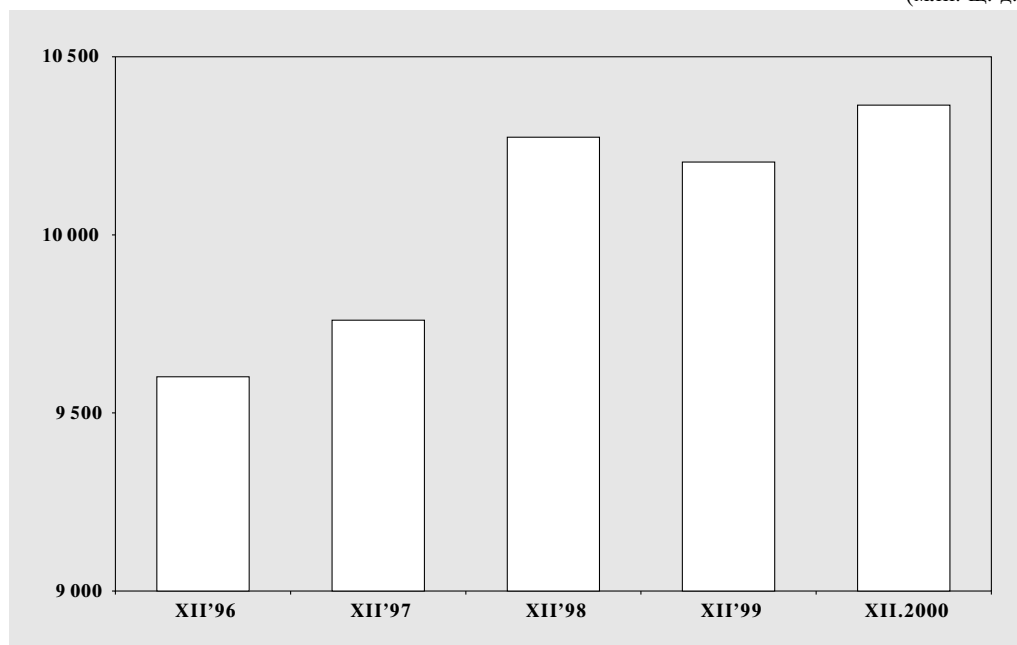
Брутният външен дълг (БВД) на страната в края на декември 2000 г. възлиза на 10 364.3 млн. щ. д. (86.5% от БВП), като е нараснал със 160 млн. щ. д. (1.6%) в сравнение с края на 1999 г. (10 204.3 млн. щ. д., 82.3% от БВП). През годината са извършени плащания по обслужване на дълга общо в размер на 1170.3 млн. щ. д. (9.8% от БВП). Получените нови кредити и депозити са 1145.9 млн. щ. д. (9.6% от БВП). В резултат на извършени трансакции²⁴ дългът нараства с 421.6 млн. щ. д., а поради курсови разлики намалява с 261.6 млн. щ. д.

²⁴ Трансакциите, които водят до промяната в размера на БВД, включват изплащането на главници, получаването на нови кредити и депозити и реструктурирането на стари такива.

Нетният трансфер на ресурси²⁵ за 2000 г. е отрицателен и възлиза на -24.3 млн. щ. д., като за 1999 г. той е положителен и е бил 180.7 млн. щ. д.

БРУТЕН ВЪНШЕН ДЪЛГ

(млн. щ. д.)

Източник: БНБ, МФ.

По отношение на матуритета дългосрочният дълг на страната е 9718 млн. щ. д. (81.1% от БВП), а краткосрочният – 646.4 млн. щ. д. (5.4% от БВП), като нарастват спрямо 31 декември 1999 г. съответно със 108.8 млн. щ. д. (1.1%) и 51.2 млн. щ. д. (8.6%).

В края на декември 2000 г. *публичният дълг* е в размер на 9246.7 млн. щ. д. (77.2% от БВП), а *частният* – 1117.6 млн. щ. д. (9.3% от БВП).

СТРУКТУРА НА БРУТНИЯ ВЪНШЕН ДЪЛГ

(%)

	XII.1996	XII.1997	XII.1998	XII.1999	XII.2000
Публичен сектор	97.9	97.6	96.8	92.1	89.2
Частен сектор	2.1	2.4	3.2	7.9	10.8

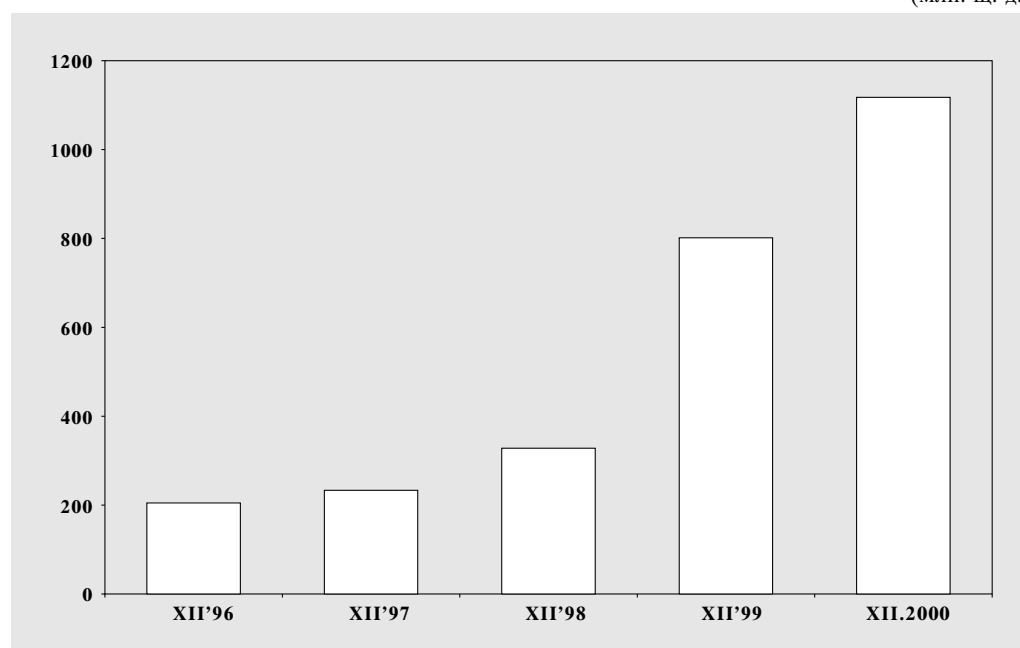
Източник: БНБ, МФ.

Външните задължения на частния сектор нарастват с 316.2 млн. щ. д. (39.5%) спрямо края на 1999 г. (801.4 млн. щ. д.).

²⁵ Разлика между общия размер на получените кредити и общата сума на плащанията по обслужването на БВД. Не са включени получените и изплатени главници и лихви по револвиращи кредити.

ВЪНШЕН ДЪЛГ НА ЧАСТНИЯ СЕКТОР

(млн. щ. д.)

Източник: БНБ, МФ.

Към 31 декември 2000 г. дългът на частните търговски банки възлиза на 269.2 млн. щ. д., като нараства спрямо края на 1999 г. със 121.5 млн. щ. д. (82.2%) основно поради увеличаване на *депозитите на нерезиденти* (с 68.7 млн. щ. д.) и на *дългосрочните заеми* (с 46.2 млн. щ. д.). Привлеченият дългосрочен ресурс е предимно по кредитни линии за финансиране на предприятия от реалния сектор.

В края на декември 2000 г. размерът на дълга на частните нефинансови предприятия възлиза на 848.4 млн. щ. д., като нараства със 194.7 млн. щ. д. (29.8%) спрямо края на 1999 г. *Вътрешнофирмените кредити* са повече с 37 млн. щ. д. (11.2%) и достигат 369 млн. щ. д. към края на декември 2000 г., а заемите, получени от други кредитори (*други заеми*), нарастват със 157.7 млн. щ. д. (49%), достигайки 479.5 млн. щ. д. По отношение на матуритетната структура 57.2% от дълга на частните нефинансови предприятия са дългосрочни кредити, а 42.8% – краткосрочни.

Публичният дълг на страната намалява със 156.2 млн. щ. д. (1.7%) спрямо края на 1999 г. В края на декември 2000 г. *правителственият дълг* възлиза на 8234.3 млн. щ. д., като намалява със 135.3 млн. щ. д. (1.6%) спрямо края на декември 1999 г. (8369.6 млн. щ. д.). *Държавногарантираният дълг* нараства с 50.8 млн. щ. д. (8.7%) през 2000 г. и към края на декември възлиза на 632.4 млн. щ. д. Към 31 декември 2000 г. дългът на *други дебитори* от публичния сектор възлиза на 276.4 млн. щ. д., като намалява с 58.4 млн. щ. д. (17.4%) спрямо края на 1999 г.

Валутна структура на brutния външен дълг

Към 31 декември 2000 г. в щатски долари са деноминирани 64.5% от задълженията на страната, в евро²⁶ – 18.4% и в специални права на тираж – 12.7%. Спрямо декември 1999 г. не се наблюдава значителна промяна във валутната структура.

Обслужване на brutния външен дълг

През 2000 г. извършените плащания по обслужването на brutния външен дълг на страната са в размер на 1170.3 млн. щ. д. (9.8% от БВП) при размер на плащанията през 1999 г. 1045.2 млн. щ. д. (8.4% от БВП). През 2000 г. плащанията се разпределят, както следва: 655 млн. щ. д. (56%) за главници,

²⁶ Вкл. неговите национални подразделения.

515.3 млн. щ. д. (44%) за лихви. В сравнение с 1999 г. изплатените главници са повече с 94.3 млн. щ. д., а платените лихви – с 30.7 млн. щ. д.

През 2000 г. по обслужването на частния външен дълг са извършени плащания в размер на 245.9 млн. щ. д., от които 220 млн. щ. д. (89.5%) за главници и 25.9 млн. щ. д. (10.5%) за лихви. По дълга на частните търговски банки през 2000 г. са извършени плащания за 117.3 млн. щ. д. От тях 113.5 млн. щ. д. (96.8%) представляват изтеглени депозити на нерезиденти. По дълга на частните предприятия от нефинансовия сектор през годината са извършени плащания общо в размер на 128.6 млн. щ. д., което е с 36.5 млн. щ. д. (39.7%) повече в сравнение с плащанията за 1999 г. (92.1 млн. щ. д.).

През 2000 г. по обслужването на дълга на публичния сектор са извършени 924.4 млн. щ. д. плащания, от които 435 млн. щ. д. (47.1%) за главници и 489.4 млн. щ. д. (52.9%) за лихви. За същия период на предходната година са платени общо 910.1 млн. щ. д. По *правителствения дълг* през 2000 г. са изплатени 785.3 млн. щ. д., а по *държавногарантирания дълг* – 83.8 млн. щ. д., което е съответно с 5.6 млн. щ. д. по-малко и с 16.3 млн. щ. д. повече в сравнение с плащанията за 1999 г.

Получени нови кредити и депозити

През 2000 г. са получени нови кредити и депозити в размер на 1145.9 млн. щ. д. (9.6% от БВП). От тях публичният сектор е получил 649.8 млн. щ. д. (56.7% от общия размер на получените), а частните финансови и нефинансови предприятия – 496.1 млн. щ. д. В сравнение с 1999 г. общо получените заеми са по-малко с 80 млн. щ. д. (6.5%). Това се дължи най-вече на получените от правителството по-малко дългосрочни заеми – със 144.7 млн. щ. д. (26.1%) и на по-малкото получени заеми от частни нефинансови предприятия – с 27.7 млн. щ. д. (8%).

За отчетния период частният сектор е получил 46.6 млн. щ. д. (10.4%) повече нови кредити и депозити в сравнение с 1999 г. Увеличение бележи и делът на тези кредити в общия размер на новополучените заеми и депозити – от 36.7% за 1999 г. през 2000 г. той достига 43.3%.

В общия размер на новополучените кредити и депозити от частните търговски банки (178.2 млн. щ. д.) преобладава делът на депозитите – 68.7% (122.5 млн. щ. д.). В сравнение с 1999 г. размерът на новополучените кредити и депозити нараства със 74.3 млн. щ. д. (71.5%).

От общо получените през 2000 г. 317.9 млн. щ. д. кредити от предприятията от нефинансовия сектор 61% са траншове по *вътрешнофирмени заеми*, а 39% – по *други заеми*. В сравнение със същия период на 1999 г. *вътрешнофирмените заеми* са повече с 41.4 млн. щ. д. (27.1%), докато получените *други заеми* намаляват с 69.1 млн. щ. д. (35.8%). По матуритет през 2000 г. частните нефинансови предприятия са ползвали дългосрочни заеми в размер на 177.7 млн. щ. д., което е със 74.3 млн. щ. д. (29.5%) по-малко в сравнение с 1999 г., докато краткосрочните заеми са 140.2 млн. щ. д. и са повече с 46.5 млн. щ. д. (49.7%).

През 2000 г. публичният сектор е получил нови кредити и депозити за 649.8 млн. щ. д., което е със 126.6 млн. щ. д. (16.3%) по-малко в сравнение с 1999 г. Получените от *правителството* кредити са 410.3 млн. щ. д. (63.1% от общия размер на кредитите, получени през 2000 г. от публичния сектор) и са по-малко със 144.7 млн. щ. д. (26.1%) в сравнение с 1999 г. През 2000 г. са получени *държавногарантирани заеми* за 120.6 млн. щ. д. – със 17% (24.7 млн. щ. д.) по-малко отколкото през същия период на предходната година.

Изменения на дълговите индикатори

Увеличението на brutния външен дълг и спадът в БВП, измерен в щатски долари, водят през 2000 г. до леко влошаване на съотношението *брутен външен дълг/брутен вътрешен продукт*. От 82.3% за декември 1999 г. то нараства на 86.5% за декември 2000 г.

Съотношението *брутен външен дълг/износ на стоки и нефакторни услуги* бележи подобрене, като от 176.1% в края на 1999 г. достига 148.4% към 31 декември 2000 г. Това се дължи изцяло на нарасналия с 1192.1 млн. щ. д.

(20.6%) износ на стоки и нефакторни услуги.

Съотношението *краткосрочен дълг/брутен външен дълг* леко се влошава в сравнение с декември 1999 г. (с 0.5 процентни пункта), като достига 6.3%, което се дължи на по-бързите темпове на нарастване на краткосрочния спрямо дългосрочния дълг.

Влоши се и съотношението *краткосрочен дълг/валутен резерв на БНБ*, показващо възможността за покритие на брутните краткосрочни задължения на страната с валутния резерв. Поради нарастването на краткосрочния дълг от 18.5% за декември 1999 г. то се увеличава на 18.8% за декември 2000 г.

ДЪЛГОВИ ИНДИКАТОРИ

	XII.1996	XII.1997	XII.1998	XII.1999	XII.2000
Брутен външен дълг/брутен вътрешен продукт	102.9	96.0	83.8	82.3	86.5
Брутен външен дълг/износ на стоки и нефакторни услуги	145.3	139.2	171.8	176.1	148.4
Краткосрочен дълг/брутен външен дълг	10.7	12.3	9.7	5.8	6.3
Краткосрочен дълг/брутен вътрешен продукт	11.1	11.8	8.1	4.8	5.4
Краткосрочен дълг/валутен резерв на БНБ	130.1	48.6	32.7	18.5	18.8
Обслужване на брутният външен дълг/БВП	11.6	8.8	9.7	8.4	9.8
Обслужване на брутният външен дълг/износ на стоки и нефакторни услуги	16.3	12.8	20.0	18.0	16.7

Източник: БНБ.

Съотношението *обслужване на брутният външен дълг/БВП* през 2000 г. се влошава, като от 8.4% в края на 1999 г. достига 9.8% към 31 декември 2000 г. Това се дължи както на нарасналите разходи по обслужване на външния дълг на страната, така и на спада в БВП, измерен в щатски долари.

Индикаторът *обслужване на брутният външен дълг/износ на стоки и нефакторни услуги* достигна 16.7% в края на декември 2000 г. Спрямо декември 1999 г. индикаторът се подобрява с 1.3 процентни пункта. Това се дължи на по-голямото, отколкото на разходите по обслужване на брутният външен дълг (с 12%), нарастване на износа на стоки и нефакторни услуги (с 20.6%) през 2000 г. в сравнение с 1999 г.

3. Паричен сектор

През изминалата година се запази тенденцията към финансова стабилност и ремонетизация на националното стопанство, започнала след радикалната промяна на паричния режим. Сравняването на динамиката на основните парични и кредитни агрегати с предходната година позволява да се открие стабилизиращата роля на паричния съвет по отношение развитието на банковия сектор и да се потвърди становището, че реалното увеличение на парите и кредита като основни индикатори за монетизацията на икономиката продължава.

И през 2000 г. икономиката се характеризираше с финансова стабилност, значителна част от която се дължи на успешното функциониране на паричния съвет. Продължаващата тенденция към реално нарастване на паричните и кредитните агрегати се дължи на по-голямото търсене на пари, свързано както с реализирания икономически растеж, така и със запазването на доверието в националната валута, банковата система и установения паричен режим.

Парични агрегати

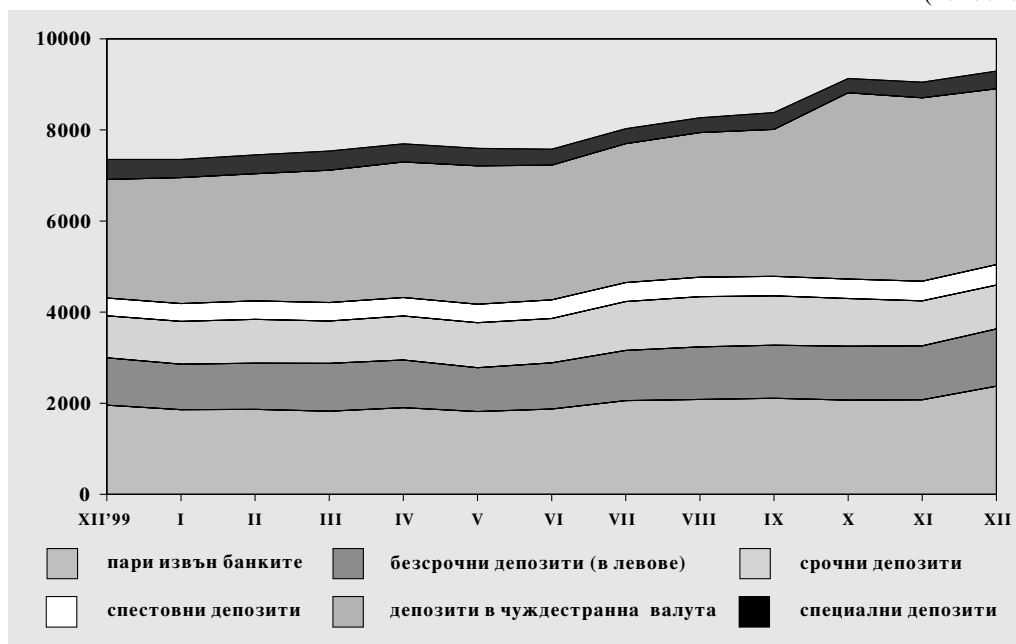
В условията на паричен съвет централната банка не оказва активно въздействие върху паричното предлагане. То се определя главно от търсенето на пари от страна на икономическите агенти.

През цялата година положението на банковата система бе стабилно и не се наложи БНБ да изпълнява функцията си на кредитор от последна инстанция. Тя обаче използва един от инструментите на паричната политика, до които има достъп, и намали (от 1 юли) нивото на задължителните минимални резерви от 11% на 8%. Стратегическата цел на предприетото намаление имаше сигнален характер, показващ намеренията на централната банка да разхлаби монетарните рестрикции и в дългосрочен аспект да осигури повече ресурси за кредитиране на реалния сектор. В по-краткосрочен план предимствата се свеждат до неутрализиране на първоначалния ефект от въвеждането на единната бюджетна сметка и неизбежното изтегляне на ликвидност от търговските банки. Намаляването на ЗМР (при равни други условия) води и до нарастване рентабилността на банковата система, тъй като задължителните резерви не носят доход за банките и по същество представляват своеобразен данък върху тяхната дейност.

През 2000 г. най-широкият паричен агрегат М3 се увеличи с 1939.6 млн. лв., или номинално с 26.4%. В реално изражение (с отчитане на годишната инфлация) повишението е почти два пъти по-малко (13.5%), но е най-високото след въвеждането на паричния съвет. Реалният прираст на паричното предлагане е значително по-голям, отколкото през 1998 г. и 1999 г. (когато бе съответно 8.5% и 4.9%), и е индикатор за продължаващото развитие си тенденция към възстановяване на търсенето на пари.

ДИНАМИКА НА ПАРИЧНИТЕ АГРЕГАТИ ПРЕЗ 2000 г.

(млн. лв.)

Източник: БНБ.

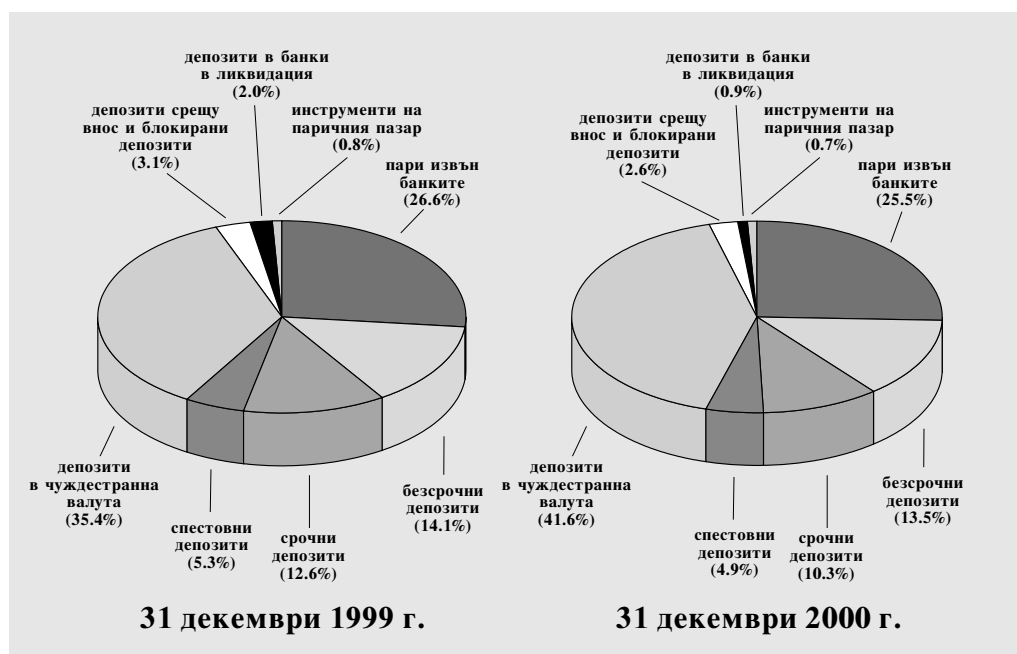
Нарастването на широките пари се определя от увеличаването както на левовия компонент (с 699 млн. лв., или 15.6% в номинално и 3.8% в реално изражение), така и на валутния компонент (с 1240.7 млн. лв., или 481.3 млн. щ. д., което е съответно с 43.1% в левово и 32.6% в доларово изражение)²⁷. За срав-

²⁷ Част от увеличението на валутния компонент се дължи на обезценяването на българския лев към щатския долар.

нение през 1998 г. валутният компонент в доларово изражение се повиши с 65.6 млн. щ. д., а през 1999 г. намаля с 65.7 млн. щ. д.

През отчетния период прирастът на широките пари е предимно за сметка на най-бързоликвидните им компоненти. Абсолютният прираст на най-тесния паричен агрегат М1, включващ парите извън банките и безсрочните депозити, е 635.6 млн. лв. и съставлява 90.9% от увеличението на левовия компонент на широките пари. За сравнение през 1998 г. и 1999 г. този относителен дял е съответно 93% и 52%. В реално изражение нарастването е 8.9% и е с 6.2 процентни пункта по-малко, отколкото през 1999 г. Увеличаването на М1 се дължи в еднаква степен и на двата му компонента, които се изменят в една и съща посока: парите извън банките растат реално с 8.9%, а безсрочните депозити – с 8.8%. Данните показват, че предпочитанията на икономическите агенти към налични пари се запазват. Този факт е индикатор за силното доверие в националната парична единица, но също така и за слабото развитие на безналичните плащания, което се потвърждава и от ниската скорост на парично обращение. Наличието на т. нар. сива икономика също е предпоставка за засилени предпочитания към кешовите разплащания, с които се укриват трансакции и доходи, за да се избегне данъчното облагане.

СТРУКТУРА НА ПАРИЧНОТО ПРЕДЛАГАНЕ

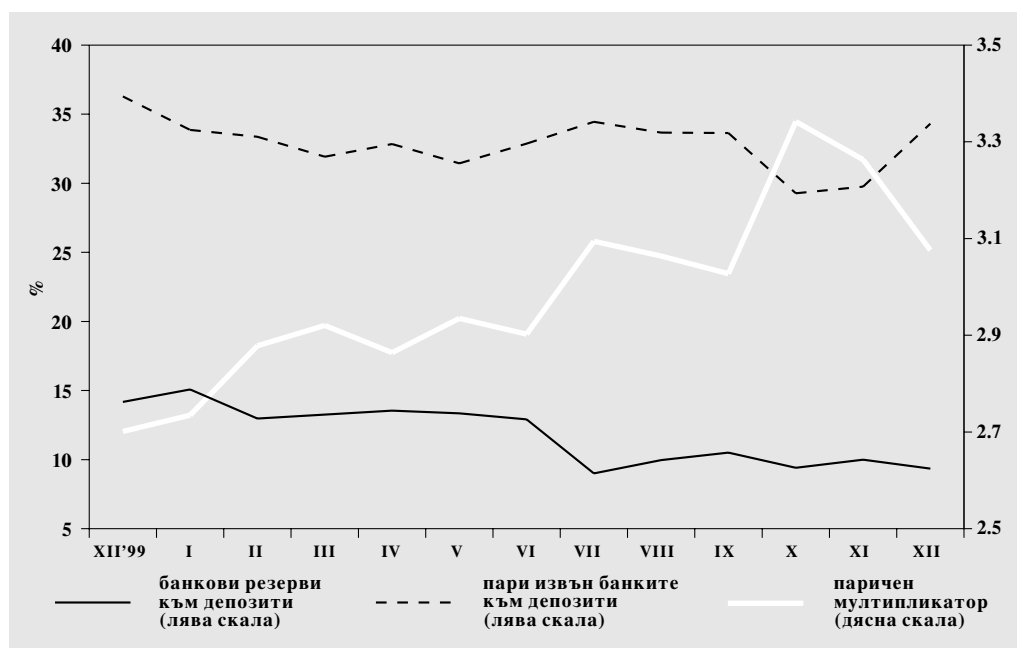
Източник: БНБ.

През 2000 г. паричният агрегат М2, включващ М1 и квазипарите, се увеличава с 1991.9 млн. лв., или с 15.7% в реално изражение. Реалното нарастване на квазипарите, към които се отнасят спестовните и срочните депозити в левове и депозитите в чуждестранна валута, е 20.9%, или 1356.3 млн. лв. в номинално изражение. Увеличаването на квазипарите е обусловено в най-голяма степен от нарастването на депозитите в чуждестранна валута, което възлиза на 498.7 млн. щ. д., или 37.3%. Динамиката по сектори е разнопосочна. Наблюдава се намаляване на средствата на небанковите финансови институции (с 18.9 млн. щ. д., или 44.8%) и на частните предприятия (с 1.2 млн. щ. д., или 0.4%) и нарастване на валутните депозити на населението (със 186 млн. щ. д., или 21%) и на държавните предприятия (с 332.8 млн. щ. д., или 236.7%). Значителното увеличение на последните се дължи на превеждането на средствата от продажбата на Булбанк по сметките на БКК, извършено в началото на октомври. Предвид факта, че най-големият акционер в БКК е правителството (97.7%), трябва да се очаква приблизителен по размер спад на въпросните

депозити след разпределянето на дивидент от страна на БКК.²⁸ Високият относителен дял на валутните депозити в квазипарите (над 73%) показва, че се запазват предпочитанията на икономическите агенти от предишните години към депозирание на средства във валута. В реално изражение левовият компонент на квазипарите намалява с 3.3% въпреки номиналното повишаване в размер на 100.6 млн. лв. Прирастът на спестовните депозити е 64.4 млн. лв. (4.7% в реално изражение), а на срочните – 36.2 млн. лв. (което представлява 6.7% спад в реално изражение). За отчетеното намаление най-голям принос има спадът при левовите депозити на държавните предприятия (с 14 млн. лв., или 20.8% в реално изражение). Срочните депозити на частните предприятия и небанковите финансови институции се увеличават (съответно с 19.9 и 11.4 млн. лв., или 15.4% и 9.6% в реално изражение). Прави впечатление противоположната динамика на валутните и срочните левови депозити по сектори. Нарастването на квазипарите се очертава като устойчива тенденция (датираща от средата на 1999 г.), която би могла да има благоприятно влияние върху икономиката. Увеличаването на депозитите може (при определени условия) да доведе до разширяване на кредитирането, което от своя страна е предпоставка за реализиране на икономически растеж. Той обаче ще бъде осъществен само ако значителна част от привлечените средства бъдат предоставени на реалния сектор и усвоени ефективно от него, за което е необходимо ускоряване на процеса на неговото реструктуриране и модернизация.

През отчетната година прирастът на широките пари се обуславяше от увеличаване както на паричната база, така и на мултипликатора. Паричният агрегат М0 (резервни пари), включващ банковите резерви и парите извън банките, нарасна с 299 млн. лв., или 11% (в номинално изражение). БНБ не прибегна до рефинансиране на търговските банки, но промени нивото на ЗМР от 11% на 8%, което доведе до повишаване стойността на паричния мултипликатор от 2.7 в края на 1999 г. до 3.08 една година по-късно (13.9% на годишна база). За увеличаването на мултипликатора съдейства намаляването както на отношението между парите извън банките и депозитите от 36.3% на 34.3%, така и на отношението между банковите резерви и депозитите от 14.2% до 9.4%, което е резултат от комплексното влияние на нарастването на депозитите и спада на банковите резерви.

ПАРИЧЕН МУЛТИПЛИКАТОР ПРЕЗ 2000 г.

Източник: БНБ.

²⁸ Тогава ще намалят средствата в чуждестранна валута на държавните предприятия (БКК) за сметка на увеличаването на средствата на правителството. Следователно със същата сума ще намалят и квазипарите, тъй като в тях не се включват правителствените депозити.

РЕЗЕРВНИ ПАРИ И ПАРИЧЕН МУЛТИПЛИКАТОР

Показатели	XII.1999	VI.2000	XII.2000
Широки пари (млн. лв.)	7351.1	7577.8	9290.7
Резервни пари (млн. лв.)	2721.7	2611.1	3020.6
Паричен мултипликатор	2.70	2.90	3.08
Пари извън банките/депозити (%)	36.3	32.9	34.3
Банкови резерви/депозити (%)	14.2	12.9	9.4

Източник: БНБ.

През първото полугодие динамиката на широките пари се определя главно от динамиката на паричния мултипликатор при намаляваща парична база, докато през второто полугодие нарастването на широките пари е в резултат от паралелното повишаване и на двата фактора.

ИЗМЕНЕНИЕ НА ШИРОКИТЕ ПАРИ ПРЕЗ 2000 г.

(млн. лв.)

	I полугодие	II полугодие	Общо за годината
Изменение на широките пари, дължащо се на:	226.7	1712.9	1939.6
паричния мултипликатор	547.7	453.4	1020.2
резервните пари	-298.7	1188.4	807.3
двата фактора	-22.3	71.1	112.0
Изменение на широките пари, дължащо се на резервните пари по източници:	-298.7	1188.4	807.3
нетни чуждестранни активи	-241.2	2187.6	1794.8
в т. ч. валутни резерви	445.9	2426.2	2703.9
нетни вътрешни активи	-57.5	-999.2	-987.5
в т. ч. нетни вземания от правителството	-157.7	1448.5	1190.3
вземания от банки	-10.5	-289.6	-280.1

Източник: БНБ.

В предходните години динамиката на паричното предлагане се определяше главно от динамиката на резервните пари. През отчетната година влиянието на двата фактора през двете полугодия беше различно, но за цялата година беше общо взето равностойно. За засилената роля на мултипликатора в паричното предлагане роля изигра не толкова промяната в поведението на икономическите агенти, колкото намаляването на ЗМР и счетоводното отразяване на покупката на Булбанк.

Индексно-факторният анализ на промените в паричното предлагане показва през отчетната година два различни периода. През първото полугодие паричното предлагане нараства въпреки съкращаването на паричната база. През този период динамиката на резервните пари е противоположна на тази на валутните резерви (нарастването на валутните резерви води до увеличаване на правителствения депозит, а не на резервните пари), което е резултат от специфичните особености на паричното предлагане при българския вариант на паричен съвет. Намаляването на нетните вътрешни активи също има негативен ефект върху разширяването на монетарната база и паричното предлагане. През второто полугодие прирастът на паричната маса от резервните пари изцяло се обуславя от увеличаването на нетните чуждестранни активи (и още по-съществено нарастване на валутните резерви), което е значително по-голямо от спада на нетните вътрешни активи. Намаляването на вземанията от търговските банки се дължи на изплащане на част от задълженията на някои банки в ликвидация и има рестриктивен ефект, докато увеличаването на нетните вземания от правителството съдейства за прираста на паричната база и широките пари.

През отчетната година имаше засилено влияние на промените във валутния курс върху динамиката на активите на паричния съвет, а оттам и върху

резервните пари. Тъй като българският лев е фиксиран към единната европейска валута, валутните резерви на БНБ са деноминирани предимно в евро. В баланса на управление „Емисионно“ те се отчитат в левове, докато в платежния баланс измененията им се посочват в щатски долари²⁹. Така когато щатският долар поскъпва спрямо еврото, е възможно активите на паричния съвет в доларово изражение да намаляват, докато в евро (левове) да се увеличават. Стига се до привидно парадоксалната за режим на паричен съвет ситуация валутните резерви (в щатски долари) да намаляват, а резервните пари (в левове) да нарастват.

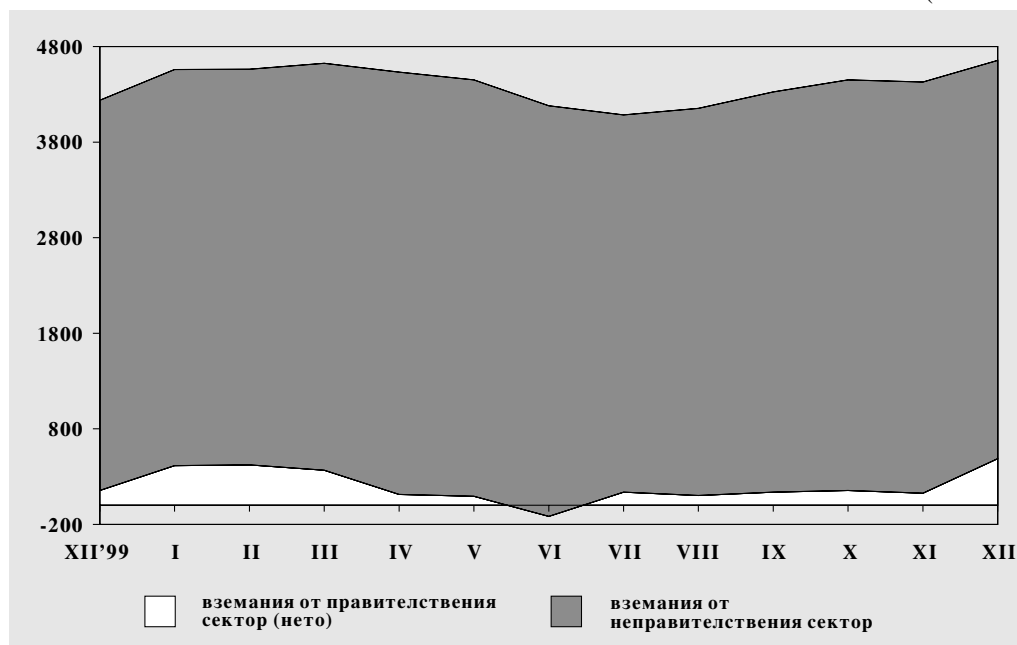
Кредитни агрегати

През отчетната година се запазва тенденцията от предишните две години към силно изоставане на динамиката на най-широкия кредитен агрегат – вътрешния кредит, от тази на паричното предлагане.

Широките пари нарастват с 1939.6 млн. лв. (13.5% в реално изражение), докато увеличението на вътрешния кредит е само 417 млн. лв., което е дори спад с 1.4% в реално изражение. Наблюдава се значително повишаване (с 360.5 млн. лв., или 163.1% в реално изражение) на нетните вземания от правителството (обусловено изцяло от нарастването на валутния им компонент), което се дължи на получените от МВФ траншове по тригодишното споразумение.³⁰ Продължава тенденцията към нарастване на вземанията от частните предприятия и свиване на кредита за държавните фирми. Това се дължи както на сравнително по-голямата ефективност и жизнеспособност на частния сектор, така и на непрекъснатото увеличаване на неговия размер и съответно на намаляване обема на държавния сектор в резултат от процеса на приватизация.

ДИНАМИКА НА ВЪТРЕШНИЯ КРЕДИТ ПРЕЗ 2000 г.

(млн. лв.)

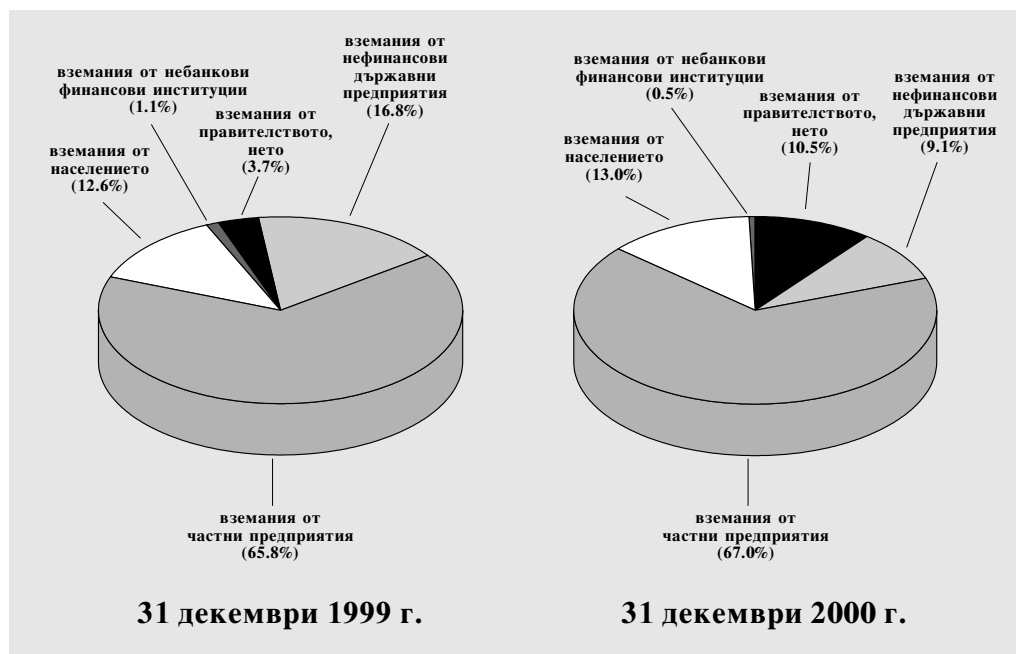

Източник: БНБ.

²⁹ От 2001 г. БНБ започва да публикува платежния баланс и в български левове.

³⁰ При усвояването им от правителството тези средства се отчитат като задължение към БНБ.

СТРУКТУРА НА ВЪТРЕШНИЯ КРЕДИТ

Източник: БНБ.

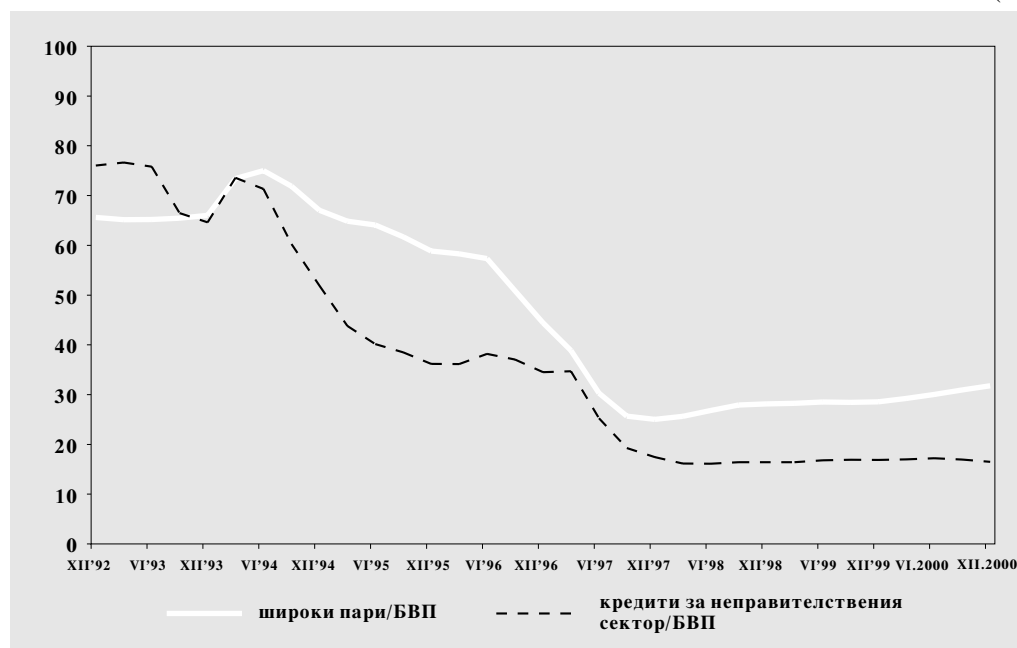
Намаляването на кредита за нефинансовите държавни предприятия е в размер на 291.2 млн. лв., което прави 46.9% в реално изражение. Задълженията на частните предприятия се повишават с 327.6 млн. лв., или 0.4% в реално изражение. Реалното увеличение на левовия компонент е 21.4%, или 414.9 млн. лв., докато при валутния компонент е отчетен спад от 102.1 млн. щ. д. (12.3%). Запазва се и възходящият тренд на вземанията от населението, които се увеличават със 71.6 хил. лв. (1.9% в реално изражение). Ниското ниво на кредита за реалния сектор се дължи не на липсата на ресурс, а на предпазливата кредитна политика, която провеждат търговските банки след въвеждането на паричния съвет. По-големият обем на привлечените под формата на депозити средства се насочва главно към инвестиции в чуждестранни активи, като причина за това е, от една страна, недостатъчната рентабилност на реалния сектор и все още високият риск в него и, от друга страна, слабата законова защита на кредиторите и бавната и усложнена процедура по събиране на вземанията им. Не трябва да се забравя и ролята на строгите нормативно установени изисквания по отношение на обезпеченията по предоставени кредити.

Степен на монетизация

През годината се запази тенденцията към нарастване степента на монетизация на икономиката, измерена чрез съотношението на широките пари и на кредита за реалния сектор към БВП. Тази тенденция датира от радикалната промяна на паричния режим, извършена с въвеждането на паричния съвет, и е резултат от възвръщане и укрепване на доверието на икономическите агенти в националната парична единица и банковата система след финансовата криза през 1996 г. и началото на 1997 г. Въпреки устойчивия тренд на нарастване обаче нивото на тези показатели е все още по-ниско от това преди кризата. Данните за отчетната година показват увеличение на съотношението на паричното предлагане към БВП и задържане на съотношението на кредита за реалния сектор към БВП.

СТЕПЕН НА МОНЕТИЗАЦИЯ НА НАЦИОНАЛНОТО СТОПАНСТВО

(%)

Източник: БНБ.

Нарастването на широките пари в общи линии следва темпа на резервните при отчитане влиянието и на нарастващия мултипликатор. Процесът на монетизация на икономиката продължава, но е бавен. Скоростта на паричното обращение се стабилизира на относително ниски нива. След драматичните промени, настъпили през 1997 г., търсенето на пари все още не може да се възстанови изцяло. Развитието на реалния сектор, който определя до голяма степен трансакционния мотив в търсенето на пари, не дава основание да се залага на значително нарастване на тяхното търсене. След изживените през 1996 г. и 1997 г. шокове икономическите агенти са променили отношението си към парите, вследствие на което се формират нови нива на съотношение между БВП и парите. Ниските стойности на вземанията от неправителствения сектор (като отношение към БВП) се обясняват не с липсата на ресурси, а с предпазливата кредитна политика на търговските банки.

Лихвени проценти по операциите на търговските банки

При запазена методика за определянето му основният лихвен процент през 2000 г. се формира под въздействието на различни фактори. Повишената ликвидност в банковата система в началото на годината вследствие изплащането на лихви и на част от главницата по ЗУНК облигациите, емитирани в щатски долари, породил повишено търсене на ДЦК и доведе до спад на ОЛП, който достига през март най-ниската си стойност от 3.3%. Последва известно стабилизиране на нива от 3.6 – 3.8%, след което под влияние на формираната се трайна тенденция към поскъпване на щатския долар на международните пазари банките се преориентират към инвестиции в чуждестранна валута и натискът им върху първичния пазар на ДЦК намалява. Освободените левови ресурси (вследствие намаляването от 1 юли на процента на задължителните минимални резерви) задържа нивото на ОЛП в тези рамки през юли и август, след което той започва да нараства и през декември достига 4.73%.

ЛИХВЕНИ ПРОЦЕНТИ

(%)

	1999	2000
Среден годишен основен лихвен процент	4.68	3.92
Среден годишен лихвен процент, формиран на междубанковия левов пазар	2.95	3.06
Среден лихвен процент по междубанкови депозити във валута:		
евро	3.00	4.12
щатски долари	5.47	6.40

Източник: БНБ.

Валутната ориентация на банковата система се отрази и на междубанковия пазар. Нивата на лихвените проценти по сделките на междубанковия левов пазар като цяло се запазват под ОЛП, но с ясно очертана тенденция към сближаване: почти през цялата година сделки със срок над 7 дни, а в отделни месеци и такива от 3 – 7 дни се сключват на нива над ОЛП. Това е индикация за намаляване на левовата ликвидност на банките, но няма симптоми за опасност от възникване на ликвиден риск. Лихвените нива на междубанковите депозити в чуждестранна валута плавно нарастват и средно за годината са с около 1 процентен пункт над отчетените през предходната година.

Номиналните годишни лихвени проценти по краткосрочните левови кредити отбелязват чувствителен спад – с близо 1/4 спрямо 1999 г. Този спад е още по-осезаем в реално изражение при отчитане на инфлацията. Лихвените проценти по едномесечните депозити отбелязват минимален спад в сравнение с 1999 г. Налице е известно сближаване с ОЛП, но същевременно те значително изостават в сравнение с отчетената за 2000 г. инфлация.

ЛИХВЕНИ ПРОЦЕНТИ, ПРИЛАГАНИ ОТ ТЪРГОВСКИТЕ БАНКИ ПО НОВИТЕ КРАТКОСРОЧНИ КРЕДИТИ И ПО ЕДНОМЕСЕЧНИТЕ ДЕПОЗИТИ В ЛЕВОВЕ

(%)

	1999	2000
Номинални лихвени проценти по краткосрочните кредити, предоставени от търговските банки	13.56	10.90
Реални годишни лихвени проценти по краткосрочните кредити, предоставени от търговските банки	6.98	0.84
Номинални лихвени проценти по едномесечни депозити, приети от търговските банки	3.26	3.00
Реални лихвени проценти по едномесечни депозити, приети от търговските банки	-2.72	-7.86

Източник: БНБ.

Свиването на маржа между лихвите по финансовите активи и пасиви на банките рефлектира пряко върху рентабилността от операциите им в левове. Частична компенсация банките получиха чрез намаляването на процента на задължителните (безлихвени) минимални резерви и минималното увеличение на кредитната им експозиция. Положителните финансови резултати в частта на лихвените им активи се дължат главно на поддържаня сравнително висок лихвен диференциал по операциите във валута.

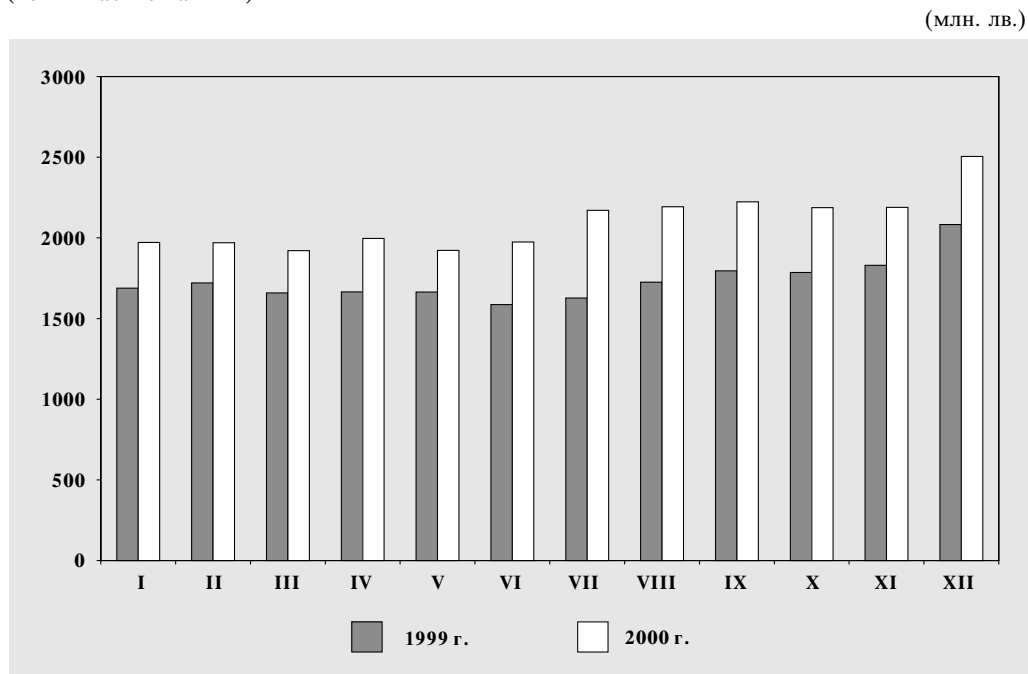
Касова дейност на БНБ**Банкноти и монети извън касите на БНБ**

В края на 2000 г. банкнотите и монетите извън касите на БНБ достигат 2505 млн. лв. Те нарастват с 422 млн. лв., или 20%, в сравнение с края на 1999 г. От тях банкнотите (емисия 1999 г.) и разменните монети (емисия 1999 г. и 2000 г.) са 99%, или 2483 млн. лв. Обмяната на старите банкноти и монети и насищането на паричното обращение с нови банкноти и монети приключи в основни линии в началото на 2000 г.

Наличните банкноти и монети в касите на търговските банки са 134 млн. лв. в края на 2000 г. при 112 млн. лв. в края на 1999 г.

Динамиката на наличните пари в страната запазва традиционните сезонни характеристики: намаляване през първото полугодие и силно увеличаване през туристическия сезон и коледните празници.

ПАРИ В ОБРАЩЕНИЕ (извън касите на БНБ)

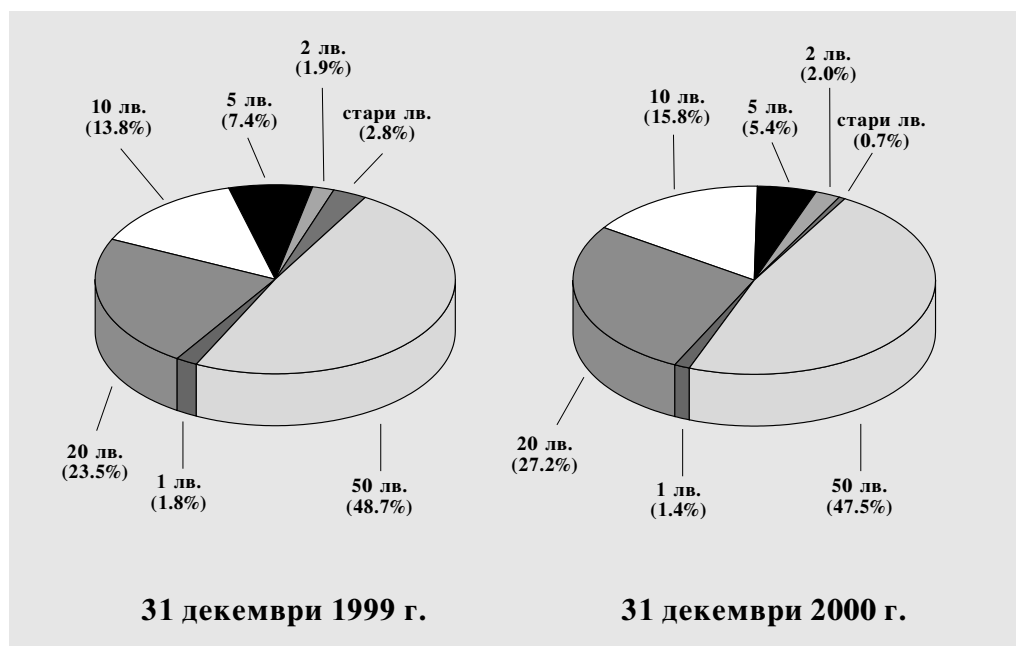
Източник: БНБ.

Купюрен строеж

В края на 2000 г. банкнотите в обращение са 269 млн. броя, или 3100 млн. лв., от които 182 млн. броя, или 2458 млн. лв., са извън касите на БНБ. Средната банкнота извън касите на БНБ е 14 лв. при 12 лв. в края на 1999 г.

Към 31 декември 2000 г. монетите в обращение са 275 млн. броя, или 31 млн. лв., от които 245 млн. броя, или 25 млн. лв., са извън касите на БНБ. Средната монета извън касите на БНБ е 0.10 лв. при 0.12 лв. в края на 1999 г.

КУПЮРЕН СТРОЕЖ НА БАНКНОТИТЕ В ОБРАЩЕНИЕ

Източник: БНБ.

Емисия на възпоменателни монети

През 2000 г. БНБ пусна в обращение следните възпоменателни монети:

Наименование на монетата	Емисия	Номинал	Метал метал	Дата на пускане в обращение	Тираж (брой)	Продадени за 2000 г. (брой)
Летни олимпийски игри, Сидни, „Вдигане на тежести“	2000	10 лева	Ag 925	22.05.2000	20 000	7 954
EURO „Църквата Пантократор“	2000	10 лева	Ag 925	29.05.2000	20 000	8 022
EURO „Тодор Светослав Тертер“	2000	10 лева	Ag 925	11.09.2000	20 000	3 863
„Начало на новото хилядолетие“	2000	10 лева	Ag 925	20.11.2000	6 000	5 983

Източник: БНБ.

4. Фискален сектор

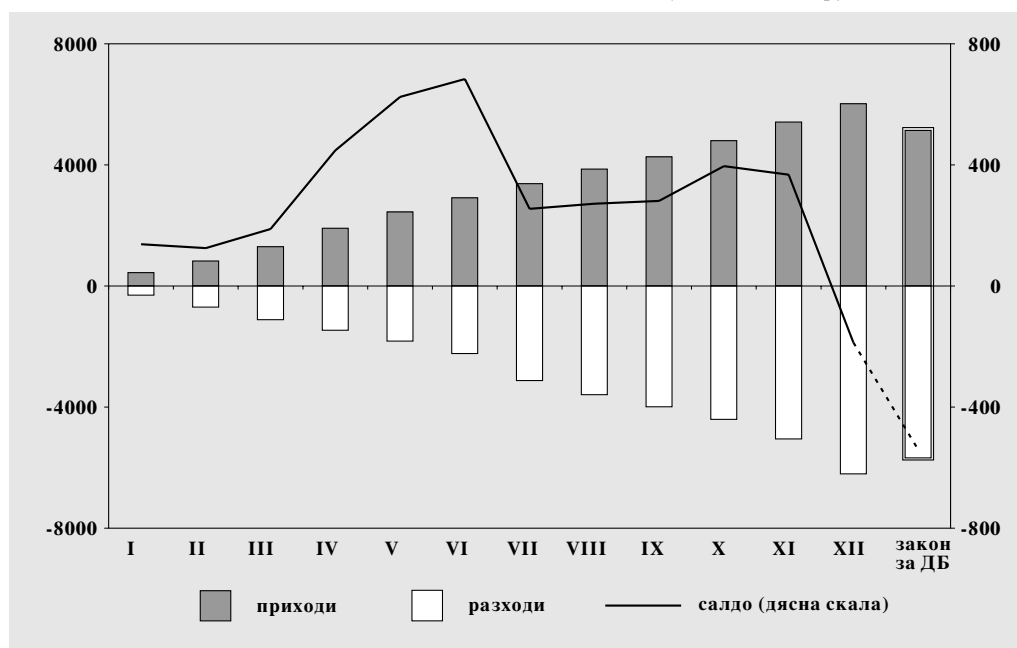
Републикански бюджет

Изпълнението на републиканския бюджет за 2000 г. приключи с дефицит от 183.8 млн. лв., представляващ едва 35% от заложения в закона. Изпълнението на приходите е 117.1%, а на разходите – 109.3% от заложените в Закона за държавния бюджет. Една от основните причини за тези резултати е по-високата от предвидената в макрорамката на бюджета инфлация. Тя се отразява двустранно – както на приходите, така и на разходите. Нетният ефект се определя от дела на приходите от ДДС, мита и акцизи в бюджета, съпоставени с разходите, обвързани с инфлацията – включително и тези за заплати.

Разходите на републиканския бюджет са надвишени главно поради значително по-големите (със 77%) от предвидените трансфери, насочени основно за покриване на дефицитите в съставните бюджети на консолидирания държавен бюджет. В резултат от по-високия от разчетения дефицит по текущата сметка на платежния баланс, т. е. по-големи приходи от митнически сборове (включително и от курса на щатския долар, който оскъпява вноса), се допълва изпълнението на приходната част на бюджета. Това се отнася особено за редовното внасяне на акцизите и ДДС от вносителите на горива.

ПРИХОДИ И РАЗХОДИ НА РЕПУБЛИКАНСКИЯ БЮДЖЕТ ПРЕЗ 2000 г.

(млн. лв., с натрупване по месеци)

Източник: МФ.

Дефицитът по републиканския бюджет се натрупва през последния месец на годината, като дотогава през цялата година салдото е положително. В края на годината направените разходи са двойно по-големи в сравнение с предходните няколко месеца. Увеличените разходи за издръжка са от изплатените допълнителни заплати на заетите в бюджетната сфера. За декември паричната статистика на БНБ отчита и рязко увеличение на резервните пари (по-конкретно на парите извън банките) с 298 млн. лв. срещу намаление на правителствения депозит при нея. Този ефект произтича от особеностите на българския паричен съвет – включването на депозита на правителството в баланса на управление „Емисионно“ – когато разходите не са насочени към чужбина, те се отразяват пряко върху паричната маса.

Финансирането на дефицита от операции с чужбина е отрицателно (-502.3 млн. лв., над 4 пъти повече от предвиденото в закона за бюджета). Изплащането на главниците по задълженията към Парижкия клуб е водещо за отрицателното нетно външно финансиране – изплатени са главници на стойност 154 млн. щ. д.

Вътрешното финансиране и приходите от приватизацията са близки до разчетните стойности – съответно 359.8 млн. лв. и 326.4 млн. лв. Нетната емисия на ДЦК е отрицателна (-285.6 млн. лв.). Друг елемент на вътрешното финансиране е нетното намаление с 343.5 млн. лв. на депозитите и средствата по сметки.

През юли бе извършена консолидация на сметките на бюджетните разпоредители в единна бюджетна сметка при БНБ. В нея се включват средствата по левови сметки – бюджетни, извънбюджетни, набирателни и депозитни. С цел наблюдение и контрол върху извършваните плащания Министерството на финансите определя лимити за разходи на първостепенните разпоредители с бюджетни средства.

Консолидирана фискална програма

Запазването на макроикономическата стабилност и през 2000 г. до голяма степен се дължи на стабилността във фискалния сектор. Консервативно съставеният бюджет не позволи достигане на заложения дефицит. Дефицитът на консолидирания бюджет за 2000 г. достигна 269.2 млн. лв. при планирани 355 млн. лв., т. е. с една четвърт по-нисък от заложения в закона. Приходите са 11 065 млн. лв. (разчетни 10 128 млн. лв.), разходите – 11 334 млн. лв. (раз-

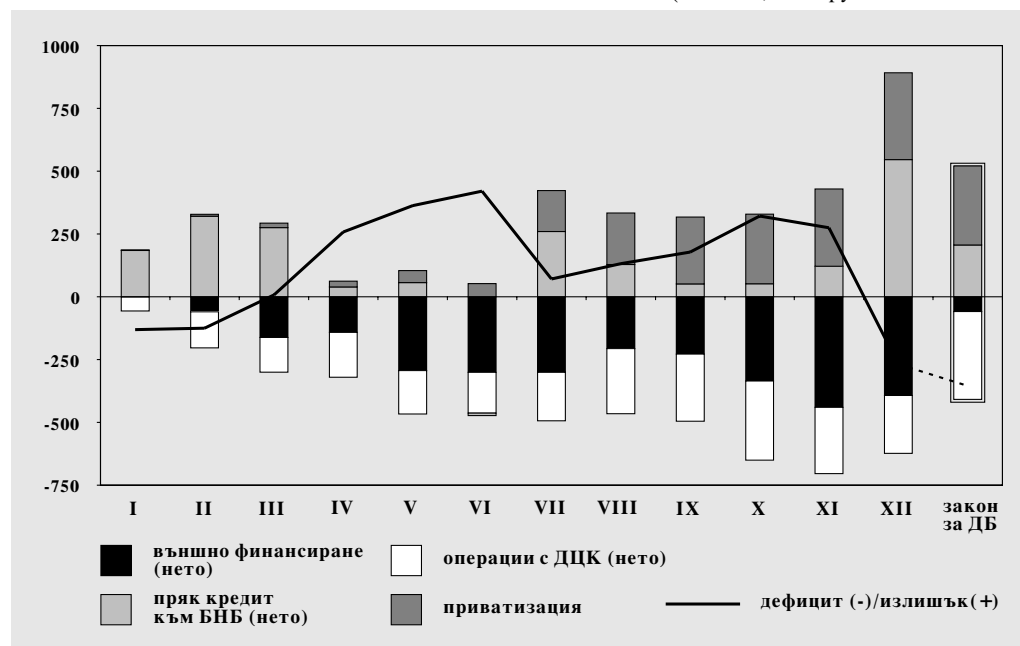
четни 10 484 млн. лв.). Преизпълнението на приходната и разходната част в основни линии се дължи на същите причини, както при републиканския бюджет.

Вътрешното финансиране е 328 млн. лв., от които нетната емисия на ДЦК и през тази година е отрицателна (-285.6 млн. лв.), изменението (намаление) на депозитите е 270 млн. лв., приходите от приватизация – 345 млн. лв. Външното финансиране, както и при републиканския бюджет, е отрицателно (-404.36 млн. лв.) и е много над проектните стойности.

Като процент от БВП дефицитът на консолидирания бюджет е 1.1% при планиран 1.5%. Приходите представляват 43.5% от БВП, а разходите 44.5%. Съпоставката с 1999 г. показва нарастване дела на приходите с 1 процентен пункт и на разходите с 0.8 процентни пункта.

ФИНАНСИРАНЕ НА САЛДОТО ПО КОНСОЛИДИРАНАТА ФИСКАЛНА ПРОГРАМА ПРЕЗ 2000 г.

(млн. лв., с натрупване по месеци)

Източник: МФ.

Забелязва се леко понижение на дела на данъчните (в частта на преките данъци) в общите приходи спрямо 1999 г. с близо 1 процентен пункт. Намалението се компенсира от увеличение на дела на ДДС и акцизите (митата и митническите такси също намаляват). Такава е очакваната динамика и за 2001 г. предвид промените в ставките на данъка върху печалбата и личните подоходни данъци.

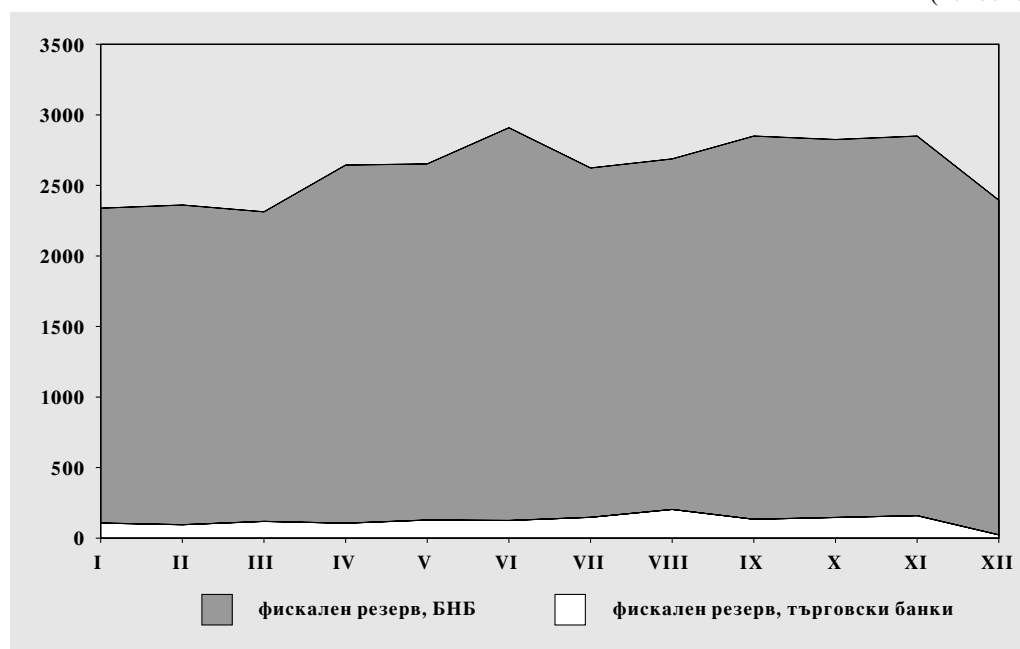
Фискален резерв

Фискалният резерв на правителството при БНБ и търговските банки следва през годината динамиката на салдото на консолидирания държавен бюджет. В началото на 2000 г., когато данъчните приходи са по-ниски и се извършват плащания по външния дълг, са отбелязани и най-ниските стойности през отчетния период. Фискалният резерв се явява своеобразен буфер, който поема времевите несъответствия между приходите и разходите на бюджета, което подпомага изпълнението му, без да е необходимо извънредно финансиране чрез емисии ДЦК.

Към 31 декември 2000 г. фискалният резерв при БНБ и търговските банки е 2395 млн. лв.

ФИСКАЛЕН РЕЗЕРВ ПРЕЗ 2000 г.

(млн. лв.)

Източник: МФ.

Държавен дълг

През изминалата година *вътрешният държавен дълг* намаля с 16.2%. Най-голям спад се отбелязва при ДЦК за структурната реформа – с 28.9%. Към 31 декември 2000 г. вътрешният дълг е 4328.138 млн. лв. (включително задълженията към МВФ). Прекият дълг към БНБ (траншовете от МВФ) е с най-голям относителен дял – 59.2% от вътрешните задължения.

След 1997 г. в резултат от постигнатата финансова стабилизация и повишената събираемост на данъчните приходи намалява потребността на бюджета от емитиране на ДЦК. Отрицателната нетна емисия за 2000 г. е следствие от настъпващите падежи на ДЦК за структурната реформа, които не се подновяват.

Запазва се пропорцията между вътрешни (ДЦК) и външни (МВФ – пряк дълг към БНБ) източници за финансиране на дефицита.

Общо разходите за обслужване на вътрешния дълг (платени лихви/отстъпки) през изминалата година са 254.3 млн. лв., от които 121 млн. лв. по прекия дълг към БНБ.

ВЪТРЕШЕН ДЪРЖАВЕН ДЪЛГ

	1999 г.		2000 г.	
	хил. лв.	%	хил. лв.	%
ДЦК за финансиране на бюджетния дефицит	804 765.4	15.6	932 374.7	21.5
Пряк дълг към БНБ ³¹	2 203 160.1	42.6	2 560 927.6	59.2
ДЦК за структурната реформа	1 141 659.9	22.1	811 160.8	18.7
Държавни облигации в евро по ЗДБ на РБ за 1999 г.	96 817.0	1.9	13 690.8	0.3
Общо държавен дълг	4 246 402.3	82.2	4 318 153.9	99.8
Държавногарантиран дълг/вътрешни държавни гаранции	920 099.4	17.8	9 984.1	0.2
Общ размер на вътрешния дълг	5 166 501.7	100.0	4 328 138.0	100.0

Източник: МФ.

³¹ По същество прекият дълг към БНБ не е вътрешен дълг, доколкото той отразява постъпленията по траншовете от МВФ.

Бавното възстановяване на кредитирането за реалния сектор след кризата от 1996 – 1997 г. се отразява и върху пазара на ДЦК. В условията на висока ликвидност и слаба търговия на фондовия пазар търговските банки се насочват към инвестиции в държавен дълг. На първичните аукциони търсенето (поръчките) системно надвишават предлагането, понякога 3 – 4 пъти. Коефициентът на покритие за реализираните емисии продължава да бъде висок – 2.2 (за средносрочните ДЦК той е най-висок – 3.29). Наблюдава се плавно намаление на доходността на средносрочните ДЦК и слабо покачване при краткосрочните в съответствие с търсенето на тези емисии. Повишаването на среднопретегления матуритет на ДЦК за финансиране на бюджетния дефицит продължи и през 2000 г., като в края ѝ е 2 години и 2 месеца.

Външният държавен дълг в края на 2000 г. леко намалява спрямо предходната година. Нетно се повишават задълженията към МВФ и ЕС, а по останалите позиции по-съществено е намалението към Парижкия клуб.

Покачването на курса на щатския долар през годината не затрудни обслужването на дълга. Прогнозните дефицити по републиканския и консолидирания бюджет не бяха надхвърлени. Задълженията в щатски долари са 65.5% от размера на външния дълг. Средният остатъчен срок на дълга е 12 години и 5 месеца.

ВЪНШЕН ДЪРЖАВЕН ДЪЛГ

	1999 г. (млн. щ. д.)	2000 г. (млн. щ. д.)	Изменение (%)
<i>I. Правителствен дълг</i>	8 369.5	8 234.3	-1.62
Лондонски клуб	4 977.4	4 976.1	-0.03
Парижки клуб	814.8	600.4	-26.31
Световна банка	824.3	827.8	0.42
Г-24	71.2	56.5	-20.65
Европейски съюз	401.8	428.0	6.52
МВФ	1 131.6	1 218.4	7.67
Други	148.4	127.1	-14.35
<i>II. Държавногарантиран дълг</i>	652.0	679.6	4.23
<i>III. Активирани държавни гаранции</i>	48.4	54.0	11.57
Общ размер на дълга	9 069.9	8 967.9	-1.12

Източник: МФ.

III. Управление на валутните резерви

1. Размер и динамика на международните валутни резерви

Брутните валутни резерви, измерени чрез общото балансово число на управление „Емисионно“, запазиха средно ниво от около 6.4 млрд. лв. (3.3 млрд. EUR). Това представлява увеличение с над 1.2 млрд. лв. на средната величина на резервите в сравнение с предходната година, продължавайки общата тенденция към увеличение след въвеждането на паричния съвет в страната.

Годината може да се раздели условно на два периода: през първите девет месеца валутните резерви се колебаят в границите 6 – 6.5 млрд. лв., докато през последното тримесечие след получената сума от приватизацията на Булбанк те достигат ново ниво, колебаейки се около 7.2 млрд. лв. Тогава е достигната и най-високата стойност от началото на паричния съвет – близо 7.4 млрд. лв. За сравнение през 1999 г. най-високата достигната стойност е била 6.3 млрд. лв., а през 1998 г. – 5.4 млрд. лв.

**СРЕДНИ ВЕЛИЧИНИ НА ИЗБРАНИ ПОКАЗАТЕЛИ
ОТ БАЛАНСА НА УПРАВЛЕНИЕ „ЕМИСИОННО“**

	1998	1999	2000
Брутни резерви	4800	5201	6410
Нетни резерви	724	813	875
Правителство	1945	2070	2644
Банки	621	575	638
Банкноти и монети	1487	1735	2103

(млн. лв.)

Източник: БНБ.

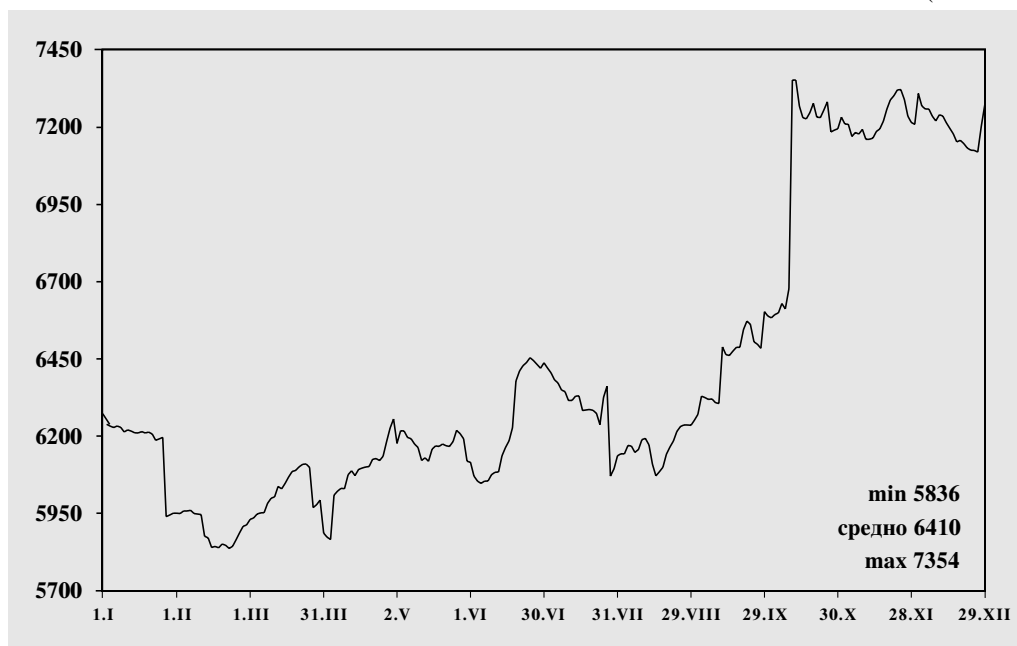
Динамиката на валутните резерви през годината се определя от:

- покупките на резервна валута от валутния пазар – нетно са купени около 578 млн. EUR (1130 млн. лв.), от които от търговските банки – 375.5 млн. EUR безкасово и 144.1 млн. EUR касово, и от частни лица и фирми – 58.4 млн. EUR на каса;
- доходите от управлението на валутните резерви – около 260 млн. лв.;
- постъпилите 345 млн. EUR (675 млн. лв.) по сметка на БКК – приходи от приватизацията на Булбанк, довели до рязко увеличение на валутните резерви в началото на октомври;
- плащанията на МФ при обслужването на държавния дълг – външен и вътрешен – деноминиран в чуждестранна валута. Общо за годината МФ заплаща от свои сметки при БНБ с около 60 млн. EUR и 600 млн. USD повече, отколкото получава като ново външно финансиране.

Нетните валутни резерви (позицията *депозит на управление „Банково“* в баланса) запазват средно ниво от 875 млн. лв., което е с над 60 млн. лв. по-високо в сравнение със средното ниво през предходната година. Причината за значителното намаление на абсолютната стойност на нетните резерви в края април е платеното по сметка на МФ превизиране на приходите над разходите на БНБ за 1999 г.

ДИНАМИКА НА БРУТНИТЕ ВАЛУТНИ РЕЗЕРВИ

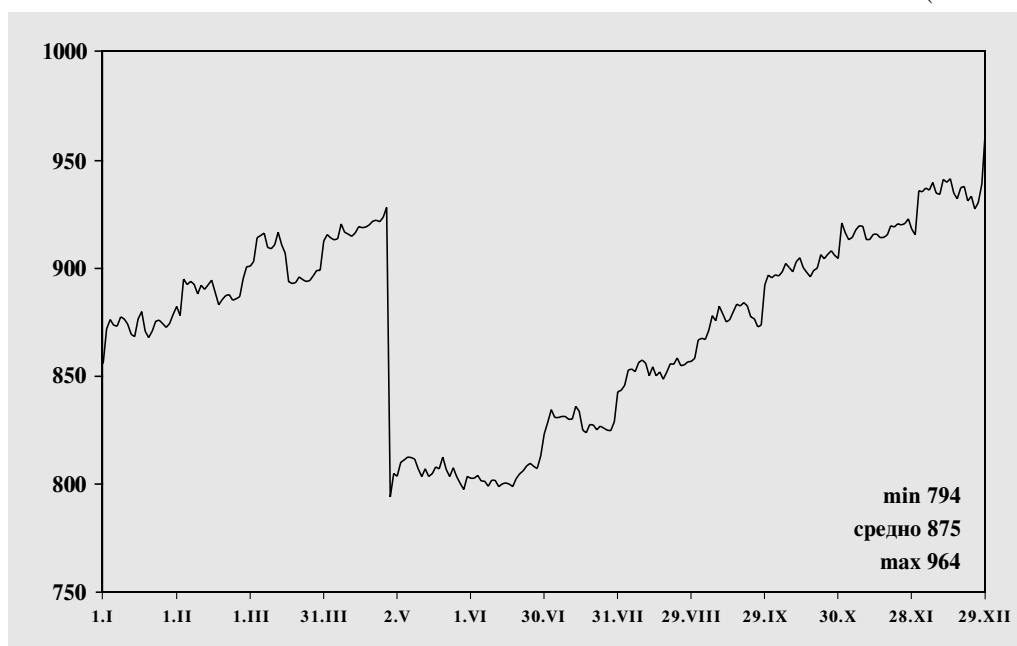
(млн. лв.)

Източник: БНБ.

ДИНАМИКА НА НЕТНИТЕ ВАЛУТНИ РЕЗЕРВИ

(млн. лв.)

Източник: БНБ.

2. Стратегия при управлението на международните валутни активи

Състоянието на международните финансови пазари, лихвената политика на ЕЦБ и ФРС, както и движението на паричните потоци през годината са основните параметри при управление на международните валутни активи (МВА).

Позициониране на портфейла в евро

През 2000 г. се наблюдава намаляване на наклона на кривата на доходността в еврозоната, което бе причина за прилагането на защитна стратегия³² при управлението на портфейла в евро. Дюрацията на портфейла бе поддържана по-ниска спрямо тази на бенчмарка (0.90) с изключение на юли. По-късната дюрация целеше ограничаване на лихвения риск в условия на покачващи се лихви. Повишаването на дюрацията през юли се дължи на очакванията за намаляване изменчивостта на пазара през летния период и желанието за инвестиране на средствата с по-добра доходност, каквато предлагаша по-дългите сектори на кривата.

Всичко това определи и по-малките колебания в доходността на портфейла спрямо тези на бенчмарковата. Големи колебания в доходността на портфейла през годината се наблюдават единствено през юни и юли, което се дължи на силната колебливост на пазара в резултат от неочакваното покачване на лихвите на ЕЦБ с 50 базисни точки (срещу очаквани 25 базисни точки) и противоречивите икономически данни за еврозоната.

През годината паричните потоци от и към портфейла са с относително малки тегла и не оказват съществено значение при прилагането на инвестиционната стратегия. Лека промяна в структурата на портфейла предизвикват предоставените на БНБ от БКК 345 млн. евро, а също и осигуряването на средства за МФ (около 125 млн. евро) с цел посрещане на плащания по дълга през последното тримесечие на годината.

Позициониране на портфейла в щатски долари

През 2000 г. на пазара на ДЦК в САЩ се наблюдават две противоположни тенденции – покачване на лихвените равнища и съответно покачване на доходността на ДЦК през първата половина на годината и забавяне на икономическия растеж, проблеми в корпоративния сектор на САЩ, очакване за намаляване на лихвите от страна на ФРС и съответно рязко понижение доходността на държавните облигации в края на годината.

Дюрацията на портфейла през по-голямата част от годината бе поддържана над тази на бенчмарка. Плащането към Лондонския клуб през януари в размер на 140 млн. щ. д. бе причина за рязко покачване на дюрацията в началото на годината. Причината за запазване на висока дюрация през първото шестмесечие и за увеличение на експозицията към по-дългосрочни ДЦК бе програмата за обратно изкупуване на дълг на Министерството на финансите на САЩ, която бе позитивен фактор за дългосрочни облигации. Неколкократното покачване на лихвите от страна на ФРС доведе до по-голяма колебливост на портфейла спрямо бенчмарка. Поради негативните условия за целия пазар на ДЦК и поредното плащане към Лондонския клуб през юли композицията на портфейла бе променена и инвестициите бяха съсредоточени основно в инструменти на паричния пазар и държавни облигации до 1 година, като в рамките на една седмица дюрацията се понижи рязко под нивото на бенчмарка.

През втората половина на годината поради сигналите за забавяне на икономиката дюрацията на портфейла отново се покачи над бенчмарковата и бе запазена постоянно по-висока до края на годината. Бе увеличена и експозицията към спредови продукти както поради атрактивния доход, който те предлагат, така и поради тенденцията към стесняване на спредовете спрямо ДЦК.

³² Barbell – инвестиране в инструменти до 3 месеца и 2 – 10 години, в т. ч. и ДЦК с плаващ купон.

3. Структура, доходност и управление на риска на международните валутни активи

През 2000 г. с решение на УС на БНБ бе създадена дирекция „Анализ и контрол на риска“, в основните задачи на която влизат стратегическо структуриране на активите, анализ на ефективността при управлението на активите и независима, пълна и своевременна отчетност.

Валутна структура на активно управляваната част от валутните резерви

Основна част от активите на БНБ са в базовата валута евро, като относителният им дял към края на отчетния период е 86.7% от сумата на активно управляваната част от валутните резерви, а относителният дял на активите в щатски долари е 9.8%. Представените в таблицата данни са на база дата на сключване на сделките (trade date) към края на всяко тримесечие.

СТРУКТУРА НА АКТИВИТЕ ПО ВАЛУТИ ПРЕЗ 2000 г.

	I трим.		II трим.		III трим.		IV трим.	
	млн. лв.	%	млн. лв.	%	млн. лв.	%	млн. лв.	%
EUR	4070	87.7	4299	84.1	4539	86.5	5156	86.7
USD	348	7.5	556	10.9	489	9.3	583	9.8
CHF	83	1.8	107	2.1	69	1.3	64	1.1
XAU	142	3.1	148	2.9	153	2.9	144	2.4
Общо активи	4643	100	5110	100	5250	100	5947	100

Източник: БНБ.

Валутна структура на частта от валутните резерви, която не се управлява активно от БНБ

Пазарната стойност на активите, които не се управляват активно от БНБ, към края на всяко тримесечие на отчетния период е, както следва:

	(млн. лв.)			
	I трим.	II трим.	III трим.	IV трим.
Валута на каса	22.51	38.26	26.09	38.80
Активи в GBP	1.86	0.85	5.98	1.34
Активи в JPY	0.09	0.06	0.55	21.66
Активи в SDR	99.38	158.55	222.73	177.92
При външни мениджъри	491.56	493.61	499.08	511.46
Монетарно злато в трезорите на БНБ	581.65	608.43	627.57	590.53

Източник: БНБ.

През 2000 г. част от валутните резерви в евро бяха управлявани от двама външни мениджъри с цел диверсификация на активите и придобиване на експертиза за подобряване управлението на портфейлите на БНБ. Резултатите на външните мениджъри се използват също като допълнителен критерий за оценка на ефективността от управлението от БНБ на основните портфейли в евро и щатски долари.

С оглед повишаване ефективността при управлението на резервите в монетарно злато УС на БНБ реши до 50% от монетарното злато в трезорите на БНБ да бъде изнесено в чуждестранни банки. Във връзка с изпълнението на това решение в момента банката анализира оптималното количество, очакваните приходи и съответните рискове.

Валутният риск се минимизира чрез спазване на допустимото отклонение на валутната структура на активите спрямо валутната структура на пасивите. Това несъответствие не трябва да превишава +/-2% съгласно изискванията на чл. 31, ал. 3 от Закона за БНБ.

Структура по финансови инструменти на активно управляваната част от валутните резерви

Основен дял в структурата по финансови инструменти заемат инвестициите в ценни книжа и депозити. Отрицателният дял на наличните средства към края на първото и четвъртото тримесечие е в резултат на сключени сделки съответно на 31 март и на 29 декември 2000 г. (trade date), когато в портфейла няма достатъчно свободни средства, равностойни на сключените към определения момент сделки, но към деня на плащане (value date) по тях необходимите налични средства постъпват като външен поток или са падежи по направени по-рано инвестиции.

СТРУКТУРА НА АКТИВИТЕ ПО ФИНАНСОВИ ИНСТРУМЕНТИ ПРЕЗ 2000 г.

Тип инструмент	I трим.		II трим.		III трим.		IV трим.	
	млн. лв.	%	млн. лв.	%	млн. лв.	%	млн. лв.	%
Налични средства	-16	-0.3	133	2.6	335	6.4	-279	-4.7
Депозити	1737	37.4	1378	27.0	1799	34.3	2137	35.9
Ценни книжа	2922	62.9	3599	70.4	3116	59.4	4089	68.8
Общо активи	4643	100	5110	100	5250	100	5947	100

Източник: БНБ.

Структура по остатъчен срок до падежа на активно управляваната част от валутните резерви

Основната част от активите на БНБ са инвестирани в инструменти (текущи сметки, краткосрочни депозити във валута и злато и ценни книжа) с остатъчен срок до падежа до 1 година. Относителният им дял е съответно 72.9%, 70%, 74.7% и 78.7% през отделните тримесечия на отчетния период. Отрицателният дял на сектора по падежи до 3 дни, който е еквивалентен на наличните средства от предходната таблица, е обяснен в горния абзац.

СТРУКТУРА НА АКТИВИТЕ ПО ПАДЕЖ ПРЕЗ 2000 г.

Падеж	I трим.		II трим.		III трим.		IV трим.	
	млн. лв.	%	млн. лв.	%	млн. лв.	%	млн. лв.	%
до 3 дни	-16	-0.3	133	2.6	335	6.4	-279	-4.7
3 дни – 1 месец	2085	44.9	1539	30.1	1887	35.9	2943	49.5
1 месец – 1 година	1316	28.3	1908	37.3	1700	32.4	2015	33.9
1 – 3 години	920	19.8	1141	22.3	1008	19.2	961	16.2
3 – 5 години	278	6.0	249	4.9	241	4.6	223	3.7
5 – 10 години	60	1.3	140	2.7	79	1.5	84	1.4
Общо активи	4643	100	5110	100	5250	100	5947	100

Източник: БНБ.

Доходност, колебливост и лихвен риск на активно управляваната част от валутните резерви

Портфейл в евро. За отчетния период доходността от портфейла в евро е 4.46%, или с около 1 базисна точка над тази за съответния бенчмарк. Колебливостта (стандартното отклонение) на реализираната доходност на портфейла е 0.56%, а тази на бенчмарка – 0.59%. Модифицираната дюрация³³, която за нас е основният измерител на лихвения риск, е 0.78 г. за портфейла срещу 0.87 г. за бенчмарка средно за отчетния период. Отношението на Шарп³⁴ за портфейла е 1.21, а за бенчмарка – 1.13.

³³ Мярка на лихвения риск, която дава оценка с колко процента би се изменила пазарната стойност, ако доходността до падежа се измени с 1%.

³⁴ Отношението на Шарп е мярка за реализираната допълнителна доходност над безрисковата за единица поет риск и позволява коректна интерпретация и сравнение между ефективността на управление на портфейли с различно ниво на риск. Колкото е по-голямо Отношението на Шарп за даден портфейл, толкова по-ефективно е неговото управление.

**РЕАЛИЗИРАНА ДОХОДНОСТ НА ПОРТФЕЙЛА НА БНБ В ЕВРО
СПРЯМО БЕНЧМАРКА ПРЕЗ 2000 г.**

(%)

	I трим.	II трим.	III трим.	IV трим.	2000
Портфейл	0.89	0.76	1.13	1.60	4.46
Бенчмарк	0.86	0.74	1.07	1.71	4.45

Източник: БНБ.

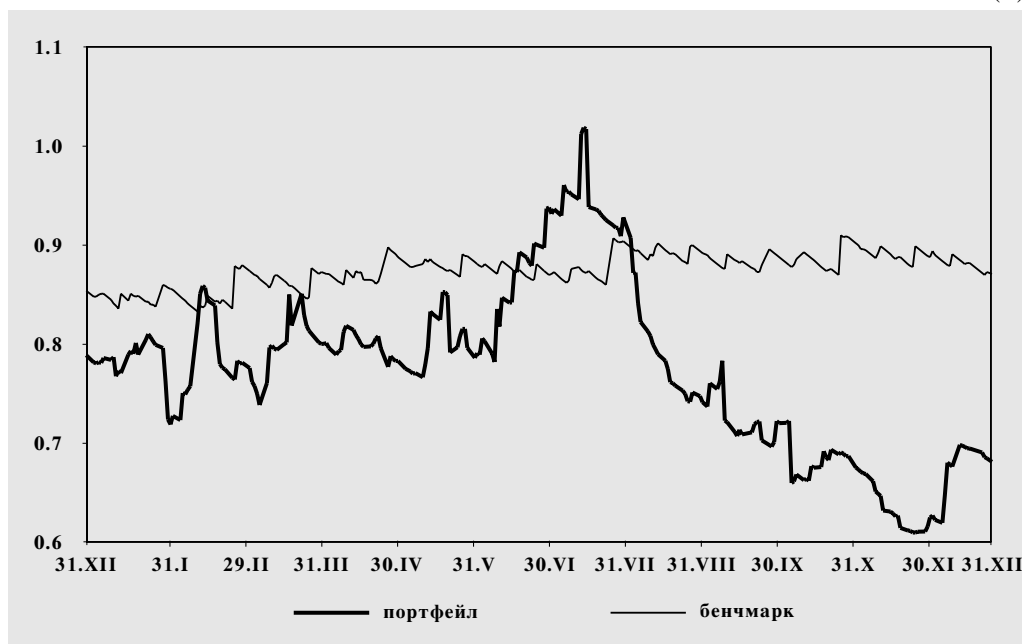
**ДОХОДНОСТ, КОЛЕБЛИВОСТ И ЛИХВЕН РИСК
НА ПОРТФЕЙЛА НА БНБ В ЕВРО ПРЕЗ 2000 г.**

	Портфейл	Бенчмарк
Доходност (%)	4.46	4.45
Колебливост (%)	0.56	0.59
Модифицирана дюрация (г.)	0.78	0.87
Отношение на Шарп	1.21	1.13

Източник: БНБ.

МОДИФИЦИРАНА ДЮРАЦИЯ НА ПОРТФЕЙЛА НА БНБ В ЕВРО ПРЕЗ 2000 г.

(г.)

Източник: БНБ.

Портфейл в щатски долари. Реализираната през 2000 г. доходност на портфейла в щатски долари е 6.71%, като това е с около 44 базисни точки над доходността за съответния бенчмарк. Колебливостта на портфейла е 0.57%, а тази на бенчмарка – 0.26%. Модифицираната дюрация на портфейла средно за отчетния период е 0.37 г., а стойността на същия показател за бенчмарка е 0.23 г. Отношението на Шарп за портфейла е 1.49, а за бенчмарка – 1.53.

**РЕАЛИЗИРАНА ДОХОДНОСТ НА ПОРТФЕЙЛА НА БНБ В ЩАТСКИ ДОЛАРИ СПРЯМО
БЕНЧМАРКА ПРЕЗ 2000 г.**

(%)

	I трим.	II трим.	III трим.	IV трим.	2000
Портфейл	1.33	1.60	1.79	1.83	6.71
Бенчмарк	1.37	1.53	1.52	1.71	6.27

Източник: БНБ.

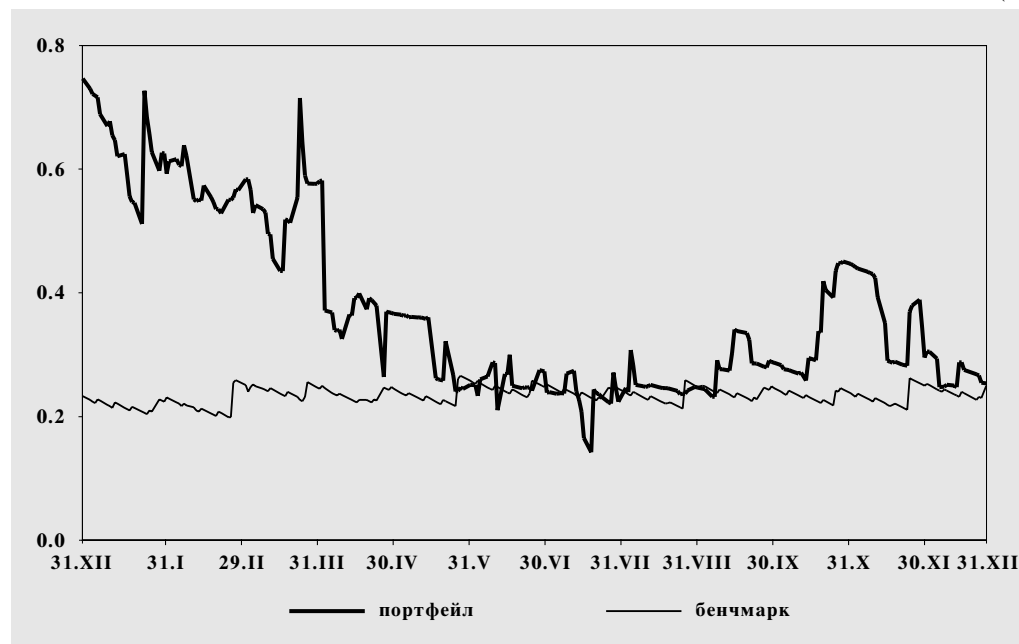
**ДОХОДНОСТ, КОЛЕБЛИВОСТ И ЛИХВЕН РИСК НА ПОРТФЕЙЛА НА БНБ
В ЩАТСКИ ДОЛАРИ ПРЕЗ 2000 г.**

	Портфейл	Бенчмарк
Доходност (%)	6.71	6.27
Колебливост (%)	0.57	0.26
Модифицирана дюрация (г.)	0.37	0.23
Отношение на Шарп	1.49	1.53

Източник: БНБ.

**МОДИФИЦИРАНА ДЮРАЦИЯ НА ПОРТФЕЙЛА НА БНБ
В ЩАТСКИ ДОЛАРИ ПРЕЗ 2000 г.**

(г.)

Източник: БНБ.

Монетарно злато, управлявано от БНБ. Основни инструменти при управлението на монетарното злато са краткосрочните депозити с максимален срок до падежа 3 месеца. Реализираната доходност за 2000 г. е 0.55%, като средно за годината лихвата по едномесечните, двумесечните и тримесечните златни депозити е съответно 0.39%, 0.51% и 0.62%, т. е. реализираната доходност на портфейла е по-висока с 4 базисни точки от средногодишната лихва по двумесечните депозити.

**РЕАЛИЗИРАНА ДОХОДНОСТ НА МОНЕТАРНОТО ЗЛАТО,
УПРАВЛЯВАНО ОТ БНБ ПРЕЗ 2000 г.**

(%)

	I трим.	II трим.	III трим.	IV трим.	2000
	0.17	0.12	0.14	0.12	0.55

Източник: БНБ.

**Кредитен
риск**

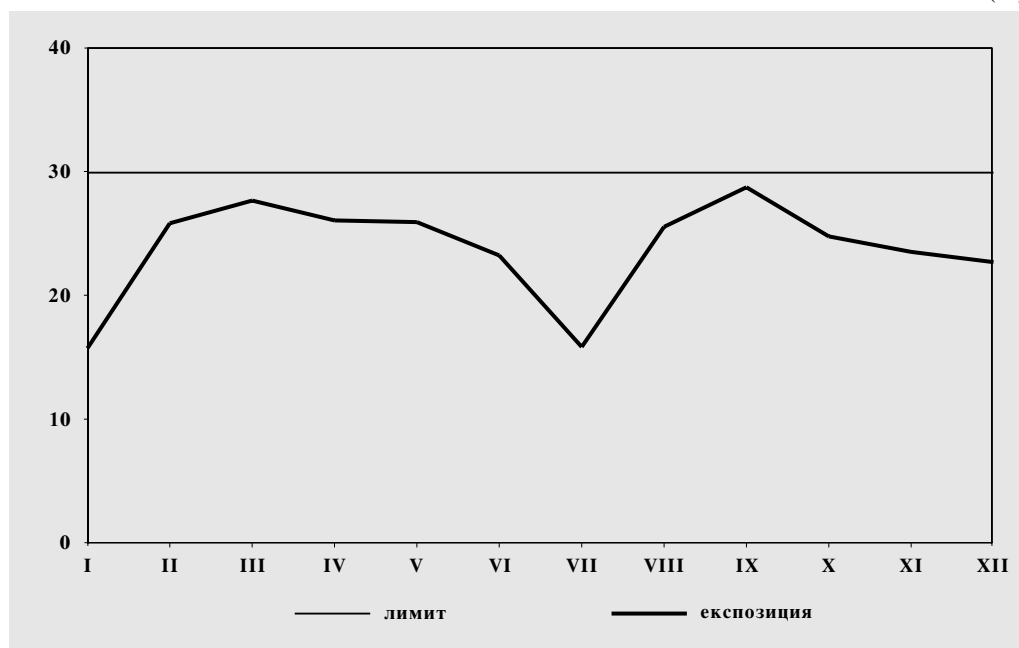
Преобладаващата част от международните валутни активи на БНБ са вложени в държавни и държавногарантирани ценни книжа, издадени от страни с най-малко AA- дългосрочен кредитен рейтинг. Финансовите институции, контрагенти на БНБ, притежават минимум AA- дългосрочен кредитен рейтинг, даден от най-малко две от трите международни рейтингови агенции Moody's, Standard&Poors и Fitch IBCA. Средно за отчетния период 79% от инструментите, в които са инвестирани активите на БНБ, са с най-висок дъл-

госрочен кредитен рейтинг AAA по международната рейтингова агенция Fitch IBCA. По този начин е гарантирана сигурността на инвестициите и се спазват изискванията на Закона за БНБ.

Едновременно с това максималната обща експозиция на БНБ към търговски банки (кредитната експозиция) не превишава 30% от валутните резерви. По-долу е представена в графичен вид динамиката на кредитната експозиция на месечна база.

КРЕДИТНА ЕКСПОЗИЦИЯ НА БНБ ПРЕЗ 2000 г.

(%)

Източник: БНБ.

IV. Ликвидност и финансови пазари

1. Ликвидност

Като цяло през 2000 г. банковата система поддържаше ниво на текуща ликвидност, осигуряващо нормално посрещане на задълженията по отношение обслужването на плащанията и касовите операции на клиентите. Регистрираните в системата за сетълмент случаи на наредени, но неплатени документи, са инцидентни и далеч под възприетите критерии за наличие на ликвиден риск – 15 % за два поредни дни или 8 % за пет поредни дни, изчислени спрямо общия обем на наредените за плащане документи от цялата банкова система.

По-глобална представа за ликвидния потенциал на банковата система дават коефициентите на ликвидните активи.

КОЕФИЦИЕНТ НА ЛИКВИДНИТЕ АКТИВИ (изчислени по отчетна стойност на активите)

	(%)		
	31.XII.1999 г.	30.VI.2000 г.	31.XII.2000 г.
Коефициент на ликвидните активи спрямо привлечените средства от нефинансови институции	53.6	53.75	58.7
Коефициент на ликвидните активи спрямо общия размер на привлечените средства	46.7	47.04	50.4

Източник: БНБ.

Коефициентите изразяват степента на покритие с ликвидни активи на привлечените ресурси от търговските банки, съответно от нефинансовия сектор и общо от финансовия и нефинансовия сектор. В ликвидните активи са включени: парични средства в наличност; средства по сметки в БНБ, намалени със задължителните минимални резерви; средства при чуждестранни кореспонденти по разплащателни сметки и срочни депозити; краткосрочни държавни ценни книжа.

Междубанков паричен пазар

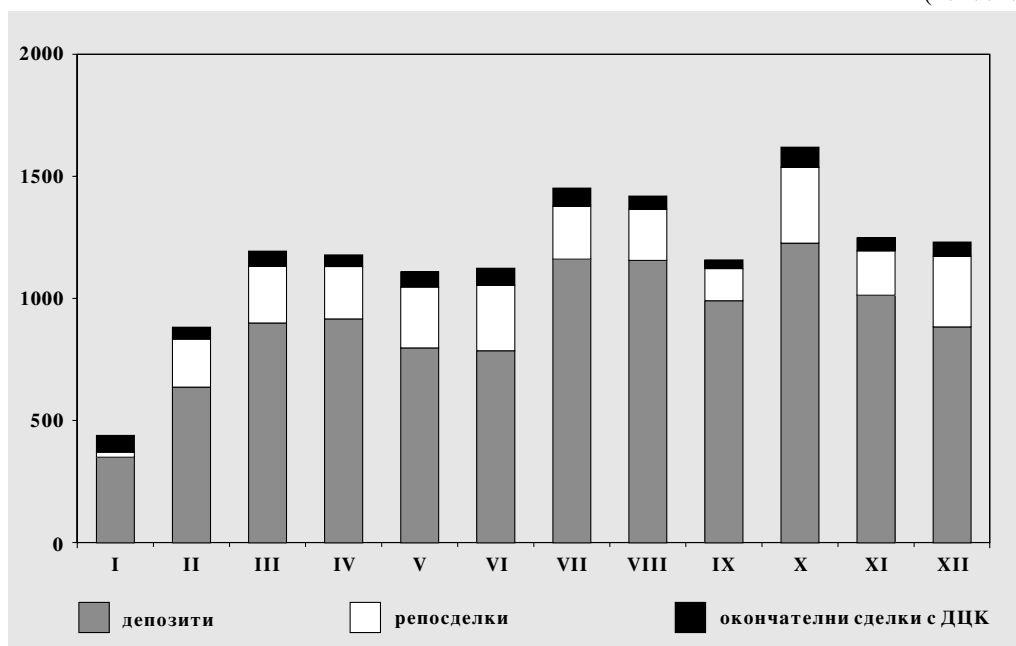
Междубанковият паричен пазар през 2000 г. се формира под въздействието на продължаващата стабилизация на финансовия сектор в страната и се характеризира със значително увеличение на обема на търгуваните средства и броя на участниците на пазара. Като преки участници в междубанковия паричен пазар са допуснати освен действащите търговски банки още три небанкови финансови институции – първични дилъри.

Общият обем на пазара отбелязва нарастване спрямо преходната година с над 5 млрд. лв. (57%). По отделни сегменти най-голямо увеличение отбелязват депозитите – близо два пъти, като дялът им в общия обем достига 77% (при съответно 61% за преходната година). Известно нарастване имат и окончателните сделки с ДЦК (11%), но относителният им дял спада на 5% (при 7% през 1999 г.). Repoоперациите отбелязват спад както в абсолютен размер, така и като относителен дял (от 32% през 1999 г. на 18% през 2000 г.).

По отношение срочността на операциите през отчетната година се запази оформената от последните години тенденция и най-търгувани са средствата по еднокдневните сделки (58% от общия обем), с което се потвърждава становището, че междубанковият паричен пазар се очертава като основен инструмент за управление на текущата ликвидност в банковата система.

МЕЖДУБАНКОВ ПАРИЧЕН ПАЗАР ПРЕЗ 2000 г.

(млн. лв.)

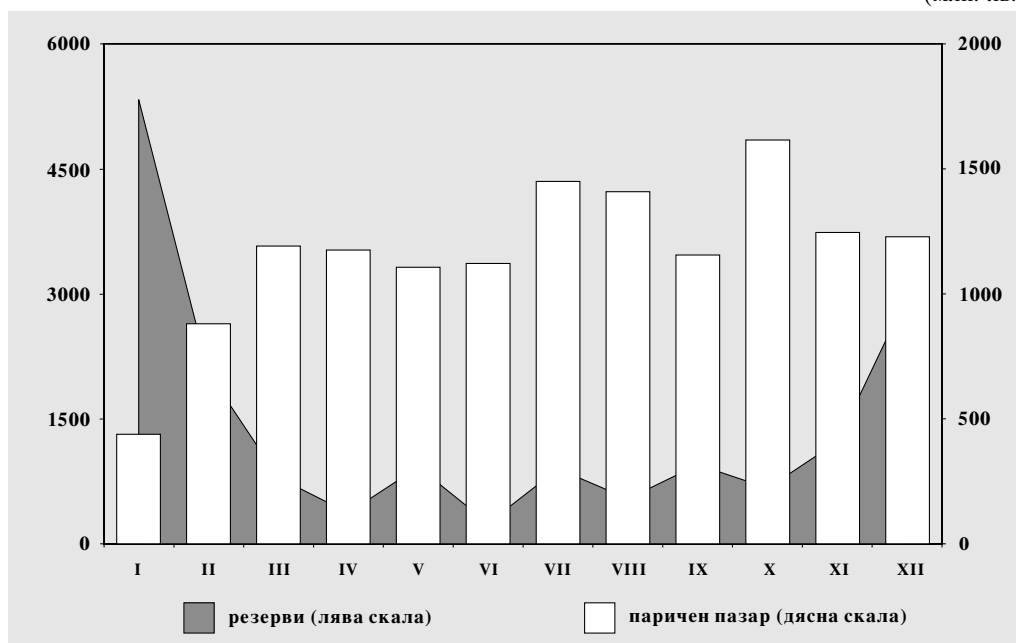
Източник: БНБ.

Основен вътрешен фактор, определящ развитието на междубанковия паричен пазар и през 2000 г., са паричните потоци от и към МФ. Месечната им цикличност, която се отразява в натрупването на свръхрезерви по разплащателните сметки на търговските банки в началото на месеца и неизпълнението във втората половина на месеца, рефлектира пряко в изменения в обема и в средния лихвен процент на междубанковия пазар. Определено влияние върху тези характеристики на пазара оказва и намалението от 1 юли 2000 г. на процента на задължителните минимални резерви от 11% на 8%.

Съотношението между обезпечените и необезпечените сделки на междубанковия пазар (57:43) се запази близко до това от предходната година (56:44). Чрез необезпечени депозити се финансират главно клоновете на чуждестранните банки в страната, ползвайки се от предимствата на високия си рейтинг.

МЕЖДУБАНКОВ ПАРИЧЕН ПАЗАР И РЕЗЕРВИ ПРЕЗ 2000 г.

(млн. лв.)

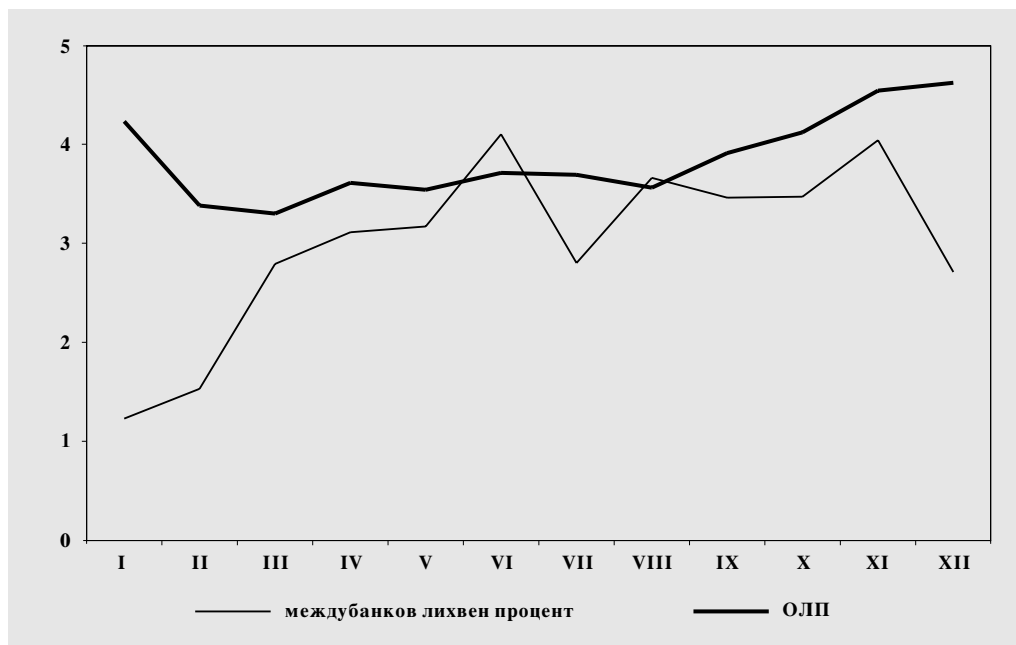

Източник: БНБ.

През 2000 г. средният лихвен процент на сделките на междубанковия паричен пазар възлиза на 3.17%, което отново е по-ниско от средната стойност на основния лихвен процент (3.85%). По отделни периоди се наблюдават значителни отклонения: през януари при наличието на висока ликвидност и слабо търсене на ресурси лихвите на междубанковия пазар паднаха до най-ниското ниво – средно 1.23%, при среден ОЛП 4.23%, а през юни при ниска левова ликвидност междубанковите ресурси се търгуваха при най-високите лихвени нива от въвеждането на паричния съвет през юли 1997 г. – средно 4.15%, при среден ОЛП 3.71%.

ОЛП И МЕЖДУБАНКОВ ЛИХВЕН ПРОЦЕНТ ПРЕЗ 2000 г.

(%)

Източник: БНБ.

Резерви на търговските банки

През 2000 г. обемът на привлечените средства в търговските банки се променяше в рамките на отделните месеци плавно, без големи отклонения спрямо отчетените средно за годината. Нарастването на левовите депозити е със 17.5%, а на левовата равностойност на тези в чуждестранна валута – с 19.5%, включващо и обезценяването на лева спрямо щатския долар. През годината бяха лицензирани и започнаха да поддържат ЗМР Българо-американската кредитна банка и Ситибанк Н. А.

През 2000 г. задължителните минимални резерви бяха променени с решение на УС на БНБ и от 1 юли 2000 г. намаляха от 11% на 8% от депозитната база. Анализът на данните по възможните алтернативи за пласиране на освободените средства от намалението на ЗМР показва следното:

- запазването на съществуващите условия за провеждане от МФ на фискалната политика не абсорбира освободени средства;
- новоотпуснатите кредити не показаха значително увеличение спрямо предходни периоди, дори в отделни месеци намаляха като абсолютна сума;
- най-голямо увеличение бе отчетено при депозитите и кредитите в чуждестранни банки.
- обемите на търгуваните средства на междубанковия пазар през второто полугодие се увеличиха едновременно с увеличените свръхрезерви, както следва:

МЕЖДУБАНКОВ ПАЗАР И СВРЪХРЕЗЕРВИ

Период	Междубанков пазар		Свръхрезерви	
	хил. лв.	нарастване, %	хил. лв.	нарастване, %
1999 г.	33 691	-	30 826	-
I шестмесечие на 2000 г.	45 040	133.7	49 898	161.9
II шестмесечие на 2000 г.	62 639	185.9	41 011	133.0
2000 г.	53 840	159.8	45 454	145.5

Източник: БНБ.

В резултат на променливата конюнктура значителни флуктуации се наблюдаваха в структурата на резервните активи, в които банките поддържаха задължителните си резерви. През отделни периоди те използваха в различна степен правото си да поддържат в чуждестранна валута минималните си резерви върху привлечените средства във валута. Докато през декември 1999 г. левовата равностойност на внесената валута представляваше 57.7% от изискуемите резерви върху валутните депозити, през декември 2000 г. процентът на покритие бе 48%. През февруари 2000 г. същото съотношение спадна до 37.3% – най-ниското ниво от въвеждането на Наредба № 21, поради съществуващата висока легова ликвидност в банковата система по две причини:

- навлизането в новата година със значителни средства по разплащателните сметки в резултат от презапасяване и почти „замрял“ междубанков пазар в условия на опасения от *Проблем 2000*;
- изплащането от страна на МФ на лихви и част от главницата (за първи път) по валутните *ЗУНК облигации*, което допълнително повиши леговата ликвидност и накара банките да изтеглят значителна част от внесената по сметката си в БНБ валута.

Под влияние на изменящата се конюнктура на международните пазари чувствителни промени настъпиха и във валутната структура на поддържаните резерви във валута: през декември 2000 г. спрямо края на 1999 г. ефективно внесенят валутен резерв достигна, както следва: USD – 57.1%, EUR – 80.9% и CHF – 55.58%.

Въпреки използваните от страна на банките възможности за гъвкаво управление на текущата и средносрочната ликвидност чрез промените в структурата на резервните им активи през цялата година продължи практиката на поддържане на значителни свръхрезерви – средногодишно за банковата система в размер на 45.5 млн. лв. (с 47.4% повече от средната стойност през 1999 г.). Една от основните причини за поддържането на свръхрезерви продължава да бъде необходимостта от обезпечаване на текущите плащания в условията на действащата система за сетълмент, която ще отпадне с въвеждането на система за сетълмент в реално време. Друга причина е и продължаващата ограниченост на пазара на легови ресурси, свързана с намаляването на нетната емисия на ценни книжа, както и с въздържането на банките от предоставяне на кредити за реалния сектор независимо от намаляването на процента на ЗМР, което е друго изражение на намаление на лихвите по кредитите.

Като цяло през годината банките се справиха успешно със задължението си да поддържат минимални резерви в БНБ. През отделни месеци на годината някои банки отчетоха минимално неизпълнение, което може да се приеме за инцидентно главно в резултат на грешки в управлението, а не на нарушена ликвидност.

2. Финансови пазари

Пазар на ДЦК

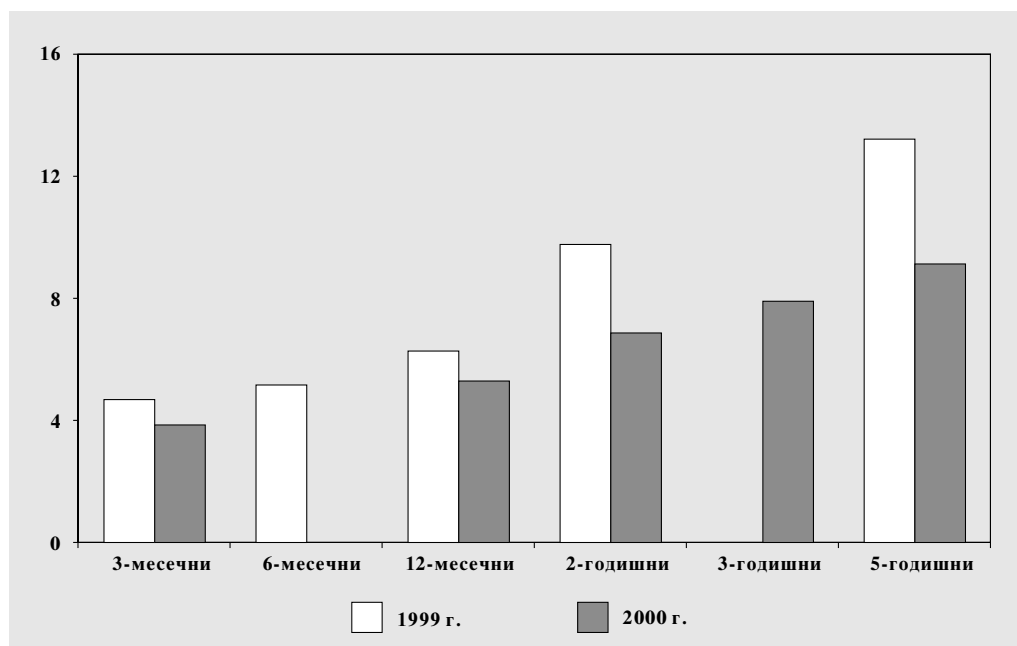
Първичен пазар

През годината емисионната дейност постепенно се реструктурира в посока на нарастване относителния дял на по-дългосрочните емисии с фиксиран доход. МФ се ориентира към емисии от отворен тип с по-голям номинал, плащирани на няколко последователни аукциона, които постепенно замениха традиционните емисии, с изключение на 3-месечните емисии, чиято форма се запази поради ролята им на инструмент за определяне на основния лихвен процент.

В резултат от провежданата политика на намаляване на нетната емисия както чрез ограничаване на новите емисии, така и чрез обратно предсрочно изкупуване от МФ на стари емисии гаранционни ДЦК, тенденцията към превишаване на търсенето над предлагането продължи. Всички предложени през годината емисии се изкупили изцяло, като коефициентът на покритие (съотношението между получените и одобрените поръчки на аукционите) обикновено бе между 1.5 и 4.5 към 1, понякога извън тези граници, но най-често между 2 и 3 към 1. Купонът на емисиите бе постепенно намален: при 2-годишните от 8% на 7% през февруари, при 3-годишните – от 9% на 8% през април и 7.5% през октомври – в съответствие с тренда на намаляване доходността при емитиране. Емисията 5-годишна ДЦК, пласирана през третото тримесечие, бе с купон 9%.

СРЕДНА ГОДИШНА ДОХОДНОСТ НА НОВОЕМИТИРАНИТЕ ДЦК

(%)

Източник: БНБ.

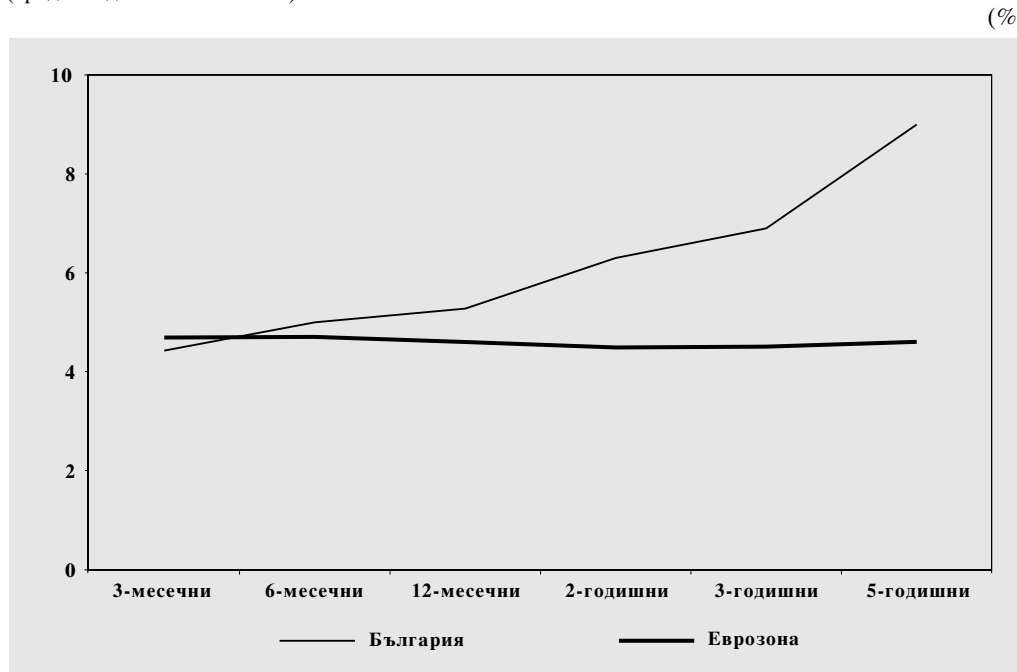
Целевите емисии в календара преди и след промяната бяха за по 0.8 млн. лв. всеки месец освен 1.6 млн. лв. за февруари. Фактическите месечни продажби варираха между 0.8 млн. лв. (април) и 2.6 млн. лв. (март и август) номинална стойност.

Вторичен пазар

Сключените между търговските банки (включително утвърдените за първични дилъри инвестиционни посредници) окончателни сделки с ДЦК нараснаха спрямо предходната година с 11%. Кривата на доходността на вторичния пазар на деноминирани в левове ДЦК се придвижи в течение на го-

дината по посока на часовниковата стрелка, като се наблюдаваше аналогия с еврозоната. В резултат доходността на петгодишните ДЦК към края на годината бе близо до нивото на доходността на 3-годишните през февруари (когато бе пусната в продажба 3-годишната облигация). Подобна динамика имаше и при 3-годишните книжа по отношение на 2-годишните.

КРИВА НА ДОХОДНОСТТА НА ДЦК В БЪЛГАРИЯ И ЕВРОЗОНАТА ПРЕЗ 2000 г.
(средногодишни стойности)

Източник: БНБ.

Кривата за България се доближи до еталонната крива за еврозоната (германски и френски инструменти) както по посока на движение, така и по равнище. Все още обаче доходността при падежите над 1 година остана осезаемо по-висока от тази при еталонните аналози от еврозоната.

Деноминирани в щатски долари дългосрочни ДЦК, емитирани по ЗУНК през 1994 г. с падеж 2019 г., продължиха поетапно да поскъпват, като равнището на колебание на средномесечната им цена се придвижи от 67 към 70 щ. д. за 100 щ. д. номинал. Ценовият тренд при емисията, деноминирани в евро, дългосрочни ДЦК от 1999 г. с падеж 2019 г. бе аналогичен.

Валутен пазар

Обща характеристика на валутния пазар

Тенденцията към оживление на валутния пазар продължи с нарастващи темпове. Общият оборот на сделките с вальор „spot“ и по-къс през 2000 г. нарасна спрямо предходната година с 33.6% и достигна 16 816.5 млн. евро. По традиция оживлението е по-голямо през второто полугодие, когато са реализирани 57.5% от общия оборот за годината. Реализирано е минимално превишение на купената над продадената от банките (вкл. БНБ) валута от 19.6 млн. евро, но през второто полугодие салдото е отрицателно – банките са продали повече от закупената валута със 148.4 млн. евро.

Сектори на пазара

Обемът на сделките на банките с крайни клиенти нараства с 30% спрямо предходната година. През 2000 г. той е в значително по-голяма степен балансиран в сравнение с предходни години – закупената валута е само с 50.9 млн. евро повече от продадената, но през второто полугодие банковата система от традиционно за последните години нетен купувач се превръща в нетен продавач на валута.

СДЕЛКИ С КРАЙНИ КЛИЕНТИ ПРЕЗ 2000 г.

	(млн. евро)		
	Купени	Продадени	Салдо
Общо	4302.2	4251.3	50.9
в т. ч.			
ТБ	4141.4	3754.3	387.1
БНБ	160.8	497.0	-336.2
I полугодие	1900.2	1729.6	170.6
в т. ч.			
ТБ	1839.8	1549.3	290.5
БНБ	60.4	180.3	-119.9
II полугодие	2402.0	2521.7	-119.7
в т. ч.			
ТБ	2301.6	2205.0	96.6
БНБ	100.4	316.7	-216.3

Източник: БНБ.

Междубанковата търговия с валута през 2000 г. нарасна с 43% спрямо предходната 1999 г. БНБ отново участваше почти изключително като купувач, като обемите отбелязват минимален спад.

МЕЖДУБАНКОВ СПОТПАЗАР ПРЕЗ 2000 г.

	(млн. евро)		
	Купени	Продадени	Салдо
Общо	4144.6	3607.0	537.6
в т. ч.			
ТБ*	3633.9	3606.5	27.4
БНБ с ТБ	510.7	0.5	510.2
I полугодие	1756.5	1492.3	264.2
в т. ч.			
ТБ*	1509.8	1492.3	27.4
БНБ с ТБ	246.7	0.0	246.7
II полугодие	2388.1	2114.7	273.4
в т. ч.			
ТБ*	2124.1	2114.2	9.9
БНБ с ТБ	264.0	0.5	263.5

* Някои неточности в отчетността водят до тази разлика между купената и продадената валута между търговските банки. По принцип сумите трябва да са равни.

Източник: БНБ.

Делът на БНБ в общия обем на междубанковия пазар се задържа на нивото, много близко до това от 1999 г. – 7.2%. Спадът на участието ѝ в междубанковия пазар както в абсолютна сума, така и още по-чувствително като относителен дял, се компенсира със значително нарастване обемите на сделките с крайни клиенти, и то в частта на продажбите на валута на МФ за обслужване на външния дълг. По отношение на покупко-продажбите на банкноти на гише се отбелязва намаление на оборота спрямо предходната година с около 18%, но при решаващо преобладаване на покупки над продажбите.

СПОТСДЕЛКИ НА БНБ ПРЕЗ 2000 г.

(млн. евро)

	Купени	Продадени	Салдо
Общо	671.5	497.5	174.0
БНБ с ТБ	510.7	0.5	510.2
БНБ с крайни клиенти	160.8	497.0	-336.2
в т. ч.			
с фирми и бюджетни организации	97.0	93.3	3.7
с МФ за обслужване на външния дълг	0.0	398.4	-398.4
с физически лица на каса	63.8	5.3	58.5
I полугодие			
БНБ с ТБ	246.7	0.0	246.7
БНБ с крайни клиенти	60.4	180.3	-119.9
в т. ч.			
с фирми и бюджетни организации	37.6	46.8	-9.2
с МФ за обслужване на външния дълг	0.0	130.6	-130.6
с физически лица на каса	22.8	2.9	19.9
II полугодие			
БНБ с ТБ	264.0	0.5	263.5
БНБ с крайни клиенти	100.4	316.7	-216.3
в т. ч.			
с фирми и бюджетни организации	59.4	46.5	12.9
с МФ за обслужване на външния дълг	0.0	267.8	-267.8
с физически лица на каса	41.0	2.4	38.6

Източник: БНБ.

Структура на пазара по валути

В общата структура на валутния пазар напълно логично щатският долар продължи да отстъпва позиции за сметка на еврото и неговите компоненти, чийто дял нарасна съответно от 49% през 1999 г. на 56% през 2000 г. Този превес е значителен на междубанковия пазар – вече около 72% срещу около 60% през предходната година. В търговията с крайни клиенти доларът продължава леко да доминира (52% при покупките и 55% при продажбите) срещу по около 40% за еврото.

Дейности, произтичащи от Валутния закон

През годината стартира практиката на регистрация в БНБ на сделките между местни и чуждестранни лица по реда на Валутния закон, в сила от 1 януари 2000 г.

Регистрираните кредити в Българската народна банка възлизат на 2250.8 млн. лв., изчислени по курс в деня на регистрацията, като в т. ч. заявените и регистрирани кредити, предоставени на местни от чуждестранни лица, са на стойност 2180.2 млн. лв., или 992.7 млн. щ. д., включително заемите за финансиране на Програмата за модернизация на V и VI блок на АЕЦ „Козлодуй“ ЕАД. Обратният поток – предоставени кредити от местни на чуждестранни лица, възлиза само на 69.6 млн. лв., или 31.7 млн. щ. д.

Най-висок дял имат регистрираните кредити от Европейския валутен съюз – 1201.6 млн. лв. (547.1 млн. щ. д.), възлизащи на 55.1% от предоставените кредити на местни лица. Участието на някои други страни в регистрираните кредити е, както следва: Кипър 206.1 млн. лв. (93.8 млн. щ. д.), Русия 156.5 млн. лв. (80 млн. щ. д.), Швейцария 150.2 млн. лв. (68.4 млн. щ. д.), Англия 144.9 млн. лв. (66 млн. щ. д.), САЩ 11.1 млн. лв. (5.04 млн. щ. д.).

Разглеждани според вида валута, най-висок дял имат регистрираните кредити в щатски долари – 1180.8 млн. лв., или 54.2% от общия обем на предоставените на местни лица кредити, следвани от регистрираните в евро 652.6 млн. лв., 29.9%, и в германски марки 280.6 млн. лв., 12.9%.

От останалите сделки между местни и чуждестранни лица, разглеждани в стойностно изражение, най-висок дял имат *предоставените обезпечения в полза на чуждестранни лица* (134.9 млн. лв., 61.4 млн. щ. д.). Обезпечения с високи стойности са предоставените от предприятия, преработващи петрол, и от предприятия от тютюневата промишленост във връзка с изкупуването на тютюна.

Регистрираните сметки в банки извън територията на страната са на стойност 12.1 млн. лв. Като стойност по-голям дял имат заявените и регистрирани сметки от юридически лица с цел разплащания с контрагенти – чуждестранни лица, а като брой – тези от физически лица с цел спестявания и обучение. Повишеното доверие в банковата система на територията на страната, както и подобреното качество на предоставяните от местните банки услуги са основни фактори, повлияли за слабия интерес към този вид сделки.

Сделките с ценни книжа, емитирани от чуждестранни лица, са на стойност 25.8 млн. лв. (11.7 млн. щ. д.), като в т. ч. най-голям дял заемат сделките на фармацевтични предприятия и портфейлни инвестиции на финансови къщи.

Незначителен размер заемат регистрираните сделки на дялове в дружества – чуждестранни лица, и техните производни поради облекчения режим за този вид инвестиции, а именно – регистрират се само сделките, които осигуряват до 20% от броя на гласовете в общото събрание.

На фона на ограничената практика се очертават следните тенденции:

- В паричния поток към България доминират страните от ЕС и други страни от Западна Европа.
- Най-висок дял в паричния поток от чужбина към страната имат сделките по предоставяне на финансов кредит от чуждестранни на местни лица – 90% в общия обем на подлежащите на регистрация сделки.
- Предпочитана валута за сделките е щатският долар – 56.9% в общия обем на регистрираните сделки, следвани от тези в евро – 26.9%.

Пазар на акции и корпоративни облигации

Като цяло през 2000 г. силно предпазливото и дори негативно отношение на икономическите агенти към борсовите операции не беше пречупено. Пазарната капитализация остава изключително ниска и без макроикономическо значение. Засега банковият сектор е единственият източник на финансиране. Среднодневните обеми на търговия през 2000 г. бяха в размер на 500 хил. лв., което създава проблеми дори за издръжката на Българската фондова борса (БФБ). Известно съживяване бе отбелязано през последните три месеца, които формираха и най-високите обеми на търговия.

Състояние на търговията

Търговията, извършена или регистрирана на БФБ, представлява преобладаващата част от търгуваните акции и корпоративни облигации, а системата за търговия на борсата предлага вторична търговия с някои държавни ценни книжа.

Незначителното намаление в най-големия дял – търговията с акционерен капитал, съпроводено от многократно увеличение на по-малкия дял – този на облигациите, и от въвеждане на пионерни производни инструменти имаха за резултат запазване на общия оборот на БФБ на нивото от предходната година (133.8 млн. лв.). Както и тогава, оборотът се активизира към края на периода, а среднодневният оборот за годината възлезе на 0.5 млн. лв.

ОБОРОТ НА СДЕЛКИТЕ НА БЪЛГАРСКАТА ФОНДОВА БОРСА ПРЕЗ 2000 г.

(млн. лв.)

Видове сделки	Сегменти, на които са регистрирани инструментите		Пазар на акции		Облигационен пазар			
	официален сегменти А, В, С	свободен сегменти	официален	свободен пазар на акции	официален		свободен	
					ДЦК	общински облигации	корпоративни облигации	свободен пазар на облигации
Сделки с първични инструменти, в т. ч.:	31.2	99.0	0.2	-	3.3	-	-	-
обичайни сделки	8.3	23.4	0.2	-	3.3	-	-	-
блокови и други сделки	22.4	69.4	-	-	-	-	-	-
сделки на приватизационния пазар	0.5	6.2	-	-	-	-	-	-
Сделки с производни инструменти, в т. ч.:		0.1						
обичайни сделки	-	0.1	-	-	-	-	-	-

Източник: Reuters.

Законът за публичното предлагане на ценни книжа, в сила от края на януари, замени Закона за ценните книжа, фондовите борси и инвестиционните дружества от 1995 г. От 1 септември действа и нов Правилник на Българската фондова борса, а от 23 октомври на нея бе въведена нова автоматизирана система за електронна търговия.

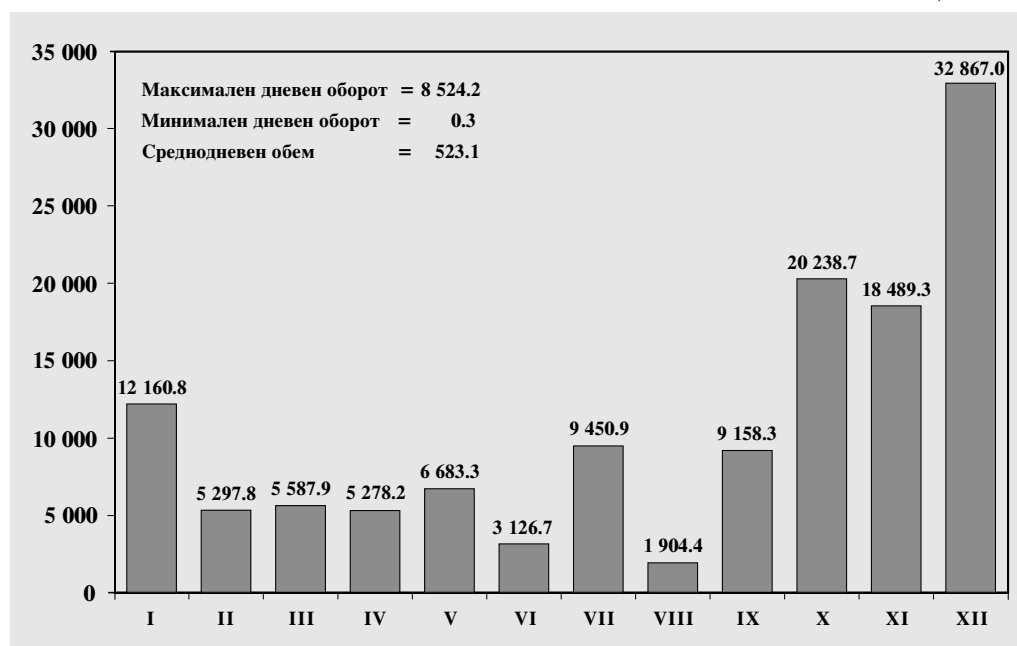
Акционерен капитал

Борсовата търговия с инструменти на акционерния капитал възлезе на 130.3 млн. лв. От тях сделките с акции бяха за над 130.2 млн. лв. (около 2% по-малко от 1999 г.), с което борсовата търговия състави 93% от търговията с акции в страната (общо 139.9 млн. лв. борсова и извънборсова), и сделки с български депозитарни разписки (БДР) за близо 0.1 млн. лв.

Както и през предходната година, най-голямата част от оборота (над 70% от търговията с акции) дойде от блокови сделки, т. е. двустранно договорени извън пода на борсата и извън часовете на борсова търговия за големи обеми ценни книжа или ценни книжа, представляващи голяма част от капитала на дадено дружество (такива сделки се третират като борсови след обявяването им на борсата). В тази група сделките с акции на дружества, приети за търговия на *свободния пазар* на БФБ, преобладаваха над тези с акции от листата на *официалния пазар* на БФБ. От края на ноември фондовата борса направи изменения в своя нов *правилник*, съгласно който всички сделки с ценни книжа, приети за търговия на БФБ, да се извършват или в определени случаи регистрират на борсата. Ежедневните съобщения за блоковата търговия на БФБ бяха впоследствие разширени, за да включват и регистрирани на борсата сделки за по-малки суми.

ОБОРОТ НА БФБ С АКЦИИ ПРЕЗ 2000 г.

(хил. лв.)

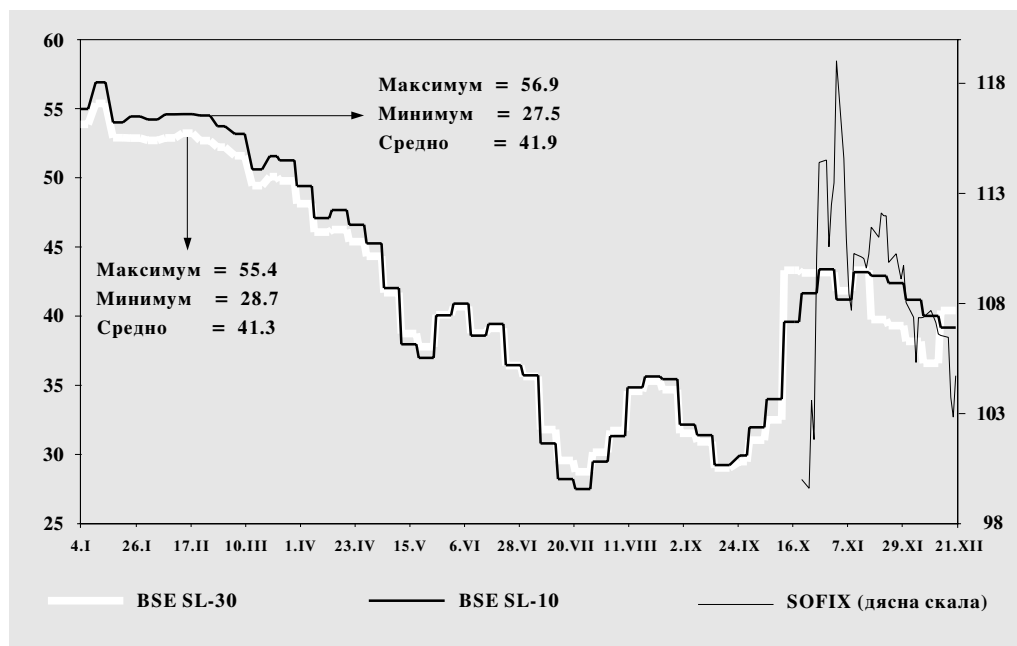

Източник: Reuters.

Обичайните сделки не са толкова значителни като блоковите, но за разлика от тях са ежедневни. Оборътът варира по дни, но нормално отклоненията не са резки. Най-ниският отчетен оборот (и от началото на търговията на БФБ) бе регистриран на 1 септември – 255 лв., а най-високият – на 19 декември – 8.3 млн. лв. (почти изцяло благодарение на една сделка на свободния пазар за 8.25 млн. лв. – най-голямата за годината).

Програмата *Български депозитарни разписки* стартира на 1 ноември с първите сделки с тях. От тогава до края на годината тези инструменти, третирани като производни от акции на германски компании, се търгуват почти ежедневно на *свободния пазар* на БФБ.

ИНДЕКСИ НА БОРСОВИТЕ ЦЕНИ ПРЕЗ 2000 г.

Източник: БФБ.

Общото ценово ниво на българските акции, изразявано първоначално чрез седмичния индекс на цените на акциите *BSE Sofia Warburg*, преименуван през август на *BSE Sofia Lazard*, показва през годината чувствителни колебания. Трендът на спад на цените на акциите доведе индекса до най-ниска стойност от 28.7 пункта на 27 юли. Под влиянието както на вътрешни фактори, така и на глобалните трендове в цените на акционерния капитал индексът регистрира редица колебания, преди решението на Европейския съюз в началото на октомври за вдигане на петролното ембарго срещу Югославия да повлияе положително върху цените на българските акции, като нефтохимическият сектор поведе покачването.

Като продължи да сътрудничи в изчисляването на седмичния индекс *BSE Sofia Lazard*, *Българската фондова борса* лансира собствен ежедневен индекс на цените на акциите: *SOFIX* (с базисна стойност 100.00 пункта от 20 октомври, петък, и първа котировка на 23 октомври, понеделник).

Облигации

Борсовата търговия с облигации възлезе на близо 3.6 млн. лв. и се извършва изцяло на *официалния пазар*.

Сделките с корпоративни облигации дадоха най-голямата част от този оборот (близо 94%) и възлязоха на над 3.3 млн. лв. (7 пъти повече, отколкото през 1999 г.), с което борсовата търговия състави 85% от търговията с корпоративни облигации в страната (общо 3.9 млн. лв. борсова и извънборсова). Към единствената корпоративна емисия, търгувана на БФБ през 1999 г. – 5-годишна корпоративна облигация, се добавиха 18-месечна облигация на същия емитент (компютърна и софтуерна фирма) и 2-годишна облигация на друга корпорация (производител на промишлени батерии).

Новоучреденият сегмент *държавни ценни книжа на официалния облигационен пазар* бе задействан през ноември. Въпреки това търговията с държавни ценни книжа остана предимно извънборсова дейност, а регистрацията на определени емисии за търговия на БФБ се извърши в края на годината.

Платежна система и сетълмент

Плащания през БИСЕРА

През 2000 г. чрез системата за безналични банкови разплащания БИСЕРА са извършени 19 393 785 броя плащания (среднодневно 76 960 броя) на обща сума 55 490 млн. лв. (среднодневно за 220.2 млн. лв.). 72.7% от

количеството и 51.7% от стойността на извършените плащания са бюджетни. Нарастването спрямо 1999 г. на общия брой е с 48.76%, а на общата сума на плащанията – с 23.16%.

През първата половина на 2000 г. броят на извършените плащания нарасна с 9% спрямо второто шестмесечие на 1999 г. и достигна 9 070 907, докато сумата им отбеляза спад от 3% и възлезе на 24 348 млн. лв. Среднодневните стойности за периода са 71 991 броя и 193.2 млн. лв. През втората половина на годината стойностите бяха традиционно по-големи. Бяха извършени 10 322 928 плащания (среднодневно 81 928 броя) на обща стойност 31 142 млн. лв. (среднодневно 247.2 млн. лв.).

В края на годината има 686 преки участници в системата – с 54 повече от края на 1999 г.

Плащания през БОРИКА

През 2000 г. през системата за картови плащания са извършени 7 195 350 трансакции на обща стойност 589 343 144 лв. Увеличението спрямо предходната година е с 204% за количеството и с 222% за сумата на плащанията. Към края на 2000 г. има 420 банкомати в 80 селища в България, от които 150 в София. Общият брой на ПОС терминалите е 1087, а на издадените карти – 560 934.

Плащания по сделки с корпоративни ценни книжа

През отчетния период са извършени 9171 плащания по сделки с корпоративни ценни книжа на обща стойност 27 289 576 лв. От тях борсовите са 7864 броя за 22 694 792 лв., а извънборсовите – 1307 на обща сума 4 594 785 лв.

През първата половина на 2000 г. съвместно с Министерството на финансите и „Банксервиз“ АД продължи работата по консолидиране в системата на *Единната сметка* на средствата по обслужването от БНБ сметки на бюджетните организации. Подготвен бе нов БУС 1302000, регламентиращ схемата на плащания на бюджетните организации в условията на единната сметка, както и промени в съществуващи банкови унифицирани стандарти, с които се въведоха нови платежни документи: за плащания към бюджета (съобразен с информационните потребности на МФ), в сила от 1 октомври 2000 г., и бюджетни платежни нареждания за плащания на бюджетните организации. За нуждите на контрола по спазване на лимитите от бюджетните организации бе разработена специална Система за Електронни Бюджетни РАЗплащания (СЕБРА). Системата (новият документ и СЕБРА) бе тествана с банките и техните клонове и бе готова за стартиране, когато приключи организационната подготовка на бюджетния сектор.

През второто шестмесечие на 2000 г. бяха приети измененията в Наредба № 3 за плащанията, свързани с привеждането ѝ в съответствие с Търговския закон и с намаляването на хартиения документооборот между търговските банки.

През втората половина на годината БНБ разработи Задание за Система за брутен сетълмент в реално време в БНБ, което замени проекта БИСЕРА 4. Това задание определя структурата и основните характеристики на бъдещата платежна система на страната:

- Системата за брутен сетълмент в реално време в БНБ ще обработва всички системно важни плащания и ще осигурява финалност на сетълмента.
- В определени моменти през деня за подаване на нетирани резултати към нея ще се включват: системата за малки плащания БИСЕРА, оперирана от „Банксервиз“ АД; системата за картови плащания БОРИКА, оперирана от БОРИКА ЕООД; и системата за търговия с корпоративни ценни книжа, оперирана от Централния депозитар АД. Системата за търговия с ДЦК, оперирана от управление „Фискални услуги“ в БНБ, ще има връзка с нея в реално време.

Въвеждането в реална експлоатация на Системата за брутен сетълмент в реално време в БНБ ще доближи платежната система на България до платежните системи на страните – членки на Европейския икономически и паричен съюз.

3. Кредитен регистър

Кредити, предоставени от местните търговски банки

В Централния кредитен регистър (ЦКР) според изискванията на Наредба № 22 са включени вземания над 10 хил. лв. Кредитна задлъжнялост под тази сума се подава като обобщена информация с разбивки по четири показателя – валута, сектор, категория (редовен, под наблюдение и т. н.) и отраслова принадлежност.

През годината сумите на вземанията по предоставени кредити са относително постоянни. През периода намалява броят на банките в несъстоятелност поради преминаването им към Агенцията за държавни вземания. Данните към края на годината показват следното:

- Общият брой на вземанията (заедно с тези под 10 хил. лв.) само на действащите търговски банки е 445 959 хил. броя с обща балансова експозиция 4 372 366 хил. лв. и задбалансова стойност 876 274 хил. лв.

- По срочност на кредитния договор най-голям е дялът на кредитите до 1 година, като общият им размер е 50.5%. След тях веднага се нареждат тези до 3 години – 27%.

- Според вида валута 50% от балансовата експозиция е в левове.

- Размерът на вземанията от реалната икономика е 3 354 119 хил. лв. Това е 76.7% от общата стойност на вземанията (финансов и нефинансов сектор). Най-голям дял от вземанията от реалната икономика има *преработвателната индустрия* – 1 094 327 хил. лв., или 25%.

- Вземанията към отрасъл „Финанси, кредит и застраховане“ са 1 018 248 хил. лв. Като относителен дял това представлява 23.3% от общата балансова експозиция. Следва да се отбележи, че според изискванията на Наредба № 22 на БНБ за централен кредитен регистър на банките на отчет подлежат само междубанкови вземания със срок над 30 дена.

V. Банков сектор и банков надзор

1. Основни тенденции в развитието на банковия сектор

През изминалата година банковият сектор като цяло потвърди равнището на възвръщаемост на активите (ROA) – 2.8% на годишна база (1999 г. съответно 2.4%). При възвръщаемостта на капитала (ROE) бе отчетено увеличение до 22.6% по текущи данни спрямо стойността на показателя една година по-рано (20.9%). Умереното подобряване на рентабилността се дължеше най-вече на стремежа на банките към увеличаване дела на лихвоносните, респ. на доходоносните активи, съчетано с подобряване на тяхната структура при запазване на предпазливостта в пласирането на парични средства.

Първа група, състояща се от трите най-големи банки³⁵ – Булбанк, Банка ДСК и ОББ, запази своя съществен дял от общата сума на активите в банковия сектор – почти 50%, в т. ч. 36% от предоставените кредити, 61% от вземанията от банки и финансови институции, 75% от съвкупните за системата пласменти в ценни книжа в инвестиционен портфейл. Групата е намалила дела си при пласментите в книжа в оборотен портфейл до 44% (от 56% дял към края на 1999 г.). Капиталът и резервите на тези банки представляват 53% от сумарните за системата, а привлечените депозити от нефинансовия сектор на икономиката и населението – 56%.

През първото полугодие към банките от втора група с размер на активите между 300 и 500 млн. лв. (ТБ „Биохим“, Българска пощенска банка, СЖ Експресбанк и ТБ „Хеброс“) бе причислена БНП – Дрезднербанк (понастоящем БНП Париба) и с това съвкупният пазарен дял на тази група банки достигна близо 22%. Кредитите, отпуснати от тях на нефинансови институции, представляват близо 22%, а инвестиционният и оборотният портфейл ценни книжа – съответно 23% и 27% от общите за системата. Акумулираните от тези банки депозити са 25% от тези за системата.

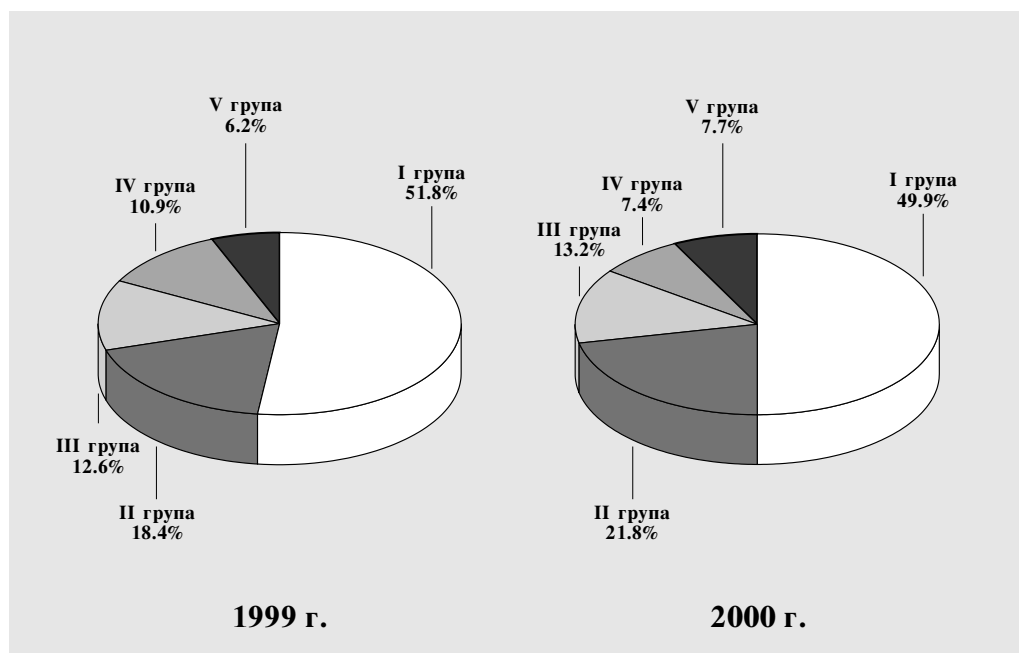
Делът на активите на банките от трета група нараства над 13% главно поради това, че две банки – Стопанска и инвестиционна банка (бившата БРИ-Банк след придобиване активите на закритата Стопанска банка) и Росексимбанк – бяха прехвърлени от четвърта класификационна група, тъй като размерът на техните активи устойчиво надвишава прага от 100 млн. лв. Пазарният дял от общите за сектора кредити остава висок (18%) поради характерния за повечето банки в тази група сравнително голям относителен дял на кредитите в обема на активите им.

Пазарният дял на четвъртата група банки с активи до 100 млн. лв. намалява до около 7.5% от сумарните банков активи. Тези 13 на брой по-малки банки са отпуснали 10% от кредитите към нефинансови институции и други клиенти. Сравнително нисък (4%) е техният дял при депозитите от общо привлечените средства в банките.

³⁵ С оглед по-точното наблюдаване на промените и тяхната динамика в системата през 1999 г. бе възприето прегрупиране на търговските банки – от три класификационни групи се премина към пет. Целта е да се постигне по-голяма степен на прецизност в изследванията на пазарните дялове, характера на бизнеспрофила и сравнимостта по отношение на надзорните регулации. Въз основа на това търговските банки са разпределени в четири класификационни групи в зависимост от размера на балансовото им число: I група – над 500 млн. лв., II група – от 300 до 500 млн. лв., III група – между 100 и 300 млн. лв. и IV група – до 100 млн. лв.; клоновете на чуждестранните финансови институции формират V група.

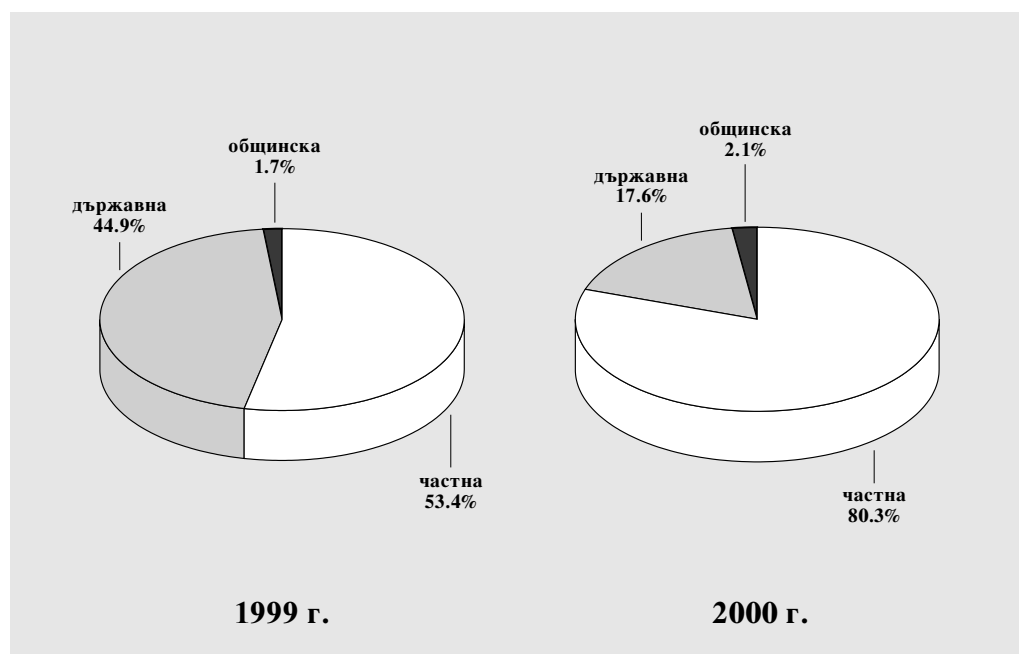
От групата на чуждестранните банкови клонове през изтеклата година бързо увеличиха обема на своите операции и активи немската Хипоферайнсбанк, България, и новооткритият през второто полугодие клон на Ситибанк Н. А., с което пазарният дял на тази група се изравни с четвъртата.

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА АКТИВИТЕ ПО ГРУПИ БАНКИ

Източник: БНБ.

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА АКТИВИТЕ ПО ВИД СОБСТВЕНОСТ

Източник: БНБ.

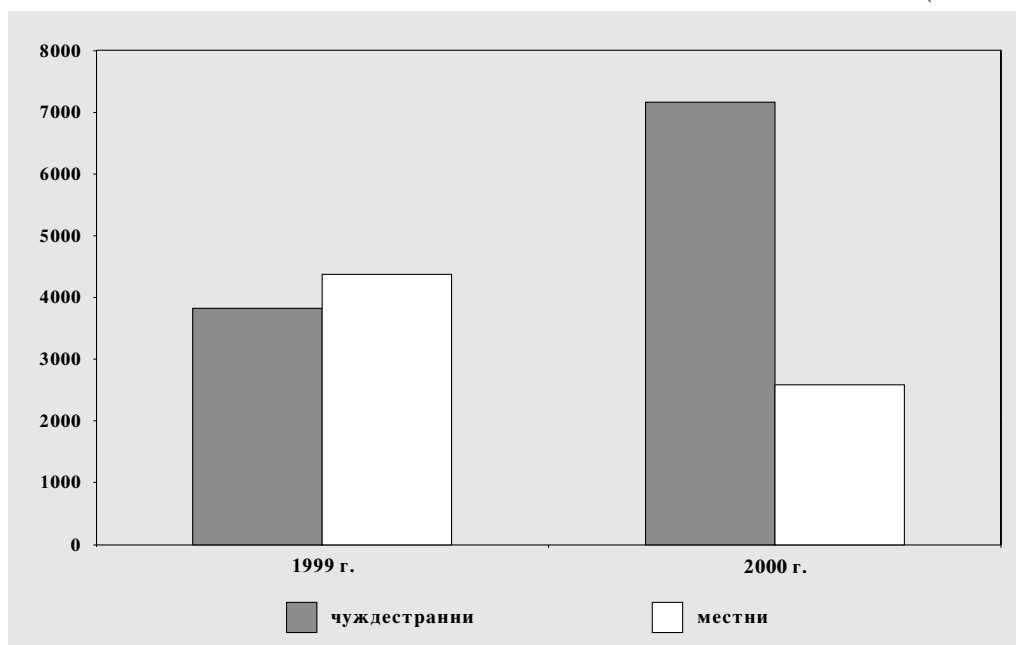
В изпълнение на програмата на правителството и координирано с международните финансови институции, продължи структурната реформа в отрасъла. В началото на 2000 г. завърши приватизацията на ТБ „Хеброс“, а през второто полугодие – на Булбанк, продадена на италианската банкова група

UniCredito Italiano и немския застрахователен концерн *Allianz*. Вследствие на това държавната собственост в банковия сектор като дял от банковите активи става само 17.6%, а 2.1% се контролират от общински капитали. Така делът на частните банки в общите активи нараства от 53.4% в края на 1999 г. до 80.3% към 31 декември 2000 г. В резултат на тези сделки делът на контролираните към края на отчетната година от чуждестранни банки активи достигна 56.5% срещу 18% една година по-рано. Заедно с участията на други чуждестранни инвеститори в български банки общо 73.3% от активите в банковата система се контролират от чуждестранни банки и инвеститори.

През изтеклата година на българския пазар не са осъществени сливания между банки или между банки и други финансови институции. Четири от най-големите български банки чрез продажбата им бяха включени през 1999 г. и 2000 г. в международни банкови и финансови групи: Булбанк в *UniCredito Italiano*, ОББ в *National Bank of Greece*, Експресбанк в *Société Générale*, ТБ „Хеброс“ в *I Regent Group Ltd.* – общо 47.5% от активите в сектора. Това променя конкурентната среда и създава предизвикателства пред по-малките местни банки за консолидация и постигане на по-висока конкурентоспособност.

БАНКОВИ АКТИВИ, КОНТРОЛИРАНИ ОТ МЕСТНИ И ЧУЖДЕСТРАННИ ИНВЕСТИТОРИ

(млн. лв.)

Източник: БНБ.

Банкови активи и пасиви

В края на 2000 г. банковата система отчита номинално увеличение на активите в сравнение с края на 1999 г. с 1550 млн. лв. до 9740 млн. лв., което представлява 19% и е много над увеличението през предходната година. Левовият компонент на активите нараства с 11.3% (404 млн. лв.), а валутният постига реален прираст от 15.7% (372 млн. щ. д.) срещу предишен спад от 2.5%. В левово изражение увеличението на валутния компонент е още по-високо (24.9%), тъй като щатската валута продължи да поскъпва. Вследствие на това съотношението между валутния и левовия компонент на активите се променя до 3/2 в полза на валутния (2.8/2.2 в края на 1999 г.).

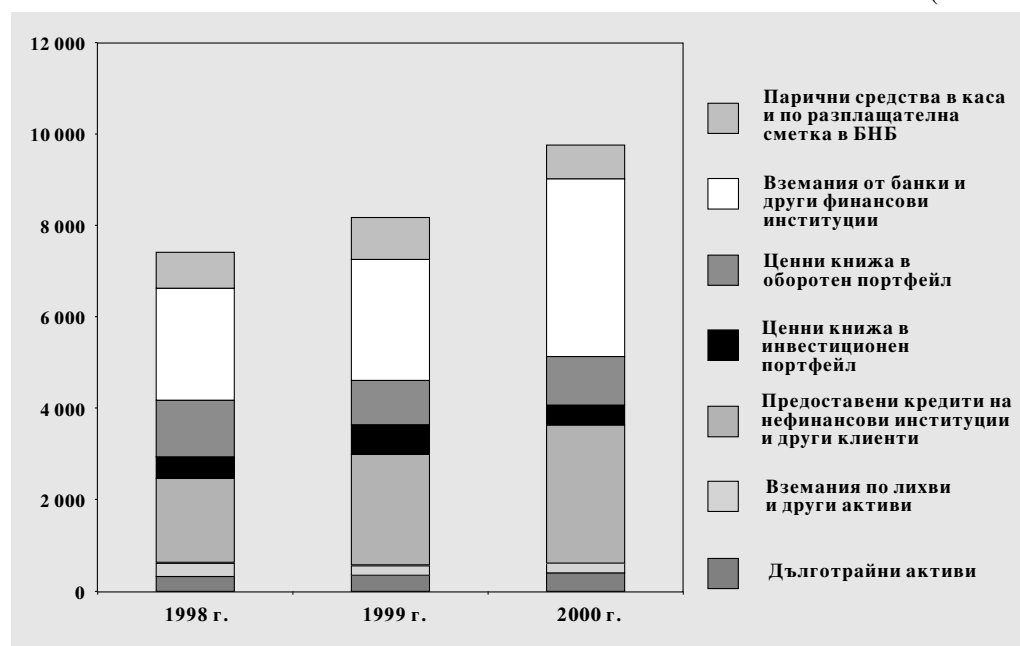
Целият банков сектор отчете голямо увеличение като обем и относително тегло в структурата на активите с над 450 млн. щ. д. при пласментите главно в чуждестранни банки (34.9%). При банките от първа класификационна група общият размер на доходоносните активи надвиши размера на техните задължения. Предпоставка за това преструктуриране е и понижаването на задължителните минимални резерви от 11% на 8% в началото на второто полугодие.

Наблюдава се увеличение с около 600 млн. лв., макар и по-малко при кредитите на нефинансови институции и други клиенти. Теглото на кредитите в общия обем на активите остава в границите на 30% и те са основно към частни предприятия. По-нисък е темпът на увеличение на кредитите, отпуснати на граждани и домакинства. Може да се очаква, че с подобряване на качествените параметри след реструктурирането на икономиката и постигането на устойчив и висок растеж кредитирането на предприятията и гражданите ще се увеличава.

Отпускането на нови кредити се дължи на политиката на банките за реструктуриране на активите, вкл. и за сметка на средногодишното намаляване обема на ценните книжа в инвестиционен и оборотен портфейл с около 100 млн. лв. Начинът на реструктуриране на активите през 1999 г. и 2000 г. е ясен белег, че банките продължават да се стремят към увеличаване на своите доходи без поемане на допълнителни рискове.

ОБЕМ И СТРУКТУРА НА АКТИВИТЕ В БАНКОВИЯ СЕКТОР

(млн. лв.)

Източник: БНБ.

По своите пасивни операции българските банки отчитат през изминалата година номинално увеличение на привлечените средства и пасивите с 1350 млн. лв. до 8250 млн. лв. (19.5%). Акумулираните депозити от нефинансови институции и населението нарастват в течение на годината с близо 160 млн. щ. д. (10.6%) в сравнение с 1999 г. Нови 330 млн. лв. (13%) се натрупаха към вложенията на нефинансови предприятия, организации и граждани и в национална валута. Общото увеличение на левовите депозити от нефинансови институции и други клиенти за последните две години е около 530 млн. лв. (23%) спрямо края на 1998 г.

Съотношението между валутния и левовия компонент на депозитите остава почти същото както в края на 1999 г. (2.8/2.2). Освен възвръщане на доверието у вложителите по-съществена предпоставка за растеж на привлечените средства на банките (сега главно краткосрочни) в бъдеще би представлявало реалното увеличение на доходите и спестовността. Тяхното ниско ниво понастоящем е една от причините, поради която банките не могат да постигнат по-добри и устойчиви резултати. Предлагането на пазара на хибридни спестовно-застрахователни продукти (спестовни влогове, жилищни влогове, допълнителни пенсионни и здравни осигуровки и др.) може да благоприят-

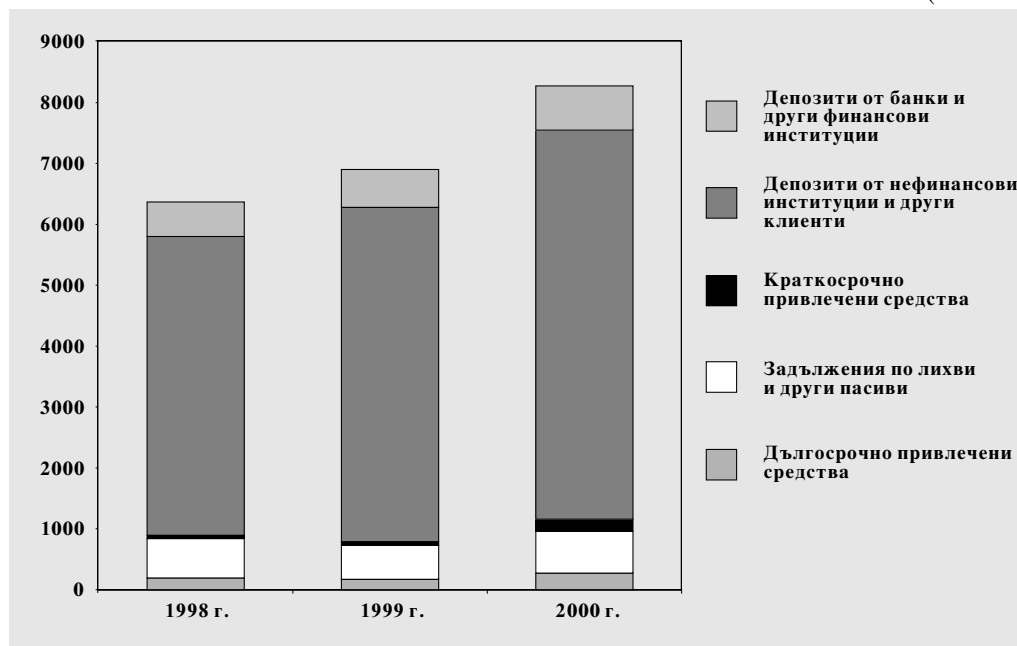
ства трансформирането на част от краткосрочните вложения с относително устойчив неснижаем остатък в дългосрочни.

Размерът на дългосрочно привлечените средства от чуждестранни финансови институции остана ограничен. Делът на тези с частен характер бе минимален главно поради ниската степен на усвояване на дългосрочни проекти на пазара. Все още външните кредитори продължават да изискват държавни гаранции за своите вземания.

Немалко увеличение се наблюдава при *задължения по лихви и други пасиви* – с около 80 млн. лв. (14.3%). Това се дължи на прираста в задълженията по лихви на няколко банки от първа и втора класификационна група, които акумулират по-голямата част от нарастването на депозитите в системата. Също така бяха начислени допълнителни специфични провизии за риск от загуби по отделни задбалансови ангажменти.

ОБЕМ И СТРУКТУРА НА ПАСИВИТЕ В БАНКОВИЯ СЕКТОР

(млн. лв.)

Източник: БНБ.

Банките увеличиха умерено задбалансовите пасивни операции в частта на кредитните заместители (банкови гаранции, документарни акредитиви и инкаса, акцепти и др.). Незначителното увеличение се дължи основно на това, че все още твърде малко са първокласните клиенти, за които те са склонни да поемат ангажменти. Също така продължава практиката плащанията при по-голямата част от външнотърговския обмен да се извършват с директни преводи и по-малко с отложени плащания поради по-слабите позиции на българските търговци при договаряне условията на външнотърговските сделки.

В обема на операциите с деривативни продукти се наблюдава спад спрямо края на 1999 г. с около 75 млн. щ. д. (34%) до 140 млн. щ. д. Това се дължи основно на трансформирането на операции на банкови клиенти в евро, което намали необходимостта по-активно опериращите в международните плащания банки да търгуват с валутни или смесени деривативни продукти за хеджиране на риска.

Приходи, разходи и печалба

Банковият отрасъл отчита за 2000 г. нетна печалба от 274 млн. лв., която е с 32.4% по-голяма от тази за предходната година (207 млн. лв.). Банките в първа група отчитат 85% от сумата. За двете поредни години нетната печалба в банковата система се е удвоила, тъй като изходното ниво през 1998 г. очевидно бе твърде ниско след кризата от 1996 – 1997 г. Що се отнася до опера-

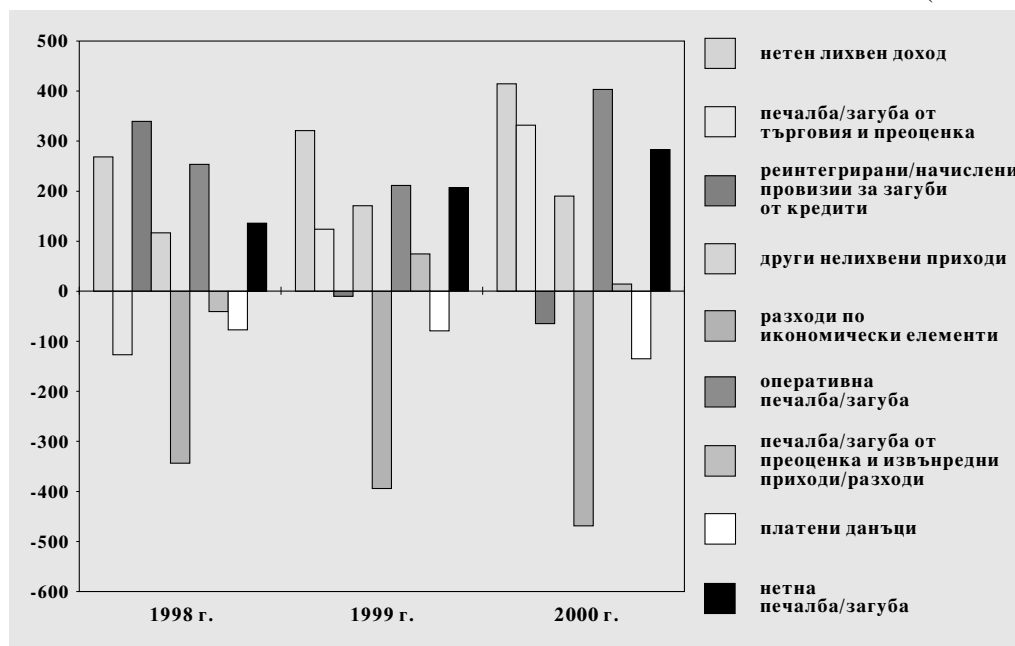
тивната печалба, която е пряк резултат от операциите и показва ефективността от същинската банкова дейност, през 2000 г. тя достига 393 млн. лв. и е значително по-голяма, отколкото през 1999 г.

Въпреки умереното нарастване на кредитните портфейли на банките нетният лихвен доход не може да покрие разходите за издръжка на дейността (РИЕ) в банковата система като цяло. Изключение се наблюдава само при първа група, тъй като в нея са концентрирани по-голямата част от лихвоносните активи в сектора. Общата маса на нетния лихвен доход постига прираст от 93 млн. лв. (29%) вследствие на по-големия обем вземания от чуждестранни банки под формата на овърнайт и седмични депозити, както и поради умереното увеличаване на кредитирането. Като положително може да се оцени подобряването на общото за отрасъла съотношение *нетен лихвен доход/разходи за дейността* (88%) в сравнение с година по-рано (81%). При някои банки нетният доход от лихви е недостатъчен и те са изложени на натиск при покриване на издръжката и рисковете в дейността си. *Лихвеният спред* за системата, изчислен към края на отчетната година, бе с 5.7% по-висок, отколкото през 1999 г., а *нетната печалба от доходоносни активи* – със 7.4% благодарение на значителното увеличение на обема на доходоносните активи, вкл. лихвоносни.

Повече от два пъти се е увеличила печалбата за системата от търговия и преценка, идваща главно от търговски операции с ценни книжа в инвестиционен портфейл в размер на близо 200 млн. лв. Това представлява увеличение от 20 пъти спрямо предходната година, което се дължи най-вече на Булбанк. Останалите елементи – печалби от ценни книжа в оборотен портфейл и валутни операции, остават почти непроменени.

ПРИХОДИ И РАЗХОДИ НА БАНКОВАТА СИСТЕМА

(млн. лв.)

Източник: БНБ.

Обемът от 195 млн. лв. приходи от такси и комисиони (*други нелихвени приходи*) представлява второто по значимост перо при формиране на оперативната печалба – 29% от оперативния резултат преди разходите за издръжка и след приспадане печалбата на Булбанк от реализацията на големия обем ценни книжа в инвестиционен портфейл. Банките остават силно зависими от лихвоносните операции, тъй като не извършват достатъчен обем документарни разплащания при външнотърговския оборот и други услуги. Отношението между обема на *задбалансовите кредитни заместители* и обема на *предос-*

тавените кредити остава около 25%. Следва да се отбележи, че текущите резултати при определени банки значително се различават от общата картина в зависимост от качеството на кредитния портфейл, показателите на търговския портфейл и провежданата от тях политика.

Малкото възможности и алтернативи за печеливша банкова дейност са резултат от ограничените източници и инструменти за финансиране. Високият кредитен риск и липсата на достатъчно солидни клиенти с потенциал за растеж свеждат конкуренцията в банковия сектор до борба за малкото на брой сериозни клиенти.

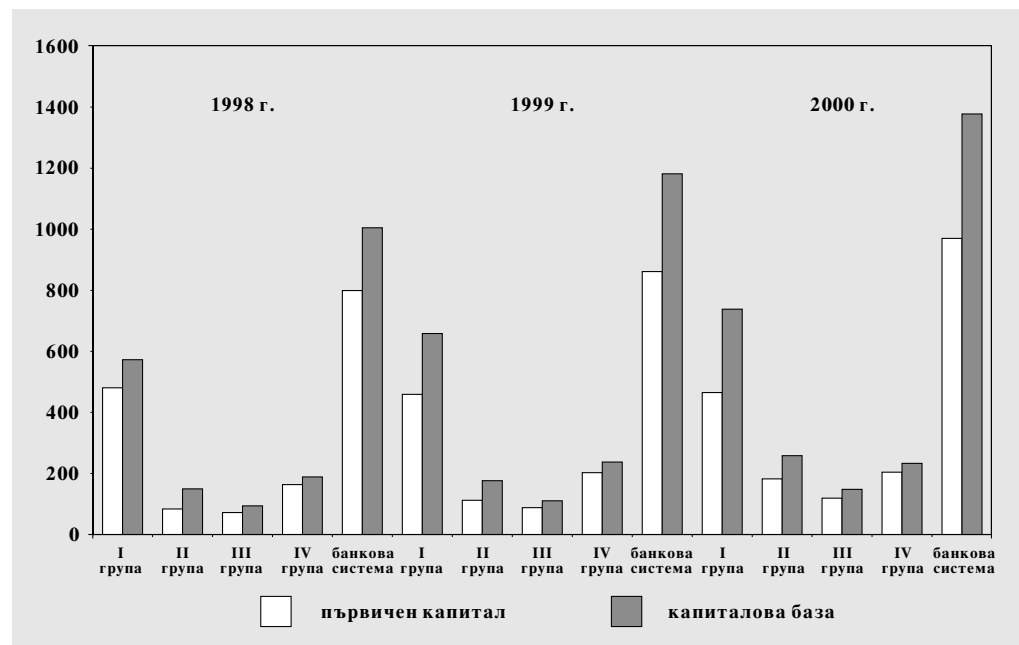
2. Спазване на изискванията за разумна банкова дейност

През 2000 г. равнището на обща *капиталова адекватност (коефициент на платежоспособност)* в българската банкова система остава значително над минимално необходимото равнище (12%). В течение на годината се наблюдава постепенен лек спад до 35.5% спрямо края на 1999 г. (41.3%). Това се дължи на понижаването на показателите на повечето банки със системно значение от първа и втора класификационна група в резултат на увеличаването на рисковия компонент на техните активи. Собственият капитал на тези банки е напълно достатъчен с оглед на рисковия им профил.

Общият рисков компонент на активите в системата се увеличава до около 3880 млн. лв., като нарастването от 35% спрямо края на 1999 г. изпреварва това на капиталовата база, която достига близо 1380 млн. лв. – със 190 млн. лв. повече (16%) от края на 1999 г.

ПЪРВИЧЕН КАПИТАЛ И КАПИТАЛОВА БАЗА

(млн. лв.)

Източник: БНБ.

Увеличението на капиталовата база в банковата система се дължи главно на нарастването на акционерния капитал на няколко банки и на значително по-голямата текуща печалба на Булбанк в сравнение с предходната година.

КАПИТАЛОВИ КОЕФИЦИЕНТИ ОБЩО ЗА СИСТЕМАТА³⁶ И ПО ГРУПИ БАНКИ

(%)

Търговски банки	Обща капиталова адекватност		Адекватност на първичния капитал		Степен на покритие на активите	
	1999 г.	2000 г.	1999 г.	2000 г.	1999 г.	2000 г.
I група	50.0	42.0	34.9	26.3	15.5	15.2
II група	28.8	27.4	18.4	19.3	11.2	12.2
III група	22.3	20.5	17.7	16.5	10.7	11.4
IV група	52.8	51.3	45.6	44.8	26.0	31.7
Общо	41.3	35.5	30.3	24.9	15.3	15.2

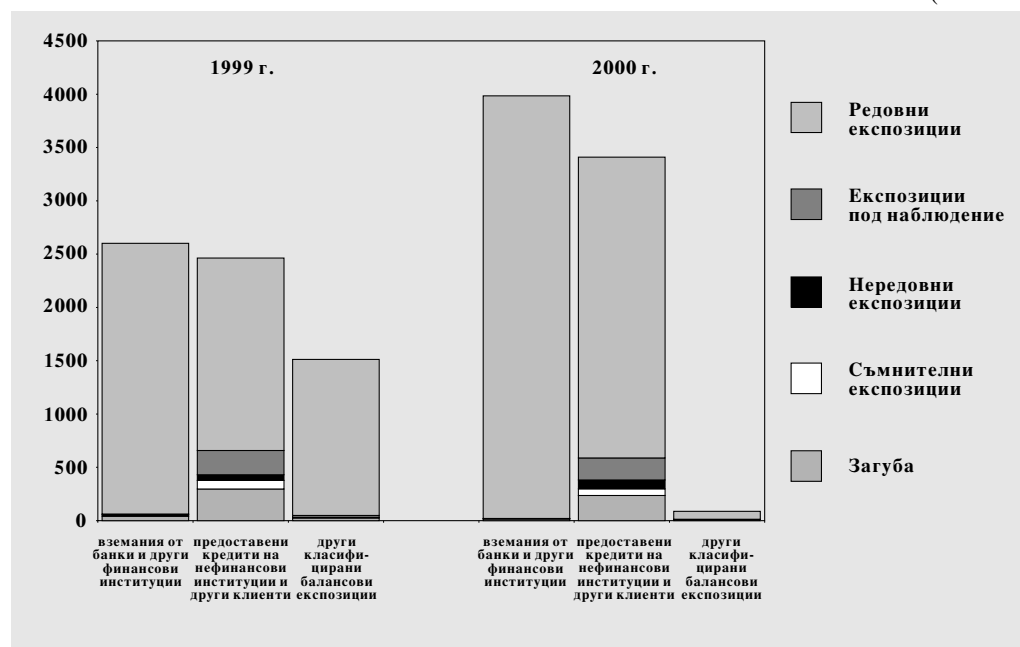
Източник: БНБ.

Повечето от банките в четвърта група отново отчитат най-високите стойности на капиталова адекватност – 51% средно за групата. Повече от една трета от активните си операции тези банки финансират със собствени средства. Това само привидно е благоприятно, тъй като повечето от тях нямат широка депозитна база и работят с ограничен постоянен кръг клиенти.

Високите коефициенти за капиталова адекватност в сектора продължават да бъдат също така резултат от провежданата от банките със системно значение консервативна политика на пласиране на финансови средства в нискорискови вложения. Степента на риск на активите остава относително постоянна главно поради *подобряване качеството на кредитните портфейли*. Доброто качество на новоотпуснатите кредити от края на 1998 г. оказва благоприятно влияние върху класификацията на вземанията. В резултат на това съотношението на просрочените вземания (сборът от всички вземания с просрочени плащания) към капитала и провизиите в края на отчетната година спада на 30.4%, изчислено като средна тримесечна претеглена стойност (39.3% в края на 1999 г.).

ОБЕМ И СТРУКТУРА НА РИСКОВИТЕ ЕКСПОЗИЦИИ В БАНКОВАТА СИСТЕМА³⁷

(млн. лв.)

Източник: БНБ.

³⁶ Чуждестранните банкови клонове, представляващи пета група, не са обект на наблюдение от управление „Банков надзор“ относно изискванията за капиталова адекватност.

³⁷ Голямото намаление, отчетено в група *други класифицирани балансови експозиции*, се дължи на методологическа промяна в отчетите на банките по Наредба № 9, която прецизира тяхната класификация.

През 2000 г. банките не са нарушавали изискването за ограничаване концентрацията на риск. За системата като цяло общият размер на *големите експозиции* спрямо капиталовата база е 62.4%, почти непроменен в сравнение с края на 1999 г. (60.3%) и много под допустимото ниво от 800%. При някои банки обаче се наблюдават отклонения при единични експозиции, надхвърлящи 25% от собствения им капитал. В настоящия момент, доколкото съществува непосредствен капиталов риск, той е свързан с промяна в качеството на отделни големи експозиции, някои от които към свързани лица.

Валутните пласменти на банките, търговският и инвестиционният им портфейл бяха изложени през изминалата година на *сравнително нисък пазарен риск*, доколкото тези вложения бяха в първокласни банки и държавни ценни книжа на страни – членки на ОИСР. *Чувствителността* на левовите пласменти на вътрешния пазарен риск също беше малка. Причина за това е продължаващото определяне на основния лихвен процент в зависимост от провежданата от правителството фискална политика в условията на паричен съвет. В същото време липсваха други емитенти, които да конкурират правителството и да създават предпоставки за динамика в лихвените равнища, респективно в цените на търгуваните книжа.

През 2000 г. общият *валутен риск* в банковата система бе минимален, измерен чрез показателя *нетна открита валутна позиция към собствения капитал*. Тя остава къса (-5.4%), каквото бе равнището ѝ за 1999 г. Основните характеристики на позицията остават устойчиви. Това се дължи най-вече на доброто управление на валутните позиции от страна на водещите търговски банки и на обезпечаването им срещу валутен риск посредством хеджингоперации, следвайки развитието на международните валутни пазари.

Търговските банки поддържат през 2000 г. *относително високи нива на първична и вторична ликвидност*. При определени банки се наблюдава стремеж към плавно снижаване на първичната ликвидност спрямо 1999 г. и пласиране на повече парични средства в доходоносни активи, станало възможно особено след намаляването на задължителните минимални резерви и стремежа към оптимизиране на доходността и ликвидността. Банките – първични дилъри на ДЦК, поддържаха нива на първична и вторична ликвидност в рамките на изискванията. Доколкото съществуваше ликвиден риск, той произтичаше от дисбаланса в срочността на част от пасивите и на ликвидните активи. През периода не е имало банки с ликвидни проблеми. Единствено Демирбанк, България, бе изложена на натиск от вложителите си. Въздействие върху вложителите на банката оказаха проблемите с банката майка *DEMIRBANK T.A.Ş.* вследствие острата банкова криза в Турция. Силният отлив на депозити бе покрит само със собствени ресурси. Този случай е пример за своеобразен тест на ликвиден натиск. Няколко са банките, чиито нетни кумулативни парични потоци в кратките хоризонти до 6 месеца са отрицателни. Те са обект на засилено надзорно внимание чрез Системата за ранно предупреждение.

През отчетната година не се променя характеристиката на средния размер на депозитите – по същество неснижаемият остатък по *късите пасиви* варира по банки в диапазона 50 – 80%, което дава основание той да се приеме като стабилен източник за финансиране на дейността.

3. Дейност на банковия надзор

Лицензиране и разрешения

В резултат от протичащата приватизация и вторични трансформации в собствеността настъпиха съществени структурни промени в банковия сектор. През март 2000 г. бе издадено разрешение на *Regent Group Ltd.* за придобиване на 98% от капитала на ТБ „Хеброс“. Във връзка с процедурата за раздържавяване на Булбанк Националната банка на Гърция получи разрешение от БНБ да придобие 90%, а впоследствие и всички акции с право на глас на ОББ. На *UniCredito Italiano* бе издадено разрешение за придобиване на 93% от капитала на Булбанк. За извършване на банкова дейност чрез клон бе изда-

ден лиценз на *Citibank N. A.*, Ню Йорк. Бяха дадени разрешения за откриване на клонове на български банки в чужбина – в Македония и Монголия.

През годината бяха също изменени или допълнени лицензиите на всички банки във връзка с промените в Закона за публичното предлагане на ценни книжа, както и на някои банки поради издаване на разрешения за управление на банкови карти. Във връзка с реструктуриране на дейността ѝ и извършване на валутни операции на Банка ДСК бе дадено необходимото разрешение. Издадени бяха 42 сертификата за квалификация и професионален опит в банковото дело.

Надзорно сътруд- ничество

Във връзка с необходимостта от обмен на надзорна информация за дейността и състоянието на клоновете на български банки в чужбина и на чуждестранните дъщерни банки и клонове в България бяха сключени две надзорни споразумения за сътрудничество с банковия надзор на Австрия и Кипър.

В напреднал стадий са преговорите за подписване на споразумения и с други страни. Тяхното сключване е в контекста на банковия надзор на консолидирана основа относно дейността и състоянието на банки и финансови групи с международна дейност и за своевременно идентифициране на външни източници на риск в банковата система.

Банки в несъстоя- телност

През отчетния период управление „Банков надзор“ наблюдава чрез текущите отчети процеса на ликвидация на банките в несъстоятелност. Независимо от ограничените правомощия на банковия надзор промените в Закона за БНБ от юни 1999 г. ускориха ликвидацията на затворените по време на кризата от 1996 – 1997 г. банки. Създадената Агенция за държавните вземания пое активите на част от банките в несъстоятелност. Окончателно са ликвидирани и заличени от търговския регистър шест банки, които представляваха значителен дял от общата сума на активите на затворените банки. Две от тези банки са продадени. Йорсет Холдингс – България ЕООД, купи активите на Първа частна банка без право на запазване на дейността, а Стопанска банка бе закупена като предприятие от БРИбанк. Остатъкът от активите на другите четири банки са прехвърлени към Агенцията за държавните вземания.

След отнемането в началото на 2000 г. на лиценза на Балканска универсална банка процедурата по нейната ликвидация протече в съответствие с промените на Закона за банките и Закона за гарантиране на влоговете в банките с участието на създадения Фонд за гарантиране на влоговете в банките (ФГВБ). Фондът изплати гарантирания от него размер на депозитите в Кредитна банка и Балканска универсална банка.

Регулиране на банковата дейност

Следвайки политиката за прилагане на най-добрата практика, управление „Банков надзор“ приоритетно адаптира българското банково законодателство към международните стандарти и европейското право за спазване на принципите за разумна банкова дейност. Банковият надзор усъвършенства текущо дейността си в съответствие с решенията и препоръките за ефективен банков надзор на Базелския комитет по банков надзор. През 2000 г. бе постигнат допълнителен напредък и натрупан нов опит в тяхното прилагане.

Във връзка с промените в Закона за банките от юни 1999 г. в частта им за лицензионния режим бе приета и обнародвана (ДВ, бр. 14 от февруари 2000 г.) новата Наредба № 2 за лицензиите и разрешенията, издавани от БНБ. Наредбата отмени изискването за поддържане на минимален капитал за клон на чуждестранна банка в България. Бе въведено условието клонове, опериращи на територията на страната, да публикуват годишен финансов отчет на чуждестранната банка на самостоятелна и на консолидирана основа, както и доклад на одиторите на банката поне в един централен български всекидневник. Основните дефиниции, публикувани в наредбата, съответстват на тези в европейското законодателство.

Изменена и допълнена бе Наредба № 8 на БНБ за капиталовата адекватност на банките (ДВ, бр. 41 от май 2000 г.) във връзка с новата Наредба № 2 на БНБ по отношение отпадане на изискването за поддържане на капитал от клоновете на чуждестранни банки. Бе постигнато също синхронизиране на разпоредбите, касаещи рисковите тегла на балансовете и задбалансовите позиции.

За наблюдението и контрола върху концентрацията на риск, регламентирани в Наредба № 7, и за установяване размера на големите експозиции управление „Банков надзор“ издаде нови указания за изготвяне и представяне на уведомления и отчет за големите експозиции на банките. Те обхващат активите и задбалансовите ангажменти, които формират експозицията на банка към отделен клиент или група свързани лица.

Въвеждането на банков надзор на консолидирана основа представлява нова крачка към хармонизиране с европейското право. Наредба № 12 на БНБ, която урежда тази материя, бе приета през юли 2000 г. (ДВ, бр. 62 от юли 2000 г.). Тя регламентира условията и реда за осъществяване на надзор на консолидирана основа спрямо банки, банкови групи и финансови холдинги въз основа на финансово-счетоводните им отчети и надзорните изисквания за платежоспособност. С нея се определят обхватът, изискванията за консолидирана отчетност и вътрешни процедури, условията и методите за консолидиране от страна на лицата – обект на консолидиран надзор. С това се въвеждат основните принципи и изисквания на Директива 92/30/ЕС за надзор върху кредитните институции на консолидирана основа.

Подготвени и издадени са редица становища и указания за уеднаквяване приложението на счетоводните стандарти в банковите отчети, както и за конкретни банкови сделки и финансови инструменти.

Дистанционен банков надзор

През отчетната 2000 г. банковият надзор продължи да утвърждава рисковия подход в дистанционния надзор над банките чрез Системата за ранно предупреждение. Този подход дава възможност за своевременно установяване на зони на риск и главната му цел е да позволи вземането на своевременно мерки спрямо тези банки, които носят най-голям риск за системата. Въвеждана се и редовно се изготвят подобрени форми на аналитични отчети за спазване на надзорните регулации и предприетите действия от управление „Банков надзор“. Постигнато бе също и подобряване на работата по представяне на текущите аналитични обзори за състоянието и тенденциите в развитието на банковата система.

Наред с това продължи присъждането на рейтинг по CAEL в посока съгласуване на надзорния профил и стойностите на отделните компоненти на рейтинга в рамките на надзорния цикъл.

Продължи работата по подобряването и оптимизирането на информационните технологии в надзора с цел своевременно обработване на постъпващата от банките текуща отчетна информация за нуждите на дистанционния надзор, както и нейното поддържане за надзорни нужди и други потребители.

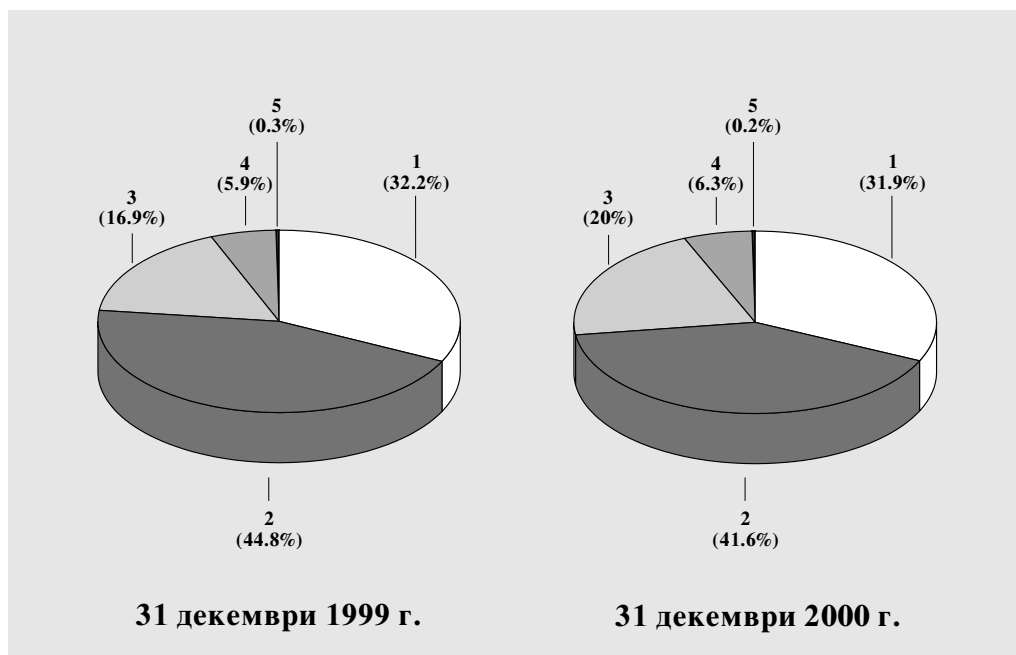
Важно място в дейността на банковия надзор заема текущото следене на показателите на търговските банки, обслужващи външни кредитни линии, по които гарант е българската държава. В рамките на разглеждания период бе осъществен избор на банки – първични дилъри на ДЦК, като оценките на показателите им потвърдиха констатациите за добро общо състояние на ликвидността им. По този начин държавният бюджет бе обезпечен надеждно относно неговото безпроблемно финансиране и ликвидност.

Със започналото от началото на 2000 г. периодично публикуване на отчетна информация за банките, както и на агрегирана информация по определени показатели за банковата система в новия тримесечен бюлетин на БНБ „Търговските банки в България“ бе направена стъпка към осигуряване на прозрачност за финансовото състояние на банките.

Надзор на място (инспекции)

През отчетната година бяха проведени 20 пълни надзорни инспекции, които обхванаха банки от всички класификационни групи, в т. ч. по една банка от първа и втора група, 5 от трета група и 12 банки от четвърта група, както и един клон на чуждестранна банка. На всички проверени банки бе присъден рейтинг по CAMELS/AIM. Тази система, базирана на рисковия подход за оценка, се прилага втора поредна година. Спрямо предходната 1999 г. бе променен с една степен рейтингът на 10 банки, а две получиха рейтинг за първи път.

РЕЙТИНГИ CAMELS/AIM В БАНКОВИЯ СЕКТОР НА БАЗА ОБЕМ НА АКТИВИТЕ³⁸

Източник: БНБ.

Подобреният рейтинг на част от банките е пряк резултат от предприетите положителни стъпки от ръководствата им за преодоляване на недостатъците в дейността, установени от предишни надзорни инспекции. Техните действия намериха отражение в подобряване на системите за управление на риска, в положителните тенденции в нивото на приходите и капитала, в ефективните системи за вътрешен контрол.

Направените от инспекциите на място констатации и надзорните оценки на основните банкови рискове могат да бъдат обобщени, както следва:

Преобладаващият брой проверени банки са добре капитализирани и понастоящем не съществуват значителни рискове за намаляване на капиталовата им адекватност. При някои банки са установени случаи на концентрация на акционерен капитал – собственост предимно на офшорни фирми, за които липсва надеждна информация. Капиталовата структура в тези банки не позволява да бъде определена свързаността между акционерите и е предпоставка за непрозрачност.

Качеството на активите на повечето банки е добро. Структурата е диверсифицирана и позволява генерирането на стабилни приходи. Като цяло кредитните портфейли са оценени в съответствие с изискванията и са провизирани адекватно. Извършените инспекции установиха при някои малки банки, които нямат ключово значение за банковата система, занижени оценки на кредитния риск. Вследствие на това начислените допълнителни провизии оказва известно отрицателно влияние върху размера на капитала им. Все още при редица банки се наблюдава недостатъчна балансираност между стратеги-

³⁸ Поради непълна стопанска година за 1999 г. на Насърчителна банка АД и Демирбанк, България АД, а за 2000 г. на Ситибанк Н. А. не е присъждан рейтинг и техните активи не са претеглени в общите.

ческите им цели за растеж на активите и планове за капитализация, формулирани твърде общо и необезпечени с конкретни източници на капитал.

Характерна слабост на кредитния процес продължава да бъде недоброто проучване на текущото финансово състояние на кредитополучателите. Честа практика е критерий за оценка и класификация на кредитите да е само срокът на забава, без да се отчита в необходимата степен значението на другия основен критерий за претегляне на кредитния риск – анализа на финансовото състояние и паричните потоци на клиентите. Някои банки не поддържат изчерпателна информация за кредитополучателите (основно периодична финансова информация и текущи анализи), което затруднява точната оценка на риска.

Системите и процедурите за оценка и управление на кредитния риск невинаги са задоволителни. Кредитните комитети за наблюдение, оценка, класифициране и провизиране на риска в някои банки не изпълняват предназначението си. Вследствие на това тяхната дейност е неефективна, а вътрешните правила за кредитиране не се спазват. Една част от кредитните портфейли е недостатъчно провизирана съобразно направената класификация. Делът на просрочените кредити е сравнително нисък поради това, че се увеличават тези, отпуснати през последните една – две години. Липсата на просрочия се дължи и на договорената схема за еднократно издължаване на падежа. Невинаги се съставят погасителни планове, което увеличава предпоставките за лошо управление на кредитите и риска от непогасяване.

По-големите банки поддържат системи от контролни процедури за докладване и управление на основните банкови сделки и рискове. Организационните структури обаче не навсякъде са съобразени с обема и сложността на дейността, но като цяло осигуряват спазването на банковото законодателство и надзорните регулации. Системите за информиране на ръководството и наблюдение на рисковете са в процес на изграждане и осъвременяване, тъй като невинаги са съобразени с конкретния рисков профил на институцията. Вътрешният контрол не разкрива всички рискове от дейността на банките и на места е недостатъчен по численост и квалификация. Все още банковите ръководства подценяват необходимостта от непрекъснато обучение и квалификация на персонала.

Повечето банки поддържат висок дял доходносни активи със сравнително добри характеристики, които им осигуряват стабилна възвръщаемост на активите и капитала. Приходите са предимно от основната им дейност и почти покриват или надхвърлят разходите по икономически елементи (РИЕ) и разходите за провизии. Въпреки отчетената положителна тенденция в растежа на приходите от основна дейност спрямо предходната година в редица случаи те все още са недостатъчни. Някои банки отчитат високи стойности на това перо спрямо размера на средните активи за системата. Печалбата е повлияна и от допълнителни разходи за провизии и прекомерно високите разходи за дейността, включително от поддържане на неефективни клонове и офиси. В такива случаи тя не може да се счита като сигурен източник за нарастване на капитала.

Ликвидният риск е управляван добре в повечето от инспектираните банки. Те поддържат достатъчни по големина портфейли от високоликвидни активи и едновременно с това се стремят да разширяват и поддържат стабилна и диверсифицирана депозитна база.

Проверките на надзорните инспекции потвърдиха установеното и в досегашните отчетни периоди, че в преобладаващия брой от банките влиянието на лихвения и валутния риск върху резултатите от търговските операции е слабо. Основните предпоставки за това са плавното и прогнозируемо движение на основния лихвен процент и увеличаването дела на операциите на банките в евро. Относително малък остана и обемът от операции с деривативни продукти. Влиянието на пазарния риск е по-съществено при банки, поддържащи значителни активи, за които няма ликвидни пазари и са изложени на големи отклонения в цените – корпоративни ценни книжа, компенсаторни записи и бонове, активи за препродажба.

Специален надзор

През 2000 г. банковият надзор продължи да извършва проверки относно структурата на акционерния капитал на банките. Основната задача на надзора бе да се обхванат в цялостна информационна система данните за преките и непреките инвестиции в банките, водещи до промени в собствеността и управлението им. Бяха констатирани пропуски при водене на книгата на акционерите и отразяване на промените в собствеността.

Значимостта на проблема за предотвратяване използването на банковата система за изпиране на пари изискваше работата на надзора да бъде насочена основно към увеличаване възможностите на банките и финансовите къщи да разкриват съмнителните операции. През отчетната година бяха проверени осем банки за спазването на Закона за мерките срещу изпирането на пари, Правилника по неговото прилагане и изискванията на Наредба № 3 за плащанията. В съответствие с направените констатации бяха изготвени препоръки и указания за усъвършенстване на вътрешните правила за контрол в банките и на критериите за съмнителните операции.

Продължи работата по лицензиране, периодично наблюдение и оценка на състоянието и рисковия профил на финансовите къщи. В съответствие с чл. 3 от Валутния закон (ал. 3) и Наредба № 26 на БНБ за сделките на финансовите къщи с чуждестранна валута се извършиха проверки по документи и бяха издадени разрешения (лицензии) на 62 финансови къщи. Проверени бяха 53 финансови къщи относно начина на формиране на капитала на дружеството, поддържането на вътрешни правила и процедури, текущи търговски операции и сделки с чуждестранна валута.

Надзорни мерки

През 2000 г. банковият надзор приложи 13 надзорни мерки по констатирани нарушения и слабости съгласно изискванията за разумна банкова дейност и в съответствие с различни нормативни актове. На една банка (Балканска универсална банка) бе наложена най-тежката надзорна мярка – отнемане на лицензията – поради изпадане в неплатежоспособност. На две банки бяха наложени ограничения в дейността им и са поставени срокове за отстраняване на допуснатите от тях нарушения. Спрямо 10 други банки бяха приложени „неформални мерки“, в т. ч. подписан бе меморандум за поемане на ангажменти за оздравителни мерки. Ефективността от изпълнението на надзорните мерки е добра.

Извършен бе преглед и анализ на измененията и допълненията на уставите на почти всички лицензирани търговски банки, изготвени бяха съответни формални становища по измененията на уставите, като при някои от тях чрез изпращане на копие до съда бе предотвратено вписване на измененията, противоречащи на закона.

VI. Евроинтеграция и международна дейност

1. Европейска интеграция – една година преговори за членство в ЕС

С решението на Европейския съвет в Хелзинки на 10 – 11 декември 1999 г. България и още пет страни бяха поканени да започнат преговори за членство в Европейския съюз. Преговорите бяха официално открити на междуправителствената конференция на 15 февруари в Брюксел.

Стартирането на официалните преговори за присъединяването на България към Европейския съюз постави пред централната банка приоритетната цел за създаване на необходимите условия за изпълнение на икономическите критерии от Копенхаген.

Основата на взаимоотношенията между България и Европейския съюз е в сила от 1 февруари 1995 г., като банковата област е посочена като приоритетна за осъществяване на сближаването. За изпълнение на Европейското споразумение за асоцииране се разработват няколко документа: Национална стратегия на България за присъединяването към ЕС, Национална програма за хармонизиране на законодателството (National Program for the Adoption of the Acquis Communautaire – НРАА) и Партньорство за присъединяване, които формират стратегията и приоритетите на страната за постигане на номинална и реална конвергенция с ЕС.

Централната банка е пряко ангажирана в процеса на възприемане на европейския модел на пазарна икономика в различните му аспекти: свободно предоставяне на услуги в частта, засягаща банковите услуги; свободно движение на капитали; икономически и паричен съюз, статистика, банковото счетоводство.

При осъществяване на приоритетните цели за интегриране в европейските структури БНБ има възможност за активна намеса в правен и административноприложен аспект. На централната банка са делегирани права за издаване на наредби по прилагането на закони в областите от нейна компетентност. БНБ е водеща в изработването на проектозакони в съответните области. Централната банка подпомага процеса и чрез адекватно прилагане на приетото законодателство, изграждане на необходимата административна структура и подготовка на висококвалифицирани кадри.

В краткосрочен аспект през изминалата 2000 г. беше постигнато подобрене на банковото право в областта на правото на установяване, дейността и надзора върху кредитните институции. От 1997 г. насам БНБ ревизира методично всички основни регулации от нейна компетентност, целяйки постигане на пълно съответствие с международно възприетите стандарти и европейското право и практика. През 2000 г. бяха приети две нови и изменени някои от действащите наредби на БНБ. Промените са в пълно съответствие с европейската Директива 2000/12/ЕС и Договора за Европейския съюз в областта на правото на установяване на чуждестранни банки в България, наблюдението и контрола върху допустимия размер на концентрация на риска за банки и банкови групи, оценката на рисковите експозиции на банките и формирането на провизии за покриване на риска от загуби. С новата наредба за надзор на консолидирана основа са въведени изискванията на директивата относно надзора върху кредитните институции на консолидирана основа спрямо банки, банкови групи и финансови холдинги.

В сила от 1 януари 2000 г. е новият Валутен закон, с който се постигна значителна либерализация на движението на капитали. Основен принцип на закона е отпадането на разрешителния режим за сделки и плащания между местни и чуждестранни лица, трансгранични преводи и плащания, сделки с чуждестранна валута по занятие, сделки с благородни метали и скъпоценни камъни по занятие, износ и внос на левове и чуждестранна валута в наличност. В качеството си на институция, отговорна за контрола по прилагането на Валутния закон, от една страна, и, от друга – за съставянето на платежния баланс на страната, БНБ организира и поддържа отчетна система, която адекватно и навреме отразява трансграничните капиталови потоци и дава възможност за тяхното наблюдение и анализ.

Проблемите на събирането и обработката на данни за целите на статистиката на платежния баланс, общата макроикономическа статистика, финансовата и банковата статистика са решаващи при определянето степента на изпълнение на критериите за членство в ЕС и в Икономическия и паричен съюз (ИПС). България трябва да докаже готовността си за присъединяване, като възприеме и прилага принципите на статистическа отчетност, изработени от Евростат и Европейската централна банка (ЕЦБ). БНБ счита, че ускоряването на този процес е съществен принос на банката в преговорите за членство. В областта на паричната и финансовата статистика и статистиката на платежния баланс хармонизирането се извършва от БНБ в рамките на единен процес под ръководството на Европейската централна банка.

Централната банка играе специфична роля за поддържане стабилността на финансовата система чрез създаване и регулиране на платежни механизми. Съществува взаимна връзка между стабилността и сигурността на платежната система и стабилността на финансовите и банковите пазари. Стратегическата цел е в България да оперира платежна система, която напълно да съответства на международните и европейските стандарти и практика, включително интегрирането ѝ в платежната система на Европейската система на централните банки TARGET. В процес на разработване е проект за платежна система за брутен сетълмент в реално време, съобразен с основните принципи на функциониране на системно важните платежни системи, дефинирани от Комитета по платежни и сетълмент системи към Банката за международни разплащания в Базел, както и с принципите, възприети от Европейската централна банка за страните в еврозоната.

Централната банка играе ключова роля при въвеждането на законодателството и неговото прилагане в областта на Икономическия и паричен съюз и при определянето на паричната и валутната политика на страната. Към датата на присъединяването националните централни банки стават членове на Европейската система на централните банки като страни с дерогация, а техните управители – членове на Генералния съвет на ЕЦБ. В съответствие с правото в общността финансовият сектор на новоприетите страни ще има възможност да се възползва от четирите свободи и принципите на единния пазар, получавайки достъп пряко или косвено до еврозоната.

Официално обявената позиция на страната за присъединяване към ИПС се свежда до поддържане на системата на паричен съвет до пълноправното членство в еврозоната. Това означава поддържането му до датата на членство в ЕС и по време на членството с дерогация в ИПС. В този смисъл и от гледна точка на икономическите интереси на страната е желателно влизане в еврозоната в най-кратки срокове след приемането ѝ в ЕС. Стратегията на страната за присъединяването към ЕС е подчинена на максималното доближаване до правните, институционалните и икономическите изисквания преди приемането в ЕС.

Българската позиция беше представена за първи път на срещата на управителите на централните банки на страните кандидатки с представители на ЕЦБ и управителите на централните банки на страните – членки на еврозоната, през ноември 1999 г. в Хелзинки. Позицията беше обект на дискусии и по време на официалното посещение на делегацията на БНБ в ЕЦБ. На свое за-

седание през април 2000 г. ЕЦБ прие и огласи становището си относно страните с паричен съвет. С него се приема съвместимостта на паричния съвет с принципите на ERM II при едностранен ангажимент на централната банка за поддържане на фиксиран курс към еврото. Това становище беше подкрепено от Европейската комисия през август, а през ноември и от ЕКОФИН.

БНБ участва пряко в подготовката на позициите за откриване на преговорите по всички преговорни глави, които са от компетентността на БНБ, както и изготвя материали и становища за редовния доклад на Европейската комисия и за Националната програма за приемане достиженията на правото на Европейския съюз. През втората половина на 2000 г. по време на френското председателство Европейският съюз откри преговорите по три преговорни глави от компетентността на БНБ – „Свободно движение на капитали“, „Статистика“ и „Дружествено право“. Глава „Статистика“ беше затворена почти веднага.

2. Взаимоотношения с международни финансови институции

Взаимоотношенията с Международния валутен фонд на България като негов член се базират на чл. IV от Устава на фонда за икономически консултации и на тригодишното споразумение за финансово сътрудничество. През 2000 г. България беше посетена от няколко редовни и технически мисии на МВФ. Бяха проведени консултации от експерти на фонда с представители на БНБ в областта на банковия надзор, въвеждането на единната бюджетна сметка, развитието на платежната система, статистиката на платежния баланс, подобряването на счетоводното отчитане в БНБ, функционирането на единен кредитен регистър и правната уредба на банковата несъстоятелност.

Взаимоотношенията на централната банка с международните финансови институции се осъществяваха в контекста на засилено международно сътрудничество за предотвратяване на финансови кризи. Централната банка беше ангажирана в прилагането на препоръките на международните финансови институции, в т. ч. относно публикуването на статистическа информация, банковия надзор, паричната политика. България изрази съгласието си да участва в проекта на МВФ за публикуване на консултативния доклад по чл. IV от Устава на МВФ, свързан с годишния икономически преглед на страната. През март 2000 г. беше публикуван и Докладът за България за спазване на международните правила и стандарти (Report on Observance of Standards and Codes). Оценката за прозрачността на паричната и финансовата политика, разпространяването на статистическа информация и съответствието на практиката на българския банков надзор с Базелските принципи са изготвени със съдействието на експертите на централната банка. Напредъкът на страната по спазването на международните стандарти и практики е отразен в актуализацията на доклада. Резултат от сътрудничеството с МВФ е стартиралото през май участие на България в GDDS (General Data Dissemination System) – системата за разпространение на статистическа информация.

3. Двустранни отношения с централни банки

През 2000 г. се задълбочиха връзките на БНБ с централните банки на държавите – членки на Европейския съюз, с Европейската централна банка и централните банки на страните – кандидатки за членство в ЕС, под формата на двустранни срещи, участие в конференции и семинари.

Делегация на БНБ посети Европейската централна банка през април 2000 г. Визитата бе организирана по инициатива на дирекция „Международни и европейски отношения“ на Европейската централна банка и дирекция

„Международни отношения и европейска интеграция“ на БНБ. Целта на посещението беше разширяване на контактите между ръководители на съответните дирекции в двете централни банки, обмен на информация и проучване на специфичните изисквания на ЕЦБ към националните централни банки във връзка с преговорите за членство в Европейския съюз и Европейския икономически и паричен съюз.

През май в Талин, Естония, се проведе семинар на тема „Парични съвети – опит и перспективи“. Представители на централните банки на страните с паричен съвет, Европейската централна банка и международните финансови институции обсъдиха резултатите от въвеждането на паричен съвет, аспектите на паричната и валутната политика в процеса на преговорите и за изпълнението на критериите за присъединяването към Икономическия и паричен съюз, възможни варианти за участие във валутния механизъм на ЕСЦБ.

В областта на техническото сътрудничество представители на централните банки на Франция, Германия, Холандия и Унгария посетиха БНБ. Проведени бяха редица срещи с експерти и ръководители от БНБ с цел идентифициране на конкретните нужди от техническа помощ за различните звена в банката.

В резултат от посещението на експертите от *Deutsche Bundesbank* Българската народна банка, Банксервиз АД и *Deutsche Bundesbank* организираха семинар по платежни системи, на който бяха представени европейските платежни системи, системата за сетълмент в реално време на Германия и проектът за развитие на българската платежна система.

Европейската комисия със съдействието на Българската народна банка и Министерството на финансите организира в София международен семинар на тема „Либерализация на движението на капитали и системи за отчитането им“. На семинара бе подчертано нарастващото значение на системите за отчитане движението на капитали в процеса на либерализация. Бяха представени системите за отчитане движението на капитали на Гърция, Швеция, Франция и България.

През декември в София съвместно с ЕК, МФ, Датския европейски институт и датското Министерство на финансите беше организиран тридневен семинар на тема „Свободно движение на капитали и предоставяне на услуги“.

VII. Финансови отчети на БНБ

1. Годишен счетоводен отчет

Доклад на одиторите до Управителния съвет на Българската народна банка

Ние извършихме одит на счетоводните отчети на Българската народна банка за годината, приключваща на 31 декември 2000 г., представени на с. 103 – 121.

Отговорности на Управителния съвет и одиторите

Както е описано в Изложението на отговорностите на с. 104, за изготвянето на тези счетоводни отчети отговорност носи Управителният съвет. Нашата отговорност е да формулираме независимо мнение на база извършения одит.

База за становище

Ние извършихме одита в съответствие с Международните одиторски стандарти, публикувани от Международната федерация на счетоводителите. Съгласно изискванията на тези стандарти ние следва да планираме и извършим одита така, че да получим достатъчно доказателства за това, че счетоводните отчети не съдържат съществени неточности. Одитът включва проверка на базата на извършени тестове за обоснованост на сумите и оповестяванията, представени в счетоводните отчети. Той включва също оценка на прилаганите счетоводни принципи и съществените преценки, направени от ръководството, както и оценка на цялостното представяне на счетоводните отчети. Смятаме, че извършеният от нас одит ни дава сигурна основа за изразяване на мнение.

Квалифицирано мнение

Както е описано в счетоводната политика, банката оценява монетарното злато в съответствие с изискванията на Закона за Българската народна банка по по-ниската от пазарната стойност, или 500 германски марки за тройунция. Към 31 декември 2000 г. стойността на монетарното злато надхвърля 500 германски марки за тройунция. Съгласно изискванията на Международните счетоводни стандарти (МСС) монетарното злато би следвало да се отчита в баланса по пазарна стойност. Прилагането на МСС би довело до увеличаване на балансовата стойност на златото с 93 млн. лв., както и на нетния приход от дейността и сумата на разпределението в специалните резерви със същия размер.

Нашето мнение е, че с изключение на ефекта от описаното в предходния параграф счетоводните отчети дават вярна и честна представа за финансовото състояние на Българската народна банка към 31 декември 2000 г., както и за реализирания резултат от дейността и промените в паричните потоци за годината, приключваща на тази дата, и са изготвени в съответствие с Международните счетоводни стандарти.

KPMG Audit Plc

КПМГ
Дипломирани експерт-
счетоводители
Лондон
20 април 2001 г.

КПМГ България

КПМГ България ООД
Дипломирани експерт-
счетоводители
София
20 април 2001 г.

Изложение на отговорностите на Управителния съвет на Българската народна банка

Законът за Българската народна банка изисква Управителният съвет на Българската народна банка да изготвя всяка година счетоводни отчети, представящи финансовото състояние на Българската народна банка и печалбите и загубите за периода.

Счетоводните отчети, изготвени от Българската народна банка, се основават на счетоводните принципи, одобрени от Управителния съвет, които са в съответствие с Международните счетоводни стандарти.

Управителният съвет на Българската народна банка носи отговорност за воденето на точни регистри, които достоверно и по всяко време да отразяват финансовото ѝ състояние. Той носи обща отговорност за предприемането на мерки за опазване активите на Българската народна банка, за предотвратяването или разкриването на злоупотреби или други нередности.

Светослав Гаврийски
Управител на БНБ

Баланс
на Българската народна банка
към 31 декември 2000 г.

	Бележки	2000 г. хил. лв.	1999 г. хил. лв.
АКТИВИ			
Парични средства в каса и предоставени депозити в банки	9	1 950 677	1 251 736
Злато и други благородни метали	10	731 266	732 601
Ценни книжа	11	4 702 929	4 371 489
Кредити, предоставени на банки и други финансови институции	12	17	13
Вземания по лихви	14	61 456	74 797
Вземания от правителството	15	2 560 928	2 203 159
Инвестиции и квота в МВФ	16	1 756 047	1 624 139
Дълготрайни активи	17	141 395	148 722
Други активи	18	<u>28 477</u>	<u>7 933</u>
Общо активи		<u>11 933 192</u>	<u>10 414 589</u>
ПАСИВИ			
Задължения към банки и други финансови институции	19	515 938	638 112
Депозити и разплащателни сметки на правителството	20	2 608 517	2 694 175
Задължения към МВФ по квотата за участие	21(а)	1 659 202	1 533 975
Кредити от МВФ	21(б)	2 778 646	2 430 830
Други задължения	22	680 298	411
Банкноти и монети в обращение	23	2 504 693	2 082 918
Начисления и други пасиви	24	<u>193 177</u>	<u>148 630</u>
Общо пасиви		<u>10 940 471</u>	<u>9 529 051</u>
Капитал и резерви			
Капитал	25	20 000	20 000
Резерви	26	<u>972 721</u>	<u>865 538</u>
Общо капитал и резерви		<u>11 933 192</u>	<u>10 414 589</u>

Бележките, изложени на страници 108 – 121, представляват неразделна част от финансовите отчети.

На свое заседание на 19 април 2001 г. УС на БНБ одобри финансовите отчети на БНБ за 2000 г.

Светослав Гаврийски
Управител на БНБ

Отчет за приходите и разходите

	Бележки	<u>2000 г.</u>	<u>1999 г.</u>
		хил. лв.	хил. лв.
Приходи от лихви и аналогични приходи	5	226 734	161 785
Разходи за лихви и аналогични разходи	5	<u>(25 800)</u>	<u>(17 046)</u>
Нетни приходи от лихви		<u>200 934</u>	<u>144 739</u>
Приходи от дивиденди		3 415	3 123
Нетни приходи от такси и комисиони		1 135	1 245
Нетни приходи от операции с ценни книжа		38 261	28 094
Нетна печалба/(загуба) от курсови разлики	6	32 649	6 918
Други приходи от дейността	7	45 667	15 748
Разходи за дейността	8	(42 038)	(45 617)
Реинтегрирани провизии	13	5 407	29 713
Нетни приходи от дейността		<u>285 430</u>	<u>183 963</u>
Разпределение от/(в) специален резерв		(44 674)	725
Нетни приходи след разпределение от специален резерв		<u>240 756</u>	<u>184 688</u>
Вноски в държавния бюджет	24	<u>(178 159)</u>	<u>(136 669)</u>
Разпределение към други резерви	26	<u>62 597</u>	<u>48 019</u>

Бележките, изложени на страници 108 – 121, представляват неразделна част от финансовите отчети.

Отчет за признатите печалби и загуби

	Бележки	<u>2000 г.</u>	<u>1999 г.</u>
		хил. лв.	хил. лв.
Преоценъчен резерв на дълготрайни активи	26	<u>-</u>	<u>3 766</u>
Нетна печалба, непризната в отчета за приходите и разходите		-	3 766
Разпределени в други резерви	26	<u>62 597</u>	<u>48 019</u>
Общо признати печалби и загуби		<u>62 597</u>	<u>51 785</u>

Бележките, изложени на страници 108 – 121, представляват неразделна част от финансовите отчети.

Отчет за паричния поток

	Бележки	2000 г. хил. лв.	1999 г. хил. лв.
Нетен паричен поток от основната дейност			
Нетен приход от основна дейност		285 430	183 963
Коригиран с:			
Приходи от дивиденди		(3 415)	(3 123)
Реинтегрирани провизии		(5 407)	(29 713)
Амортизации	7, 17	11 120	8 574
Печалба от продажбата на дълготрайни активи		(12 161)	-
Нетни курсови загуби/(печалби) на оборотния капитал във валута		<u>(58 133)</u>	<u>131 167</u>
Нетен паричен поток от основната дейност преди промени в краткосрочните активи и пасиви		217 434	290 868
Промени в краткосрочните активи			
(Увеличение)/намаление на злато и благородни метали		(4 035)	(371)
(Увеличение)/намаление на ценни книжа		(335 023)	(2 872 787)
Увеличение на вземанията от правителството		(366 955)	(304 630)
Намаление на кредити на банки и други финансови институции		-	1 337
Увеличение на вземания по лихви и други активи		(7 203)	(56 093)
Промени в краткосрочните пасиви			
(Увеличение)/намаление на задълженията към банки и други финансови институции		(118 899)	86 616
Увеличение на депозити и разплащателни сметки на правителството и други държавни институции		(64 615)	654 360
Увеличение на задълженията към МВФ		357 002	640 868
Увеличение на банкнотите и монетите в обращение		421 775	237 862
Увеличение/(намаление) на други задължения		679 887	-
Увеличение/(намаление) на начисления и други пасиви		<u>44 547</u>	<u>36 727</u>
Нетни парични потоци от оперативна дейност		823 915	(1 285 243)
Парични потоци от инвестиционна дейност			
Придобиване на дълготрайни активи		(4 373)	(13 373)
Постъпления от продажбата на дълготрайни активи		12 306	101
Дивиденди в асоциирани предприятия		3 415	3 123
(Увеличение)/намаление на инвестиции и квота за участие в МВФ		<u>-</u>	<u>(336 238)</u>
Нетни парични потоци от инвестиционна дейност		11 348	(346 387)
Парични потоци от финансова дейност			
Плащания към правителството		(136 669)	(89 719)
Други плащания и постъпления (от)/към резервите		347	1 120
Нетни парични потоци от финансова дейност		(136 322)	(88 599)
Нетно (намаление)/увеличение на пари и парични средства		698 941	(1 720 229)
Пари и парични средства в началото на годината		<u>1 251 736</u>	<u>2 971 965</u>
Пари и парични средства в края на годината	9	<u>1 950 677</u>	<u>1 251 736</u>

Бележките, изложени на страници 108 – 121, представляват неразделна част от финансовите отчети.

Бележки към счетоводните отчети

1. Организация и дейност

Българската народна банка (банката) е 100% собственост на българската държава.

Тя е централна банка на Република България. Дейността ѝ се регулира от Закона за Българската народна банка, който влиза в сила от 10 юни 1997 г.

По силата на този закон основните дейности на банката могат да се обобщят, както следва:

- поддържане стабилността на националната валута;
- изключително право за емитиране на банкноти и монети; и
- регулиране и надзор върху дейността на другите банки.

Основните промени в дейността на банката вследствие въвеждането на този закон могат да се обобщят, както следва:

- банката може да осигурява средства на правителството само съгласно строго определени критерии;
- банката може да отпуска заеми на търговски банки само при изключително строги условия и договорености;
- банката не може да търгува български държавни ценни книжа;
- банката не може да емитира български левове над размера на левовия еквивалент на брутните международни валутни резерви;
- банката изготвя своите отчети съгласно Международните счетоводни стандарти (МСС); и
- банката при договорени с министъра на финансите условия действа като агент по държавни дългове или по дългове, гарантирани от държавата. Тя изпълнява ролята на централен депозитар за държавни ценни книжа.

2. Приложими стандарти

Счетоводните отчети са изготвени в съответствие с Международните счетоводни стандарти, приети от Комитета по Международни счетоводни стандарти.

3. База за изготвяне

Счетоводните отчети са представени в хиляди български левове. Те са изготвени съгласно принципа на историческата стойност, като са модифицирани чрез преоценката на определени активи и пасиви до справедливата им стойност.

Счетоводната политика на банката е последователно прилагана в сравнение с предходни години.

4. Основни елементи на счетоводната политика

а) Нетни приходи от лихви

Приходите от и разходите за лихви се признават съгласно принципа на начисляването.

б) Приходи и разходи за такси и комисиони

Приходите от и разходите за такси и комисиони се признават в отчета за приходите и разходите към датата на възникването им.

в) Ценни книжа

Инвестиционните ценни книжа са ценни книжа, които банката има намерение да държи до техния падеж. Оценяват се по цена на придобиване, като всяка премия или скonto се признават на принципа на начисляването.

Ценните книжа в оборотен портфейл са чуждестранни ценни книжа, които представляват част от брутните международни валутни резерви на банката. Тези ценни книжа се отчитат по пазарна стойност. Движенията в пазарните стойности на тези ценни книжа първоначално се отнасят в отчета за приходите и разходите, а след това се прехвърлят в специален резерв съгласно изискванията на Закона за Българската народна банка.

г) Кредити и провизии по кредити

Кредитите са представени в баланса по стойността на главницата, намалена с провизии за лоши и съмнителни кредити. Провизират се всички суми, чието погасяване е несигурно. Провизиите се отчитат като разход в отчета за приходите и разходите и се приспадат от общата балансова стойност на заемите.

д) Злато и други благородни метали

В съответствие със Закона за Българската народна банка монетарното злато се оценява по 500 германски марки за тройунция или по пазарна стойност на базата на официалния курс на Лондонската борса към датата на изготвяне на баланса, в случай че тя е по-ниска. Монетарното злато се класифицира като злато в стандартна форма.

Другите благородни метали, включително злато в нестандартна форма, се оценяват по пазарна стойност на база официалния курс на Лондонската борса към датата на изготвяне на баланса.

е) Инвестиции в други предприятия

Подробна информация относно притежаваните инвестиции е изложена в бележка 16.

Търговските предприятия, които са изцяло собственост на банката, са включени в счетоводните отчети по цена на придобиване на инвестицията и не са консолидирани, тъй като ефектът от неконсолидирането на дъщерните предприятия е нематериален за счетоводните отчети като цяло.

Капиталовите инвестиции са включени в счетоводните отчети по по-ниската от цената на придобиване и пазарната стойност на инвестицията. Капиталови инвестиции в български институции, които могат да се третират като асоциирани компании, са включени по цена на придобиване, тъй като корекциите, извършени по метода на чистата стойност на капитала, не са материални за счетоводните отчети на банката като цяло.

ж) Дълготрайни активи

Дълготрайните активи са представени в счетоводния баланс по цена на придобиване, съответно преоценена стойност, намалена с начислената амортизация.

• Последващи разходи

Разходите, свързани с подновяване на компоненти на дълготрайните активи, отчетени отделно, се капитализират. Всички останали разходи се капитализират само тогава, когато увеличават бъдещите икономически ползи от дълготрайния актив. Всички останали разходи се признават в отчета за приходите и разходите при тяхното възникване.

• Амортизация

Амортизацията се начислява на база линейния метод по установени норми с цел пренасяне в разход стойността или оценката на дълготрайните активи за времето на очаквания срок на използване. Земите не се амортизират.

По-долу са представени използваните годишни амортизационни норми.

(%)

Сгради	4
Машини, съоръжения и оборудване	4 – 20
Стопански инвентар	15
Транспортни средства	15

Разходите за придобиване на дълготрайни активи не се амортизират до момента на тяхното въвеждане в експлоатация. Активите се завеждат към съответния клас дълготрайни активи и започват да се амортизират след пълното им завършване.

• Възстановима стойност на активите

Възстановимата стойност на дълготрайните активи на банката представлява по-голямата от нетната продажна стойност или нетната настояща стойност на паричните потоци, генерирани от актива. При оценка на нетната настояща стойност очакваните бъдещи парични потоци се сконтират до настояща стойност при

използване на пределната норма на лихвата по привлечения ресурс, която отразява настоящите пазарни очаквания за стойността на парите във времето и специфичния за актива риск.

• *Реинтегриране на обезценката*

Загубите от обезценка на дълготрайни активи се реинтегрират в случай на промяна на прогнозите, използвани за определяне на възстановимата стойност. Загубите от обезценка се реинтегрират само до балансовата стойност на актива преди признаване на загуби от обезценка.

з) Чуждестранна валута

Приходите и разходите в чуждестранна валута се конвертират по официалния валутен курс в деня на сделката. Монетарните активи и пасиви, деноминирани в чуждестранна валута, се конвертират в левове по обменния курс на банката, действащ на последната дата от отчетния период. Печалбите и загубите се признават в отчета за приходите и разходите, след което се прехвърлят във или от специален резерв съгласно изискванията на Закона за Българската народна банка (вж. бележка 4(л) по-долу). Немонетарните активи и пасиви във валута са оценени по курса на придобиване.

Валутните курсове на основните чуждестранни валути към 31 декември са, както следва:

Валута	2000 г.	1999 г.
Щатски долар (USD)	1 : BGN 2.10191	1 : BGN 1.94687
Германска марка (DEM)	1 : BGN 1.00000	1 : BGN 1.00000
Евро (EUR)	1 : BGN 1.95583	1 : BGN 1.95583
Специални права на тираж (SDR)	1 : BGN 2.73860	1 : BGN 2.66906

и) Данъчно облагане

Банката не подлежи на облагане с данък върху печалбата във връзка с основната си дейност. Изисква се тя да внася част от нетния си приход в държавния бюджет, както е описано в бележка 4(л).

к) Заеми, отпуснати от Международния валутен фонд (МВФ)

Задълженията към МВФ са деноминирани в специални права на тираж (СПТ). Нереализираните печалби или загуби от курсови разлики се отчитат съгласно бележка 4(л).

л) Основен капитал и резерви

Основният капитал представлява неразпределимият капитал на банката.

По смисъла на Закона за Българската народна банка банката трябва да отчислява 25% от годишното превишение на приходите над разходите си в резерви. Специални резерви се заделят: в размер на 1% от годишното превишение на приходите над разходите; нетните печалби и загуби, възникнали от преоценката на активи и пасиви, деноминирани в чуждестранни валути или злато; и други по решение на Управителния съвет.

След прехвърлянето в резерви и специални фондове превишението на приходите над разходите се внася по сметката на държавния бюджет.

м) Парични средства и еквиваленти

Паричните средства и еквиваленти се състоят от парични средства в каса, ностросметки, разплащателни сметки и депозити с падеж до три месеца.

5. Нетни приходи от лихви

	2000 г. хил. лв.	1999 г. хил. лв.
Приходи от лихви		
Банки и финансови институции		
- в левове	44	315
- в чуждестранна валута	<u>226 690</u>	<u>161 470</u>
	<u>226 734</u>	<u>161 785</u>
Разходи за лихви		
Банки и финансови институции		
- в левове	5 809	2 281
- в чуждестранна валута	<u>19 991</u>	<u>14 765</u>
	<u>25 800</u>	<u>17 046</u>

6. Нетна печалба/(загуба) от курсови разлики

	2000 г. хил. лв.	1999 г. хил. лв.
Преоценка на злато и благородни метали	5 370	35 206
Положителни курсови разлики	13 771	10 864
Отрицателни курсови разлики	(5 685)	(3 221)
Нетни приходи/(разходи) от преоценка на активи и пасиви в чуждестранна валута	<u>19 193</u>	<u>(35 931)</u>
	<u>32 649</u>	<u>6 918</u>

7. Други приходи от дейността

	2000 г. хил. лв.	1999 г. хил. лв.
Преоценка на юбилейни монети за продажба	17 974	-
Приходи от продажба на дълготрайни активи	12 507	101
Приходи на печатницата	8 496	2 166
Приходи от продажба на монети	2 523	1 127
Приходи от банкноти, които не са законно платежно средство	2 137	-
Други приходи	<u>2 030</u>	<u>12 354</u>
	<u>45 667</u>	<u>15 748</u>

Сумата от 11 740 хил. лв., включена в приходи от продажба на дълготрайни активи, представлява постъпленията от продажбата на административна сграда на банката.

8. Разходи за дейността

	2000 г. хил. лв.	1999 г. хил. лв.
Разходи за персонала	14 216	12 076
Административни разходи	8 994	7 071
Амортизации	11 120	8 574
Разходи на печатницата	6 178	17 041
Други разходи	<u>1 530</u>	<u>855</u>
	<u>42 038</u>	<u>45 617</u>

Разходите за персонала включват разходи за заплати, социални и здравни осигуровки към фонд „Професионална квалификация и безработица“, начислени в съответствие с разпоредбите на местното законодателство.

Средносписъчният брой на служителите през годината е бил 1308.

9. Парични средства в каса и депозити в банки

	2000 г. хил. лв.	1999 г. хил. лв.
Парични средства в чуждестранна валута	38 802	33 921
Ностро- и разплащателни сметки в банки	324 313	482 223
Депозити в чуждестранна валута	<u>1 587 562</u>	<u>735 592</u>
	<u>1 950 677</u>	<u>1 251 736</u>

10. Злато и други благородни метали

	2000 г. хил. тройунции	2000 г. хил. лв.	1999 г. хил. тройунции	1999 г. хил. лв.
Кюлчета злато в стандартна форма	1 031	515 611	1 031	515 611
Депозити в злато в стандартна форма	252	126 157	252	126 177
Злато в друга форма	-	66 575	-	72 204
Други благородни метали	-	<u>22 923</u>	-	<u>18 609</u>
Общо		<u>731 266</u>		<u>732 601</u>

Златото в стандартна форма включва злато при кореспонденти. Върху това злато се начислява лихва от 0.5% до 0.7% годишно.

11. Ценни книжа

	2000 г. хил. лв.	1999 г. хил. лв.
<i>Пазарна стойност на ценни книжа в оборотен портфейл</i>		
Чуждестранни държавни ценни книжа	4 535 234	4 216 004
<i>Ценни книжа в инвестиционен портфейл</i>		
Чуждестранни държавни ценни книжа	<u>167 695</u>	<u>155 485</u>
Всичко	<u>4 702 929</u>	<u>4 371 489</u>

Ценните книжа в оборотен портфейл включват лихвени и скотови ценни книжа, деноминирани в евро и щатски долари. Лихвата по книжата, деноминирани в евро, е между 3% и 8.75%, а лихвата по книжата в щатски долари е между 5.37% и 6.75%.

Ценни книжа в инвестиционен портфейл представляват американски държавни ценни книжа, държани в Банката на Федералния резерв, Ню Йорк. Те представляват обезпечение за годишните плащания по лихви по FLIRB частта от българските брейдиоблигации. Американските държавни ценни книжа са скотови с падеж до една година. Тези ценни книжа са включени като актив на банката, тъй като правителството не възнамерява да ги използва за погасяване на задълженията по лихви.

12. Кредити, предоставени на банки и други финансови институции

	2000 г. хил. лв.	1999 г. хил. лв.
Кредити, предоставени на местни финансови институции:		
- в левове	75 555	131 956
- в чуждестранна валута	49 378	93 808
Провизии по лоши вземания	<u>(124 916)</u>	<u>(225 751)</u>
Нетна стойност на вземанията от местни банки	<u>17</u>	<u>13</u>

През годината не са начислявани лихви по кредити, предоставени на банки и други финансови институции. Теоретично падежът им е в рамките на една година.

13. Провизии за загуби

	2000 г. хил. лв.	1999 г. хил. лв.
Провизии на парични средства и вземания от банки към 1 януари 2000 г.	-	-
Провизии на съучастия в местни банки към 1 януари 2000 г.	369	369
Провизии по заеми, отпуснати на банки и други финансови институции към 1 януари 2000 г.	225 751	257 393
Провизии към 1 януари 2000 г.	226 120	257 762
Начислени през годината	-	-
Реинтегрирани провизии	(5 407)	(29 713)
Провизии по отписани вземания	(95 797)	(1 929)
Провизии към 31 декември	124 916	226 120

14. Начислени вземания по лихви

	2000 г. хил. лв.	1999 г. хил. лв.
Лихви от инвестиции	58 349	73 014
Лихви по кредити и други ресурси	1 987	1 261
Други	1 120	522
Всичко	61 456	74 797

15. Вземания от правителството

	2000 г. хил. лв.	1999 г. хил. лв.
Вземания от правителството	2 560 928	2 203 159

Стойността на вземанията от правителството към 31 декември 2000 г. възлиза на 935 млн. СПТ (825 млн. СПТ за 1999 г.), вж. бел. 27(а).

Лихвите по вземанията са равни на тези по задълженията към МВФ и са платими, както следва:

Година	хил. лв.
2001	572 698
2002	433 783
2003	167 249
2004	193 625
2005	238 715
2006	238 715
2007	238 715
2008	238 715
2009	167 100
2010	71 613
Всичко	2 560 928

Възможността на правителството да извърши съответните плащания съгласно погасителния план ще зависи от състоянието на българската икономика.

16. Капиталови инвестиции и квота в МВФ

	2000 г. хил. лв.	1999 г. хил. лв.
Квота на България в МВФ	1 752 922	1 621 235
Капиталови инвестиции в международни финансови институции	832	840
Капиталови инвестиции в местни предприятия	2 662	2 433
Провизии по инвестиции в местни предприятия	(369)	(369)
Всичко	1 756 047	1 624 139

Нито една от инвестициите в международните финансови институции не надвишава 10% от записания акционерен капитал на съответната институция. Значителните капиталови инвестиции в местни предприятия могат да бъдат анализирани, както следва:

Наименование на институцията	Участие %	Основна дейност
<i>Дъщерно предприятие</i>		
БОРИКА ЕООД	100	Управление на банкомати
Монетен двор ЕООД	100	Сечене на монети
Агробизнесбанк АД	85	Банка в несъстоятелност
Банка за земеделски кредит АД	52	Банка в несъстоятелност
<i>Асоциирани компании</i>		
Банксервиз АД	36	Междубанкови разплащания
Международен банков институт	42	Финансово обучение и научни изследвания
Централен депозитар	20	Депозитар на корпоративни ценни книжа

17. Дълготрайни активи

	Земя и сгради	Машини и оборудване	Транспортни средства	Стопански инвентар	Разходи за придобиване на дълготрайни материални активи	Други	Общо
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
Себестойност или оценка							
Към 1 януари 2000 г.	57 371	87 817	2 345	3 373	13 919	1 527	166 352
Влезли	2	60	-	118	4 253	1	4 434
Излезли	(2 374)	(2 824)	-	(2)	-	(9)	(5 209)
Прехвърлени	<u>6 338</u>	<u>8 325</u>	<u>-</u>	<u>625</u>	<u>(16 085)</u>	<u>797</u>	<u>-</u>
Към 31 декември 2000 г.	61 337	93 378	2 345	4 114	2 087	2 316	165 577
Амортизация							
Към 1 януари 2000 г.	(2 809)	(12 507)	(1 093)	(809)	-	(412)	(17 630)
Начисления за годината	(2 289)	(7 585)	(352)	(459)	-	(435)	(11 120)
На излезлите	<u>2 237</u>	<u>2 325</u>	<u>-</u>	<u>1</u>	<u>-</u>	<u>5</u>	<u>4 568</u>
Към 31 декември 2000 г.	(2 861)	(17 767)	(1 445)	(1 267)	-	(842)	(24 182)
Нетна балансова стойност към 31 декември 2000 г.	<u>58 476</u>	<u>75 611</u>	<u>900</u>	<u>2 847</u>	<u>2 087</u>	<u>1 474</u>	<u>141 395</u>
Нетна балансова стойност към 31 декември 1999 г.	<u>54 562</u>	<u>75 310</u>	<u>1 252</u>	<u>2 564</u>	<u>13 919</u>	<u>1 115</u>	<u>148 722</u>

Сумата от 97 306 хил. лв. (69%) от нетната балансова стойност на дълготрайните активи – собственост на банката, представлява активи на Печатницата на БНБ.

18. Други активи

	2000 г. хил. лв.	1999 г. хил. лв.
Юбилейни монети за продажба	17 974	-
Материални запаси	4 962	2 681
Резервни части за печатарско оборудване	1 950	2 394
Други вземания	1 926	1 738
Суми за възстановяване от МВФ	758	1 007
Разходи за бъдещи периоди	<u>907</u>	<u>113</u>
Всичко	<u>28 477</u>	<u>7 933</u>

19. Задължения към банки и други финансови институции

	2000 г. хил. лв.	1999 г. хил. лв.
Депозити на виждане от банки и други финансови институции		
- в левове	361 287	459 515
- в чуждестранна валута	154 651	178 597
Всичко	<u>515 938</u>	<u>638 112</u>

Банката не изплаща лихви върху депозитите на виждане от банки и други финансови институции. Сумата на депозитите на виждане включва 441 млн. лв., представляващи задължителните резерви, които всички местни банки са длъжни да поддържат по разплащателните си сметки в БНБ.

20. Депозити и разплащателни сметки на правителството

	2000 г. хил. лв.	1999 г. хил. лв.
Разплащателни сметки на правителството		
- в левове	1 142 462	874 733
- в чуждестранна валута	261 190	162 553
Депозитни сметки на правителството		
- в левове	202 852	434 764
- в чуждестранна валута	1 002 013	1 222 125
Всичко	<u>2 608 517</u>	<u>2 694 175</u>

Депозитите и разплащателните сметки на правителството в банката включват средства, държани от името на бюджетни и други правителствени организации. Банката не начислява лихви върху разплащателните сметки. Депозитите на правителството се олихвяват с процент между 0.4% и 3%.

21. а) Задължения към МВФ по квотата за участие

	2000 г. хил. лв.	1999 г. хил. лв.
Задължения към МВФ по квотата за участие	<u>1 659 202</u>	<u>1 533 975</u>

б) Кредити от общите фондове на МВФ

	2000 г. хил. лв.	1999 г. хил. лв.
Компенсаторно и условно финансиране	131 453	170 820
Заем за подкрепа на платежния баланс (стабилизационни споразумения)	1 029 234	1 189 800
Разширено споразумение с МВФ	1 432 288	837 551
Кредит за реструктуриране	<u>185 671</u>	<u>232 659</u>
Всичко	<u>2 778 646</u>	<u>2 430 830</u>
Всичко а) и б)	<u><u>4 437 848</u></u>	<u><u>3 964 805</u></u>

Задълженията към МВФ са деноминирани в специални права на тираж и към 31 декември 2000 г. възлизат на 1622 млн. СПТ (към 31 декември 1999 г. – 1518 млн. СПТ). Задълженията, свързани с квотата на България в МВФ, са нелихвоносни и нямат определен падеж, докато заемите, предоставени от общите фондове на МВФ, са лихвоносни и са платими в рамките на десетгодишен период. Лихвеният процент се определя от МВФ и към датата на баланса е между 5% и 6%.

Задълженията към МВФ са гарантирани със записи на заповед, подписани от страна на правителството и банката. Общата стойност на наличните към 31 декември 2000 г. записи на заповед е 4602 млн. лв. (към 31 декември 1999 г. – 3606 млн. лв.) – вж. бел. 31.

22. Други задължения

	2000 г. хил. лв.	1999 г. хил. лв.
Гаранционен фонд	97	31
Други задължения	680 201	380
Всичко	680 298	411

Сумата от 345 000 евро (674 762 хил. лв.), включена в *други задължения*, представлява депозит на Банковата консолидационна компания, свързан с постъпленията от приватизационна сделка на държавна банка. Падежът на депозита е в рамките на един месец.

23. Банкноти и монети в обращение

	2000 г. хил. лв.	1999 г. хил. лв.
Пари в обращение		
- банкноти	2 475 320	2 060 403
- монети	29 373	22 515
Всичко	2 504 693	2 082 918

Изложените по-горе салда представляват банкноти и монети в левове, емитирани от банката, държани от всички икономически субекти, с изключение на БНБ. Движението на банкнотите в обращение е представено по-долу:

	2000 г. хил. лв.	1999 г. хил. лв.
Салдо към 1 януари 2000 г.	2 060 403	1 839 327
Банкноти, пуснати в обращение	415 454	632 427
Изтеглени от обращение и унищожени банкноти	(537)	(411 351)
Салдо към 31 декември 2000 г.	2 475 320	2 060 403

24. Начисления и други пасиви

	2000 г. хил. лв.	1999 г. хил. лв.
Дивидент, дължим на правителството	178 159	136 669
Задължения по начислени лихви	7 080	1 809
Задължения по заплати и социално осигуряване	841	-
Авансови плащания	138	5 915
Други задължения	6 959	4 237
Всичко	193 177	148 630

25. Капитал

	2000 г. хил. лв.	1999 г. хил. лв.
Салдо към 1 януари и 31 декември	20 000	20 000

Записаният капитал на банката е 20 млн. лв.

26. Резерви

Таблица на измененията на резервите за годината,
приключваща на 31 декември 2000 г.

(хил. лв.)

	Резерв от преоценка на дълготрайни активи	Резерв от преоценка на валутни активи и пасиви	Резерв от преоценка на юбилейни монети	Други резерви	Всичко
Салдо към 1 януари 2000 г.	44 492	677 648	-	143 398	865 538
Прехвърляне на нерезализирана печалба от преоценка на злато	-	5 370	-	-	5 370
Прехвърляне на нетна печалба от разлики във валутни курсове	-	19 193	-	-	19 193
Други прехвърляния	(435)	-	-	347	(88)
Прехвърляне в резерв на банкноти, излезли от обращение	-	-	-	2 137	2 137
Преоценка на юбилейни монети	-	-	17 974	-	17 974
Прехвърляне от партия в партия	-	(101 747)	-	101 747	-
Печалба за годината	-	-	-	62 597	62 597
Салдо към 31 декември 2000 г.	44 057	600 464	17 974	310 226	972 721

Таблица на измененията на резервите за годината,
приключваща на 31 декември 1999 г.

(хил. лв.)

	Резерв от преоценка на дълготрайни активи	Валутен резерв	Други резерви	Всичко
Салдо към 1 януари	40 726	678 373	97 012	816 111
Нетна преоценка на активи	3 766	-	-	3 766
Прехвърляне на нерезализирана печалба от преоценка на злато	-	35 206	-	35 206
Прехвърляне на нетна загуба от разлики във валутни курсове	-	(35 931)	-	(35 931)
Други прехвърляния	-	-	(1 633)	(1 633)
Печалба за годината	-	-	48 019	48 019
Салдо към 31 декември	44 492	677 648	143 398	865 538

27. Сделки със свързани лица

а) Правителство на България

Международен валутен фонд

Всички заеми от МВФ на банката и на правителството се получават чрез банката. На правителствените кредити от МВФ съответства вземане на банката от правителството в същия размер, както е посочено в счетоводния баланс. С цел елиминиране на колебанията във валутните курсове вземанията от правителството са деноминирани също в СПТ.

Лихвите по тези заеми се плащат от правителството. Следователно по тези сметки не се начисляват приходи от лихви по вземанията от правителството, нито се включват разходи за лихви за частта на правителството от заемите, предоставени от МВФ (вж. бел. 15).

Квотата в МВФ е обезпечена със записи на заповед, подписани от банката и правителството (вж. бел. 21(б)).

Банкови сметки на правителството

Бюджетните правителствени организации имат разплащателни сметки и срочни депозити в банката. Върху разплащателните сметки на бюджетните правителствени организации не са дължими лихви (вж. бел. 20).

Инвестиции в ценни книжа на други институции

Банката притежава дялово участие в редица международни финансови институции, включително в Банката за международни разплащания (вж. бел. 16).

б) Банкови сметки

Банката държи депозити от местни лица, в които има дялово участие, в съответствие със Закона за Българската народна банка (вж. бел. 16).

28. Валутни позиции

Активите и пасивите, деноминирани в български левове и чуждестранна валута, могат да бъдат анализирани, както следва:

(хил. лв.)

	31 декември 2000 г.		31 декември 1999 г.	
	Левове	Чуждестр. валута	Левове	Чуждестр. валута
Активи				
Парични средства и вземания от банки	-	1 950 677	-	1 251 736
Злато и други благородни метали	-	731 265	-	732 601
Ценни книжа	-	4 702 929	-	4 371 489
Заеми, отпуснати на банки и други финансови институции	-	17	-	13
Вземания по лихви	-	61 457	-	74 797
Вземания от правителството	-	2 560 928	-	2 203 159
Инвестиции в ценни книжа и квота в МВФ	2 294	1 753 753	2 064	1 622 075
Дълготрайни активи	141 395	-	148 722	-
Други активи	27 719	758	7 933	-
Всичко активи	<u>171 408</u>	<u>11 761 784</u>	<u>158 719</u>	<u>10 255 870</u>
Пасиви				
Задължения към банки и други финансови институции	361 287	154 651	459 515	178 597
Депозити и текущи сметки на правителството	1 307 044	1 976 235	1 309 497	1 384 678
Задължения към МВФ по квотата за участие	-	1 659 202	-	1 533 975
Кредити от МВФ	-	2 778 646	-	2 430 830
Други задължения	112	5 424	411	-
Банкноти и монети в обращение	2 504 693	-	2 082 918	-
Начисления и други пасиви	5 446	187 731	148 630	-
Всичко пасиви	<u>4 178 582</u>	<u>6 761 889</u>	<u>4 000 971</u>	<u>5 528 080</u>
Нетни активи /(пасиви)	<u>(4 007 174)</u>	<u>4 999 895</u>	<u>(3 842 252)</u>	<u>4 727 790</u>

29. Матуритетен анализ на активите и пасивите

Активите и пасивите на банката, анализирани по остатъчен срок от датата на баланса до датата на последващо договаряне или предвиден падеж, са, както следва:

(хил. лв.)

Към 31 декември 2000 г.	До 1 месец	От 1 до 3 месеца	От 3 месеца до 1 година	От 1 до 5 години	Над 5 години	Общо
Активи						
Парични средства и вземания от банки	1 950 677	-	-	-	-	1 950 677
Злато и други благородни метали	126 157	-	-	-	605 109	731 266
Ценни книжа	4 535 234	167 695	-	-	-	4 702 929
Заеми, отпуснати на банки и други финансови институции	17	-	-	-	-	17
Вземания по лихви	61 456	-	-	-	-	61 456
Вземания от правителството	83 527	42 585	446 586	1 033 371	954 859	2 560 928
Инвестиции в ценни книжа и квота в МВФ	89 667	-	-	-	1 666 380	1 756 047
Дълготрайни активи	-	-	-	-	141 395	141 395
Други активи	-	-	28 477	-	-	28 477
Всичко активи	<u>6 846 735</u>	<u>210 280</u>	<u>475 063</u>	<u>1 033 371</u>	<u>3 367 743</u>	<u>11 933 192</u>
Пасиви						
Задължения към банки и други финансови институции	515 938	-	-	-	-	515 938
Депозити и сметки на правителството	2 327 853	-	280 664	-	-	2 608 517
Задължения към МВФ по квотата за участие	-	-	-	-	1 659 202	1 659 202
Кредити от МВФ	91 469	42 585	512 929	1 176 805	954 858	2 778 646
Други задължения	680 298	-	-	-	-	680 298
Банкноти и монети в обращение	-	-	-	-	2 504 693	2 504 693
Начисления и други пасиви	191 878	-	1 299	-	-	193 177
Капитал	-	-	-	-	20 000	20 000
Резерви	-	-	-	-	972 721	972 721
Всичко пасиви	<u>3 807 436</u>	<u>42 585</u>	<u>794 892</u>	<u>1 176 805</u>	<u>6 111 474</u>	<u>11 933 192</u>
Разлика в срочността на активите и пасивите	<u>3 039 299</u>	<u>167 695</u>	<u>(319 829)</u>	<u>(143 434)</u>	<u>(2 743 731)</u>	<u>-</u>

30. Финансови инструменти

Дефиницията за финансов инструмент съгласно МСС 32 е всеки договор, който поражда едновременно финансов актив за едно предприятие и финансов пасив или капиталов инструмент за друго предприятие.

Голяма част от баланса на БНБ представлява финансови инструменти. Те са свързани за банката с някои рискове, в т.ч. лихвен, валутен и кредитен риск.

Лихвен риск

Лихвеният риск може да се определи като риск от промени в стойността на активите и пасивите, на който е изложена банката вследствие на промени в нивата на лихвените проценти. Нивото на риска е функция от:

- лихвения процент на съответния финансов актив или пасив; и
- падежната структура на портфейла от финансови инструменти на банката.

По-голямата част от финансовите активи на банката са лихвоносни. Финансовите пасиви на банката включват задължения, които са лихвени и безлихвени. Онези активи и пасиви на банката, които са лихвоносни, се базират на лихвени проценти, фиксирани на текущи пазарни нива или близки до тях.

Падежната структура на финансовите активи и пасиви на БНБ е оповестена в бел. 29.

Допълнителна информация за падежната структура и чувствителността спрямо промени в лихвените проценти е изложена в таблиците по-долу.

Таблица на лихвени и безлихвени активи и пасиви към 31 декември 2000 г.

(хил. лв.)

	Лихвени					Безлихвени	Общо
	До 1 месец	От 1 до 3 месеца	От 3 месеца до 1 година	От 1 до 5 години	Над 5 години		
Активи							
Парични средства и вземания от банки	1 911 543	-	-	-	-	39 134	1 950 677
Злато и други благородни метали	125 719	-	-	-	-	605 547	731 266
Ценни книжа	4 535 234	-	-	-	-	167 695	4 702 929
Заеми, отпуснати на банки и други финансови институции	14	-	-	-	-	3	17
Вземания по лихви	-	-	-	-	-	61 456	61 456
Вземания от правителството	83 527	42 585	446 586	1 033 371	954 859	-	2 560 928
Инвестиции в ценни книжа и квота в МВФ	19 457	-	-	-	-	1 736 590	1 756 047
Дълготрайни активи	-	-	-	-	-	141 395	141 395
Други активи	-	-	-	-	-	28 477	28 477
Всичко активи	<u>6 675 494</u>	<u>42 585</u>	<u>446 586</u>	<u>1 033 371</u>	<u>954 859</u>	<u>2 780 297</u>	<u>11 933 192</u>
Пасиви							
Задължения към банки и други финансови институции	-	-	-	-	-	515 938	515 938
Депозити и сметки на правителството	924 201	-	280 664	-	-	1 403 652	2 608 517
Задължения към МВФ по квотата за участие	-	-	-	-	-	1 659 202	1 659 202
Кредити от МВФ	91 469	42 585	512 929	1 176 804	954 859	-	2 778 646
Други задължения	680 186	-	-	-	-	112	680 298
Банкноти и монети в обращение	-	-	-	-	-	2 504 693	2 504 693
Начисления и други пасиви	-	-	-	-	-	193 177	193 177
Всичко пасиви	<u>1 695 856</u>	<u>42 585</u>	<u>793 593</u>	<u>1 176 804</u>	<u>954 859</u>	<u>6 276 774</u>	<u>10 940 471</u>
Разлика между безлихвени и лихвени активи и пасиви по срокност	<u>4 979 638</u>	<u>-</u>	<u>(347 007)</u>	<u>(143 433)</u>	<u>-</u>	<u>(3 496 477)</u>	<u>992 721</u>

Таблица на чувствителността спрямо промяната в лихвените проценти на активите и пасивите към 31 декември 2000 г.

(хил. лв.)

	Фиксиран лихвен процент	Плаващ лихвен процент	Безлихвени	Общо
Активи				
Парични средства и вземания от банки	1 593 128	318 415	39 134	1 950 677
Злато и други благородни метали	125 719	-	605 547	731 266
Ценни книжа	4 535 234	-	167 695	4 702 929
Заеми, отпуснати на банки и други финансови институции	14	-	3	17
Вземания по лихви	-	-	61 456	61 456
Вземания от правителството	-	2 560 928	-	2 560 928
Инвестиции в ценни книжа и квота в МВФ	-	19 457	1 736 590	1 756 047
Дълготрайни активи	-	-	141 395	141 395
Други активи	-	-	28 477	28 477
Всичко активи	<u>6 254 095</u>	<u>2 898 800</u>	<u>2 780 297</u>	<u>11 933 192</u>
Пасиви				
Задължения към банки и други финансови институции	-	-	515 938	515 938
Депозити и сметки на правителството	1 204 865	-	1 403 652	2 608 517
Задължения към МВФ по квотата за участие	-	-	1 659 202	1 659 202
Кредити от МВФ	-	2 778 646	-	2 778 646
Други задължения	680 186	-	112	680 298
Банкноти и монети в обращение	-	-	2 504 693	2 504 693
Начисления и други пасиви	-	-	193 177	193 177
Всичко пасиви	<u>1 885 051</u>	<u>2 778 646</u>	<u>6 276 774</u>	<u>10 940 471</u>
Разлика между безлихвени и лихвени активи и пасиви	<u>4 369 044</u>	<u>120 154</u>	<u>(3 496 477)</u>	<u>992 721</u>

Валутен риск

Валутният риск може да бъде определен като риск, на който е изложена банката поради промени в стойността на нейните финансови активи и пасиви вследствие на промени във валутните курсове. Размерът на този риск е функция от:

- несъответствието на валутните активи и пасиви на банката; и
- договорените валутни курсове на неприключените валутни сделки в края на годината.

Валутният курс на българския лев е фиксиран към еврото в съответствие със Закона за БНБ. Съгласно ЗБНБ банката следва да поддържа баланс между размера на активите и пасивите си във валута, различна от евро, в рамките на 2%. Валутният риск следователно е ограничен.

Кредитен риск

МСС 32 дефинира кредитния риск като риск някоя от страните по финансов инструмент да не бъде в състояние да погаси задължението си, вследствие на което другата страна да понесе загуба. Оповестяването на кредитния риск дава възможност на потребителя на счетоводните отчети да прецени степента, в която неизпълнение на задължение от страна на контрагент може да доведе до намаляване на бъдещите парични постъпления от наличните финансови активи към датата на изготвяне на баланса.

Размерът и степента на кредитния риск, на който е изложена банката, могат да се видят непосредствено от баланса, който дава представа за размера и състава на финансовите ѝ активи. Съгласно Закона за БНБ банката оперира само с финансови институции, притежаващи една от двете най-високи оценки на две международно признати агенции за кредитен рейтинг. Банката не е сключила договори за обезпечаване, свързани с нейното излагане на кредитен риск.

Справедлива стойност

При определяне на цялостното финансово състояние на едно предприятие и при вземането на решения относно отделните финансови инструменти се използва информацията за справедливата стойност. Тя е от значение и за голяма част от потребителите на счетоводните отчети, тъй като в много отношения отразява

оценката на финансовите пазари за настоящата стойност на очакваните бъдещи парични потоци.

Основните фактори, които определят справедливата стойност на финансовите активи и пасиви на банката, са цените на потребителските стоки, лихвените проценти, валутните курсове и кредитният риск. Когато става въпрос за активи с налична пазарна оценка като благородни метали и чуждестранни ценни книжа, справедливата стойност на активите към датата на баланса се отразява директно в баланса. В други случаи влиянието на валутния курс се взема специално предвид при определянето на балансовата стойност. Справедливите стойности на кредитите и депозитите, доколкото се определят от лихвените проценти, не се считат за съществено различни от техните балансови стойности. Там, където се счита, че съществува висок кредитен риск, той се взема предвид под формата на провизии за лоши и съмнителни вземания.

Към датата на изготвяне на баланса банката няма експозиции в задбалансови деривативни сделки.

31. Поети ангажменти и потенциални задължения

Към 31 декември 2000 г. банката има поети ангажменти да закупи дълготрайни материални активи на стойност 0.5 млн. лв.

Банката притежава непоискан капитал по инвестициите си в Банката за международни разплащания, възлизащ на 6000 дяла, всеки на стойност 2500 златни франка.

Квотата в МВФ и задълженията към фонда са обезпечени със записи на заповед, подписани съвместно от банката и правителството, на стойност 4602 млн. лв. (3606 млн. лв. за 1999 г.).

Освен тези не съществуват други висящи гаранции, акредитиви или поети ангажменти за закупуването или продажбата на злато, други благородни метали или чуждестранна валута.

2. Отчет по изпълнението на бюджета на БНБ

Приетият на 15 декември 1999 г. от XXXVIII народно събрание бюджет на Българската народна банка за 2000 г. е в съответствие с чл. 86 от Конституцията на Република България и чл. 48 от Закона за Българската народна банка. Бюджетът е структуриран в два раздела и е разработен при валутен курс 1.80 лв. за 1 щ. д., 3.1% средногодишна инфлация и 2.8% инфлация в края на периода. През годината постоянната комисия по бюджета се възползва от правото си да променя съгласно Правилника за бюджета на БНБ отделни показатели в рамките на общия бюджет.

Разходи за издръжка на БНБ

По раздел I. *Разходи за издръжка на БНБ* при утвърдени 45 604 хил. лв. са отчетени 41 786 хил. лв., или 91.6%, като разходите са направени по показатели, някои от по-съществените от които са, както следва.

Разходите за отпечатване на банкноти за 2000 г. са 2855 хил. лв., а за отсичане на разменни и възпоменателни монети – 3108 хил. лв. Разходите, свързани с издръжката на паричното обращение за годината, са 6178 хил. лв. спрямо 17 041 хил. лв. за 1999 г. Усвоените средства за паричното обращение представляват 77.5% от разчетените средства. Направените разходи за отпечатване на банкноти и отсичане на разменни монети бяха необходими за нормалното обслужване на паричното обращение.

За материали, услуги и амортизации за 2000 г. са предвидени 22 027 хил. лв., от които са усвоени 20 114 хил. лв., или 91.3%.

Банката продължи и през 2000 г. да провежда политика на ограничаване на разходите по издръжката си, като предвидените средства за топлинна енергия, електроенергия, пощенски, телефонни и други услуги не са усвоени напълно.

За Bloomberg, Telerate, Reuters, интернет, както и за други ползвани от банката системи са усвоени 1045 хил. лв., или 85% от разчета. От средствата за абонаментно поддържане на канцеларска техника, асансьори и други са усвоени 54.8%. От разчетените средства за основни ремонти са усвоени 941 хил. лв. за ремонт на сградата на БНБ и на клоновете.

За амортизациите са предвидени 11 000 хил. лв., а са отчетени 11 120 хил. лв., или 101.1%. Отчетените в повече разходи за амортизации се дължат на начислени разходи за допълнително въведени в действие дълготрайни активи.

Разходите за заплати и социално осигуряване представляват 31.4% от действителните разходи за издръжка на банката. От разчетените средства по този показател са усвоени 99.9%. В сумата 13 135 хил. лв. за заплати и социално осигуряване са включени и средствата за компенсиране отпуски на служителите на банката за предходни години, признати на основание МСС 19 „Доходи на наети лица“.

Другите административни разходи, които БНБ е извършила за отчетната година, са в размер на 1278 хил. лв., или 94.6% от предвидените средства. Банката е направила разходи за командировки в страната във връзка със снабдяване на търговските банки и техните клонове с парични средства. От разходите за командировки в чужбина са усвоени 94.8% от предвидените. Направени са разходи за обучение на служителите както в страната, така и в чужбина, като банката се е възползвала от получените покани от други централни банки и институции.

Инвестиционни разходи

От разчетените в раздел II. *Инвестиционни разходи* средства в размер на 20 760 хил. лв. за инвестиционната програма са усвоени 4373 хил. лв., или 21.1%.

През годината са извършени разходи за реконструкция в централната сграда на банката, която ще продължи и през следващата календарна година.

Освен това са направени и разходи за довършителни работи по обекта на клона в Бургас. Разходите за ново строителство, реконструкция и модернизация в размер на 1359 хил. лв. представляват 15.4% от предвидените.

През 2000 г. не са извършени разходи за машини, обслужващи паричното обращение.

В сравнение с предходните години разходите за Печатницата на БНБ са по-малки и се ограничават до закупуване на оборудване в размер на 1009 хил. лв. Инвестиционните разходи на печатницата на банката за 2000 г. представляват 23.1% от общите инвестиционни разходи.

Не са усвоени предвидените средства за закупуване на автомобили със специално предназначение, които са заложи в бюджета за 2001 г.

През годината продължи изпълнението на започнатата през предходната година програма за подмяна на физически и морално остарелите компютри и други видове оборудване. От предвидените средства за електронизация на банката са усвоени едва 32.9%.

От разчета за офисмебелите и канцеларското оборудване са усвоени 444 хил. лв., или 63.4%, и това са разходи за многофункционална машина за печатната база, за климатици и за обзавеждане в сградата на банката.

ИЗПЪЛНЕНИЕ НА БЮДЖЕТА НА БНБ ПРЕЗ 2000 г.

Показатели	Отчет 2000 г. (хил. лв.)	Бюджет 2000 г. (хил. лв.)	Изпъл- нение (%)
Раздел I. Разходи за издръжка на Българската народна банка			
Разходи, свързани с издръжката на паричното обращение	6 178	7 972	77.5
Разходи за материали, услуги и амортизации	20 114	22 027	91.3
Разходи за заплати и социално осигуряване	13 135	13 154	99.9
Разходи за социална дейност	1 081	1 100	98.3
Други административни разходи	1 278	1 351	94.6
Общо раздел I	41 786	45 604	91.6
Раздел II. Инвестиционни разходи			
Разходи за ново строителство, реконструкция и модернизация	1 359	8 820	15.4
Разходи за машини, обслужващи паричното обращение	0	0	
Разходи за Печатницата на БНБ	1 009	3 520	28.7
Разходи за технически средства за безопасността на БНБ	174	1 590	10.9
Разходи за специализирани автомобили и други транспортни средства	0	1 920	0
Разходи за електронизация на БНБ	1 387	4 210	32.9
Офисмебели и канцеларско оборудване	444	700	63.4
Общо раздел II	4 373	20 760	21.1

Приложения

Съдържание

Брутен вътрешен продукт	127
Заетост през 1999 г. и 2000 г.	128
Нарастване на потребителските цени по компоненти	129
Износ по стокови групи	130
Внос по стокови групи	131
Износ. Начин на използване	132
Внос. Начин на използване	133
Износ по основни търговски партньори и региони	134
Внос по основни търговски партньори и региони	135
Платежен баланс	136
Размер на brutния външен дълг	139
Обслужване на brutния външен дълг, 2000 г.	140
Плащания по brutния външен дълг	142
Дългови индикатори	142
Консолидиран държавен бюджет за 2000 г.	143
Вътрешен държавен дълг	146
Баланс на Българската народна банка	148
Паричен отчет	149
Аналитична отчетност на БНБ	155
Аналитична отчетност на търговските банки	157
Разпределение на вземанията на търговските банки по отрасли	161
Разпределение на вземанията на търговските банки по валути	161
Разпределение на вземанията над 10 000 лв.	
по срочност на кредитния договор	161
Регистрирани сделки между местни и чуждестранни лица през 2000 г.	162
Лихвени проценти и доходност на ДЦК през 2000 г.	163
Номинални лихвени проценти по	
краткосрочни левови кредити през 2000 г.	164
Реални лихвени проценти по	
краткосрочни левови кредити през 2000 г.	164
Номинални лихвени проценти по едномесечни	
левови депозити през 2000 г.	165
Реални лихвени проценти по едномесечни	
левови депозити през 2000 г.	165
Купюрен строеж на емитираните банкноти и монети	166
Сборен баланс на банковата система	167
Сборен отчет за приходите и разходите на банковата система	167
Сборен баланс на търговските банки по групи	168
Сборен отчет за приходите и разходите на търговските банки по групи	169
Капиталова адекватност на търговските банки към 31 декември 2000 г.	170
Ликвидност на търговските банки към 31 декември 2000 г.	170
Съотношения на високоликвидни активи към 31 декември 2000 г.	170
Открити позиции на търговските банки в чуждестранна валута	
към 31 декември 2000 г.	170
Състояние на кредитния портфейл и други експозиции	
на търговските банки към 31 декември 2000 г.	171
По-важни решения на Управителния съвет на БНБ през 2000 г.	172

Методологията и обхватът на съответните показатели са подробно представени в текущите броеве на „Информационен бюлетин на БНБ“ от 2000 г.

БРУТЕН ВЪТРЕШЕН ПРОДУКТ

Показатели	1998	1999	2000 ¹	Индекси на физическия обем, 1999 г. = 100	Имплицитни дефлатори, %
	по текущи цени, млн. лв.				
Брутна добавена стойност					
по икономически сектори ²	19203.2	19890.9	22532.6	106.7	106.2
Селско и горско стопанство	4045.4	3440.4	3268.4	89.9	105.7
Индустрия	5508.7	5325.8	6263.0	115.3	102.0
Услуги	9649.1	11124.7	13001.3	107.8	108.4
По форма на собственост					
частна	12241.8	12998.4	15618.4	114.2	105.2
обществена	6961.4	6892.4	6914.2	92.6	108.3
Корективи ³	2373.8	2885.6	2921.0	99.4	101.9
Брутен вътрешен продукт					
по компоненти на крайното търсене	21577.0	22776.4	25453.6	105.8	105.6
Крайно потребление	18989.0	20648.7	22872.1	104.5	106.0
индивидуално	17227.2	18734.2	20337.8	103.0	105.4
колективно	1761.8	1914.4	2534.2	120.0	110.3
Брутно капиталообразуване	3636.4	4338.7	4213.3	-	-
Брутно капиталообразуване на основен капитал	2850.8	3632.2	4111.3	108.2	104.6
Физическо изменение на запасите	785.6	706.5	102.0	-	-
Външнотърговско салдо ⁴	-630.4	-1764.5	-1421.6		
износ на стоки и услуги	10360.9	10054.0	14883.8	124.2	119.2
внос на стоки и услуги	10991.3	11818.5	16305.5	114.6	120.4
Статистическа разлика	-418.1	-446.4	-210.1	-	

¹ По предварителни данни на НСИ.

² Секторите са формирани по отрасли, съгласно действащата национална отраслова класификация.

³ Включва акцизи и данък върху добавената стойност, мита върху вноса и косвено измерени услуги на финансовите посредници.

⁴ Нетен износ на стоки и услуги без туристическите услуги.

Източник: НСИ.

ЗАЕТОСТ ПРЕЗ 1999 г. и 2000 г.

Отрасли	Среден годишен брой на наетите по трудово правоотношение (души)				Относителен дял на застите, %					
	1999 г. – окончателни данни				1999 г. – окончателни данни			2000 г. – предварителни данни		
	общо	обществен сектор	частен сектор		общо	обществен сектор	частен сектор	общо	обществен сектор	частен сектор
Общо	1994284	1078048	916236	1780415	870682	909733	100.0	100.0	100.0	100.0
Селско, горско стопанство и риболов	101811	28961	72850	89463	19317	70146	5.1	2.7	8.0	2.2
Добивна индустрия	48288	43238	5050	39417	28695	10722	2.4	4.0	0.6	3.3
Преработваща индустрия	615829	177137	438692	526097	85053	441044	30.9	16.4	47.9	9.8
Електроенергия, газ и вода	58365	58192	173	58787	57513	1274	2.9	5.4	0.0	6.6
Строителство	105678	28101	67577	93747	26518	67229	5.3	2.6	7.4	3.0
Търговия и ремонт	186250	15695	170555	177991	9695	168296	9.3	1.5	18.6	1.1
Хотели и обществено хранене	44853	12044	32809	38837	7913	30924	2.2	1.1	3.6	0.9
Транспорт и съобщения	171064	131989	39075	158431	119977	38454	8.6	12.2	4.3	13.8
Финанси, кредит, застраховки	29904	16162	13742	27045	15464	11581	1.5	1.5	1.5	1.8
Операции с имущество и бизнесуслуги	78055	32922	45133	74787	30961	43826	3.9	3.1	4.9	4.2
Държавно управление	89316	89316	X	88330	88330	X	4.5	8.3	-	10.1
Образование	228722	225096	3626	213400	210668	2732	11.5	20.9	0.4	12.0
Здравеопазване	162173	160909	1264	135663	134175	1488	8.1	14.9	0.1	7.6
Други услуги	73976	48286	25690	58420	36403	22017	3.7	4.5	2.8	3.3
Бюджетни организации и фондове, управлявани от държавата	541366	541366	X	481263	481263	X	27.1	50.2	-	55.3
Търговски дружества, предприятия и организации с приходи от стопанска дейност	1368644	536636	832008	1281378	385698	895680	68.6	49.8	90.8	44.3
Източник: НСИ.										98.5

НАРАСТВАНЕ НА ПОТРЕБИТЕЛСКИТЕ ЦЕНИ ПО КОМПОНЕНТИ

(%)

2000	Спрямо предходния месец				Спрямо съответния месец на предходната година (общо)	Спрямо средногодишните цени на предходната година			
	Общо	Стоки		Услуги		Общо	Стоки		Услуги
		хранителни	нехранителни				хранителни	нехранителни	
Януари	3.1	3.2	0.3	6.9	7.8	5.2	5.1	1.4	11.9
Февруари	0.6	1.7	0.5	-1.5	9.2	5.7	6.9	1.9	10.2
Март	-0.6	-1.6	0.7	-0.6	9.6	5.3	5.8	2.7	9.60
Април	-0.9	-2.4	-0.2	1.0	9.4	4.4	3.2	2.5	10.7
Май	0.2	-0.7	1.2	0.7	10.5	4.7	2.5	3.7	11.4
Юни	0.1	0.0	0.6	-0.2	11.1	4.8	2.5	4.3	11.2
Юли	0.5	1.4	-0.3	0.1	8.2	5.4	3.9	4.0	11.4
Август	3.0	5.5	0.3	2.3	10.4	8.6	9.6	4.3	13.9
Септември	2.4	2.5	2.3	2.3	11.4	11.2	12.3	6.7	16.5
Октомври	1.2	1.3	1.1	0.9	11.5	12.5	13.8	7.9	17.5
Ноември	-0.2	0.1	0.8	-2.2	10.7	12.3	13.9	8.9	15.0
Декември	1.4	1.3	-0.5	4.0	11.4	13.8	15.4	8.3	19.6

Източник: НСИ.

ИЗНОС ПО СТОКОВИ ГРУПИ

Стокови групи*	януари – декември				Промяна спрямо същия период на предходната година	
	1999		2000			
	млн. щ. д.	отн. дял, %	млн. щ. д.	отн. дял, %	млн. щ. д.	%
Текстил, кожени материали, дрехи, обувки и други						
потребителски стоки, в т. ч.:	953.3	23.8	1122.3	23.3	169.0	17.7
Глава 62. Облекла и допълнения за облеклата, различни от трикотажните или плетените	357.4	8.9	410.0	8.5	52.6	14.7
Глава 61. Облекла и допълнения за облекла, трикотажни или плетени	219.3	5.5	289.3	6.0	70.0	31.9
Глава 64. Обувки, гети и подобни артикули; части за тях	111.9	2.8	118.0	2.5	6.1	5.5
Глава 94. Мебели; медицинска мебелировка; спални артикули и други подобни	59.5	1.5	67.4	1.4	7.8	13.1
Неблагородни метали и изделия от тях, в т. ч.:	652.8	16.3	990.1	20.6	337.3	51.7
Глава 72. Чугун, желязо и стомана	263.8	6.6	385.8	8.0	122.0	46.2
Глава 74. Мед и изделия от мед	170.5	4.3	346.7	7.2	176.2	103.3
Глава 79. Цинк и изделия от цинк	72.0	1.8	80.8	1.7	8.7	12.1
Глава 73. Изделия от чугун, желязо или стомана	61.6	1.5	70.3	1.5	8.7	14.1
Глава 76. Алюминий и изделия от алуминий	23.0	0.6	46.9	1.0	23.9	104.3
Минерални продукти и горива, в т. ч.:	466.4	11.6	815.9	17.0	349.4	74.9
Глава 27. Минерални горива, минерални масла и продукти от тяхната дестилация	358.3	8.9	710.9	14.8	352.6	98.4
Глава 25. Сол; сяр; пръст и камъни; гипс, вар и цимент	50.6	1.3	60.4	1.3	9.8	19.3
Химически продукти, пластмаси, каучук, в т. ч.:	496.5	12.4	627.9	13.0	131.4	26.5
Глава 29. Органични химически продукти	72.0	1.8	115.6	2.4	43.6	60.5
Глава 28. Неорганични химически продукти	86.0	2.1	95.3	2.0	9.3	10.8
Глава 31. Торове	37.3	0.9	94.7	2.0	57.4	154.2
Глава 39. Пластмаси и пластмасови изделия	83.6	2.1	93.9	2.0	10.2	12.3
Глава 33. Етерични масла, готови парфюмерийни или тоалетни продукти	79.5	2.0	83.8	1.7	4.3	5.4
Глава 30. Фармацевтични продукти	59.0	1.5	67.9	1.4	8.9	15.1
Машини, транспортни средства, апарати, инструменти, оръжия, в т. ч.:	590.1	14.7	536.1	11.1	-54.0	-9.2
Глава 84. Ядрени реактори, котли, машини, апарати и механизми; части за тях	264.6	6.6	274.1	5.7	9.5	3.6
Глава 85. Електрически машини и апарати	126.9	3.2	156.6	3.3	29.6	23.4
Продукти от животински и растителен произход, храни, напитки, тютюни, в т. ч.:	631.6	15.8	490.4	10.2	-141.2	-22.4
Глава 10. Житни растения	95.6	2.4	79.0	1.6	-16.6	-17.3
Глава 24. Тютюн и обработени заместители на тютюна	102.1	2.5	77.5	1.6	-24.6	-24.1
Глава 22. Безалкохолни и алкохолни напитки и видове оцет	92.2	2.3	75.9	1.6	-16.3	-17.7
Изделия от дърво, хартия, керамика и стъкло, в т. ч.:	215.6	5.4	229.6	4.8	14.0	6.5
Глава 44. Дървен материал и изделия от дървен материал; дървени въглища	100.0	2.5	93.4	1.9	-6.6	-6.6
ОБЩО ИЗНОС (FOB)	4006.4	100.0	4812.3	100.0	805.9	20.1

* Стоковите групи включват глави от Хармонизираната система за описание и кодиране на стоките.

Забележка: За 1999 г. – окончателни данни; за 2000 г. – предварителни данни към 20 март 2001 г.

Източници: Данни от митнически декларации, получени от дирекция „Информационно-изчислителен център“ към „Информационно обслужване“ АД, допълнени с данни от НСИ и обработени от БНБ по дата на митническата декларация. Данните са съгласувани с НСИ.

ВНОС ПО СТОКОВИ ГРУПИ

Стокови групи*	януари – декември				Промяна спрямо същия период на предходната година	
	1999		2000			
	млн. щ. д.	отн. дял, %	млн. щ. д.	отн. дял, %	млн. щ. д.	%
Минерални продукти и горива, в т. ч.:	1454.6	26.4	2037.2	31.4	582.6	40.1
Глава 27. Минерални горива, минерални масла и продукти от тяхната дестилация	1189.0	21.6	1740.7	26.8	551.6	46.4
Глава 26. Руди, шлаки и пепели	168.0	3.0	215.8	3.3	47.8	28.5
Машини, транспортни средства, апарати, инструменти, оръжия, в т. ч.:	1726.3	31.3	1797.3	27.7	71.0	4.1
Глава 84. Ядрени реактори, котли, машини, апарати и механизми; части за тях	718.8	13.0	733.9	11.3	15.1	2.1
Глава 87. Автомобилни превозни средства	457.3	8.3	452.5	7.0	-4.8	-1.0
Глава 85. Електрически машини и апарати	375.1	6.8	366.3	5.6	-8.8	-2.3
Глава 90. Оптични измерителни или контролиращи инструменти и апарати	102.6	1.9	98.8	1.5	-3.9	-3.8
Текстил, кожени материали, дрехи, обувки и други потребителски стоки, в т. ч.:	793.1	14.4	921.8	14.2	128.7	16.2
Глава 61. Облекла и допълнения за облекла, трикотажни или плетени	110.0	2.0	130.3	2.0	20.3	18.5
Глава 55. Щапелни синтетични или изкуствени влакна	113.6	2.1	122.1	1.9	8.5	7.5
Глава 52. Памук	100.5	1.8	113.3	1.7	12.9	12.8
Глава 54. Синтетични или изкуствени нишки	66.5	1.2	83.5	1.3	17.1	25.7
Глава 51. Вълна, фини и груби косми; преди и тъкани от гриви и опашки	54.8	1.0	70.3	1.1	15.5	28.3
Глава 60. Трикотажни платове	35.4	0.6	56.7	0.9	21.3	60.2
Химически продукти, пластмаси, каучук, в т. ч.:	676.8	12.3	731.1	11.3	54.3	8.0
Глава 39. Пластмаси и пластмасови изделия	159.3	2.9	195.5	3.0	36.2	22.7
Глава 30. Фармацевтични продукти	111.4	2.0	118.2	1.8	6.8	6.1
Глава 38. Различни видове продукти на химическата промишленост	79.2	1.4	78.1	1.2	-1.1	-1.4
Глава 29. Органични химически продукти	63.4	1.2	71.9	1.1	8.5	13.4
Глава 33. Етерични масла, готови парфюмерийни или тоалетни продукти	64.2	1.2	69.6	1.1	5.4	8.5
Неблагородни метали и изделия от тях, в т. ч.:	290.8	5.3	390.9	6.0	100.1	34.4
Глава 72. Чугун, желязо и стомана	91.9	1.7	131.5	2.0	39.6	43.1
Глава 73. Изделия от чугун, желязо или стомана	77.8	1.4	97.6	1.5	19.8	25.5
Глава 76. Алюминий и изделия от алуминий	59.5	1.1	80.5	1.2	21.0	35.4
Продукти от животински и растителен произход, храни, напитки, тютюни, в т. ч.:	339.5	6.2	350.8	5.4	11.3	3.3
Глава 17. Захар и захарни изделия	55.3	1.0	52.8	0.8	-2.5	-4.6
Изделия от дърво, хартия, керамика и стъкло, в т. ч.:	234.0	4.2	264.9	4.1	30.9	13.2
Глава 48. Хартии и картони; изделия от целулозна маса, от хартия или от картон	129.1	2.3	145.5	2.2	16.4	12.7
ОБЩО ВНОС (CIF)	5515.1	100.0	6493.9	100.0	978.9	17.7
(-) Транспортни разходи	427.7		506.4			
ОБЩО ВНОС (FOB)	5087.4		5987.5		900.1	17.7

* Стоковите групи включват глави от Хармонизираната система за описание и кодиране на стоките.

Забележка: За 1999 г. – окончателни данни; за 2000 г. – предварителни данни към 20 март 2001 г.

Източници: Данни от митнически декларации, получени от дирекция „Информационно-изчислителен център“ към „Информационно обслужване“ АД, допълнени с данни от НСИ и обработени от БНБ по дата на митническата декларация. Данните са съгласувани с НСИ.

ИЗНОС. НАЧИН НА ИЗПОЛЗВАНЕ

Групи стоки	януари – декември				Промяна спрямо същия период на предходната година	
	1999		2000			
	млн. щ. д.	отн. дял, %	млн. щ. д.	отн. дял, %	млн. щ. д.	%
Потребителски стоки	1342.9	33.5	1437.1	29.9	94.1	7.0
Храни	195.2	4.9	156.6	3.3	-38.6	-19.8
Цигари	38.0	0.9	32.3	0.7	-5.7	-15.0
Напитки	91.7	2.3	75.7	1.6	-16.0	-17.4
Дрехи и обувки	665.2	16.6	789.2	16.4	123.9	18.6
Лекарства и козметика	147.6	3.7	164.0	3.4	16.4	11.1
Мебели и дом. обзавеждане	100.6	2.5	104.6	2.2	4.0	4.0
Други	104.6	2.6	114.6	2.4	10.0	9.6
Суровини и материали	1682.6	42.0	2123.2	44.1	440.6	26.2
Чугун, желязо и стомана	263.8	6.6	385.8	8.0	122.0	46.2
Цветни метали	284.1	7.1	485.5	10.1	201.3	70.9
Химически продукти	150.8	3.8	198.6	4.1	47.8	31.7
Пластмаси, каучук	121.9	3.0	126.0	2.6	4.1	3.3
Торове	37.3	0.9	94.7	2.0	57.4	154.2
Текстилни материали	137.6	3.4	144.1	3.0	6.5	4.7
Суровини за производство на храни	195.6	4.9	132.1	2.7	-63.5	-32.4
Дървен материал и хартия, картон	131.2	3.3	135.0	2.8	3.8	2.9
Цимент	26.8	0.7	33.3	0.7	6.5	24.4
Тютюн	64.1	1.6	45.2	0.9	-18.9	-29.5
Други	269.4	6.7	342.9	7.1	73.5	27.3
Инвестиционни стоки	612.5	15.3	551.7	11.5	-60.8	-9.9
Машини, уреди и апарати	214.2	5.3	215.3	4.5	1.2	0.5
Електрически машини	57.5	1.4	62.0	1.3	4.5	7.8
Транспортни средства	47.1	1.2	22.6	0.5	-24.5	-51.9
Резервни части и оборудване	92.1	2.3	109.5	2.3	17.4	18.9
Други	201.6	5.0	142.2	3.0	-59.4	-29.5
Общо неенергийни стоки	3638.0	90.8	4111.9	85.4	473.9	13.0
Енергийни ресурси	368.3	9.2	700.4	14.6	332.0	90.1
Петролни продукти	289.8	7.2	536.9	11.2	247.0	85.2
Други	78.5	2.0	163.5	3.4	85.0	108.3
ОБЩО ИЗНОС (FOB)	4006.4	100.0	4812.3	100.0	805.9	20.1

Забележка: За 1999 г. – окончателни данни; за 2000 г. – предварителни данни към 20 март 2001 г.

Източници: Данни от митнически декларации, получени от дирекция „Информационно-изчислителен център“ към „Информационно обслужване“ АД, допълнени с данни от НСИ и обработени от БНБ по дата на митническата декларация. Данните са съгласувани с НСИ.

ВНОС. НАЧИН НА ИЗПОЛЗВАНЕ

Групи стоки	януари – декември						Промяна спрямо същия период на предходната година	
	1999			2000				
	млн. щ. д.	отн. дял, %		млн. щ. д.	отн. дял, %		млн. щ. д.	%
Потребителски стоки	945.4	17.1		993.9	15.3		48.5	5.1
Храни, напитки и цигари	164.9	3.0		174.7	2.7		9.8	5.9
Мебели и дом. обзавеждане	142.7	2.6		148.5	2.3		5.8	4.0
Лекарства и козметика	170.3	3.1		190.2	2.9		19.9	11.7
Дрехи и обувки	175.8	3.2		190.8	2.9		15.0	8.5
Автомобили	145.1	2.6		145.0	2.2		-0.1	-0.1
Други	146.6	2.7		144.7	2.2		-1.9	-1.3
Суровини и материали	1842.7	33.4		2141.8	33.0		299.1	16.2
Руди	168.0	3.0		215.8	3.3		47.8	28.5
Чугун, желязо и стомана	91.9	1.7		131.5	2.0		39.6	43.1
Цветни метали	38.1	0.7		62.8	1.0		24.7	64.8
Текстилни материали	493.8	9.0		588.0	9.1		94.2	19.1
Дървен материал и хартия, картон	135.6	2.5		155.5	2.4		20.0	14.7
Химически продукти	161.2	2.9		170.5	2.6		9.4	5.8
Пластмаси, каучук	220.0	4.0		242.7	3.7		22.7	10.3
Суровини за производство на храни	116.0	2.1		120.9	1.9		4.9	4.2
Кожии	42.7	0.8		55.0	0.8		12.3	28.9
Тютюн	33.6	0.6		27.3	0.4		-6.3	-18.8
Други	342.0	6.2		371.9	5.7		29.9	8.7
Инвестиционни стоки	1492.1	27.1		1589.8	24.5		97.7	6.6
Машини, уреди и апарати	595.1	10.8		609.9	9.4		14.8	2.5
Електрически машини	211.6	3.8		189.8	2.9		-21.9	-10.3
Транспортни средства	304.7	5.5		321.9	5.0		17.3	5.7
Резервни части и оборудване	207.9	3.8		206.6	3.2		-1.3	-0.6
Други	172.8	3.1		261.6	4.0		88.8	51.4
Общо неенергийни стоки	4280.2	77.6		4725.5	72.8		445.3	10.4
Енергийни ресурси	1234.8	22.4		1768.4	27.2		533.6	43.2
Горива	1178.7	21.4		1619.3	24.9		440.6	37.4
Суров петрол и природен газ	995.2	18.0		1440.4	22.2		445.3	44.7
Въглища	115.2	2.1		130.6	2.0		15.5	13.4
Други горива	68.4	1.2		48.3	0.7		-20.1	-29.4
Други	56.1	1.0		149.1	2.3		93.0	165.8
Масла	56.1	1.0		149.1	2.3		93.0	165.8
ОБЩО ВНОС (CIF)	5515.1	100.0		6493.9	100.0		978.9	17.7

Забележка: За 1999 г. – окончателни данни; за 2000 г. – предварителни данни към 20 март 2001 г.

Източници: Данни от митнически декларации, получени от дирекция „Информационно-изчислителен център“ към „Информационно обслужване“ АД, допълнени с данни от НСИ и обработени от БНБ по дата на митническата декларация. Данните са съгласувани с НСИ.

ИЗНОС ПО ОСНОВНИ ТЪРГОВСКИ ПАРТНЬОРИ И РЕГИОНИ

Страни	януари – декември				Промяна спрямо същия период на предходната година	
	1999		2000			
	млн. щ. д.	отн. дял, %	млн. щ. д.	отн. дял, %	млн. щ. д.	%
Европейски съюз, в т. ч.:	2088.6	52.1	2464.3	51.2	375.7	18.0
Италия	558.2	13.9	687.5	14.3	129.3	23.2
Германия	395.1	9.9	436.7	9.1	41.6	10.5
Гърция	346.0	8.6	376.0	7.8	30.0	8.7
Белгия	176.8	4.4	294.2	6.1	117.4	66.4
Франция	181.2	4.5	231.2	4.8	50.0	27.6
Великобритания	100.3	2.5	114.2	2.4	13.9	13.9
Испания	108.2	2.7	101.3	2.1	-6.9	-6.4
Холандия	83.3	2.1	86.1	1.8	2.8	3.4
Австрия	68.3	1.7	68.2	1.4	0.0	0.0
ЕАСТ, в т. ч.:	61.2	1.5	54.5	1.1	-6.6	-10.8
Швейцария	48.8	1.2	47.2	1.0	-1.7	-3.4
Други от ОИСР, в т. ч.: ¹	496.9	12.4	734.3	15.3	237.4	47.8
Турция	293.2	7.3	492.5	10.2	199.3	68.0
САЩ	146.6	3.7	189.3	3.9	42.7	29.1
Япония	23.6	0.6	17.6	0.4	-6.0	-25.3
Балкански страни, в т. ч.: ²	316.5	7.9	522.8	10.9	206.3	65.2
Югославия	164.0	4.1	374.6	7.8	210.6	128.4
Македония	105.4	2.6	110.4	2.3	5.0	4.7
ЦЕФТА, в т. ч.:	178.1	4.4	192.3	4.0	14.2	8.0
Румъния	55.8	1.4	86.3	1.8	30.5	54.7
Унгария	24.8	0.6	28.7	0.6	3.9	15.5
Полша	29.5	0.7	27.6	0.6	-1.9	-6.4
Словения	44.6	1.1	27.3	0.6	-17.2	-38.7
Чехия	15.4	0.4	16.8	0.3	1.5	9.5
Словакия	8.1	0.2	5.6	0.1	-2.5	-31.3
ОНД и балтийските страни, в т. ч.:	358.7	9.0	292.6	6.1	-66.1	-18.4
Русия	189.6	4.7	118.7	2.5	-70.9	-37.4
Украйна	67.4	1.7	59.4	1.2	-8.0	-11.9
Други, в т. ч.:	506.4	12.6	551.5	11.5	45.1	8.9
Страни от Югоизточна Азия ³	17.2	0.4	20.4	0.4	3.2	18.5
ОБЩО ИЗНОС (FOB)	4006.4	100.0	4812.3	100.0	805.9	20.1

¹ Включва Австралия, Канада, Нова Зеландия, САЩ, Турция и Япония.

² Включва Албания, Босна и Херцеговина, Македония, Хърватска и СР Югославия.

³ Включва Корея, Малайзия, Тайланд, Филипините и Индонезия.

Забележка: За 1999 г. – окончателни данни; за 2000 г. – предварителни данни към 20 март 2001 г.

Източници: Данни от митнически декларации, получени от дирекция „Информационно-изчислителен център“ към „Информационно обслужване“ АД, допълнени с данни от НСИ и обработени от БНБ по дата на митническата декларация. Данните са съгласувани с НСИ.

ВНОС ПО ОСНОВНИ ТЪРГОВСКИ ПАРТНЬОРИ И РЕГИОНИ

Страни	януари – декември				Промяна спрямо същия период на предходната година	
	1999		2000			
	млн. щ. д.	отн. дял, %	млн. щ. д.	отн. дял, %	млн. щ. д.	%
Европейски съюз, в т. ч.:	2668.1	48.4	2863.3	44.1	195.2	7.3
Германия	821.2	14.9	902.0	13.9	80.8	9.8
Италия	463.4	8.4	549.1	8.5	85.7	18.5
Гърция	311.7	5.7	317.8	4.9	6.1	2.0
Франция	287.7	5.2	316.0	4.9	28.3	9.8
Австрия	164.3	3.0	145.1	2.2	-19.1	-11.6
Великобритания	132.5	2.4	138.6	2.1	6.1	4.6
Холандия	110.8	2.0	109.4	1.7	-1.5	-1.3
Испания	74.9	1.4	98.0	1.5	23.1	30.9
Белгия	91.5	1.7	85.7	1.3	-5.8	-6.3
ЕАСТ	82.8	1.5	89.2	1.4	6.4	7.7
Швейцария	74.4	1.3	82.4	1.3	8.0	10.7
Други от ОИСР, в т. ч.: ¹	441.6	8.0	488.9	7.5	47.2	10.7
Турция	167.0	3.0	214.3	3.3	47.3	28.3
САЩ	193.8	3.5	190.7	2.9	-3.2	-1.6
Япония	65.5	1.2	62.6	1.0	-2.9	-4.4
Балкански страни, в т. ч.: ²	43.1	0.8	52.9	0.8	9.8	22.8
Македония	25.2	0.5	25.8	0.4	0.6	2.6
Югославия	15.5	0.3	23.0	0.4	7.5	48.7
ЦЕФТА, в т. ч.:	353.7	6.4	567.1	8.7	213.4	60.3
Румъния	74.4	1.3	230.2	3.5	155.8	209.5
Чехия	99.6	1.8	118.2	1.8	18.6	18.7
Полша	75.7	1.4	89.3	1.4	13.6	18.0
Унгария	50.5	0.9	61.5	0.9	11.0	21.9
Словакия	30.8	0.6	40.7	0.6	10.0	32.4
Словения	22.8	0.4	27.2	0.4	4.4	19.3
ОНД и балтийските страни, в т. ч.:	1293.5	23.5	1805.7	27.8	512.2	39.6
Русия	1109.7	20.1	1581.0	24.3	471.3	42.5
Украйна	144.3	2.6	182.1	2.8	37.8	26.2
Други, в т. ч.:	632.2	11.5	626.9	9.7	-5.3	-0.8
Страни от Югоизточна Азия ³	122.9	2.2	75.8	1.2	-47.1	-38.3
ОБЩО ВНОС (CIF)	5515.1	100.0	6493.9	100.0	978.9	17.7

¹ Включва Австралия, Канада, Нова Зеландия, САЩ, Турция и Япония.

² Включва Албания, Босна и Херцеговина, Македония, Хърватска и СР Югославия.

³ Включва Корея, Малайзия, Тайланд, Филипините и Индонезия.

Забележка: За 1999 г. – окончателни данни; за 2000 г. – предварителни данни към 20 март 2001 г.

Източници: Данни от митнически декларации, получени от дирекция „Информационно-изчислителен център“ към „Информационно обслужване“ АД, допълнени с данни от НСИ и обработени от БНБ по дата на митническата декларация. Данните са съгласувани с НСИ.

ПЛАТЕЖЕН БАЛАНС*

(млн. ш. д.)

	1999		2000															
	Общо	I	II	III	I трим.	IV	V	VI	II трим.	VII	VIII	IX	III трим.	X	XI	XII	IV трим.	Общо
А. Текуща сметка¹	-651.7	-245.1	-100.7	-2.2	-348.0	-35.0	-72.4	27.5	-80.0	-27.8	115.7	-26.8	61.1	-133.3	-65.4	-135.8	-334.5	-701.4
Стоки: кредит (FOB)	4006.4	312.2	385.8	413.1	1111.0	355.5	373.5	442.4	1171.3	405.0	424.4	419.5	1248.8	424.7	462.7	393.7	1281.1	4812.3
Стоки: дебит (FOB)	-5087.4	-476.6	-493.0	-444.4	-1414.0	-402.8	-480.1	-522.1	-1405.1	-503.4	-474.2	-507.2	-1484.9	-588.6	-551.7	-543.3	-1683.6	-5987.5
<i>Търговски баланс²</i>	<i>-1081.0</i>	<i>-164.4</i>	<i>-107.2</i>	<i>-31.4</i>	<i>-303.0</i>	<i>-47.4</i>	<i>-106.5</i>	<i>-79.8</i>	<i>-233.7</i>	<i>-98.5</i>	<i>-49.8</i>	<i>-87.7</i>	<i>-236.0</i>	<i>-163.9</i>	<i>-89.0</i>	<i>-149.6</i>	<i>-402.5</i>	<i>-1175.3</i>
Услуги: кредит	1788.4	123.0	125.0	153.2	401.1	116.1	161.8	226.5	504.4	299.4	322.2	205.3	826.8	146.7	143.6	151.9	442.3	2174.6
Транспорт ³	521.7	38.4	42.2	45.6	126.2	37.5	47.7	63.2	148.4	78.7	80.4	59.7	218.8	46.2	45.6	46.1	137.9	631.2
Туризм ⁴	931.7	48.8	51.9	57.3	158.0	46.4	80.5	126.6	253.4	189.8	189.5	114.4	493.7	58.3	48.8	62.0	169.1	1074.2
Други услуги	335.0	35.8	30.8	50.3	116.9	32.2	33.7	36.7	102.6	30.8	52.3	31.1	114.3	42.2	49.3	43.8	135.3	469.1
Услуги: дебит	-1474.1	-113.7	-118.5	-131.7	-363.9	-125.3	-139.3	-144.9	-409.5	-144.4	-162.9	-155.4	-462.7	-142.6	-136.1	-154.2	-433.0	-1669.1
Транспорт ³	-648.8	-55.3	-54.8	-54.0	-164.0	-49.9	-59.2	-64.2	-173.3	-65.2	-67.7	-67.9	-200.8	-69.0	-63.6	-61.8	-194.3	-732.4
Туризм ⁴	-526.4	-36.3	-30.9	-39.2	-106.4	-37.7	-43.8	-46.9	-128.4	-53.2	-66.0	-59.8	-179.0	-45.7	-40.4	-38.0	-124.1	-538.0
Други услуги	-298.9	-22.1	-32.8	-38.6	-93.5	-37.6	-36.3	-33.8	-107.7	-26.0	-29.3	-27.7	-83.0	-28.0	-32.1	-54.5	-114.6	-398.8
<i>Услуги, нето</i>	<i>314.3</i>	<i>9.3</i>	<i>6.5</i>	<i>21.5</i>	<i>37.2</i>	<i>-9.3</i>	<i>22.5</i>	<i>81.7</i>	<i>94.9</i>	<i>155.0</i>	<i>159.3</i>	<i>49.8</i>	<i>364.1</i>	<i>4.1</i>	<i>7.5</i>	<i>-2.4</i>	<i>9.3</i>	<i>505.4</i>
<i>Стоки и нефакторни услуги, нето</i>	<i>-766.7</i>	<i>-155.1</i>	<i>-100.7</i>	<i>-9.9</i>	<i>-265.8</i>	<i>-56.6</i>	<i>-84.1</i>	<i>1.9</i>	<i>-138.8</i>	<i>56.5</i>	<i>109.4</i>	<i>-37.9</i>	<i>128.0</i>	<i>-159.8</i>	<i>-81.5</i>	<i>-151.9</i>	<i>-393.2</i>	<i>-669.8</i>
Доход: кредит	265.8	43.0	21.1	26.0	90.1	18.8	21.2	26.7	66.7	41.7	25.0	20.8	87.5	22.2	25.2	31.2	78.6	323.0
Доход: дебит	-450.5	-150.9	-38.5	-36.9	-226.2	-12.6	-43.0	-37.9	-93.6	-160.2	-40.9	-29.4	-230.4	-17.2	-31.5	-45.3	-94.0	-644.2
<i>Доход, нето</i>	<i>-184.7</i>	<i>-107.8</i>	<i>-17.3</i>	<i>-10.9</i>	<i>-136.1</i>	<i>6.1</i>	<i>-21.8</i>	<i>-11.2</i>	<i>-26.9</i>	<i>-118.5</i>	<i>-15.8</i>	<i>-8.6</i>	<i>-142.9</i>	<i>5.0</i>	<i>-6.4</i>	<i>-14.0</i>	<i>-15.4</i>	<i>-321.2</i>
<i>Стоки, нефакторни услуги и доход, нето</i>	<i>-951.4</i>	<i>-263.0</i>	<i>-118.0</i>	<i>-20.9</i>	<i>-401.9</i>	<i>-50.5</i>	<i>-105.9</i>	<i>-9.3</i>	<i>-165.7</i>	<i>-62.0</i>	<i>93.6</i>	<i>-46.5</i>	<i>-14.9</i>	<i>-154.8</i>	<i>-87.9</i>	<i>-166.0</i>	<i>-408.6</i>	<i>-991.0</i>
<i>Текущи трансфери, нето⁵</i>	<i>299.7</i>	<i>17.9</i>	<i>17.3</i>	<i>18.7</i>	<i>53.9</i>	<i>15.5</i>	<i>33.5</i>	<i>36.7</i>	<i>85.7</i>	<i>34.2</i>	<i>22.1</i>	<i>19.7</i>	<i>76.0</i>	<i>21.5</i>	<i>22.5</i>	<i>30.2</i>	<i>74.1</i>	<i>289.7</i>
Текущи трансфери, кредит	328.7	21.8	20.4	23.5	65.6	22.2	37.7	41.4	101.3	39.5	29.0	24.3	92.8	26.5	28.8	39.1	94.3	354.0
Текущи трансфери, дебит	-29.0	-3.9	-3.1	-4.8	-11.8	-6.6	-4.2	-4.7	-15.6	-5.2	-6.9	-4.6	-16.7	-5.0	-6.3	-8.9	-20.3	-64.3
																		(пропължава)

(продължава)

(млн. щ. д.)																	
(продължение)																	
	1999			2000													
	Общо	I	II	III	I трим.	IV	V	VI	II трим.	VII	VIII	IX	III трим.	X	XI	XII	IV трим. Общо
Б. Капиталова сметка ^{1,6}	-2.4	12.0	0.0	0.0	12.0	13.0	0.0	0.0	13.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	24.9
Капиталови трансфери, нето	-2.4	12.0	0.0	0.0	12.0	13.0	0.0	0.0	13.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	24.9
<i>Общо за групи А и Б</i>	<i>-654.1</i>	<i>-233.1</i>	<i>-100.7</i>	<i>-2.2</i>	<i>-336.0</i>	<i>-22.0</i>	<i>-72.4</i>	<i>27.4</i>	<i>-67.0</i>	<i>-27.8</i>	<i>115.7</i>	<i>-26.8</i>	<i>61.1</i>	<i>-133.3</i>	<i>-65.4</i>	<i>-135.8</i>	<i>-676.4</i>
В. Финансова сметка ^{1,6}	795.1	12.8	24.3	-53.9	-16.8	172.9	-29.5	80.5	224.0	-107.1	-23.5	50.9	-79.7	432.4	146.9	176.5	755.8
Преки инвестиции в чужбина ⁷	-17.1	-0.2	0.0	0.2	-0.1	0.0	0.0	-1.8	-1.8	4.8	0.4	-0.1	5.0	-1.1	0.0	-0.3	-1.4
Преки инвестиции в България ^{8,9}	818.8	64.9	36.7	24.9	126.5	55.7	53.7	49.9	159.3	130.8	43.1	47.9	221.9	336.9	80.7	76.2	493.8
Портфейлни инвестиции – активи	-207.4	-17.2	-5.3	-22.0	-44.4	7.6	-28.5	-35.3	-56.3	19.1	-24.3	-9.6	-14.8	-15.6	73.3	-6.2	51.5
Акции	0.0	0.5	0.1	0.1	0.6	0.3	-0.2	-0.2	-0.1	-1.0	0.2	-0.8	-1.6	0.2	-0.2	-7.1	-8.2
Облигации	-207.4	-17.7	-5.3	-22.0	-45.1	7.3	-28.4	-35.1	-56.2	20.0	-24.5	-8.7	-13.2	-15.8	73.6	0.9	58.7
Портфейлни инвестиции – пасиви	8.0	2.4	-2.6	1.2	1.0	-0.2	-37.8	6.5	-31.5	13.6	2.3	-4.2	11.8	-69.5	-25.7	-0.8	-95.9
Акции	1.9	0.4	0.3	-2.0	-1.3	1.2	-0.1	4.7	5.8	-0.1	-0.1	0.3	0.2	-2.4	1.5	1.1	0.2
Облигации	6.2	1.9	-2.9	3.2	2.2	-1.4	-37.7	1.8	-37.3	13.7	2.4	-4.5	11.6	-67.1	-27.2	-1.8	-119.6
Други инвестиции – активи	21.9	-36.0	-39.5	-41.4	-117.0	76.4	-22.3	53.1	107.3	-321.2	19.0	-25.4	-327.6	169.2	2.3	29.0	200.6
Търговски кредити, нето	-0.6	68.4	41.0	14.0	123.4	-0.6	-0.6	0.1	-1.1	0.2	-0.1	-1.2	-1.1	0.0	0.2	-0.6	-0.3
Заеми	11.2	-0.8	-2.2	-1.1	-4.0	-1.8	-0.5	0.1	-2.3	0.1	-1.2	0.0	-1.1	-0.2	0.2	0.0	-7.4
Търговски банки	0.0	-0.8	-2.2	-1.1	-4.0	-1.8	-0.5	0.1	-2.3	0.1	-1.2	0.0	-1.1	-0.2	0.2	0.0	-7.5
Други сектори	11.2	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Валутни депозити	-48.4	-101.3	-85.7	-67.2	-254.1	69.9	-35.6	43.8	78.1	-316.9	-5.6	-44.0	-366.5	147.1	-24.5	-15.6	107.0
Търговски банки	22.7	-122.3	-85.7	-67.2	-275.1	66.2	-35.9	23.4	53.8	-316.2	-11.3	-44.3	-371.8	146.5	-24.5	-15.4	106.6
Други сектори ¹⁰	-71.1	21.0	0.0	0.0	21.0	3.6	0.4	20.3	24.3	-0.7	5.7	0.3	5.3	0.6	0.1	-0.2	0.5
Други валутни депозити ¹¹	74.1	15.2	7.3	9.0	31.6	7.7	13.1	9.1	30.0	14.7	22.7	14.6	52.0	18.0	25.1	38.7	81.8
Други активи	-14.5	-17.5	0.0	3.9	-13.7	1.2	1.3	0.1	2.6	-19.3	3.1	5.3	-10.9	4.3	1.3	6.5	12.1
Други инвестиции – пасиви	170.9	-1.0	34.9	-16.8	17.1	33.4	5.5	8.1	47.0	45.7	-64.0	42.2	24.0	12.4	16.2	78.6	107.2
Търговски кредити, нето ¹²	79.7	0.0	0.0	0.0	0.0	17.6	15.6	9.6	42.7	0.0	-14.1	-7.0	-21.1	5.2	1.3	1.3	7.9
Заеми	72.7	-7.4	15.2	-33.9	-26.1	18.1	2.7	16.0	36.8	19.9	-49.7	-38.4	-68.2	34.1	40.7	41.1	115.9
Държавно управление	-104.9	0.0	-31.4	-58.3	-89.7	0.0	-34.9	-2.4	-37.3	0.0	-31.0	-54.7	-85.8	0.0	-1.0	-2.5	-3.5
Търговски банки	-0.1	2.0	1.1	1.1	4.2	1.0	7.5	1.9	10.4	-1.0	-2.1	2.7	-0.4	3.0	6.3	14.0	23.3
Други сектори ⁹	177.7	-9.4	45.5	23.3	59.4	17.1	30.1	16.5	63.7	20.9	-16.6	13.6	17.9	31.1	35.4	29.5	96.1
(продължава)																	

(млн. ш. д.)

(продължение)

	1999	2000																
	Общо	I	II	III	I трим.	IV	V	VI	II трим.	VII	VIII	IX	III трим.	X	XI	XII	IV трим.	Общо
Депозити на нерезиденти	44.5	4.9	8.0	8.2	21.1	11.8	3.2	-12.8	2.1	48.1	-3.8	66.7	111.1	-48.8	-42.7	30.3	-61.2	73.1
Други пасиви	-26.0	1.5	11.8	8.8	22.1	-14.0	-15.9	-4.6	-34.6	-22.3	3.6	21.0	2.3	21.8	16.9	5.9	44.6	34.4
Общо за групи А, Б и В	141.0	-220.3	-76.4	-56.1	-352.8	150.9	-101.9	108.0	157.0	-134.9	92.2	24.1	-18.6	299.1	81.5	40.6	421.2	206.8
Г. Грешки и пропуски	-45.4	65.9	55.5	36.8	158.2	-31.2	32.9	-15.6	-13.9	7.8	-91.8	-0.4	-84.4	20.2	-96.2	-53.4	-129.4	-69.5
ОБЩ БАЛАНС (общо за групи А, Б, В и Г)	95.6	-154.4	-20.9	-19.3	-194.6	119.7	-69.0	92.4	143.1	-127.1	0.4	23.6	-103.1	319.4	-14.8	-12.8	291.8	137.3
Д. Резерви и друго финансиране	-95.6	154.4	20.9	19.3	194.6	-119.7	69.0	-92.4	-143.1	127.1	-0.4	-23.6	103.1	-319.4	14.8	12.8	-291.8	-137.3
Валутни резерви на БНБ ¹³	-527.2	173.4	20.9	19.3	213.6	-163.4	55.6	-162.0	-269.8	154.7	-51.2	-143.5	-40.0	-263.9	-42.3	-6.6	-312.9	-409.2
Ползвани кредити от МВФ, нето	162.1	-19.0	0.0	0.0	-19.0	43.7	0.0	69.6	113.3	-27.7	0.0	67.7	40.0	-55.4	57.1	0.0	1.7	135.9
Извънредно финансиране, нето ¹⁴	269.5	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	13.5	0.0	13.5	0.0	50.9	52.2	103.1	0.0	0.0	19.4	136.0	

* Аналитично представяне на платежния баланс в съответствие с петото издание на „Ръководство по платежен баланс“ на МВФ.

¹ Данните за 2000 г. са предварителни.

² Данни от митнически декларации, получени от дирекция „Информационно-изчислителен център“ към „Информационно обслужване“ АД, обработени от БНБ по дата на оформяне на митническата декларация и допълнени с информация от НСИ. Данните са съгласувани с НСИ. За 1999 г. – окончателни данни; за 2000 г. – предварителни данни към 22 март 2001 г.

³ Оценка на БНБ.

⁴ Данни на МВР и оценка на Министерството на икономиката и БНБ.

⁵ Включително данни от Агенцията за чуждестранна помощ и Българския червен кръст.

⁶ Отрицателният знак (-) показва изтичане на капитал (нарастване на активи или намаляване на пасиви).

⁷ Данните за 1999 г. са от проведеното от БНБ през март 2000 г. проучване сред български предприятия с преки инвестиции в чужбина. Данните за 2000 г. ще бъдат ревизирани с резултатите от проучване, което ще бъде проведено през 2001 г.

⁸ Данни от фирми с чуждестранно участие, Агенцията за приватизация, отраслови министерства, НСИ, Централния депозитар и търговските банки. В статията *Преки инвестиции в България* са включени и инвестициите на чуждестранни лица в недвижими имоти.

⁹ На базата на получените в БНБ отчети за задълженията по финансови кредити на местни лица към чужбина.

¹⁰ За 1999 г. и за периода януари – юни 2000 г. са използвани данни на Банката за международни разплащания (BIS). За периода юли – декември 2000 г. данните са на БНБ.

¹¹ Включва изменението на валутните депозити на домакинствата при местни банки. Данните са изчислени от курсови разлики. Отрицателният знак (-) показва намаляване на депозитите, а положителният (+) – увеличение.

¹² На базата на получените в БНБ отчети за задълженията на местни лица към чужбина.

¹³ Не се включват измененията на валутните резерви на БНБ, дължащи се на курсови разлики. Отрицателният знак (-) показва увеличение на валутните резерви, а положителният (+) – намаляване.

¹⁴ Включва заеми, отпуснати в подкрепа на платежния баланс (вкл. от Европейския съюз, Световната банка и др.).

Изменения на валутните резерви на БНБ, дължащи се и на курсови разлики

Източник: БНБ.

РАЗМЕР НА БРУТНИЯ ВЪНШЕН ДЪЛГ

(млн. щ. д.)

По дебитори	XII.1996	XII.1997	XII.1998	XII.1999	XII.2000 ¹
Общо (А+Б) ²	9601.6	9760.2	10274.3	10204.3	10364.3
А. Публичен сектор (I+II+III+IV)	9396.8	9526.8	9946.4	9402.9	9246.7
<i>I. Правителствен дълг (1+2) ³</i>	<i>8796.9</i>	<i>8705.1</i>	<i>8964.4</i>	<i>8369.6</i>	<i>8234.3</i>
1. Заеми ⁴	3665.7	3647.0	3952.2	3392.2	3258.2
2. Облигации	5131.2	5058.2	5012.1	4977.4	4976.1
<i>II. Държавногарантиран дълг ³</i>	<i>258.5</i>	<i>384.3</i>	<i>504.9</i>	<i>581.6</i>	<i>632.4</i>
1. Заеми	258.5	384.3	504.9	581.6	632.4
<i>III. Българска народна банка ³</i>	<i>0.0</i>	<i>31.1</i>	<i>120.0</i>	<i>116.9</i>	<i>103.6</i>
<i>IV. Други дебитори</i>	<i>341.5</i>	<i>406.3</i>	<i>357.1</i>	<i>334.8</i>	<i>276.4</i>
Местни органи на управление (1+2)	0.0	0.0	0.0	27.1	26.2
1. Заеми	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
2. Облигации	0.0	0.0	0.0	27.1	26.2
Търговски банки (1+2) ⁵	326.1	264.9	309.6	200.7	107.3
1. Заеми	326.1	264.9	281.4	169.6	100.2
2. Депозити на нерезиденти	0.0	0.0	28.2	31.1	7.1
Търговски фирми (1+2) ^{3, 6}	0.0	0.0	0.0	28.3	51.4
1. Вътрешнофирмени заеми	0.0	0.0	0.0	0.1	0.2
2. Други заеми	0.0	0.0	0.0	28.1	51.2
Други ⁷	15.4	141.4	47.5	78.7	91.5
Б. Частен сектор (I+II)	204.8	233.4	327.9	801.4	1117.6
<i>I. Търговски банки (1+2+3) ⁵</i>	<i>97.2</i>	<i>90.3</i>	<i>88.0</i>	<i>147.7</i>	<i>269.2</i>
1. Вътрешнофирмени заеми	5.9	1.4	13.7	45.7	59.4
2. Други заеми	8.5	3.6	3.2	3.4	42.5
3. Депозити на нерезиденти	82.8	85.3	71.1	98.6	167.3
<i>II. Търговски фирми (1+2) ⁶</i>	<i>107.6</i>	<i>143.0</i>	<i>240.0</i>	<i>653.7</i>	<i>848.4</i>
1. Вътрешнофирмени заеми	0.0	0.0	120.4	331.9	369.0
2. Други заеми	107.6	143.0	119.6	321.8	479.5

¹ Предварителни данни.

² Равностойността в щатски долари е изчислена по курса на съответните чуждестранни валути към края на периода.

³ Източник: Системата за регистриране, обслужване и управление на дълга на Министерството на финансите и Българската народна банка.

⁴ Вкл. кредити, отпуснати на правителството от Международния валутен фонд. В таблиците за платежния баланс тези кредити са показани като заеми, получени и обслужвани от БНБ.

⁵ По данни на търговските банки.

⁶ Данните обхващат само кредитите, регистрирани в БНБ и за които тя е получила информация.

⁷ Включват се държавни ценни книжа (деноминирани в левове и валута), притежавани от нерезиденти, и се приспадат брейдиоблигациите, притежавани от резиденти.

(млн. щ. д.)

По кредитори	XII.1996	XII.1997	XII.1998	XII.1999	XII.2000
БРУТЕН ВЪНШЕН ДЪЛГ (А + Б)	9601.6	9760.2	10274.3	10204.3	10364.3
А. Дългосрочен дълг	8570.1	8557.4	9275.6	9609.2	9718.0
<i>I. Официални кредитори</i>	<i>3188.4</i>	<i>3271.6</i>	<i>4043.9</i>	<i>4044.8</i>	<i>3941.2</i>
1. Международни финансови институции	1983.8	2241.5	2774.4	2891.3	3011.6
Международен валутен фонд	584.6	936.3	1114.5	1248.6	1322.0
Световна банка	455.8	540.4	711.6	896.6	917.8
Европейски съюз	495.5	286.4	421.8	401.8	428.0
Други международни финансови институции	448.0	478.5	526.4	344.3	343.8
2. Двустранни кредити	1204.5	1030.1	1269.6	1153.5	929.6
Парижки клуб и неразсрочен дълг	1034.5	877.9	1044.6	814.8	600.4
Други двустранни кредити	170.0	152.2	225.0	338.7	329.2
<i>II. Частни кредитори</i>	<i>5381.7</i>	<i>5285.8</i>	<i>5231.7</i>	<i>5564.4</i>	<i>5776.7</i>
1. Брейдиоблигации	4984.0	4977.4	4977.4	4977.4	4976.1
2. Други облигации	147.2	80.8	34.7	27.1	26.2
3. Други държавни ценни книжа	15.4	141.4	47.5	78.7	91.5
4. Търговски банки	155.9	1.4	13.7	46.3	93.3
5. Други сектори	79.3	84.8	158.4	434.8	589.7
Б. Краткосрочен дълг	1031.5	1202.8	998.7	595.2	646.4
<i>I. Официални кредитори</i>	<i>735.8</i>	<i>767.7</i>	<i>500.0</i>	<i>0.0</i>	<i>0.0</i>
<i>II. Частни кредитори</i>	<i>295.7</i>	<i>435.1</i>	<i>498.7</i>	<i>595.2</i>	<i>646.4</i>
1. Търговски банки	267.4	353.7	383.9	302.1	283.3
2. Други частни кредитори	28.3	81.3	114.8	293.1	363.1

Източник: БНБ.

ОБСЛУЖВАНЕ НА БРУТНИЯ ВЪНШНИЯ ДЪЛГ, 2000 г.

(млн. щ. д.)

По дебитори ¹	Първо тримесечие			Второ тримесечие			Трето тримесечие			Четвърто тримесечие			2000		
	Главница	Лихва	Общо	Главница	Лихва	Общо	Главница	Лихва	Общо	Главница	Лихва	Общо	Главница	Лихва	Общо
Общо (А+Б)¹	148.9	202.3	351.2	111.6	49.5	161.1	165.2	206.9	372.1	229.2	56.6	285.8	655.0	515.3	1170.3
А. Публичен сектор (I+II+III+IV)	132.5	194.5	327.1	82.5	44.9	127.4	137.0	201.6	338.6	82.9	48.4	131.3	435.0	489.4	924.4
<i>I. Правителствен дълг (1+2)²</i>	<i>108.7</i>	<i>178.5</i>	<i>287.1</i>	<i>63.7</i>	<i>33.8</i>	<i>97.5</i>	<i>109.6</i>	<i>186.7</i>	<i>296.3</i>	<i>65.2</i>	<i>39.2</i>	<i>104.4</i>	<i>347.1</i>	<i>438.2</i>	<i>785.3</i>
1. Заеми ³	108.7	42.4	151.0	63.7	33.8	97.5	109.6	42.1	151.7	65.2	39.2	104.4	347.1	157.5	504.6
2. Облигации	0.0	136.1	136.1	0.0	0.0	0.0	0.0	144.6	144.6	0.0	0.0	0.0	0.0	280.7	280.7
<i>II. Държавногарантиран дълг²</i>	<i>19.3</i>	<i>8.6</i>	<i>27.9</i>	<i>9.7</i>	<i>6.0</i>	<i>15.7</i>	<i>18.5</i>	<i>9.8</i>	<i>28.3</i>	<i>5.8</i>	<i>6.0</i>	<i>11.8</i>	<i>53.4</i>	<i>30.4</i>	<i>83.8</i>
1. Заеми	19.3	8.6	27.9	9.7	6.0	15.7	18.5	9.8	28.3	5.8	6.0	11.8	53.4	30.4	83.8
<i>III. Българска народна банка²</i>	<i>0.0</i>	<i>1.3</i>	<i>1.3</i>	<i>0.0</i>	<i>1.4</i>	<i>1.4</i>	<i>3.8</i>	<i>1.5</i>	<i>5.3</i>	<i>3.7</i>	<i>1.5</i>	<i>5.2</i>	<i>7.6</i>	<i>5.6</i>	<i>13.2</i>
<i>IV. Други дебитори</i>	<i>4.5</i>	<i>6.2</i>	<i>10.7</i>	<i>9.1</i>	<i>3.8</i>	<i>12.9</i>	<i>5.1</i>	<i>3.6</i>	<i>8.6</i>	<i>8.2</i>	<i>1.7</i>	<i>9.9</i>	<i>26.9</i>	<i>15.3</i>	<i>42.2</i>
Местни органи на управление (1+2)	0.0	0.0	0.0	0.0	2.6	2.6	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	2.6	2.6
1. Заеми	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
2. Облигации	0.0	0.0	0.0	0.0	2.6	2.6	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	2.6	2.6
Търговски банки (1+2) ⁴	2.9	0.0	2.9	7.6	0.0	7.6	3.5	0.0	3.5	0.4	0.0	0.4	14.3	0.0	14.3
1. Заеми	0.0	0.0	0.0	0.1	0.0	0.1	0.0	0.0	0.0	0.1	0.0	0.1	0.2	0.0	0.2
2. Депозити на нерезиденти	2.9	0.0	2.9	7.5	0.0	7.5	3.5	0.0	3.5	0.3	0.0	0.3	14.1	0.0	14.1
Търговски фирми (1+2) ⁵	1.7	0.7	2.4	1.5	1.2	2.7	1.6	0.2	1.8	7.9	1.7	9.5	12.6	3.9	16.5
1. Вътрешнофирмени заеми	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
2. Други заеми	1.7	0.7	2.4	1.5	1.2	2.7	1.6	0.2	1.8	7.9	1.7	9.5	12.6	3.9	16.5
Други ⁶	0.0	5.4	5.4	0.0	0.0	0.0	0.0	3.3	3.3	0.0	0.0	0.0	0.0	8.8	8.8
Б. Частен сектор (I+II)	16.4	7.8	24.2	29.2	4.5	33.7	28.2	5.3	33.5	146.3	8.2	154.5	220.0	25.9	245.9
<i>I. Търговски банки (1+2+3)⁴</i>	<i>0.5</i>	<i>1.2</i>	<i>1.7</i>	<i>17.9</i>	<i>0.5</i>	<i>18.4</i>	<i>4.2</i>	<i>0.6</i>	<i>4.8</i>	<i>91.2</i>	<i>1.1</i>	<i>92.3</i>	<i>113.8</i>	<i>3.5</i>	<i>117.3</i>
1. Вътрешнофирмени заеми	0.0	1.2	1.2	0.1	0.5	0.5	0.0	0.6	0.6	0.0	0.3	0.3	0.1	2.6	2.7
2. Други заеми	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.1	0.2	0.0	0.2	0.0	0.8	0.8	0.2	0.9	1.1
3. Депозити на нерезиденти	0.5	0.0	0.5	17.8	0.0	17.8	4.0	0.0	4.0	91.2	0.0	91.2	113.5	0.0	113.5
<i>II. Търговски фирми (1+2)⁵</i>	<i>15.9</i>	<i>6.6</i>	<i>22.4</i>	<i>11.3</i>	<i>4.0</i>	<i>15.3</i>	<i>24.0</i>	<i>4.7</i>	<i>28.7</i>	<i>55.0</i>	<i>7.2</i>	<i>62.2</i>	<i>106.2</i>	<i>22.4</i>	<i>128.6</i>
1. Вътрешнофирмени заеми	7.6	1.1	8.6	3.9	0.9	4.8	13.4	1.4	14.8	44.3	3.4	47.7	69.2	6.8	76.0
2. Други заеми	8.3	5.5	13.8	7.4	3.1	10.5	10.6	3.2	13.8	10.7	3.8	14.5	37.0	15.6	52.6

¹ Предварителни данни за 2000 г. Равностойността в щатски долари е изчислена по средномесечните курсове на съответните чуждестранни валути.² Източник: *Системата за регистриране, обслужване и управление на дълга* на Министерството на финансите и Българската народна банка.³ Вкл. кредити, отпуснати на правителството от Международния валутен фонд. В таблиците за платежния баланс тези кредити са показани като заеми, получени и обслужвани от БНБ.⁴ По данни на търговските банки.⁵ Данните обхващат само кредитите, регистрирани в БНБ и за които тя е получила информация.⁶ Включват се плащанията по държавни ценни книжа, притежавани от нерезиденти.

(продължава)

(продължение)

(млн. щ. д.)

По кредитори	Първо тримесечие			Второ тримесечие			Трето тримесечие			Четвърто тримесечие			2000		
	Главница	Лихва	Общо	Главница	Лихва	Общо	Главница	Лихва	Общо	Главница	Лихва	Общо	Главница	Лихва	Общо
БРУТЕН ВЪНШЕН ДЪЛГ (А + Б)	148.9	202.3	351.2	111.6	49.5	161.1	165.2	206.9	372.1	229.2	56.6	285.8	655.0	515.3	1170.3
А. Дългосрочен дълг	135.8	200.8	336.6	83.9	49.0	132.9	145.6	206.2	351.7	108.2	55.3	163.4	473.5	511.2	984.7
<i>I. Официални кредитори</i>	<i>127.6</i>	<i>53.2</i>	<i>180.8</i>	<i>71.7</i>	<i>41.1</i>	<i>112.8</i>	<i>133.8</i>	<i>54.6</i>	<i>188.4</i>	<i>74.1</i>	<i>47.5</i>	<i>121.5</i>	<i>407.1</i>	<i>196.4</i>	<i>603.6</i>
1. Международни финансови институции	46.2	31.5	77.7	36.8	36.4	73.2	56.5	35.5	92.0	73.1	43.3	116.3	212.5	146.7	359.3
Международен валутен фонд	19.0	13.5	32.5	26.4	14.5	40.8	27.7	16.5	44.1	65.4	17.8	83.2	138.4	62.3	200.7
Световна банка	13.4	7.3	20.7	3.8	13.4	17.2	13.8	7.7	21.5	2.6	16.3	18.9	33.5	44.8	78.2
Други международни финансови институции	13.8	10.7	24.5	6.7	8.5	15.1	15.1	11.3	26.4	5.0	9.1	14.1	40.6	39.6	80.3
2. Двустранни кредити	81.4	21.7	103.1	34.9	4.7	39.6	77.2	19.1	96.3	1.0	4.2	5.2	194.6	49.7	244.3
Парижки клуб и неразсрочен дълг	77.1	20.0	97.1	2.9	1.5	4.4	72.8	17.5	90.4	1.0	1.3	2.3	153.9	40.3	194.2
Други двустранни кредити	4.3	1.6	6.0	32.0	3.2	35.2	4.4	1.6	6.0	0.0	2.9	2.9	40.7	9.4	50.1
<i>II. Частни кредитори</i>	<i>8.2</i>	<i>147.6</i>	<i>155.8</i>	<i>12.2</i>	<i>7.9</i>	<i>20.1</i>	<i>11.8</i>	<i>151.5</i>	<i>163.3</i>	<i>34.1</i>	<i>7.8</i>	<i>41.9</i>	<i>66.4</i>	<i>314.7</i>	<i>381.1</i>
Брейдоблигации	0.0	136.1	136.1	0.0	0.0	0.0	0.0	144.6	144.6	0.0	0.0	0.0	0.0	280.7	280.7
Други облигации	0.0	5.4	5.4	0.0	2.6	2.6	0.0	3.3	3.3	0.0	0.0	0.0	0.0	11.4	11.4
Търговски банки	0.0	1.2	1.2	0.1	0.5	0.6	0.2	0.6	0.8	0.0	1.1	1.1	0.3	3.5	3.8
Други частни кредитори	8.2	4.8	13.0	12.2	4.8	16.9	11.6	2.9	14.5	34.1	6.7	40.8	66.1	19.2	85.3
Б. Краткосрочен дълг	13.1	1.5	14.6	27.7	0.5	28.2	19.7	0.7	20.4	121.0	1.4	122.4	181.4	4.2	185.6

Източник: БНБ

ПЛАЩАНИЯ ПО БРУТНИЯ ВЪНШЕН ДЪЛГ

(млн. щ. д.)

	I тримесечие	II тримесечие	III тримесечие	IV тримесечие	2000, общо
Главница	148.9	111.6	165.2	229.2	655.0
Лихва	202.3	49.5	206.9	56.6	515.3
Общо	351.2	161.1	372.1	285.8	1170.3

Източник: БНБ.

ДЪЛГОВИ ИНДИКАТОРИ

(%)

	XII.1996	XII.1997	XII.1998	XII.1999	XII.2000
Брутен външен дълг/брутен вътрешен продукт	102.9	96.0	83.8	82.3	84.0
Брутен външен дълг/износ на стоки и нефакторни услуги	145.3	139.2	171.8	176.1	148.4
Краткосрочен дълг/брутен външен дълг	10.7	12.3	9.7	5.8	6.3
Краткосрочен дълг/брутен вътрешен продукт	11.1	11.8	8.1	4.8	5.4
Краткосрочен дълг/валутен резерв на БНБ	130.1	48.6	32.7	18.5	18.8
Обслужване на брутни външен дълг/БВП	11.6	8.8	9.7	8.4	9.7
Обслужване на брутни външен дълг/износ на стоки и нефакторни услуги	16.3	12.8	20.0	18.0	16.7

Забележка: Данните за БВП за 1999 г. са предварителни, а за 2000 г. – оценка.

Източник: БНБ.

КОНСОЛИДИРАН ДЪРЖАВЕН БЮДЖЕТ ЗА 2000 г.*

	Консолидирана фискална програма	Републикански бюджет					Социално осигуряване	Съдебна власт	Общини	Висши училища	Българска академия на науките	Извън-бюджетни сметки
		Министерства и ведомства				Сметна палата						
		Общо	Централен републикански бюджет	Министерства и ведомства	Сметна палата							
I. ПРИХОДИ И ПОМОЩИ	11 065 141.6	6 120 925.0	5 136 666.8	984 258.1	0.1	3 083 076.2	36 758.4	1 122 423.7	119 455.6	8 625.9	538 365.5	
Общи приходи	10 861 443.5	6 068 785.3	5 087 366.9	981 418.2	0.1	3 083 068.1	36 758.4	1 122 167.2	118 305.9	8 609.6	388 437.6	
Текущи приходи	10 861 443.5	6 068 785.3	5 087 366.9	981 418.2	0.1	3 083 068.1	36 758.4	1 122 167.2	118 305.9	8 609.6	388 437.6	
Данъчни приходи	8 707 226.6	4 805 450.5	4 527 283.3	278 167.2	0.0	2 929 438.5	0.0	864 538.6	0.0	0.0	107 799.0	
Данък върху печалбата	449 975.4	438 846.3	434 832.1	4 014.3	0.0	0.0	0.0	11 129.0	0.0	0.0	0.0	
Данък за общините	234 140.0	1 085.2	0.0	1 085.2	0.0	0.0	0.0	233 054.8	0.0	0.0	0.0	
Данък върху дивидентите и доходите	32 021.4	30 815.8	30 233.5	582.3	0.0	0.0	0.0	1 205.7	0.0	0.0	0.0	
Данък върху доходите на физически лица	1 097 983.8	573 806.6	573 000.4	806.2	0.0	0.0	0.0	524 177.2	0.0	0.0	0.0	
Данък върху застрахователните и презастрахователните премии	19 891.1	19 550.9	19 550.9	0.0	0.0	0.0	0.0	129.4	0.0	0.0	210.8	
Данък върху добавената стойност	2 358 982.1	2 358 982.1	2 344 286.2	14 695.9	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	
Акцизи	1 037 707.3	1 037 677.0	784 155.8	253 521.3	0.0	0.0	0.0	30.2	0.0	0.0	0.0	
Мита и митнически такси	220 715.8	220 715.7	220 334.9	380.8	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	
Приходи на обществено осигуряване	2 943 810.5	374.8	374.4	0.3	0.0	2 929 438.5	0.0	0.0	0.0	0.0	13 997.2	
Други данъци	311 999.3	123 596.2	120 515.2	3 081.0	0.0	0.0	0.0	94 812.2	0.0	0.0	93 590.9	
Неданъчни приходи	2 154 216.9	1 263 334.8	560 083.6	703 251.0	0.1	153 629.5	36 758.4	257 628.6	118 305.9	8 609.6	280 638.7	
Приходи и доходи от собственост	976 217.4	635 822.3	323 738.2	312 084.0	0.1	1 630.5	195.4	62 022.5	116 195.2	8 337.7	116 465.6	
Държавни, общински и съдебни такси	578 012.8	253 098.6	28 545.1	224 553.6	0.0	175.1	36 552.1	135 302.8	7.6	0.0	152 876.6	
Глоби и административни наказания	379 655.5	202 466.4	182 633.2	19 833.2	0.0	147 971.5	0.0	26 587.4	75.5	0.5	2 553.6	
Приходи от чуждестранни осигурителни институти за пенсии	785.2	0.0	0.0	0.0	0.0	785.2	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	
Други неданъчни приходи	68 916.8	51 477.8	15 698.3	35 779.6	0.0	96.8	3.0	9 964.1	2 554.5	-0.4	4 642.0	
Реализирани курсови разлики от валутни операции (нето) (+/-)	12 946.0	10 567.3	10 412.2	155.1	0.0	-22.7	0.0	281.0	-63.8	-1.3	2 187.7	
Други неданъчни приходи	55 970.8	40 910.5	5 286.1	35 624.5	0.0	119.6	3.0	9 683.1	2 618.3	0.9	2 454.3	
Други приходи (нето)	15 130.9	12 944.6	0.0	12 944.6	0.0	2 970.2	0.0	-133.4	-672.8	164.5	345.7	
Приходи от продажби на държавно и общинско имущество	123 277.8	98 116.0	59.9	98 056.0	0.0	0.2	7.9	22 936.8	145.9	107.3	1 892.1	
Приходи от концесии	12 220.5	9 409.0	9 409.0	0.0	0.0	0.0	0.0	948.5	0.0	0.0	1 863.1	
Помощи	203 698.0	52 139.7	49 299.8	2 839.9	0.0	8.1	0.0	256.5	1 149.7	16.3	149 927.9	
ОБЩО РАЗХОДИ (РАЗХОДИ + ТРАНСФЕРИ)	11 334 332.1	6 304 766.6	5 377 413.3	927 353.2	0.1	2 791 659.7	36 731.5	1 172 316.2	111 442.8	7 529.7	846 438.5	
II. РАЗХОДИ	11 334 332.1	4 721 672.4	1 569 164.8	3 146 845.9	5 661.7	3 407 394.2	93 566.6	2 004 872.1	302 359.3	46 952.4	640 502.5	
Текущи разходи	10 072 273.8	3 987 431.9	1 437 204.8	2 544 798.5	5 428.7	3 380 011.1	88 611.9	1 847 382.9	284 751.8	45 018.8	328 214.9	
Заплати и възнаграждения за персонала по трудови и служебни възнаграждения	1 255 526.9	440 924.2	16 718.6	421 045.9	3 159.7	32 123.6	47 868.1	555 707.2	110 302.2	22 208.6	29 034.9	
Други възнаграждения и плащания за персонал	107 639.3	30 839.8	0.0	30 779.9	59.8	1 611.1	7 454.5	36 694.8	16 715.7	1 896.2	7 758.4	
Социалноосигурителни вноски	704 512.1	166 040.5	6 511.7	158 491.3	1 037.4	213 205.0	16 193.7	238 083.6	49 245.0	8 628.8	6 603.4	
Стипендии	27 858.1	6 846.6	0.0	6 846.6	0.0	0.0	0.0	7 562.3	12 663.5	612.6	173.0	
Издръжка	1 982 176.9	825 205.3	144 060.3	679 973.3	1 171.7	30 083.8	17 095.7	719 453.6	94 131.5	11 661.2	226 684.8	
Отбрана и сигурност	1 114 075.3	1 075 027.2	162.7	1 074 864.5	0.0	0.0	0.0	13 707.1	0.0	0.0	1 076.1	
Субсидии за нефинансови предприятия	263 601.4	240 359.9	219 680.2	20 679.6	0.0	0.0	0.0	8 957.3	0.0	0.0	14 284.2	
Субсидии за нефинансови предприятия за текуща дейност	213 793.5	194 607.3	173 927.7	20 679.6	0.0	0.0	0.0	8 597.1	0.0	0.0	10 589.2	(продължава)

(продължение)	Консолидирана фискална програма	Републикански бюджет				Социално осигуряване	Съдебна власт	Общини	Висши училища	Българска академия на науките	Извън- бюджетни сметки
		Общо	Централен републи- кански бюджет	Министер- ства и ведомства	Сметна палата						
Субсидии за организации с нестопанска цел	31 652.6	16 406.4	1 811.2	14 595.2	0.0	0.0	0.0	14 020.2	0.0	0.0	1 226.0
Вноски за членски внос и участия в нетърговски организации и дейности	15 362.6	7 554.5	0.0	7 554.5	0.0	61.5	0.0	193.6	18.4	11.3	7 337.6
Лихви – общо	1 083 338.3	1 056 577.0	1 047 959.9	8 617.1	0.0	1 103.6	0.0	10 042.1	0.0	0.0	15 615.7
Лихви по външни заеми	818 151.6	801 432.4	792 815.3	8 617.1	0.0	1 103.6	0.0	0.0	0.0	0.0	15 615.7
Лондонски клуб	573 333.7	573 333.7	573 333.7	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
облигационни заеми	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Световна банка	93 609.5	89 001.6	89 001.6	0.0	0.0	1 103.6	0.0	0.0	0.0	0.0	3 504.4
Г-24	5 314.2	5 314.2	5 314.2	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Европейска общност	29 151.8	29 151.8	29 151.8	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Парижки клуб	85 597.9	85 597.9	85 597.9	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Международни финансови институции	14 992.0	8 617.1	0.0	8 617.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	6 374.9
други	16 152.5	10 416.1	10 416.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	5 736.4
Лихви по вътрешни заеми	265 186.7	255 144.6	255 144.6	0.0	0.0	0.0	0.0	10 042.1	0.0	0.0	0.0
по облигационни заеми											
(дългосрочни и средносрочни ценни книжа)	46 033.8	46 008.4	46 008.4	0.0	0.0	0.0	0.0	25.4	0.0	0.0	0.0
по съкратени бонове (краткосрочни ценни книжа)	22 293.9	22 293.9	22 293.9	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
по дълг към БНБ	121 875.8	121 875.8	121 875.8	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
по секюритизирани дълг (БНБ)	1.4	1.4	1.4	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
по заеми от други банки	12 732.3	2 715.6	2 715.6	0.0	0.0	0.0	0.0	10 016.7	0.0	0.0	0.0
по дълг на фирмите по ПМС № 244/1991 г.	162.5	162.5	162.5	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
по дълг на фирмите по ПМС № 234/1992 г.	94.7	94.7	94.7	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
по дълг на фирмите по ПМС № 3/1994 г.	33.7	33.7	33.7	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
облигации по ЗУНК	46 604.5	46 604.5	46 604.5	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
по облигационен заем											
(ПМС № 89/1995 г., изм. и доп. ПМС № 106/1995 г.)	266.7	266.7	266.7	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
по гаранционни държавни ценни книжа – левови	2 124.5	2 124.5	2 124.5	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
по гаранционни държавни ценни книжа – валутни	12 962.9	12 962.9	12 962.9	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Социално осигуряване и грижи	3 486 530.4	121 650.6	300.0	121 350.6	0.0	3 101 822.6	0.0	242 961.0	1 675.4	0.0	18 420.8
Капиталови разходи	1 036 517.1	564 637.8	54 840.4	509 564.4	233.0	27 547.1	4 954.7	157 929.1	17 606.0	1 933.5	256 779.5
Прираст на държавния резерв и изкупуване на земеделска продукция	88 664.5	88 654.7	0.0	88 654.7	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	9.8
Възмездно финансиране (нето)	31 221.4	-28 646.3	-29 529.6	883.3	0.0	-164.0	0.0	48.5	0.0	0.0	58 950.3
Резерв за непредвидени и неотложни разходи	36 322.6	36 295.0	36 295.0	0.0	0.0	0.0	0.0	27.7	0.0	0.0	0.0
III. ТРАНСФЕРИ (СУБСИДИИ, ВНОСКИ) ОТ/ЗА РЕПУБЛИКАНСКИЯ БЮДЖЕТ, БЮДЖЕТНИ СМЕТКИ И ИЗВЪНБЮДЖЕТНИ ФОНДОВЕ/ СМЕТКИ (НЕТО)	0.0	-177 294.6	31 962.6	-209 257.2	0.0	80 209.2	-2 264.2	74 537.0	191 061.1	39 422.7	-205 671.2
IV. ВРЕМЕННИ БЕЗЛИХВЕНИ ЗАЕМИ ОТ/ЗА РЕПУБЛИКАНСКИЯ БЮДЖЕТ, БЮДЖЕТНИ СМЕТКИ И ИЗВЪНБЮДЖЕТНИ ФОНДОВЕ И СМЕТКИ (НЕТО)	0.0	-11 760.2	-12 025.0	264.8	0.0	0.0	0.0	12 025.0	0.0	0.0	-264.8 (продължава)

(продължение)	Консолидирана фискална програма	Републикански бюджет				Социално осигуряване	Съдебна власт	Общини	Висши училища	Българска академия на науките	Извън- бюджетни сметки
		Общо	Централен републи- кански бюджет	Министер- ства и ведомства	Сметна палата						
V. ТРАНСФЕРИ (СУБСИДИИ, ВНОСКИ) ОТ/ЗА РЕПУБЛИКАНСКИЯ БЮДЖЕТ ЗА ДРУГИ БЮДЖЕТИ (НЕТО)	0.0	-1 394 039.4	-3 828 186.1	2 428 485.1	5 661.5	535 525.3	59 099.3	745 993.9	-144.6	0.0	0.0
VI. ДЕФИЦИТ (-) / ИЗЛИШЪК (+)	-269 190.5	-183 841.6	-240 746.5	56 904.9	0.0	291 416.4	26.9	-49 892.5	8 012.8	1 096.2	-308 072.9
VII. ФИНАНСИРАНЕ	269 190.5	183 841.6	240 746.5	-56 904.9	0.0	-291 416.4	-26.9	49 892.5	-8 012.8	-1 096.2	308 072.9
Външно финансиране – нето	-404 361.1	-502 381.1	-490 643.0	-11 738.0	0.0	9 252.1	0.0	0.0	0.0	0.0	88 767.9
Заеми и облигации, емитирани на международните капиталови пазари (+)	421 971.0	298 289.4	298 289.4	0.0	0.0	9 252.1	0.0	0.0	0.0	0.0	114 429.5
Получени погашения по предоставени кредити на други държави (+)	25 726.3	25 726.3	25 726.3	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Погашения по външни заеми (-), от които:	-839 246.3	-813 584.7	-801 846.6	-11 738.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	-25 661.6
Парижки клуб	-326 462.8	-326 462.8	-326 462.8	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Облигационни заеми	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Възстановени суми от „Булбанк“ АД – по облигационни заеми	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Вноски в Националния доверителен ескофонд по заема към Швейцария	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Погашения по държавногарантирани кредити	-28 266.9	-11 738.0	0.0	-11 738.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	-16 528.8
Световна банка	-60 029.6	-58 161.9	-58 161.9	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	-1 867.7
Г-24	-68 889.9	-68 889.9	-68 889.9	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Други погашения	-355 597.1	-348 332.0	-348 332.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	-7 265.0
Пасивни салда, нето (-)	-12 812.2	-12 812.2	-12 812.2	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Вътрешно финансиране – нето	328 058.2	359 779.2	404 946.0	-45 166.8	0.0	-300 668.5	-26.9	49 892.5	-8 012.8	-1 096.2	200 255.2
Банково – нето	328 058.2	359 779.2	404 946.0	-45 166.8	0.0	-300 668.5	-26.9	49 892.5	-8 012.8	-1 096.2	200 255.2
БНБ – нето	306 094.2	306 094.2	306 094.2	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Кредити по реда на чл. 45 от Закона за БНБ	589 571.9	589 571.9	589 571.9	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Погашения към БНБ	-283 477.7	-283 477.7	-283 477.7	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Други банки и финансови институции – нето	-86.0	207.5	296.4	-88.9	0.0	0.0	0.0	-293.5	0.0	0.0	0.0
Операции с държавни ценни книжа (нето)	-285 627.8	-285 627.8	-285 627.8	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Депозити и средства по сметки (нето)	269 988.2	343 451.7	385 517.7	-42 066.0	0.0	-309 499.9	147.0	-9 368.5	-6 883.6	-1 096.2	225 301.8
Друго финансиране (+/-)	-6 701.3	-4 400.7	-769.9	-3 630.8	0.0	8 831.3	-174.3	2 679.6	-582.9	0.0	-13 054.4
Временно съхранявани средства и средства на разпоредяване, нето (+/-)	527.3	36.4	-564.5	600.9	0.0	0.0	0.4	570.1	0.0	0.0	-79.6
Приватизация	345 493.4	326 443.5	326 443.5	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	19 049.8

* Данните са окончателни.

Източник: МФ.

ВЪТРЕШЕН ДЪРЖАВЕН ДЪЛГ

(хил. лв./хил. евро/хил. щ. д.)

Структура на дълга	Размер на дълга към 31.XII.1999	Изменение на дълга през 2000		Размер на дълга към 31.XII.2000
		увеличение	намаление	
I. ДЪЛГ ПО ДЪРЖАВНИ ЦЕННИ КНИЖА, ЕМИТИРАНИ ЗА ФИНАНСИРАНЕ НА БЮДЖЕТНИЯ ДЕФИЦИТ				
1. ДЦК, емитирани през 1995 г.	6 311.6		6 311.6	-
5-годишни	6 286.6		6 286.6	-
9-годишни	25.0		25.0	-
2. ДЦК, емитирани през 1996 г.	845.8			845.8
5-годишни	845.8			845.8
3. ДЦК, емитирани през 1997 г.	84 211.3		64 211.3	20 000.0
3-годишни	64 211.3		64 211.3	-
5-годишни	20 000.0			20 000.0
4. ДЦК, емитирани през 1998 г.	79 200.3		71 731.8	7 468.5
2-годишни	71 731.8		71 731.8	-
3-годишни	3 377.6			3 377.6
5-годишни	4 090.9			4 090.9
5. ДЦК, емитирани през 1999 г.	634 196.4		343 348.9	290 847.5
5.1. Краткосрочни	341 768.9		341 768.9	-
3-месечни	64 074.5		64 074.5	-
6-месечни	10 242.3		10 242.3	-
12-месечни	267 452.0		267 452.0	-
5.2. Средносрочни	292 427.5		1 580.0	290 847.5
2-годишни	289 767.8		1 580.0	288 187.8
5-годишни	2 659.7			2 659.7
6. ДЦК, емитирани през 2000 г.		807 449.8	194 236.9	613 212.9
6.1. Краткосрочни		371 516.4	193 240.9	178 275.5
3-месечни		257 527.3	193 240.9	64 286.4
12-месечни		113 989.1		113 989.1
6.2. Средносрочни		435 933.5	996.1	434 937.4
2-годишни		256 214.0	996.1	255 217.9
3-годишни		139 929.7		139 929.7
5-годишни		39 789.7		39 789.7
ВСИЧКО РАЗДЕЛ I	804 765.4	807 449.8	679 840.5	932 374.7
II. ПРЯК ДЪЛГ КЪМ БНБ				
1. Дълг по §10 от ПЗР на ЗБНБ/1997 г., деноминиран в СПТ	225 043.7		79 245.83	145 797.9
2. Кредити по чл. 45 от ЗБНБ/1997 г. деноминирани в СПТ	600 400.0	209 200.0	20 275.0	789 325.0
левава равностойност	2 203 160.1			2 560 927.6
ВСИЧКО РАЗДЕЛ II	2 203 160.1			2 560 927.6
III. ДЪЛГ ПО ДЪРЖАВНИ ЦЕННИ КНИЖА, ЕМИТИРАНИ ЗА СТРУКТУРНАТА РЕФОРМА				
A1. Държавни дългосрочни облигации, емитирани по реда на ПМС № 244/1991 г.	3 302.1		275.2	3 026.9
A2. Държавни дългосрочни облигации, емитирани по реда на ПМС № 234/1992 г.	2 301.9		127.9	2 174.0

(продължава)

(продължение)

(хил. лв./хил. евро/хил. щ. д.)

Структура на дълга	Размер на дълга към 31.XII.1999	Изменение на дълга през 2000		Размер на дълга към 31.XII.2000
		увеличение	намаление	
А3. Държавни дългосрочни облигации, емитирани по реда на чл.4 и 5 от ЗУНК/1993 г.				
в левове	8 346.7		547.3	7 799.4
деноминирани в щатски долари	460 351.7		129 090.9	331 260.7
левава равностойност	896 244.9			696 280.3
деноминирани в евро	25 701.8		1 289.1	24 412.6
левава равностойност	50 268.3			47 746.9
А4. Държавни дългосрочни облигации, емитирани по реда на ПМС № 3/1994 г.	884.8		53.1	831.7
ВСИЧКО „А“	961 348.6			757 859.2
Б1. Държавни облигации, емитирани по реда на чл. 2 от ПМС № 89/1995 г.	7 766.9		3 106.8	4 660.1
ВСИЧКО „Б“	7 766.9			4 660.1
В1. ДЦК, емитирани в левове по реда на чл. 8 и 9 от ЗДЗВСТБ/1996 г.	61 432.9		22 682.4	38 750.5
ДЦК, емитирани през 1996 г.	7 503.9		1 876.0	5 627.9
ДЦК, емитирани през 1997 г.	48 135.5		15 012.9	33 122.6
ДЦК, емитирани през 1998 г.	5 793.5		5 793.5	-
В2. ДЦК, емитирани в щатски долари по реда на чл. 8 и 9 от ЗДЗВСТБ/1996 г.	82 890.3		78 184.6	4 705.7
левава равностойност	161 376.6			9 891.0
ДЦК, емитирани през 1997 г.	78 184.6		78 184.6	-
левава равностойност	152 215.3			-
ДЦК, емитирани през 1998 г.	4 705.7			4 705.7
левава равностойност	9 161.4			9 891.0
ВСИЧКО „В“	222 809.5			48 641.5
ВСИЧКО РАЗДЕЛ III	1 191 925.0			811 160.8
IV. ДЪЛГ ПО ДЪРЖАВНИ ЦЕННИ КНИЖА, ЕМИТИРАНИ В ЕВРО НА ОСНОВАНИЕ §10 ОТ ПЗР НА ЗДБ/1999 г.				
деноминирани в евро	23 800.0		16 800.0	7 000.0
левава равностойност	46 548.8		32 857.9	13 690.8
ВСИЧКО РАЗДЕЛ IV	46 548.8			13 690.8
V. ВЪТРЕШНИ ДЪРЖАВНИ ГАРАНЦИИ	920 099.4			9 984.1
ОБЩ РАЗМЕР НА ДЪЛГА	5 166 498.7			4 328 138.0

Забележки:

Дългът по ДЦК за финансиране на дефицита е по фактическа сума.

Левовата равностойност на дълга, деноминиран във валута, е изчислена по курса на съответната валута към лева в края на съответния месец:
за 31.12.1999 г. – 1USD/BGN 1.94687, 1 SDR/BGN 2.666906, 1EUR/BGN 1.95583
за 31.12.2000 г. – 1USD/BGN 2.10191, 1 SDR/BGN 2.7386, 1EUR/BGN 1.95583.

Източник: МФ.

БАЛАНС НА БЪЛГАРСКАТА НАРОДНА БАНКА

(хил. лв.)

УПРАВЛЕНИЕ „ЕМИСИОННО“		30.XII.1999	31.I.2000	29.II.2000	31.III.2000	28.IV.2000	31.V.2000	30.VI.2000	31.VII.2000	31.VIII.2000	29.IX.2000	31.X.2000	30.XI.2000	29.XII.2000
АКТИВИ														
1. Налични парични средства в чуждестранна валута		6272081	5949989	5911913	5885221	6254959	6118298	6437161	6135970	6270247	6602828	7233133	7289930	7125565
2. Монетарно злато		1641530	1161392	1736052	1726112	2098931	1939904	1672164	1353231	1939160	2242922	1912129	2058657	1735096
3. Търгуеми чуждестранни ценни книжа		641788	641693	641669	641584	641584	641801	641674	641620	641621	641655	641654	641685	641768
4. Вземания по начислени лихви		3913582	4069546	3467917	3450003	3442266	3469949	4043795	4061787	3623691	3654903	4602323	4520061	4696771
		75181	77358	66275	67522	72178	66644	79528	79332	65775	63348	77027	69527	51930
ПАСИВИ														
1. Банкноти и монети в обращение		6272081	5949989	5911913	5885221	6254959	6118298	6437161	6135970	6270247	6602828	7233133	7289930	7125565
2. Разплащателни сметки и депозити на банки		2082918	1971966	1969767	1920590	1997117	1923369	1974221	2171288	2193229	2223063	2187416	2202411	2590002
3. Депозити на правителството и бюджетни организации		639450	715823	619790	660856	689756	664967	636898	422524	505018	545889	543931	581122	567948
4. Сметки на други депозанти		2693288	2381735	2420996	2380250	2762440	2725498	3001593	2697809	2703427	2939350	2902890	2906661	2360247
5. Задължения по начислени лихви		369	1457	376	10627	510	393	405	473	403	407	675196	675244	675244
6. Депозит на управление „Банково“		148	154	152	119	286	517	764	1076	1367	1677	2517	3632	4533
		855908	878854	900832	912779	804850	803554	823280	842800	866803	892442	921183	920858	927591

(хил. лв.)

УПРАВЛЕНИЕ „БАНКОВО“		30.XII.1999	31.I.2000	29.II.2000	31.III.2000	28.IV.2000	31.V.2000	30.VI.2000	31.VII.2000	31.VIII.2000	29.IX.2000	31.X.2000	30.XI.2000	29.XII.2000
АКТИВИ														
1. Злато и други благородни метали		5083020	5158466	5168083	5266251	5390114	5288569	5387378	5427416	5588121	5815454	5851949	5859102	5642335
2. Инвестиции в ценни книжа		90813	92111	95170	91906	97371	94795	90256	90745	93575	94460	96095	94389	89498
3. Предоставени кредити и депозити на банки, намалени с провизии		155485	160147	152591	155992	164870	161858	158374	164594	171711	175347	183537	178776	167695
4. Вземания от правителството		13	14	14	34	36	34	32	33	34	35	19	19	17
5. Учасие на България в МВФ и в други международни финансови институции		2203159	2193256	2188412	2237909	2397489	2342744	2453684	2441358	2517250	2695660	2647534	2699962	2560928
6. Вземания по начислени лихви		1622073	1642343	1638723	1675677	1725700	1686369	1663238	1688715	1741096	1759692	1806056	1754230	1664086
7. Инвестиции в други местни предприятия		1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	1	1
8. Дълготрайни активи		2066	2066	2066	2066	2066	2066	2066	2066	2066	2066	2294	2294	2294
9. Други активи		145530	147933	147443	146776	146107	145275	144563	144083	143361	142930	142172	141787	141382
10. Депозит на управление „Банково“		7972	41742	42832	43112	51625	51874	51885	53022	52225	52822	53056	51595	52682
		855908	878854	900832	912779	804850	803554	823280	842800	866803	892442	921183	936049	963752
ПАСИВИ														
Задължения		5083020	5158466	5168083	5266251	5390114	5288569	5387378	5427416	5588121	5815454	5851949	5859102	5642335
1. Кредити на МВФ		4063522	4090296	4079825	4159307	4378887	4275600	4362126	4372569	4504764	4703497	4702831	4693452	4451726
2. Други задължения към международни финансови институции		2430830	2423779	2418425	2473125	2639742	2579465	2687151	2670352	2753363	2934301	2883868	2929500	2778646
3. Задължения по начислени лихви		1621278	1641534	1637916	1674844	1724831	1686095	1663272	1688726	1741069	1759452	1805854	1754065	1664287
4. Други пасиви		1639	2521	851	1824	2774	1051	2010	3067	1080	2116	3353	1094	1995
		9775	22462	22633	9514	11540	8989	9693	10424	9252	7628	9756	8793	6798
Собствен капитал														
5. Основен капитал		1019498	1068170	1088258	1106944	1011227	1012969	1025252	1054847	1083357	1111957	1149118	1165650	1190609
6. Резерви		20000	20000	20000	20000	20000	20000	20000	20000	20000	20000	20000	20000	20000
7. Неразпределена печалба		814380	849368	853099	853589	927171	911817	905322	912362	921544	939352	949710	947208	940374
		185118	198802	215159	233355	64056	81152	99930	122485	141813	158005	179408	198442	230235

Източник: БНБ.

ПАРИЧЕН ОТЧЕТ

(хил. лв.)

	XII.1999		I.2000		II.2000		III.2000		IV.2000		V.2000		VI.2000	
	всички банки	в т. ч. в ликвидация	всички банки	в т. ч. в ликвидация	всички банки	в т. ч. в ликвидация	всички банки	в т. ч. в ликвидация	всички банки	в т. ч. в ликвидация	всички банки	в т. ч. в ликвидация	всички банки	в т. ч. в ликвидация
Валутен курс: лева за 1 щ. д.	1.9469	1.9469	1.9976	1.9976	2.0134	2.0134	2.0474	2.0474	2.1528	2.1528	2.1024	2.1024	2.0467	2.0467
лева за 1 евро	1.9558	1.9558	1.9558	1.9558	1.9558	1.9558	1.9558	1.9558	1.9558	1.9558	1.9558	1.9558	1.9558	1.9558
ЧУЖДЕСТРАННИ АКТИВИ (нето)	6150639	-337315	6086467	-340340	6244703	-340182	6318111	-342443	6436796	-348529	6413246	-345827	6619254	-339609
Чуждестранни активи	9480119	122026	9481333	124781	9621261	126499	9789016	127945	10132787	133285	10049464	130417	10370245	124113
Международни резерви на БНБ	6272081	0	5949990	0	5911913	0	5885221	0	6254960	0	6118298	0	6437162	0
Други чуждестранни активи	3208038	122026	3531343	124781	3709348	126499	3903795	127945	3877827	133285	3931166	130417	3933083	124113
Минус чуждестранни пасиви	3329480	459341	3394866	465121	3376558	466681	3470905	470388	3695991	481814	3636218	476244	3750991	463722
НЕТНИ ВЪТРЕШНИ АКТИВИ	1200492	486674	1266034	490592	1208360	490984	1220236	494181	1258637	480379	1183550	476196	958560	456049
ВЪТРЕШЕН КРЕДИТ	4237393	890745	4560182	910043	4563067	922342	4625197	933726	4532629	939617	4451474	899721	4180215	881132
левове	1075888	58231	1088291	58254	1173625	61469	890463	61562	749480	65165	777845	65710	620664	66525
валута	3161505	832514	3471891	851789	3389442	860873	3734734	872164	3783149	874452	3673629	834011	3559551	814607
ВЗЕМАНИЯ ОТ ПРАВИТЕЛ-СТВЕНИЯ СЕКТОР (нето)	156043	-300968	415303	-306487	423450	-339835	367259	-342751	114652	-337936	94222	-333594	-116329	-328131
левове	-843632	-113747	-842355	-113737	-816872	-145393	-1159601	-145393	-1345888	-131497	-1339088	-131497	-1513352	-130824
валута	999675	-187221	1257658	-192750	1240322	-194442	1526860	-197358	1460540	-206439	1433310	-202097	1397023	-197307
ВЗЕМАНИЯ ОТ ПРАВИТЕЛСТВОТО (нето)	186796	-300241	460445	-305760	464842	-339105	422649	-342015	165572	-337180	143272	-332848	-50298	-327396
левове	-785040	-113377	-771390	-113376	-749612	-145032	-1078178	-145032	-1268775	-131136	-1260373	-131136	-1434008	-130464
валута	971836	-186864	1231835	-192384	1214454	-194073	1500827	-196983	1434347	-206044	1403645	-201712	1383710	-196932
ВЗЕМАНИЯ ОТ ДЪРЖАВИЯ БЮДЖЕТ (нето)	561961	-296629	747402	-302057	751897	-335374	721377	-338224	431979	-333212	376238	-328970	188680	-323616
левове	-550583	-113232	-618771	-113231	-600560	-144887	-909638	-144887	-1126345	-131001	-1143552	-131001	-1318881	-130329
валута	1112544	-183397	1366173	-188826	1352457	-190487	1631015	-193337	1558324	-202211	1519790	-197969	1507561	-193287
Вземания	3503928	50225	3508763	50627	3575623	50886	3506612	51662	3632299	54069	3568658	52917	3674366	51646
левове	752753	3817	764630	3817	947967	3715	808844	3715	788602	3714	791347	3714	797799	3714
валута	2751175	46408	2744133	46810	2627656	47171	2697768	47947	2843697	50355	2777311	49203	2876567	47932
ДЦК	1247157	44596	1279785	44915	1216003	45237	1231434	45957	1190271	48192	1179018	47123	1172260	45943
Краткосрочни (до 12 месеца)	291145	0	278550	0	274899	0	251354	0	226178	0	231657	0	215896	0
левове	291145	0	278550	0	274899	0	251354	0	226178	0	231657	0	215967	0
валута	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-71	0
Средносрочни (до 5 години)	506725	0	542314	0	589631	0	610015	0	596582	0	594488	0	608568	0
левове	350371	0	379459	0	424222	0	439935	0	448915	0	450246	0	464843	0
валута	156354	0	162855	0	165409	0	170080	0	147667	0	144242	0	143725	0
Дългосрочни (над 5 години)	449287	44596	458921	44915	351473	45237	370065	45957	367511	48192	352873	47123	347796	45943
левове	89471	1381	91840	1381	96664	1368	101066	1368	88878	1368	83261	1368	89805	1368
валута	359816	43215	367081	43534	254809	43869	268999	44589	278633	46824	269612	45755	257991	44575
Кредити	2203159	0	2193256	0	2188411	0	2237909	0	2397489	0	2342744	0	2453684	0
валута	2203159	0	2193256	0	2188411	0	2237909	0	2397489	0	2342744	0	2453684	0
Други вземания	53612	5629	35722	5712	171209	5649	37269	5705	44539	5877	46896	5794	48422	5703
левове	21766	2436	14781	2436	152182	2347	16489	2347	24631	2346	26183	2346	27184	2346
валута	31846	3193	20941	3276	19027	3302	20780	3358	19908	3531	20713	3448	21238	3357
Минус депозити	-2941967	-346854	-2761361	-352684	-2823726	-386260	-2785235	-389886	-3200320	-387281	-3192420	-381887	-3485686	-375262
левове	-1303336	-117049	-1383401	-117048	-1548527	-148602	-1718482	-148602	-1914947	-134715	-1934899	-134715	-2116680	-134043
валута	-1638631	-229805	-1377960	-235636	-1275199	-237658	-1066753	-241284	-1285373	-252566	-1257521	-247172	-1369006	-241219
ВЗЕМАНИЯ ОТ ДЪРЖАВНИ ФОНДОВЕ И ИЗВЪН-БЮДЖЕТНИ СМЕТКИ (нето)	-375165	-3612	-286957	-3703	-287055	-3731	-298728	-3791	-266407	-3968	-232966	-3878	-238978	-3780
левове	-234457	-145	-152619	-145	-149052	-145	-168540	-145	-142430	-135	-116821	-135	-115127	-135
валута	-140708	-3467	-134338	-3558	-138003	-3586	-130188	-3646	-123977	-3833	-116145	-3743	-123851	-3645

(продължава)

(продължение)

(хил. лв.)

	XII.1999		I.2000		II.2000		III.2000		IV.2000		V.2000		VI.2000	
	всички банки	в т. ч. в ликвидация	всички банки	в т. ч. в ликвидация	всички банки	в т. ч. в ликвидация	всички банки	в т. ч. в ликвидация	всички банки	в т. ч. в ликвидация	всички банки	в т. ч. в ликвидация	всички банки	в т. ч. в ликвидация
Вземания	6	0	6	0	6	0	7	0	9	0	10	0	10	0
левове	6	0	6	0	6	0	7	0	9	0	10	0	10	0
Минус депозити	-375171	-3612	-286963	-3703	-287061	-3731	-298735	-3791	-266416	-3968	-232976	-3878	-238988	-3780
левове	-234463	-145	-152625	-145	-149058	-145	-168547	-145	-142439	-135	-116831	-135	-115137	-135
валута	-140708	-3467	-134338	-3558	-138003	-3586	-130188	-3646	-123977	-3833	-116145	-3743	-123851	-3645
ВЗЕМАНИЯ ОТ МЕСТНИТЕ														
БЮДЖЕТИ (нето)	-30753	-727	-45142	-727	-41392	-730	-55390	-736	-50920	-756	-49050	-746	-66031	-735
левове	-58592	-370	-70965	-361	-67260	-361	-81423	-361	-77113	-361	-78715	-361	-79344	-360
валута	27839	-357	25823	-366	25868	-369	26033	-375	26193	-395	29665	-385	13313	-375
Вземания	31750	0	29578	0	29558	0	29553	0	29658	0	32895	0	30976	0
левове	2319	0	2146	0	1972	0	1799	0	1683	0	1465	0	1641	0
валута	29431	0	27432	0	27586	0	27754	0	27975	0	31430	0	29335	0
Ценни книжа	28013	0	25972	0	25972	0	26033	0	26111	0	29148	0	29159	0
левове	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
валута	28013	0	25972	0	25972	0	26033	0	26111	0	29148	0	29159	0
Кредити	2318	0	2145	0	1971	0	1798	0	1594	0	1464	0	1498	0
левове	2318	0	2145	0	1971	0	1798	0	1594	0	1464	0	1498	0
Други вземания	1419	0	1461	0	1615	0	1722	0	1953	0	2283	0	319	0
левове	1	0	1	0	1	0	1	0	89	0	1	0	143	0
валута	1418	0	1460	0	1614	0	1721	0	1864	0	2282	0	176	0
Минус депозити	-62503	-727	-74720	-727	-70950	-730	-84943	-736	-80578	-756	-81945	-746	-97007	-735
левове	-60911	-370	-73111	-361	-69232	-361	-83222	-361	-78796	-361	-80180	-361	-80985	-360
валута	-1592	-357	-1609	-366	-1718	-369	-1721	-375	-1782	-395	-1765	-385	-16022	-375
ВЗЕМАНИЯ ОТ НЕПРАВИ-														
ТЕЛСТВЕНИЯ СЕКТОР	4081350	1191713	4144879	1216530	4139617	1262177	4257938	1276477	4417977	1277553	4357252	1233315	4296544	1209263
левове	1919520	171978	1930646	171991	1990497	206862	2050064	206955	2095368	196662	2116933	197207	2134016	197349
валута	2161830	1019735	2214233	1044539	2149120	1055315	2207874	1069522	2322609	1080891	2240319	1036108	2162528	1011914
ВЗЕМАНИЯ ОТ НЕФИНАНСОВИ														
ДЪРЖАВНИ ПРЕДПРИЯТИЯ	713078	312445	690528	315473	693662	328454	691139	331998	706298	343008	669709	337850	621055	329846
левове	216071	70658	219101	70636	230870	82102	226630	82120	232449	82161	219081	82161	204898	82161
валута	497007	241787	471427	244837	462792	246352	464509	249878	473849	260847	450628	255689	416157	247685
ВЗЕМАНИЯ ОТ ЧАСТНИ														
ПРЕДПРИЯТИЯ	2788777	845801	2883993	867378	2871349	899980	2980006	910516	3119395	909479	3084801	870566	3059843	854686
левове	1177078	99291	1191693	99329	1240715	122739	1293622	122818	1315823	112623	1340913	113171	1359054	113310
валута	1611699	746510	1692300	768049	1630634	777241	1686384	787698	1803572	796856	1743888	757395	1700789	741376
ВЗЕМАНИЯ ОТ НАСЕЛЕНИЕТО														
ВЗЕМАНИЯ ОТ НАСЕЛЕНИЕТО	532436	3146	528850	3194	528411	3298	540432	3329	559262	3772	569900	3716	578601	3658
левове	521593	210	517570	207	516412	202	527518	198	545075	203	554719	200	563234	197
валута	10843	2936	11280	2987	11999	3096	12914	3131	14187	3569	15181	3516	15367	3461
ВЗЕМАНИЯ ОТ НЕБАНКОВИ														
ФИНАНСОВИ ИНСТИТУЦИИ	47059	30321	41508	30485	46195	30445	46361	30634	33022	21294	32842	21183	37045	21073
левове	4778	1819	2282	1819	2500	1819	2294	1819	2021	1675	2220	1675	6830	1681
валута	42281	28502	39226	28666	43695	28626	44067	28815	31001	19619	30622	19508	30215	19392
ДРУГИ ПОЗИЦИИ (нето)														
ДРУГИ ПОЗИЦИИ (нето)	-3036901	-404071	-3294148	-419451	-3354707	-431358	-3404961	-439545	-3273992	-459238	-3267924	-423525	-3221655	-425083
левове	-3195099	-475928	-3462615	-493667	-3515019	-491762	-3566342	-501400	-3439137	-519946	-3446976	-484072	-3429462	-483533
валута	158198	71857	168467	74216	160312	60404	161381	61855	165145	60708	179052	60547	207807	58450
Собствен капитал	-1436949	864334	-1622980	793975	-1660277	802137	-1683569	800009	-1665203	714011	-1673082	741245	-1740705	708888
Капитал и резерви	-2126069	-191793	-2185044	-192341	-2216116	-192513	-2224592	-192880	-2290223	-200375	-2308218	-199811	-2304819	-198992
Финансов резултат	689120	1056127	562064	986316	555839	994650	541023	992889	625020	914386	635136	941056	564114	907880
Други активи и пасиви (нето)	-1543916	-1001126	-1582656	-944803	-1600622	-964870	-1617097	-969652	-1542898	-917738	-1511741	-910969	-1421567	-889126

(продължава)

(продължение)

(хил. лв.)

	XII.1999		I.2000		II.2000		III.2000		IV.2000		V.2000		VI.2000	
	всички банки	в т. ч. в ликвидация	всички банки	в т. ч. в ликвидация	всички банки	в т. ч. в ликвидация	всички банки	в т. ч. в ликвидация	всички банки	в т. ч. в ликвидация	всички банки	в т. ч. в ликвидация	всички банки	в т. ч. в ликвидация
ШИРОКИ ПАРИ М3	7351114	149351	7352483	150239	7453024	150765	7538321	151731	7695403	131848	7596801	130355	7577770	116429
левове	4475466	82770	4342301	82764	4427609	82769	4400309	82760	4480060	57138	4328213	57144	4400997	47955
валута	2875648	66581	3010182	67475	3025415	67996	3138012	68971	3215343	74710	3268588	73211	3176773	68474
ПАРИ М1	2996636	0	2857414	0	2880212	0	2877390	0	2948834	0	2780733	0	2886063	0
Пари извън банките	1957350	0	1859682	0	1864398	0	1824008	0	1902485	0	1817287	0	1874636	0
Безсрочни депозити (в левове)	1039286	0	997732	0	1015814	0	1053382	0	1046349	0	963446	0	1011427	0
държавни предприятия	318194	0	308946	0	345255	0	399167	0	379471	0	294064	0	286760	0
частни предприятия	592415	0	553979	0	535374	0	517711	0	527386	0	534835	0	580911	0
население	103972	0	105087	0	107397	0	112070	0	117924	0	112104	0	120256	0
небанкови финансови институции	24705	0	29720	0	27788	0	24434	0	21568	0	22443	0	23500	0
ПАРИ М2 (М1 + квазипари)	6914023	0	6953839	0	7040620	0	7115502	0	7298971	0	7212254	0	7225890	0
Квазипари	3917387	0	4096425	0	4160408	0	4238112	0	4350137	0	4431521	0	4339827	0
Срочни депозити (в левове)	924799	0	939781	0	960319	0	926729	0	965568	0	988664	0	975877	0
държавни предприятия	118793	0	124218	0	126406	0	95340	0	127003	0	160627	0	146624	0
частни предприятия	69803	0	56231	0	64263	0	62072	0	68819	0	64164	0	67671	0
население	684626	0	702536	0	717314	0	717957	0	712433	0	704765	0	701847	0
небанкови финансови институции	51577	0	56796	0	52336	0	51360	0	57313	0	59108	0	59735	0
Спестовни депозити (в левове)	387856	0	393095	0	405539	0	406322	0	407947	0	404449	0	409596	0
Депозити в чуждестранна валута	2604732	0	2763549	0	2794550	0	2905061	0	2976622	0	3038408	0	2954354	0
държавни предприятия	273760	0	305741	0	332309	0	393553	0	355031	0	377554	0	356021	0
частни предприятия	526279	0	581283	0	561114	0	560064	0	576138	0	617002	0	580650	0
население	1722474	0	1793221	0	1820655	0	1865014	0	1959626	0	1955143	0	1930715	0
небанкови финансови институции	82219	0	83304	0	80472	0	86430	0	85827	0	88709	0	86968	0
ПАРИ М3 (М2+инструменти на паричния пазар, блокирани депозити и депозити в банки в ликвидация)	7351114	149351	7352483	150239	7453024	150765	7538321	151731	7695403	131848	7596801	130355	7577770	116429
Инструменти на паричния пазар	56429	0	3804	0	5133	0	5375	0	5027	0	967	0	1210	0
левове	13921	0	1264	0	1405	0	1862	0	1874	0	871	0	604	0
валута	42508	0	2540	0	3728	0	3513	0	3153	0	96	0	606	0
Депозити срещу внос и блокирани депозити	231311	0	244601	0	256506	0	265713	0	259557	0	253225	0	234241	0
левове	69484	0	67983	0	97365	0	105246	0	98699	0	96352	0	80902	0
валута	161827	0	176618	0	159141	0	160467	0	160858	0	156873	0	153339	0
Депозити в банки в ликвидация	149351	149351	150239	150239	150765	150765	151731	151731	131848	131848	130355	130355	116429	116429
левове	82770	82770	82764	82764	82769	82769	82760	82760	57138	57138	57144	57144	47955	47955
валута	66581	66581	67475	67475	67996	67996	68971	68971	74710	74710	73211	73211	68474	68474
Държавни предприятия	86769	86769	87554	87554	87811	87811	88343	88343	69843	69843	69082	69082	64762	64762
левове	55510	55510	55523	55523	55531	55531	55547	55547	34607	34607	34624	34624	34324	34324
валута	31259	31259	32031	32031	32280	32280	32796	32796	35236	35236	34458	34458	30438	30438
Частни предприятия	41724	41724	41489	41489	41645	41645	41837	41837	41591	41591	41222	41222	32185	32185
левове	20707	20707	20688	20688	20684	20684	20659	20659	17882	17882	17871	17871	9153	9153
валута	21017	21017	20801	20801	20961	20961	21178	21178	23709	23709	23351	23351	23032	23032
Население	4395	4395	4382	4382	4384	4384	4390	4390	4438	4438	4426	4426	4397	4397
левове	3863	3863	3863	3863	3863	3863	3863	3863	3879	3879	3878	3878	3860	3860
валута	532	532	519	519	521	521	527	527	559	559	548	548	537	537
Небанкови финансови институции	16463	16463	16814	16814	16925	16925	17161	17161	15976	15976	15625	15625	15085	15085
левове	2690	2690	2690	2690	2691	2691	2691	2691	770	770	771	771	618	618
валута	13773	13773	14124	14124	14234	14234	14470	14470	15206	15206	14854	14854	14467	14467

(продължава)

(продължение)

(хил. лв.)

	VII.2000		VIII.2000		IX.2000		X.2000		XI.2000		XII.2000	
	всички банки	в т. ч. в ликвидация	всички банки	в т. ч. в ликвидация	всички банки	в т. ч. в ликвидация	всички банки	в т. ч. в ликвидация	всички банки	в т. ч. в ликвидация	всички банки	в т. ч. в ликвидация
Валутен курс: лева за 1 щ. д.	2.1160	2.1160	2.1961	2.1961	2.2314	2.2314	2.3237	2.3237	2.2522	2.2522	2.1019	2.1019
лева за 1 евро	1.9558	1.9558	1.9558	1.9558	1.9558	1.9558	1.9558	1.9558	1.9558	1.9558	1.9558	1.9558
ЧУЖДЕСТРАННИ АКТИВИ (нето)	7200927	-84160	7410991	-85494	7441612	-147607	8009242	-153273	7938380	-151713	7861895	-144871
Чуждестранни активи	10772714	127213	11072634	131353	11485262	69601	11913528	67332	11794597	66251	11614320	63417
Международни резерви на БНБ	6135971	0	6270247	0	6602828	0	7233134	0	7310019	0	7273153	0
Други чуждестранни активи	4636743	127213	4802387	131353	4882434	69601	4680394	67332	4484578	66251	4341167	63417
Минус чуждестранни пасиви	3571787	211373	3661643	216847	4043650	217208	3904286	220605	3856217	217964	3752425	208288
НЕТНИ ВЪТРЕШНИ АКТИВИ	825395	176032	855878	179600	941411	242387	1119142	248697	1108940	237084	1428850	226680
ВЪТРЕШЕН КРЕДИТ	4084612	566566	4153743	583917	4325116	589449	4451722	573001	4429204	564879	4654409	505635
левове	768267	87754	771929	93312	934221	94080	860874	96024	921032	95507	1610436	91249
валута	3316345	478812	3381814	490605	3390895	495369	3590848	476977	3508172	469372	3043973	414386
ВЗЕМАНИЯ ОТ ПРАВИТЕЛ-												
СТВЕНИЯ СЕКТОР (нето)	138580	-305571	103456	-307797	137284	-310709	154616	-318728	126035	-312498	487748	-279879
левове	-1352583	-61802	-1373765	-57418	-1272214	-57418	-1432065	-57111	-1406264	-57278	-719052	-53412
валута	1491163	-243769	1477221	-250379	1409498	-253291	1586681	-261617	1532299	-255220	1206800	-226467
ВЗЕМАНИЯ ОТ ПРАВИ-												
ТЕЛСТВОТО (нето)	212913	-304828	179463	-307039	219274	-309945	241134	-317956	223686	-311738	547261	-279144
левове	-1265755	-61447	-1282989	-57063	-1182172	-57063	-1336037	-56756	-1295949	-56923	-637035	-53057
валута	1478668	-243381	1462452	-249976	1401446	-252882	1577171	-261200	1519635	-254815	1184296	-226087
ВЗЕМАНИЯ ОТ ДЪРЖАВНИЯ												
БЮДЖЕТ (нето)	349478	-300925	308881	-302994	345418	-305837	391011	-313809	347826	-307705	686354	-275352
левове	-1252489	-61312	-1271914	-56928	-1169844	-56928	-1323395	-56590	-1283866	-56757	-625837	-52891
валута	1601967	-239613	1580795	-246066	1515262	-248909	1714406	-257219	1631692	-250948	1312191	-222461
Вземания	3605310	2423	3627861	2427	3834502	2427	3829150	2362	3818690	2193	3669745	1589
левове	762080	1146	763194	1146	784302	1146	811516	1077	813340	910	826988	312
валута	2843230	1277	2864667	1281	3050200	1281	3017634	1285	3005350	1283	2842757	1277
ДЦК	1127145	2373	1074486	2377	1103997	2377	1102329	2313	1084760	2144	1068086	1560
Краткосрочни (до 12 месеца)	201141	0	192726	0	216106	0	194159	0	168043	0	149444	0
левове	201260	0	192740	0	216119	0	194170	0	168069	0	149339	0
валута	-119	0	-14	0	-13	0	-11	0	-26	0	105	0
Средносрочни (до 5 години)	613699	0	554709	0	565210	0	546888	0	564894	0	598000	0
левове	455009	0	468917	0	479759	0	517313	0	548098	0	578545	0
валута	158690	0	85792	0	85451	0	29575	0	16796	0	19455	0
Дългосрочни (над 5 години)	312305	2373	327051	2377	322681	2377	361282	2313	351823	2144	320642	1560
левове	87125	1096	81848	1096	70084	1096	80805	1028	78403	861	73924	283
валута	225180	1277	245203	1281	252597	1281	280477	1285	273420	1283	246718	1277
Кредити	2441358	0	2517250	0	2695660	0	2647534	0	2699962	0	2560928	0
валута	2441358	0	2517250	0	2695660	0	2647534	0	2699962	0	2560928	0
Други вземания	36807	50	36125	50	34845	50	79287	49	33968	49	40731	29
левове	18686	50	19689	50	18340	50	19228	49	18770	49	25180	29
валута	18121	0	16436	0	16505	0	60059	0	15198	0	15551	0
Минус депозити	-3255832	-303348	-3318980	-305421	-3489084	-308264	-3438139	-316171	-3470864	-309898	-2983391	-276941
левове	-2014569	-62458	-2035108	-58074	-1954146	-58074	-2134911	-57667	-2097206	-57667	-1452825	-53203
валута	-1241263	-240890	-1283872	-247347	-1534938	-250190	-1303228	-258504	-1373658	-252231	-1530566	-223738
ВЗЕМАНИЯ ОТ ДЪРЖАВНИ												
ФОНДОВЕ И ИЗВЪН-												
БЮДЖЕТНИ СМЕТКИ (нето)												
левове	-136565	-3903	-129418	-4045	-126144	-4108	-149877	-4147	-124140	-4033	-139093	-3792
валута	-13266	-135	-11075	-135	-12328	-135	-12642	-166	-12083	-166	-11198	-166

(продължава)

(продължение)

(хил. лв.)

	VII.2000		VIII.2000		IX.2000		X.2000		XI.2000		XII.2000	
	всички банки	в т. ч. в ликвидация	всички банки	в т. ч. в ликвидация	всички банки	в т. ч. в ликвидация	всички банки	в т. ч. в ликвидация	всички банки	в т. ч. в ликвидация	всички банки	в т. ч. в ликвидация
Вземания	-123299	-3768	-118343	-3910	-113816	-3973	-137235	-3981	-112057	-3867	-127895	-3626
левове	12	0	21	0	9	0	5	0	7	0	9	0
Минус депозити	12	0	21	0	9	0	5	0	7	0	9	0
левове	-136577	-3903	-129439	-4045	-126153	-4108	-149882	-4147	-124147	-4033	-139102	-3792
валута	-13278	-135	-11096	-135	-12337	-135	-12647	-166	-12090	-166	-11207	-166
	-123299	-3768	-118343	-3910	-113816	-3973	-137235	-3981	-112057	-3867	-127895	-3626
ВЗЕМАНИЯ ОТ МЕСТНИТЕ												
БЮДЖЕТИ (нето)	-74333	-743	-76007	-758	-81990	-764	-86518	-772	-97651	-760	-59513	-735
левове	-86828	-355	-90776	-355	-90042	-355	-96028	-355	-110315	-355	-82017	-355
валута	12495	-388	14769	-403	8052	-409	9510	-417	12664	-405	22504	-380
Вземания	31580	0	33625	0	27252	0	29369	0	31830	0	31791	0
левове	2010	0	1334	0	1228	0	1111	0	1065	0	930	0
валута	29570	0	32291	0	26024	0	28258	0	30765	0	30861	0
Ценни книжа	29699	0	31725	0	25472	0	27294	0	29892	0	29828	0
левове	500	0	0	0	0	0	0	0	100	0	101	0
валута	29199	0	31725	0	25472	0	27294	0	29792	0	29727	0
Кредити	1368	0	1218	0	1108	0	998	0	888	0	778	0
левове	1368	0	1218	0	1108	0	998	0	888	0	778	0
Други вземания	513	0	682	0	672	0	1077	0	1050	0	1185	0
левове	142	0	116	0	120	0	113	0	77	0	51	0
валута	371	0	566	0	552	0	964	0	973	0	1134	0
Минус депозити	-105913	-743	-109632	-758	-109242	-764	-115887	-772	-129481	-760	-91304	-735
левове	-88838	-355	-92110	-355	-91270	-355	-97139	-355	-111380	-355	-82947	-355
валута	-17075	-388	-17522	-403	-17972	-409	-18748	-417	-18101	-405	-8357	-380
ВЗЕМАНИЯ ОТ НЕПРАВИ-												
ТЕЛСТВЕНИЯ СЕКТОР	3946032	872137	4050287	891714	4187832	900158	4297106	891729	4303169	877377	4166661	785514
левове	2120850	149556	2145694	150730	2206435	151498	2292939	153135	2327296	152785	2329488	144661
валута	1825182	722581	1904593	740984	1981397	748660	2004167	738594	1975873	724592	1837173	640853
ВЗЕМАНИЯ ОТ НЕФИНАНСОВИ												
ДЪРЖАВНИ ПРЕДПРИЯТИЯ	479456	232555	462115	237983	446721	240265	453006	250003	448632	245637	421914	235312
левове	162992	53978	157961	54434	155713	54419	156615	53288	154715	53308	143824	53072
валута	316464	178577	304154	183549	291008	185846	296391	196715	293917	192329	278090	182240
ВЗЕМАНИЯ ОТ ЧАСТНИ												
ПРЕДПРИЯТИЯ	2849607	619042	2964837	633083	3109447	639198	3208989	620607	3214603	611136	3116426	540944
левове	1384515	94395	1409370	95111	1469757	95896	1552015	98787	1583094	98490	1590973	90781
валута	1465092	524647	1555467	537972	1639690	543302	1656974	521820	1631509	512646	1525453	450163
ВЗЕМАНИЯ ОТ НАСЕЛЕНИЕТО												
левове	583602	3671	589142	3751	596392	3786	601115	3846	606290	3774	604007	3601
левове	567043	183	571714	183	574047	181	577760	174	582573	173	585480	147
валута	16559	3488	17428	3568	22345	3605	23355	3672	23717	3601	18527	3454
ВЗЕМАНИЯ ОТ НЕБАНКОВИ												
ФИНАНСОВИ ИНСТИТУЦИИ	33367	16869	34193	16897	35272	16909	33996	17273	33644	16830	24314	5657
левове	6300	1000	6649	1002	6918	1002	6549	886	6914	814	9211	661
валута	27067	15869	27544	15895	28354	15907	27447	16387	26730	16016	15103	4996
ДРУГИ ПОЗИЦИИ (нето)												
левове	-3259217	-390534	-3297865	-404317	-3383705	-347062	-3332580	-324304	-3320264	-327795	-3225559	-278955
левове	-3499204	-438368	-3536081	-451013	-3635467	-410772	-3594583	-390771	-3576459	-382725	-3462660	-349796
валута	239987	47834	238216	46696	251762	63710	262003	66467	256195	54930	237101	70841
Собствен капитал	-2073352	421980	-2121857	416017	-2104163	462586	-2209691	418452	-2249511	424412	-2250015	433699
Капитал и резерви	-2246932	-130750	-2258623	-130583	-2283388	-130366	-2298403	-129630	-2293290	-129624	-2292525	-129383
Финансов резултат	173580	552730	136766	546600	179225	592952	88712	548082	43779	554036	42510	563082
Други активи и пасиви (нето)	-1236745	-678986	-1229495	-685378	-1301138	-674315	-1153345	-603225	-1100176	-614147	-947802	-607459

(продължава)

(продължение)

(хил. лв.)

	VII.2000		VIII.2000		IX.2000		X.2000		XI.2000		XII.2000	
	всички банки	в т. ч. в ликвидация	всички банки	в т. ч. в ликвидация	всички банки	в т. ч. в ликвидация	всички банки	в т. ч. в ликвидация	всички банки	в т. ч. в ликвидация	всички банки	в т. ч. в ликвидация
ШИРОКИ ПАРИ МЗ	8026324	91877	8266811	94090	8382966	94766	9128289	95416	9047317	85367	9290746	81798
левове	4760582	23458	4877248	23462	4898561	23445	4827449	23448	4812858	14581	5174416	14569
валута	3265742	68419	3389563	70628	3484405	71321	4300840	71968	4234459	70786	4116330	67229
ПАРИ М1	3160355	0	3236214	0	3272675	0	3253828	0	3258188	0	3632240	0
Пари извън банките	2056613	0	2082252	0	2110327	0	2066949	0	2075204	0	2373610	0
Безсрочни депозити (в левове)	1103742	0	1153962	0	1162348	0	1186879	0	1182984	0	1258630	0
държавни предприятия	304700	0	310311	0	288231	0	306233	0	322203	0	323050	0
частни предприятия	644368	0	684524	0	712898	0	718667	0	689172	0	741345	0
население	130721	0	134794	0	139062	0	142703	0	151543	0	170221	0
небанкови финансови институции	23953	0	24333	0	22157	0	19276	0	20066	0	24014	0
ПАРИ М2 (М1 + квазипари)	7698476	0	7943506	0	8012066	0	8815440	0	8703932	0	8905935	0
Квазипари	4538121	0	4707292	0	4739391	0	5561612	0	5445744	0	5273695	0
Срочни депозити (в левове)	1072055	0	1103324	0	1087566	0	1045904	0	988481	0	960971	0
държавни предприятия	227872	0	239801	0	238118	0	187695	0	129255	0	104766	0
частни предприятия	85224	0	103250	0	102243	0	106606	0	106348	0	89691	0
население	703002	0	704269	0	701633	0	703825	0	704497	0	703554	0
небанкови финансови институции	55957	0	56004	0	45572	0	47778	0	48381	0	62960	0
Спестовни депозити (в левове)	417971	0	426788	0	427062	0	427940	0	432731	0	452241	0
Депозити в чуждестранна валута	3048095	0	3177180	0	3224763	0	4087768	0	4024532	0	3860483	0
държавни предприятия	303159	0	318543	0	298367	0	989674	0	975741	0	995179	0
частни предприятия	668128	0	663750	0	691524	0	740137	0	690036	0	565750	0
население	2013206	0	2124983	0	2186165	0	2301549	0	2302441	0	2250529	0
небанкови финансови институции	63602	0	69904	0	48707	0	56408	0	56314	0	49025	0
ПАРИ М3 (М2+инструменти на паричния пазар, блокирани депозити и депозити в банки в ликвидация)	8026324	91877	8266811	94090	8382966	94766	9128289	95416	9047317	85367	9290746	81798
Инструменти на паричния пазар	1238	0	1304	0	1349	0	3217	0	4765	0	65679	0
левове	599	0	584	0	588	0	2415	0	3425	0	20266	0
валута	639	0	720	0	761	0	802	0	1340	0	45413	0
Депозити срещу внос и блокирани депозити	234733	0	227911	0	274785	0	214216	0	253253	0	237334	0
левове	86144	0	86876	0	87225	0	73914	0	115452	0	94129	0
валута	148589	0	141035	0	187560	0	140302	0	137801	0	143205	0
Депозити в банки в ликвидация	91877	91877	94090	94090	94766	94766	95416	95416	85367	85367	81798	81798
левове	23458	23458	23462	23462	23445	23445	23448	23448	14581	14581	14569	14569
валута	68419	68419	70628	70628	71321	71321	71968	71968	70786	70786	67229	67229
Държавни предприятия	43502	43502	44515	44515	44866	44866	44257	44257	34938	34938	33614	33614
левове	15525	15525	15531	15531	15536	15536	15545	15545	6677	6677	6675	6675
валута	27977	27977	28984	28984	29330	29330	28712	28712	28261	28261	26939	26939
Частни предприятия	29539	29539	30137	30137	30345	30345	30969	30969	30556	30556	29421	29421
левове	4431	4431	4431	4431	4430	4430	4425	4425	4424	4424	4413	4413
валута	25108	25108	25706	25706	25915	25915	26544	26544	26132	26132	25008	25008
Население	3509	3509	3521	3521	3503	3503	3518	3518	3507	3507	3480	3480
левове	2953	2953	2951	2951	2928	2928	2927	2927	2928	2928	2928	2928
валута	556	556	570	570	575	575	591	591	579	579	552	552
Небанкови финансови институции	15327	15327	15917	15917	16052	16052	16672	16672	16366	16366	15283	15283
левове	549	549	549	549	551	551	551	551	552	552	553	553
валута	14778	14778	15368	15368	15501	15501	16121	16121	15814	15814	14730	14730

Източник: БНБ

АНАЛИТИЧНА ОТЧЕТНОСТ НА БНБ

(хил. лв.)

	XII.1999	I.2000	II.2000	III.2000	IV.2000	V.2000	VI.2000	VII.2000	VIII.2000	IX.2000	X.2000	XI.2000	XII.2000
ЧУЖДЕСТРАННИ АКТИВИ													
Международни резерви	6432434	6115015	6069379	6046115	6424768	6285057	5314830	6305468	6446899	6783129	7421659	7493745	7445733
Монетарно злато	6272081	5949990	5911913	5885221	6254960	6118298	5162228	6135971	6270247	6602828	7233134	7310019	7273153
Други чуждестранни активи	515611	515611	515611	515611	515611	515611	510724	515611	515611	515611	515611	515611	515611
	160353	165025	157466	160894	169808	166759	152602	169497	176652	180301	188525	183726	172580
ВЗЕМАНИЯ ОТ ДЪРЖАВНИЯ БЮДЖЕТ													
Във валута	2203159	2193256	2188411	2237909	2397489	2342744	1925638	2441358	2517250	2695660	2647534	2699962	2560928
Кредити	2203159	2193256	2188411	2237909	2397489	2342744	1925638	2441358	2517250	2695660	2647534	2699962	2560928
ВЗЕМАНИЯ ОТ НЕФИНАНСОВИ ДЪРЖАВНИ ПРЕДПРИЯТИЯ													
В левове	2066	2066	2066	2066	2066	2066	2066	2066	2066	2066	2294	2294	2294
	2066	2066	2066	2066	2066	2066	2066	2066	2066	2066	2294	2294	2294
ВЗЕМАНИЯ ОТ ТЪРГОВСКИТЕ БАНКИ													
В левове	228621	226133	224944	224699	224701	224699	246026	223568	220748	220748	220733	220732	124932
Кредити	134813	132326	131137	130872	130872	130872	142727	130789	130789	130789	130789	130789	67447
Просрочени	46948	46948	45759	45494	45494	45494	51555	45414	45414	45414	45414	45414	23758
Други вземания	46948	46948	45759	45494	45494	45494	51555	45414	45414	45414	45414	45414	23758
Във валута	87865	85378	85378	85378	85378	85378	91124	85375	85375	85375	85375	85375	43689
Депозити	93808	93807	93807	93827	93829	93827	103299	92779	89959	89959	89944	89943	57485
Кредити	1696	1696	1696	1716	1718	1716	2490	1715	1717	1717	1702	1701	17
Просрочени	77283	77283	77283	77283	77283	77283	83645	76236	74307	74307	74307	74307	49361
Други вземания	77283	77283	77283	77283	77283	77283	83645	76236	74307	74307	74307	74307	49361
	14829	14828	14828	14828	14828	14828	17164	14828	13935	13935	13935	13935	8107
ДРУГИ ПОЗИЦИИ (нето)													
В левове	1878896	1937798	1938698	1972865	2037088	1995501	1772613	1995399	2049999	2067274	2115483	2061093	1967710
Във валута	170873	208222	209680	210169	218940	219222	161664	220827	220269	218076	218319	217424	219010
	1708023	1729576	1729018	1762696	1818148	1776279	1610949	1774572	1829730	1849198	1897164	1843669	1748700
РЕЗЕРВНИ ПАРИ													
Пари извън банките	2721676	2688847	2589581	2581463	2686942	2588353	2163013	2593872	2698263	2768973	2731401	2772476	3020646
Банкови резерви	1957350	1859682	1864398	1824008	1902485	1817287	1479052	2056613	2082252	2110327	2066949	2075204	2373610
В левове	764317	828109	725159	757438	784389	771052	683945	537200	615996	658624	664398	697259	647021
Задължителни минимални резерви	585720	704463	560153	528414	514649	498249	426923	363923	402040	480931	429258	473804	492370
Свръхрезерви	387815	474409	438839	396872	365703	373501	243633	300222	260791	339380	273273	265542	341236
Каси на ТБ	75526	117769	15945	34959	54313	18664	75749	-50975	30271	28814	35517	94414	20050
	122379	112285	105369	96583	94633	106084	107541	114676	110978	112737	120468	113848	131084

(продължава)

(продължение)

(хил. лв.)

	XII.1999	I.2000	II.2000	III.2000	IV.2000	V.2000	VI.2000	VII.2000	VIII.2000	IX.2000	X.2000	XI.2000	XII.2000
Във валута													
Задължителни минимални резерви	178597	123646	165006	229024	269740	272803	257022	173277	213956	177693	235140	223455	154651
Други депозити на небанкови институции и населението в левове	178597	123646	165006	229024	269740	272803	257022	173277	213956	177693	235140	223455	154651
	9	1056	24	17	68	14	16	59	15	22	54	13	15
СРОЧНИ, СПЕСТОВНИ И ДЕПОЗИТИ В ЧУЖДЕСТРАННА ВАЛУТА	328	331	332	334	339	337	324	338	342	344	675860	676981	678100
ИНСТРУМЕНТИ НА ПАРИЧНИЯ ПАЗАР И БЛОКИРАНИ ДЕПОЗИТИ	31	70	20	10276	103	42	112	76	46	41	33	108	97
ЧУЖДЕСТРАННИ ПАСИВИ	2436460	2430291	2423267	2478941	2646507	2585061	2146781	2677964	2758988	2940962	2891766	2935139	2785186
ДЕПОЗИТИ НА ДЪРЖАВНИЯ БЮДЖЕТ	2388558	2177091	2207146	2161992	2569096	2550923	1974556	2631332	2632140	2876568	2824436	2866772	2527642
В левове	1087391	1140396	1270694	1439085	1640764	1654209	1075974	1772672	1786996	1720467	1887330	1846710	1308857
Във валута	1301167	1036695	936452	722907	928332	896714	898582	858660	845144	1156101	937106	1020062	1218785
ДЕПОЗИТИ НА ДЪРЖАВНИ ФОНДОВЕ И ИЗВЪНБЮДЖЕТНИ СМЕТКИ	304878	204801	214002	218376	193630	175092	237781	67553	72656	64457	80221	57634	82916
В левове	222119	132478	133975	146154	124632	102874	100022	0	0	0	0	0	0
Във валута	82759	72323	80027	72222	68998	72218	137759	67553	72656	64457	80221	57634	82916
СОБСТВЕН КАПИТАЛ	1019502	1068170	1088258	1106943	1011227	1012972	932380	1054845	1083356	1111956	1149117	1165648	1190609
Източник: БНБ													

АНАЛИТИЧНА ОТЧЕТНОСТ НА ТЪРГОВСКИТЕ БАНКИ

(хил. лв.)

	XII.1999		I.2000		II.2000		III.2000		IV.2000		V.2000		VI.2000	
	всички банки	в т. ч. в ликвидация	всички банки	в т. ч. в ликвидация	всички банки	в т. ч. в ликвидация	всички банки	в т. ч. в ликвидация	всички банки	в т. ч. в ликвидация	всички банки	в т. ч. в ликвидация	всички банки	в т. ч. в ликвидация
РЕЗЕРВИ	753468	5717	789598	6848	683360	6835	705824	6773	756700	6789	725602	6795	704605	6739
ЧУЖДЕСТРАННИ АКТИВИ	3047685	122026	3366318	124781	3551882	126499	3742901	127945	3708019	133285	3764407	130417	3769825	124113
ВЗЕМАНИЯ ОТ ДЪРЖАВНИЯ БЮДЖЕТ	1300769	50225	1315507	50627	1387212	50886	1268703	51662	1234810	54069	1225914	52917	1220682	51646
В левове	752753	3817	764630	3817	947967	3715	808844	3715	788602	3714	791347	3714	797799	3714
Във валута	548016	46408	550877	46810	439245	47171	459859	47947	446208	50355	434567	49203	422883	47932
ВЗЕМАНИЯ ОТ ДЪРЖАВНИ ФОНДОВЕ И ИЗВЪНБЮДЖЕТНИ СМЕТКИ	6	0	6	0	6	0	7	0	9	0	10	0	10	0
В левове	6	0	6	0	6	0	7	0	9	0	10	0	10	0
ВЗЕМАНИЯ ОТ МЕСТНИТЕ БЮДЖЕТИ	31750	0	29578	0	29558	0	29553	0	29658	0	32895	0	30976	0
В левове	2319	0	2146	0	1972	0	1799	0	1683	0	1465	0	1641	0
Във валута	29431	0	27432	0	27586	0	27754	0	27975	0	31430	0	29335	0
ВЗЕМАНИЯ ОТ НЕФИНАНСОВИ ДЪРЖАВНИ ПРЕДПРИЯТИЯ	711012	312445	688462	315473	691596	328454	689073	331998	704232	343008	667643	337850	618989	329846
В левове	214005	70658	217035	70636	228804	82102	224564	82120	230383	82161	217015	82161	202832	82161
Във валута	497007	241787	471427	244837	462792	246352	464509	249878	473849	260847	450628	255689	416157	247685
ВЗЕМАНИЯ ОТ ЧАСТНИ ПРЕДПРИЯТИЯ	2788777	845801	2883993	867378	2871349	899980	2980006	910516	3119395	909479	3084801	870566	3059843	854686
В левове	1177078	99291	1191693	99329	1240715	122739	1293622	122818	1315823	112623	1340913	113171	1359054	113310
Във валута	1611699	746510	1692300	768049	1630634	777241	1686384	787698	1803572	796856	1743888	757395	1700789	741376
ВЗЕМАНИЯ ОТ НАСЕЛЕНИЕТО	532436	3146	528850	3194	528411	3298	540432	3329	559262	3772	569900	3716	578601	3658
В левове	521593	210	517570	207	516412	202	527518	198	545075	203	554719	200	563234	197
Във валута	10843	2936	11280	2987	11999	3096	12914	3131	14187	3569	15181	3516	15367	3461
ВЗЕМАНИЯ ОТ НЕБАНКОВИ ФИНАНСОВИ ИНСТИТУЦИИ	47059	30321	41508	30485	46195	30445	46361	30634	33022	21294	32842	21183	37045	21073
В левове	4778	1819	2282	1819	2500	1819	2294	1819	2021	1675	2220	1675	6830	1681
Във валута	42281	28502	39226	28666	43695	28626	44067	28815	31001	19619	30622	19508	30215	19392
ДРУГИ АКТИВИ	41271914	2436182	1533649	455440	1538266	448848	1586456	451700	1569604	452552	1550467	463927	1496655	448207
В левове	37535958	1779538	1040655	230884	1051164	237769	1086276	237255	1072473	231470	1084960	245789	1031944	235397
Във валута	3735956	656644	492994	224556	487102	211079	500180	214445	497131	221082	465507	218138	464711	212810
БЕЗСРОЧНИ ДЕПОЗИТИ (в левове)	1039277	0	996676	0	1015790	0	1053365	0	1046281	0	963432	0	1011407	0
държавни предприятия	318194	0	308946	0	345255	0	399167	0	379471	0	294064	0	286760	0
частни предприятия	592415	0	553979	0	535374	0	517711	0	527386	0	534835	0	580911	0
население	103972	0	105087	0	107397	0	112070	0	117924	0	112104	0	120256	0
небанкови финансови институции	24696	0	28664	0	27764	0	24417	0	21500	0	22429	0	23480	0
СРОЧНИ, СПЕСТОВНИ И ДЕПОЗИТИ В ЧУЖДЕСТРАННА ВАЛУТА	3917059	0	4096094	0	4160076	0	4237778	0	4349798	0	4431184	0	4339492	0
СРОЧНИ ДЕПОЗИТИ (в левове)	924799	0	939781	0	960319	0	926729	0	965568	0	988664	0	975877	0
държавни предприятия	118793	0	124218	0	126406	0	95340	0	127003	0	160627	0	146624	0
частни предприятия	69803	0	56231	0	64263	0	62072	0	68819	0	64164	0	67671	0
население	684626	0	702536	0	717314	0	717957	0	712433	0	704765	0	701847	0
небанкови финансови институции	51577	0	56796	0	52336	0	51360	0	57313	0	59108	0	59735	0
СПЕСТОВНИ ДЕПОЗИТИ (в левове)	387856	0	393095	0	405539	0	406322	0	407947	0	404449	0	409596	0
ДЕПОЗИТИ В ЧУЖДЕСТРАННА ВАЛУТА	2604404	0	2763218	0	2794218	0	2904727	0	2976283	0	3038071	0	2954019	0
държавни предприятия	273432	0	305410	0	331977	0	393219	0	354692	0	377217	0	355686	0
частни предприятия	526279	0	581283	0	561114	0	560064	0	576138	0	617002	0	580650	0
население	1722474	0	1793221	0	1820655	0	1865014	0	1959626	0	1955143	0	1930715	0
небанкови финансови институции	82219	0	83304	0	80472	0	86430	0	85827	0	88709	0	86968	0
ИНСТРУМЕНТИ НА ПАРИЧНИЯ ПАЗАР, БЛОКИРАНИ ДЕПОЗИТИ И ДЕПОЗИТИ В БАНКИ В ЛИКВИДАЦИЯ	437060	149351	398574	150239	412384	150765	412543	151731	396329	131848	384505	130355	351830	116429

(продължава)

(продължение)

(хил. лв.)

	XII.1999		I.2000		II.2000		III.2000		IV.2000		V.2000		VI.2000	
	всички банки	в т. ч. в ликвидация	всички банки	в т. ч. в ликвидация	всички банки	в т. ч. в ликвидация	всички банки	в т. ч. в ликвидация	всички банки	в т. ч. в ликвидация	всички банки	в т. ч. в ликвидация	всички банки	в т. ч. в ликвидация
ИНСТРУМЕНТИ НА ПАРИЧНИЯ ПАЗАР	56429	0	3804	0	5133	0	5375	0	5027	0	967	0	1210	0
В левове	13921	0	1264	0	1405	0	1862	0	1874	0	871	0	604	0
държавни предприятия	0	0	1001	0	1148	0	97	0	182	0	182	0	182	0
частни предприятия	13654	0	2	0	0	0	1512	0	1444	0	445	0	182	0
население	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
небанкови финансови институции	267	0	261	0	257	0	253	0	248	0	244	0	240	0
Във валута	42508	0	2540	0	3728	0	3513	0	3153	0	96	0	606	0
държавни предприятия	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
частни предприятия	42118	0	2140	0	3359	0	3104	0	2776	0	10	0	473	0
население	32	0	32	0	32	0	32	0	32	0	32	0	32	0
небанкови финансови институции	358	0	368	0	337	0	377	0	345	0	54	0	101	0
ДЕПОЗИТИ СРЕЩУ ВНОС И БЛОКИРАНИ ДЕПОЗИТИ	231280	0	244531	0	256486	0	255437	0	259454	0	253183	0	234191	0
В левове	69453	0	67913	0	97345	0	94970	0	98596	0	96310	0	80852	0
държавни предприятия	33724	0	34694	0	35802	0	35102	0	44371	0	43606	0	33048	0
частни предприятия	29882	0	27675	0	55276	0	53323	0	47403	0	45445	0	41276	0
население	5464	0	5128	0	5128	0	5190	0	4862	0	5451	0	4923	0
небанкови финансови институции	383	0	416	0	1139	0	1355	0	1960	0	1808	0	1605	0
Във валута	161827	0	176618	0	159141	0	160467	0	160858	0	156873	0	153339	0
държавни предприятия	84881	0	64058	0	64125	0	62303	0	64285	0	61733	0	69540	0
частни предприятия	67898	0	103487	0	85900	0	90610	0	88332	0	87240	0	75366	0
население	6687	0	6877	0	7092	0	6749	0	7236	0	6939	0	6647	0
небанкови финансови институции	2361	0	2196	0	2024	0	805	0	1005	0	961	0	1786	0
ДЕПОЗИТИ В БАНКИ В ЛИКВИДАЦИЯ	149351	149351	150239	150239	150765	150765	151731	151731	131848	131848	130355	130355	116429	116429
В левове	82770	82770	82764	82764	82769	82769	82760	82760	57138	57138	57144	57144	47955	47955
държавни предприятия	55510	55510	55523	55523	55531	55531	55547	55547	34607	34607	34624	34624	34324	34324
частни предприятия	20707	20707	20688	20688	20684	20684	20659	20659	17882	17882	17871	17871	9153	9153
население	3863	3863	3863	3863	3863	3863	3863	3863	3879	3879	3878	3878	3860	3860
небанкови финансови институции	2690	2690	2690	2690	2691	2691	2691	2691	770	770	771	771	618	618
Във валута	66581	66581	67475	67475	67996	67996	68971	68971	74710	74710	73211	73211	68474	68474
държавни предприятия	31259	31259	32031	32031	32280	32280	32796	32796	35236	35236	34458	34458	30438	30438
частни предприятия	21017	21017	20801	20801	20961	20961	21178	21178	23709	23709	23351	23351	23032	23032
население	532	532	519	519	521	521	527	527	559	559	548	548	537	537
небанкови финансови институции	13773	13773	14124	14124	14234	14234	14470	14470	15206	15206	14854	14854	14467	14467
ЧУЖДЕСТРАННИ ПАСИВИ	893020	459341	964575	465121	953291	466681	991964	470388	1049484	481814	1051157	476244	1057285	463722
В левове	26986	579	29523	579	28787	579	30905	578	29133	360	45512	360	40982	251
Във валута	866034	458762	935052	464542	924504	466102	961059	469810	1020351	481454	1005645	475884	1016303	463471
ДЕПОЗИТИ НА ДЪРЖАВНИЯ БЮДЖЕТ	553409	346854	584270	352684	616580	386260	623243	389886	631224	387281	641497	381887	661066	375262
В левове	215945	117049	243005	117048	277833	148602	279397	148602	274183	134715	280690	134715	303993	134043
Във валута	337464	229805	341265	235636	338747	237658	343846	241284	357041	252566	360807	247172	357073	241219
ДЕПОЗИТИ НА ДЪРЖАВНИ ФОНДОВЕ И ИЗВЪНБЮДЖЕТНИ СМЕТКИ	70293	3612	82162	3703	73059	3731	80359	3791	72786	3968	57884	3878	61250	3780
В левове	12344	145	20147	145	15083	145	22393	145	17807	135	13957	135	12961	135
Във валута	57949	3467	62015	3558	57976	3586	57966	3646	54979	3833	43927	3743	48289	3645
ДЕПОЗИТИ НА МЕСТНИТЕ БЮДЖЕТИ	62503	727	74720	727	70950	730	84943	736	80578	756	81945	746	97007	735
В левове	60911	370	73111	361	69232	361	83222	361	78796	361	80180	361	80985	360
Във валута	1592	357	1609	366	1718	369	1721	375	1782	395	1765	385	16022	375
СОБСТВЕН КАПИТАЛ	417447	-864334	554810	-793975	572019	-802137	576626	-800009	653976	-714011	660110	-741245	715452	-708888
Капитал и резерви	1291688	191793	1315676	192341	1343017	192513	1351003	192880	1343052	200375	1376401	199811	1379497	198992
Финансов резултат	-874241	-1056127	-760866	-986316	-770998	-994650	-774377	-992889	-689076	-914386	-716291	-941056	-664045	-907880

(продължава)

(продължение)

(хил. лв.)

	VII.2000		VIII.2000		IX.2000		X.2000		XI.2000		XII.2000	
	всички банки	в т. ч. в ликвидация	всички банки	в т. ч. в ликвидация	всички банки	в т. ч. в ликвидация	всички банки	в т. ч. в ликвидация	всички банки	в т. ч. в ликвидация	всички банки	в т. ч. в ликвидация
РЕЗЕРВИ	499752	644	586251	774	596479	892	616201	751	645449	688	601722	603
ЧУЖДЕСТРАННИ АКТИВИ	4467246	127213	4625735	131353	4702133	69601	4491869	67332	4300852	66251	4168587	63417
ВЗЕМАНИЯ ОТ ДЪРЖАВНИЯ БЮДЖЕТ	1163952	2423	1110611	2427	1138842	2427	1181616	2362	1118728	2193	1108817	1589
В левове	762080	1146	763194	1146	784302	1146	856298	1077	813340	910	826988	312
Във валута	401872	1277	347417	1281	354540	1281	325318	1285	305388	1283	281829	1277
ВЗЕМАНИЯ ОТ ДЪРЖАВНИ ФОНДОВЕ И ИЗВЪНБЮДЖЕТНИ СМЕТКИ	12	0	21	0	9	0	5	0	7	0	9	0
В левове	12	0	21	0	9	0	5	0	7	0	9	0
ВЗЕМАНИЯ ОТ МЕСТНИТЕ БЮДЖЕТИ	31580	0	33625	0	27252	0	29369	0	31830	0	31791	0
В левове	2010	0	1334	0	1228	0	1111	0	1065	0	930	0
Във валута	29570	0	32291	0	26024	0	28258	0	30765	0	30861	0
ВЗЕМАНИЯ ОТ НЕФИНАНСОВИ ДЪРЖАВНИ ПРЕДПРИЯТИЯ	477390	232555	460049	237983	444655	240265	450712	250003	446338	245637	419620	235312
В левове	160926	53978	155895	54434	153647	54419	154321	53288	152421	53308	141530	53072
Във валута	316464	178577	304154	183549	291008	185846	296391	196715	293917	192329	278090	182240
ВЗЕМАНИЯ ОТ ЧАСТНИ ПРЕДПРИЯТИЯ	2849607	619042	2964837	633083	3109447	639198	3208987	620607	3214603	611136	3116426	540944
В левове	1384515	94395	1409370	95111	1469757	95896	1552013	98787	1583094	98490	1590973	90781
Във валута	1465092	524647	1555467	537972	1639690	543302	1656974	521820	1631509	512646	1525453	450163
ВЗЕМАНИЯ ОТ НАСЕЛЕНИЕТО	583602	3671	589142	3751	596392	3786	601115	3846	606290	3774	604007	3601
В левове	567043	183	571714	183	574047	181	577760	174	582573	173	585480	147
Във валута	16559	3488	17428	3568	22345	3605	23355	3672	23717	3601	18527	3454
ВЗЕМАНИЯ ОТ НЕБАНКОВИ ФИНАНСОВИ ИНСТИТУЦИИ	33367	16869	34193	16897	35272	16909	33996	17273	33644	16830	24314	5657
В левове	6300	1000	6649	1002	6918	1002	6549	886	6914	814	9211	661
Във валута	27067	15869	27544	15895	28354	15907	27447	16387	26730	16016	15103	4996
ДРУГИ АКТИВИ	1314070	233976	1350992	242746	1430354	240714	1438786	280423	1432581	268382	1479798	248085
В левове	919180	101576	922995	93702	928237	89794	964085	124253	985501	125786	1011242	117510
Във валута	394890	132400	427997	149044	502117	150920	474701	156170	447080	142596	468556	130575
БЕЗСРОЧНИ ДЕПОЗИТИ (в левове)	1103683	0	1153947	0	1162326	0	1186825	0	1182971	0	1258615	0
държавни предприятия	304700	0	310311	0	288231	0	306233	0	322203	0	323050	0
частни предприятия	644368	0	684524	0	712898	0	718667	0	689172	0	741345	0
население	130721	0	134794	0	139062	0	142703	0	151543	0	170221	0
небанкови финансови институции	23894	0	24318	0	22135	0	19222	0	20053	0	23999	0
СРОЧНИ, СПЕСТОВНИ И ДЕПОЗИТИ В ЧУЖДЕСТРАННА ВАЛУТА	4537783	0	4706950	0	4739047	0	4885752	0	4768763	0	4595595	0
СРОЧНИ ДЕПОЗИТИ (в левове)	1072055	0	1103324	0	1087566	0	1045904	0	988481	0	960971	0
държавни предприятия	227872	0	239801	0	238118	0	187695	0	129255	0	104766	0
частни предприятия	85224	0	103250	0	102243	0	106606	0	106348	0	89691	0
население	703002	0	704269	0	701633	0	703825	0	704497	0	703554	0
небанкови финансови институции	55957	0	56004	0	45572	0	47778	0	48381	0	62960	0
СПЕСТОВНИ ДЕПОЗИТИ (в левове)	417971	0	426788	0	427062	0	427940	0	432731	0	452241	0
ДЕПОЗИТИ В ЧУЖДЕСТРАННА ВАЛУТА	3047757	0	3176838	0	3224419	0	3411908	0	3347551	0	3182383	0
държавни предприятия	302821	0	318201	0	298023	0	313814	0	298760	0	317079	0
частни предприятия	668128	0	663750	0	691524	0	740137	0	690036	0	565750	0
население	2013206	0	2124983	0	2186165	0	2301549	0	2302441	0	2250529	0
небанкови финансови институции	63602	0	69904	0	48707	0	56408	0	56314	0	49025	0
ИНСТРУМЕНТИ НА ПАРИЧНИЯ ПАЗАР, БЛОКИРАНИ ДЕПОЗИТИ И ДЕПОЗИТИ В БАНКИ В ЛИКВИДАЦИЯ	327772	91877	323259	94090	370859	94766	312816	95416	343277	85367	384714	81798

(продължава)

(продължение)

(хил. лв.)

	VII.2000		VIII.2000		IX.2000		X.2000		XI.2000		XII.2000	
	всички банки	в т. ч. в ликвидация	всички банки	в т. ч. в ликвидация	всички банки	в т. ч. в ликвидация	всички банки	в т. ч. в ликвидация	всички банки	в т. ч. в ликвидация	всички банки	в т. ч. в ликвидация
ИНСТРУМЕНТИ НА ПАРИЧНИЯ ПАЗАР	1238	0	1304	0	1349	0	3217	0	4765	0	65679	0
В левове	599	0	584	0	588	0	2415	0	3425	0	20266	0
държавни предприятия	182	0	171	0	165	0	2160	0	3174	0	4149	0
частни предприятия	182	0	182	0	182	0	18	0	18	0	15774	0
население	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
небанкови финансови институции	235	0	231	0	241	0	237	0	233	0	343	0
Във валута	639	0	720	0	761	0	802	0	1340	0	45413	0
държавни предприятия	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
частни предприятия	448	0	421	0	391	0	432	0	1307	0	45381	0
население	32	0	32	0	32	0	32	0	32	0	32	0
небанкови финансови институции	159	0	267	0	338	0	338	0	1	0	0	0
ДЕПОЗИТИ СРЕЩУ ВНОС И БЛОКИРАНИ ДЕПОЗИТИ	234657	0	227865	0	274744	0	214183	0	253145	0	237237	0
В левове	86068	0	86830	0	87184	0	73881	0	115344	0	94032	0
държавни предприятия	34031	0	33685	0	32945	0	26520	0	59075	0	37971	0
частни предприятия	41938	0	42304	0	43903	0	37413	0	45229	0	45962	0
население	4804	0	5561	0	4965	0	4637	0	5224	0	5098	0
небанкови финансови институции	5295	0	5280	0	5371	0	5311	0	5816	0	5001	0
Във валута	148589	0	141035	0	187560	0	140302	0	137801	0	143205	0
държавни предприятия	74481	0	73701	0	72606	0	54484	0	61172	0	83451	0
частни предприятия	65103	0	57058	0	104703	0	75533	0	67107	0	51106	0
население	7530	0	7889	0	8104	0	8741	0	8692	0	7884	0
небанкови финансови институции	1475	0	2387	0	2147	0	1544	0	830	0	764	0
ДЕПОЗИТИ В БАНКИ В ЛИКВИДАЦИЯ	91877	91877	94090	94090	94766	94766	95416	95416	85367	85367	81798	81798
В левове	23458	23458	23462	23462	23445	23445	23448	23448	14581	14581	14569	14569
държавни предприятия	15525	15525	15531	15531	15536	15536	15545	15545	6677	6677	6675	6675
частни предприятия	4431	4431	4431	4431	4430	4430	4425	4425	4424	4424	4413	4413
население	2953	2953	2951	2951	2928	2928	2927	2927	2928	2928	2928	2928
небанкови финансови институции	549	549	549	549	551	551	551	551	552	552	553	553
Във валута	68419	68419	70628	70628	71321	71321	71968	71968	70786	70786	67229	67229
държавни предприятия	27977	27977	28984	28984	29330	29330	28712	28712	28261	28261	26939	26939
частни предприятия	25108	25108	25706	25706	25915	25915	26544	26544	26132	26132	25008	25008
население	556	556	570	570	575	575	591	591	579	579	552	552
небанкови финансови институции	14778	14778	15368	15368	15501	15501	16121	16121	15814	15814	14730	14730
ЧУЖДЕСТРАННИ ПАСИВИ	893823	211373	902655	216847	1102688	217208	1012520	220605	921078	217964	967239	208288
В левове	119042	148	119590	148	117049	148	112432	148	77422	148	77819	148
Във валута	774781	211225	783065	216699	985639	217060	900088	220457	843656	217816	889420	208140
ДЕПОЗИТИ НА ДЪРЖАВНИЯ БЮДЖЕТ	624500	303348	686840	305421	612516	308264	613703	316171	604092	309898	455749	276941
В левове	241897	62458	248112	58074	233679	58074	247581	57667	250496	57667	143968	53203
Във валута	382603	240890	438728	247347	378837	250190	366122	258504	353596	252231	311781	223738
ДЕПОЗИТИ НА ДЪРЖАВНИ ФОНДОВЕ И ИЗВЪНБЮДЖЕТНИ СМЕТКИ	69024	3903	56783	4045	61696	4108	69661	4147	66513	4033	56186	3792
В левове	13278	135	11096	135	12337	135	12647	166	12090	166	11207	166
Във валута	55746	3768	45687	3910	49359	3973	57014	3981	54423	3867	44979	3626
ДЕПОЗИТИ НА МЕСТНИТЕ БЮДЖЕТИ	105913	743	109632	758	109242	764	115887	772	129481	760	91304	735
В левове	88838	355	92110	355	91270	355	97139	355	111380	355	82947	355
Във валута	17075	388	17522	403	17972	409	18748	417	18101	405	8357	380
СОБСТВЕН КАПИТАЛ	1018507	-421980	1038501	-416017	992207	-462586	1060574	-418452	1083863	-424412	1059406	-433699
Капитал и резерви	1314571	130750	1317079	130583	1329436	130366	1328692	129630	1326082	129624	1332151	129383
Финансов резултат	-296064	-552730	-278578	-546600	-337229	-592952	-268118	-548082	-242219	-554036	-272745	-563082

Източник: БНБ.

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ВЗЕМАНИЯТА НА ТЪРГОВСКИТЕ БАНКИ ПО ОТРАСЛИ
(към 31 декември 2000 г.)

(млн. лв.)

Отрасъл	Балансова експозиция	Задбалансова експозиция
Физически лица	58.7	13.4
Селско и горско стопанство, лов и риболов	106.3	13.5
Добивна промишленост	125.7	45.3
Преработваща индустрия	1094.3	166.7
Производство на електроенергия, нефт, газ и вода	41.5	12.1
Строителство	67.7	77.0
Търговия и ремонт на битова техника	776.6	212.3
Хотели, общежития и обществено хранене	204.7	27.3
Транспорт и съобщения	124.1	71.8
Финанси, кредит и застраховки	1018.2	102.5
Операции с недвижимо имущество	37.4	5.1
Държавно управление	4.1	35.1
Образование	0.3	0.0
Здравеопазване и ветеринарна дейност	10.6	0.9
Други услуги и дейности на неправителствени организации	692.5	91.0
Екстериториални организации и институции	9.8	2.1
ОБЩО	4372.4	876.3

Източник: БНБ.

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ВЗЕМАНИЯТА НА ТЪРГОВСКИТЕ БАНКИ ПО ВАЛУТИ
(към 31 декември 2000 г.)

(хил. лв.)

Вид валута	Балансова експозиция	Задбалансова експозиция
Австрийски шилинг	6 947	99
Белгийски франк	3	
Български лев	2 175 834	349 431
Швейцарски франк	4 343	943
Германска марка	291 275	136 322
Евро	477 486	119 695
Френски франк	15	87
Английска лира	970	881
Гръцка драхма	1 492	
Италианска лира	26	2 210
Холандски гулден		408
Щатски долар	1 413 975	266 197
ОБЩО	4 372 366	876 273

Източник: БНБ.

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ВЗЕМАНИЯТА НАД 10 000 лв. ПО СРОЧНОСТ НА КРЕДИТНИЯ ДОГОВОР*
(към 31 декември 2000 г.)

(хил. лв.)

Срочност	Балансова експозиция	Задбалансова експозиция
До една година	2 346 123	425 608
От една до три години	1 096 817	313 067
Над три години	997 820	546 008
ОБЩО	4 440 760	1 284 683

* Включени са вземанията на търговските банки и част от фалиралите търговски банки, които подават информация за Централния кредитен регистър.

Източник: БНБ.

РЕГИСТРИРАНИ СДЕЛКИ МЕЖДУ МЕСТНИ И ЧУЖДЕСТРАННИ ЛИЦА ПРЕЗ 2000 г.

Вид сделка	Вид валута	Сума в оригиналната валута	Левава равностойност	Равностойност в щатски долари	Относителен дял по видове сделки, %
Откриване на влог (сметка) в банка – чуждестранно лице	DEM	5 948 080	5 948 080		
	ATS	1 472 000	209 225		
	CHF	252 397	309 606		
	GBP	107 000	350 292		
	USD	2 349 150	4 848 533		
	EUR	225 935	441 891		
	CAD	27 000	37 833		
Общо			12 145 461	5 530 065	0.50
Предоставени финансови кредити на местни от чуждестранни лица	DEM	280 590 116	280 590 116		
	EUR	333 669 950	652 601 698		
	ATS	279 637 664	39 746 579		
	CHF	4 914 802	6 177 171		
	USD	555 863 231	1 180 778 886		
	DKK	2 000 000	525 473		
	FRF	4 600 000	1 371 554		
	GRD	20 000 000	117 274		
	ITL	12 942 000 000	13 072 714		
	NLG	1 686 026	1 496 382		
	SEK	3 370 000	793 046		
	GBP	129 300	418 478		
	BGN	2 516 489	2 516 489		
Общо			2 180 205 859	992 690 236	89.96
Предоставени финансови кредити на чуждестранни от местни лица	BGN	318 000	318 000		
	USD	26 650 000	61 565 254		
	DEM	5 040 000	5 040 000		
	CHF	2 125 000	2 686 194		
	EUR	5 000	9 779		
Общо			69 619 227	31 698 992	2.87
Предоставено обезпечение	DEM	3 851 100	3 851 100		
	USD	61 298 064	131 038 381		
Общо			134 889 481	61 417 811	5.57
Сделки с ценни книжа, емитирани от чуждестранни лица	USD	304 791	668 124		
	GBP	120 930	399 652		
	ISK	964 800 000	24 692 319		
Общо			25 760 095	11 729 074	1.06
Дялови участия в дружества – чуждестранни лица, и производни	ATS	330 000	46 905		
	EUR	12 500	24 448		
	BGN	750 000	750 000		
Общо			821 353	373 978	0.03
Всичко			2 423 441 476	1 103 440 155	100.00

Източник: БНБ.

ЛИХВЕНИ ПРОЦЕНТИ И ДОХОДНОСТ НА ДЦК ПРЕЗ 2000 г.

Показатели	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
ОСНОВЕН ЛИХВЕН ПРОЦЕНТ												
(в края на периода)	3.99	3.15	3.61	3.69	3.48	4.11	3.48	4.07	4.07	4.49	4.79	4.71
КРАТКОСРОЧНИ ЛИХВЕНИ ПРОЦЕНТИ												
(среднопретеглени)												
Лихвени проценти по предоставени												
депозити на междубанковия пазар	1.23	1.48	2.86	3.17	3.22	4.31	2.84	3.71	3.51	3.60	4.15	2.67
до един ден	0.81	1.33	2.71	3.07	3.10	4.29	2.80	3.75	3.44	3.51	4.09	2.41
от един до три дена	0.83	1.28	2.86	2.93	3.14	4.23	2.68	3.41	3.12	3.77	3.91	1.96
от три дена до една седмица	1.29	1.93	3.08	3.54	3.51	4.71	3.09	3.86	3.96	3.63	4.63	3.54
от една седмица до един месец	2.93	2.72	3.36	3.92	3.68	4.47	3.53	4.07	4.11	4.17	4.66	3.52
над един месец	3.82	3.84	4.32	4.58	4.38	3.54	4.06	4.30	5.08	4.78	5.26	4.96
Лихвени проценти по срочни депозити												
левове	3.23	2.78	3.27	3.12	2.87	3.29	2.95	3.40	3.25	3.23	3.52	3.27
евро*	2.12	2.42	2.60	2.53	2.58	3.03	3.32	3.38	3.57	3.36	3.53	2.90
щатски долари	3.53	4.30	4.41	4.52	4.68	4.73	4.64	4.61	4.67	4.64	4.84	4.77
Лихвени проценти по безсрочни депозити												
левове	0.26	0.25	0.25	0.24	0.26	0.26	0.25	0.28	0.27	0.26	0.27	0.30
евро*	0.76	0.75	0.67	0.78	0.80	0.65	0.72	0.64	0.54	0.58	0.56	0.59
щатски долари	1.74	1.67	1.64	1.79	1.58	1.36	1.48	1.64	1.67	1.60	1.59	1.57
Лихвени проценти по кредити												
левове	12.49	11.87	9.54	13.57	13.79	12.52	10.95	12.72	11.73	13.34	11.21	12.15
евро*	8.85	9.36	8.59	8.72	13.10	10.77	11.49	12.84	8.22	8.87	11.94	11.21
щатски долари	11.64	11.00	11.94	11.75	13.91	12.13	12.55	13.68	10.69	13.21	11.92	11.40
Доходност на емисиите от ДЦК	5.20	4.21	4.09	3.67	4.20	3.87	3.68	4.36	3.96	4.20	4.98	4.69
ДЪЛГОСРОЧНИ ЛИХВЕНИ ПРОЦЕНТИ												
(среднопретеглени)												
Лихвени проценти по кредити												
левове	15.06	14.75	15.15	16.28	15.86	15.40	12.88	14.06	15.79	15.86	16.07	15.98
евро*	10.79	12.94	10.61	13.07	12.37	12.43	12.71	13.22	11.06	10.65	13.52	13.16
щатски долари	14.29	17.40	15.07	13.99	16.92	17.23	12.69	16.51	16.16	13.40	21.40	10.53
Доходност на емисиите от ДЦК	8.31	7.96	7.73	7.49	7.36	7.45	7.33	7.03	6.95	7.50	7.51	7.60

* Позицията „евро“ включва еврото и всички валути, подразделения на еврото.

Източник: БНБ.

НОМИНАЛНИ ЛИХВЕНИ ПРОЦЕНТИ ПО КРАТКОСРОЧНИ ЛЕВОВИ КРЕДИТИ ПРЕЗ 2000 г.

Месеци	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
януари	0.99											
февруари	1.93	0.94										
март	2.71	1.71	0.76									
април	3.81	2.80	1.84	1.07								
май	4.95	3.93	2.96	2.18	1.10							
юни	5.99	4.96	3.98	3.19	2.10	0.99						
юли	6.91	5.87	4.88	4.09	2.99	1.87	0.87					
август	7.98	6.93	5.93	5.13	4.02	2.89	1.88	1.00				
септември	8.98	7.92	6.92	6.11	4.99	3.84	2.83	1.94	0.93			
октомври	10.13	9.05	8.04	7.22	6.09	4.93	3.91	3.01	1.99	1.05		
ноември	11.11	10.02	9.00	8.18	7.03	5.87	4.83	3.93	2.90	1.95	0.89	
декември	12.18	11.08	10.05	9.22	8.06	6.88	5.84	4.92	3.89	2.93	1.86	0.96
Източник: БНБ.												

РЕАЛНИ ЛИХВЕНИ ПРОЦЕНТИ ПО КРАТКОСРОЧНИ ЛЕВОВИ КРЕДИТИ ПРЕЗ 2000 г.*

Месеци	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
януари	-2.09											
февруари	-1.71	0.39										
март	-0.38	1.74	1.35									
април	1.55	3.72	3.32	1.95								
май	2.44	4.62	4.22	2.83	0.87							
юни	3.32	5.52	5.11	3.71	1.73	0.86						
юли	3.68	5.89	5.48	4.08	2.09	1.21	0.35					
август	1.62	3.79	3.39	2.01	0.06	-0.80	-1.64	-1.98				
септември	0.18	2.32	1.92	0.57	-1.36	-2.20	-3.04	-3.37	-1.42			
октомври	0.05	2.18	1.79	0.44	-1.48	-2.33	-3.16	-3.50	-1.54	-0.13		
ноември	1.12	3.28	2.88	1.51	-0.43	-1.28	-2.12	-2.46	-0.49	0.94	1.07	
декември	0.68	2.83	2.43	1.07	-0.86	-1.71	-2.55	-2.89	-0.92	0.50	0.63	-0.43

* Реалните лихвени равнища се определят от средните за месеца лихвени проценти, дефлирани с отчетената за месеца инфлация.

Източник: БНБ.

НОМИНАЛНИ ЛИХВЕНИ ПРОЦЕНТИ ПО ЕДНОМЕСЕЧНИ ЛЕВОВИ ДЕПОЗИТИ ПРЕЗ 2000 г.

Месеци	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
януари	0.27											
февруари	0.48	0.21										
март	0.72	0.45	0.24									
април	0.96	0.69	0.48	0.24								
май	1.19	0.92	0.71	0.47	0.23							
юни	1.46	1.20	0.98	0.74	0.50	0.27						
юли	1.70	1.43	1.22	0.97	0.73	0.50	0.23					
август	1.97	1.70	1.49	1.25	1.00	0.77	0.50	0.27				
септември	2.23	1.96	1.74	1.50	1.26	1.02	0.75	0.52	0.25			
октомври	2.49	2.22	2.01	1.76	1.52	1.29	1.01	0.78	0.51	0.26		
ноември	2.79	2.52	2.30	2.06	1.81	1.58	1.31	1.07	0.80	0.55	0.29	
декември	3.04	2.76	2.55	2.30	2.06	1.82	1.55	1.32	1.04	0.79	0.53	0.24

Източник: БНБ.

РЕАЛНИ ЛИХВЕНИ ПРОЦЕНТИ ПО ЕДНОМЕСЕЧНИ ЛЕВОВИ ДЕПОЗИТИ ПРЕЗ 2000 г.*

Месеци	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
януари	-2.79											
февруари	-3.12	-0.34										
март	-2.32	0.48	0.82									
април	-1.23	1.60	1.94	1.11								
май	-1.23	1.60	1.94	1.11	0.00							
юни	-1.10	1.74	2.09	1.25	0.14	0.14						
юли	-1.38	1.45	1.79	0.96	-0.15	-0.15	-0.29					
август	-4.04	-1.28	-0.95	-1.76	-2.84	-2.84	-2.97	-2.69				
септември	-6.03	-3.34	-3.01	-3.80	-4.86	-4.86	-4.99	-4.72	-2.08			
октомври	-6.89	-4.22	-3.89	-4.68	-5.73	-5.73	-5.86	-5.58	-2.97	-0.91		
ноември	-6.45	-3.77	-3.44	-4.23	-5.28	-5.28	-5.41	-5.14	-2.51	-0.44	0.47	
декември	-7.52	-4.87	-4.55	-5.33	-6.36	-6.36	-6.50	-6.22	-3.63	-1.58	-0.68	-1.14

* Реалните лихвени равнища се определят от средните за месеца лихвени проценти, дефлирани с отчетената за месеца инфлация.

Източник: БНБ.

КУПЮРЕН СТРОЕЖ НА ЕМИТИРАНИТЕ БАНКНОТИ И МОНЕТИ

(лв.)

Номинали	31 декември 1999 г.	30 юни 2000 г.	31 декември 2000 г.
Банкноти, общо	5 354 417 990	5 283 514 693	5 498 037 317
Нови номинали банкноти, общо	2 555 974 003	2 707 773 970	3 100 459 290
50 лв.	1 228 950 000	1 273 950 000	1 348 686 900
20 лв.	619 380 000	711 380 000	818 035 800
10 лв.	385 001 000	395 000 995	577 948 745
5 лв.	207 945 005	207 945 000	210 919 328
2 лв.	65 797 998	70 597 989	87 982 923
1 лв.	48 900 000	48 899 986	56 885 594
Стари номинали банкноти, общо	2 798 443 987	2 575 740 723	2 397 578 027
50 000 лв. = 50 нови лв.	2 081 583 775	2 025 173 625	1 981 175 250
10 000 лв. = 10 нови лв.	431 924 030	371 577 505	275 276 845
5000 лв. = 5 нови лв.	144 282 690	115 869 423	93 268 582
2000 лв. = 2 нови лв.	61 590 395	21 903 620	12 670 882
1000 лв. = 1 нов лв.	28 769 024	7 937 313	5 737 238
500 лв. = 0.50 нови лв.	31 268 763	21 048 661	19 978 643
200 лв. = 0.20 нови лв.	12 630 580	8 166 319	7 914 308
100 лв. = 0.10 нови лв.	3 627 794	1 658 280	1 556 279
50 лв. = 0.05 нови лв.	1 697 718	1 487 720	
20 лв. = 0.02 нови лв.	1 069 218	918 257	
Монети, общо	35 068 251	35 019 847	35 918 357
Нови номинали монети, общо	25 306 150	28 091 010	30 523 130
50 ст.	10 067 000	11 417 000	12 217 000
20 ст.	9 146 700	9 146 700	9 146 700
10 ст.	3 334 400	4 398 400	5 526 400
5 ст.	1 762 650	1 762 650	2 107 650
2 ст.	660 000	910 200	911 100
1 ст.	335 400	456 060	614 280
Стари номинали монети, общо	6 573 815	5 733 317	4 008 707
50 лв. = 0.05 нови лв.	3 114 387	2 563 600	1 562 350
20 лв. = 0.02 нови лв.	1 464 168	1 459 723	1 070 523
10 лв. = 0.01 нови лв.	1 254 789	1 150 389	860 629
5 лв. = 0.005 нови лв.	332 646	284 646	260 646
2 лв. = 0.002 нови лв.	158 968	142 968	130 968
1 лв. = 0.001 нови лв.	136 273	119 219	110 819
0.50 лв. = 0.0005 нови лв.	41 133	7 479	7 479
0.20 лв. = 0.0002 нови лв.	39 958	2 513	2 513
0.10 лв. = 0.0001 нови лв.	31 493	2 780	2 780
Възпоменателни	3 188 286	1 195 520	1 386 520
Банкноти и монети, общо	5 389 486 241	5 318 534 540	5 533 955 674

Източник: БНБ.

СБОРЕН БАЛАНС НА БАНКОВАТА СИСТЕМА
(годишно приключване за 2000 г.)

(хил. лв.)

	Общо	в т. ч.	
		левове	валута
АКТИВИ			
ПАРИЧНИ СРЕДСТВА В КАСА И ПО РАЗПЛАЩАТЕЛНИ СМЕТКИ В БНБ	737 442	449 894	287 548
Вземания от банки и други финансови институции	3 874 133	182 521	3 691 612
Ценни книжа в оборотен портфейл	1 065 333	699 174	366 159
Ценни книжа в инвестиционен портфейл	436 748	166 903	269 845
Предоставени кредити на бюджета	3 445	3 445	0
Предоставени кредити на държавни предприятия	111 709	54 128	57 581
Предоставени кредити на частни предприятия	2 329 961	1 324 094	1 005 867
Предоставени кредити на граждани и домакинства	569 020	556 533	12 487
Предоставени кредити на нефинансови институции и други клиенти	3 014 135	1 938 200	1 075 935
ДОХОДОНОСНИ АКТИВИ	8 390 349	2 986 798	5 403 551
Активи за препродажба	8 483	8 483	0
Вземания по лихви и други активи	194 322	126 721	67 601
Дълготрайни активи	407 131	407 131	0
ОБЩО АКТИВИ	9 737 727	3 979 027	5 758 700
в т. ч. заложили активи	527 714	307 507	220 207
ПАСИВИ И КАПИТАЛ			
Депозити от банки	597 585	211 503	386 082
Депозити от други финансови институции	142 887	88 278	54 609
Депозити от нефинансови институции и други клиенти	6 393 824	2 855 952	3 537 872
ОБЩО ДЕПОЗИТИ	7 134 296	3 155 733	3 978 563
Краткосрочно привлечени средства	204 120	89 258	114 862
Задължения по лихви и други пасиви	635 403	459 178	176 225
Дългосрочно привлечени средства	274 920	27 114	247 806
Подчинен срочен дълг	0	0	0
ОБЩО ПАСИВИ	8 248 739	3 731 283	4 517 456
Капитал	1 095 467	1 095 467	0
Резерви	393 521	393 521	0
КАПИТАЛ И РЕЗЕРВИ	1 488 988	1 488 988	0
ОБЩО ПАСИВИ И СОБСТВЕН КАПИТАЛ	9 737 727	5 220 271	4 517 456
Кредитни заместители	796 251	324 607	471 644
Деривати	386 672	84 978	301 694
ЗАДБАЛАНСОВИ ПАСИВИ	1 182 923	409 585	773 338

СБОРЕН ОТЧЕТ ЗА ПРИХОДИТЕ И РАЗХОДИТЕ НА БАНКОВАТА СИСТЕМА
(годишно приключване за 2000 г.)

(хил. лв.)

	Общо	в т. ч.	
		левове	валута
Приходи от лихви по вземания от банки и други финансови институции	193 112	5 930	187 182
Приходи от лихви по кредити на нефинансови институции и други клиенти	368 123	249 145	118 978
Приходи от ценни книжа в инвестиционен портфейл	39 778	18 513	21 265
ПРИХОДИ ОТ ЛИХВИ	601 013	273 588	327 425
Разходи за лихви по депозити на банки и други финансови институции	34 464	9 630	24 834
Разходи за лихви по депозити на нефинансови институции и други клиенти	136 214	45 386	90 828
Разходи за лихви по привлечени средства	16 015	1 586	14 429
РАЗХОДИ ЗА ЛИХВИ	186 693	56 602	130 091
НЕТЕН ЛИХВЕН ДОХОД	414 320	216 986	197 334
Печалба/загуба от търговия и преоценка	337 472		
(Намалено с: провизии за загуби от кредити)	81 534		
НЕТЕН ЛИХВЕН ДОХОД И НЕТЕН ДОХОД ОТ ТЪРГОВИЯ И ПРЕОЦЕНКА	670 258		
Други нелихвени приходи	195 547		
Оперативен резултат от дейността преди разходите по икономически елементи	865 805		
Разходи по икономически елементи	472 389		
ОПЕРАТИВНА ПЕЧАЛБА/ЗАГУБА ПРЕДИ ОБЛАГАНЕ И ИЗВЪНРЕДНИ ОПЕРАЦИИ	393 416		
Печалба/загуба от преоценка и извънредни приходи/разходи	10 736		
Печалба/загуба преди данъчно облагане	404 152		
Нетна печалба/загуба след данъчно облагане	274 202		
ТЕКУЩА ПЕЧАЛБА/ЗАГУБА	274 202		

Източник: БНБ.

СБОРЕН БАЛАНС НА ТЪРГОВСКИТЕ БАНКИ ПО ГРУПИ
(годишно приключване за 2000 г.)

	Първа група	Втора група	Трета група	Четвърта група	Петта група	Общо
АКТИВИ						
ПАРИЧНИ СРЕДСТВА В КАСА И ПО РАЗПЛАЩАТЕЛНИ СМЕТКИ В БНБ						
Вземания от банки и други финансови институции	326 939	170 143	139 211	57 764	43 385	737 442
Ценни книжа в оборотен портфейл	2 371 976	769 155	277 125	195 787	260 090	3 874 133
Ценни книжа в инвестиционен портфейл	468 986	288 225	230 103	64 271	13 748	1 065 333
Предоставени кредити на бюджета	327 372	99 209	2 977	7 116	74	436 748
Предоставени кредити на държавни предприятия	1 187	208	2 043	7	0	3 445
Предоставени кредити на частни предприятия	44 971	42 733	17 302	6 703	0	111 709
Предоставени кредити на граждани и домакинства	556 788	560 758	521 851	286 122	404 442	2 329 961
Предоставени кредити на нефинансови институции и други клиенти	495 928	46 004	11 039	14 290	1 759	569 020
ДОХОДНОСНИ АКТИВИ	1 098 874	649 703	552 235	307 122	406 201	3 014 135
Активи за препродажба	4 267 208	1 806 292	1 062 440	574 296	680 113	8 390 349
Вземания по лихви и други активи	0	3 475	235	4 773	0	8 483
Дълготрайни активи	95 480	30 585	26 579	32 541	9 137	194 322
ОБЩО АКТИВИ	172 136	109 443	59 328	52 502	13 722	407 131
в т. ч. заложені активи	4 861 763	2 119 938	1 287 793	721 876	746 357	9 737 727
	254 241	140 861	104 235	23 607	4 770	527 714
ПАСИВИ И КАПИТАЛ						
Депозити от банки	55 646	76 066	143 051	53 767	269 055	597 585
Депозити от други финансови институции	25 093	15 441	38 870	47 090	16 393	142 887
Депозити от нефинансови институции и други клиенти	3 564 338	1 598 776	717 843	262 565	250 302	6 393 824
ОБЩО ДЕПОЗИТИ	3 645 077	1 690 283	899 764	363 422	535 750	7 134 296
Краткосрочно привлечени средства	13 200	21 313	85 599	14 764	69 244	204 120
Задължения по лихви и други пасиви	373 730	82 083	88 893	37 829	52 868	635 403
Дългосрочно привлечени средства	42 598	34 363	56 226	72 042	69 691	274 920
Подчинен срочен дълг	0	0	0	0	0	0
ОБЩО ПАСИВИ	4 074 605	1 828 042	1 130 482	488 057	727 553	8 248 739
Капитал	546 128	202 838	112 029	216 845	17 627	1 095 467
Резерви	241 030	89 058	45 282	16 974	1 177	393 521
КАПИТАЛ И РЕЗЕРВИ	787 158	291 896	157 311	233 819	18 804	1 488 988
ОБЩО ПАСИВИ И СОБСТВЕН КАПИТАЛ	4 861 763	2 119 938	1 287 793	721 876	746 357	9 737 727
Кредитни заместители	208 854	180 750	180 339	104 998	121 310	796 251
Деривати	69 543	31 322	139 028	22 317	124 462	386 672
ЗАДБАЛАНСОВИ ПАСИВИ	278 397	212 072	319 367	127 315	245 772	1 182 923

Източник: БНБ.

СБОРЕН ОТЧЕТ ЗА ПРИХОДИТЕ И РАЗХОДИТЕ НА ТЪРГОВСКИТЕ БАНКИ ПО ГРУПИ
(годишно приключване за 2000 г.)

	(хил. лв.)				
	Първа група	Втора група	Трета група	Четвърта група	Общо
Приходи от лихви по вземания от банки и други финансови институции	110 163	39 275	15 889	15 113	193 112
Приходи от лихви по кредити на нефинансови институции и други клиенти	160 014	74 959	59 506	44 811	368 123
Приходи от ценни книжа в инвестиционен портфейл	23 307	10 638	4 640	845	39 778
ПРИХОДИ ОТ ЛИХВИ	293 484	124 872	80 035	60 769	601 013
Разходи за лихви по депозити на банки и други финансови институции	2 494	3 600	7 968	10 784	34 464
Разходи за лихви по депозити на нефинансови институции и други клиенти	74 981	32 585	14 923	6 296	136 214
Разходи за лихви по привлечени средства	367	1 598	6 537	5 535	16 015
РАЗХОДИ ЗА ЛИХВИ	77 842	37 783	29 428	22 615	186 693
НЕТЕН ЛИХВЕН ДОХОД	215 642	87 089	50 607	38 154	414 320
Печалба/загуба от търговия и преоценка	245 628	46 545	27 997	13 398	337 472
(Намалено с: провизии за загуби от кредити)	16 245	32 448	-58	25 155	81 534
НЕТЕН ЛИХВЕН ДОХОД И НЕТЕН ДОХОД ОТ ТЪРГОВИЯ И ПРЕОЦЕНКА	445 025	101 186	78 662	26 397	670 258
Други нелихвени приходи	78 573	67 598	14 325	24 932	195 547
Оперативен резултат от дейността преди разходите по икономически елементи	523 598	168 784	92 987	51 329	865 805
Разходи по икономически елементи	184 905	133 671	75 642	47 579	472 389
ОПЕРАТИВНА ПЕЧАЛБА/ЗАГУБА ПРЕДИ ОБЛАГАНЕ И ИЗВЪНРЕДНИ ОПЕРАЦИИ	338 693	35 113	17 345	3 750	393 416
Печалба/загуба от преоценка и извънредни приходи/разходи	3 390	-1 153	3 018	4 684	10 736
Печалба/загуба преди данъчно облагане	342 083	33 960	20 363	8 434	404 152
Нетна печалба/загуба след данъчно облагане	233 784	22 877	15 431	4 385	274 202
ТЕКУЩА ПЕЧАЛБА/ЗАГУБА	233 784	22 877	15 431	4 385	274 202

Източник: БНБ

КАПИТАЛОВА АДЕКВАТНОСТ НА ТЪРГОВСКИТЕ БАНКИ КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 2000 г.
(съгласно Наредба № 8 на БНБ)

Банкови групи	Капиталова база [хил. лв.]	Първичен капитал [хил. лв.]	Общ рисков компонент (2000.2+3000.2+4000.2) [хил. лв.]	Обща капиталова адекватност (1000/5100) [%]	Адекватност на първичния капитал (1100/5100) [%]	Степен на покритие на активите (1000/5000) [%]
Първа група	743 832	464 931	1 769 805	42.03	26.27	15.17
Втора група	258 785	182 214	945 253	27.38	19.28	12.15
Трета група	148 275	119 301	724 493	20.47	16.47	11.39
Четвърта група	227 900	199 202	444 715	51.25	44.79	31.74
Общо за банковата система*	1 378 792	965 648	3 884 265	35.50	24.86	15.23

* В изчисленията за банковата система не участва пета група.

Източник: БНБ.

ЛИКВИДНОСТ НА ТЪРГОВСКИТЕ БАНКИ КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 2000 г.
(съгласно Наредба № 11 на БНБ)

(хил. лв.)

Банкови групи	Ликвидни активи на разположение	Кумулативен нетен паричен поток					
		до 1 месец	до 2 месеца	до 3 месеца	до 6 месеца	до 1 година	над 1 година
Първа група	857 534	876 127	757 465	641 103	26 395	764 473	791 127
Втора група	-125 722	-175 405	-204 411	-159 321	-113 688	105 722	578 041
Трета група	-38 775	-68 138	-127 663	-112 812	-57 473	-13 076	435 011
Четвърта група	3 243	-13 564	-14 828	6 602	41 316	82 241	129 947
Пета група	-131 316	-133 576	-147 603	-154 351	-79 914	-46 712	62 411
Общо за банковата система	564 964	485 444	262 960	221 221	-183 364	892 648	1 996 537

Източник: БНБ.

СЪОТНОШЕНИЯ НА ВИСОКОЛИКВИДНИ АКТИВИ КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 2000 г.
(като дял от депозитите)

Групи търговски банки	Съотношение	%
Първа група	първична ликвидност	8.97
	вторична ликвидност	21.94
Втора група	първична ликвидност	10.07
	вторична ликвидност	31.48
Трета група	първична ликвидност	15.49
	вторична ликвидност	40.52
Четвърта група	първична ликвидност	16.20
	вторична ликвидност	28.44
Пета група	първична ликвидност	8.26
	вторична ликвидност	9.10
Общо за банковата система	първична ликвидност	10.36
	вторична ликвидност	25.98

Източник: БНБ.

ОТКРИТИ ПОЗИЦИИ НА ТЪРГОВСКИТЕ БАНКИ В ЧУЖДЕСТРАННА ВАЛУТА КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 2000 г.
(съгласно Наредба № 4 на БНБ)

Банкови групи	Дял на откритата позиция от капиталовата база, %
Първа група	-7.19
Втора група	-4.24
Трета група	-17.08
Четвърта група	6.63
Общо за банковата система*	-5.41

* В изчисленията за банковата система не участва пета група.

Източник: БНБ.

**СЪСТОЯНИЕ НА КРЕДИТНИЯ ПОРТФЕЙЛ И ДРУГИ ЕКСПОЗИЦИИ
НА ТЪРГОВСКИТЕ БАНКИ КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 2000 г.***
(съгласно Наредба № 9 на БНБ)

Група		Вземания от банки и други финансови институции (хил. лв.)	Вземания от нефинансови институции и други клиенти (хил. лв.)	Други класифицирани балансови експозиции (хил. лв.)	Отчетна стойност, общо (хил. лв.)	Тегло (%)
I група	Редовни експозиции	2 429 267	1 063 159	39 258	3 531 684	96.5
	Експозиции под наблюдение	0	50 994	0	50 994	1.4
	Нередовни експозиции	0	23 571	0	23 571	0.6
	Съмнителни експозиции	0	15 912	0	15 912	0.4
	Загуба	12	35 255	2 258	37 525	1.0
	Провизии				150 116	4.1
Общо за I група		2 429 279	1 188 891	41 516	3 659 686	
II група	Редовни експозиции	774 807	587 841	10 429	1 373 077	85.7
	Експозиции под наблюдение	0	60 159	0	60 159	3.8
	Нередовни експозиции	3 153	11 755	0	14 908	0.9
	Съмнителни експозиции	0	15 559	0	15 559	1.0
	Загуба	13 733	120 157	4 735	138 625	8.7
	Провизии				177 506	11.1
Общо II група		791 693	795 471	15 164	1 602 328	
III група	Редовни експозиции	282 195	509 219	14 853	806 267	90.2
	Експозиции под наблюдение	0	48 782	0	48 782	5.5
	Нередовни експозиции	0	13 025	0	13 025	1.5
	Съмнителни експозиции	0	9 483	0	9 483	1.1
	Загуба	342	15 178	347	15 867	1.8
	Провизии				49 762	5.6
Общо III група		282 537	595 687	15 200	893 424	
IV група	Редовни експозиции	197 433	244 876	4 183	446 492	78.6
	Експозиции под наблюдение	284	54 503	0	54 787	9.6
	Нередовни експозиции	0	12 572	3 540	16 112	2.8
	Съмнителни експозиции	0	27 564	0	27 564	4.9
	Загуба	1 031	20 110	2 127	23 268	4.1
	Провизии				59 769	10.5
Общо IV група		198 748	359 625	9 850	568 223	
V група	Редовни експозиции	260 179	383 289	1 414	644 882	92.6
	Експозиции под наблюдение	0	4 022	0	4 022	0.6
	Нередовни експозиции	0	39 846	0	39 846	5.7
	Съмнителни експозиции	0	0	0	0	0.0
	Загуба	0	7 964	0	7 964	1.1
	Провизии				29 235	4.2
Общо V група		260 179	435 121	1 414	696 714	
	Редовни експозиции	3 943 881	2 788 384	70 137	6 802 402	91.7
	Експозиции под наблюдение	284	218 460	0	218 744	2.9
	Нередовни експозиции	3 153	100 769	3 540	107 462	1.4
	Съмнителни експозиции	0	68 518	0	68 518	0.9
	Загуба	15 118	198 664	9 467	223 249	3.0
	Провизии				466 388	6.3
ОБЩО ЗА СИСТЕМАТА		3 962 436	3 374 795	83 144	7 420 375	

* Експозициите са отразени в съответните групи по отчетна стойност.

Източник: БНБ.

По-важни решения на Управителния съвет на БНБ през 2000 г.

- 7 януари** Приема се Наредба № 2 за лицензиите и разрешенията, издавани от Българската народна банка.
- 13 април** Приема се Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 8 на БНБ за капиталовата адекватност на банките.
- 1 юни** Приема се Наредба за изменение на Наредба № 21 за задължителните минимални резерви, които банките поддържат при Българската народна банка.
- 6 юли** Приема се Наредба № 12 за надзор на консолидирана основа.
- Приема се Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 3 на БНБ за плащанията.
- Приемат се БУС 1302000 „Бюджетни плащания“, изменения и допълнения на БУС 1092 „Печатна подготовка на формуляри за платежни документи“, БУС 2092 „Съставяне на платежни документи“ и БУС 9098 „Електронен достъп и обмен на данни чрез БИСЕРА“.
- Приетите документи влизат в сила от 1 октомври 2000 г.
- 7 септември** Българската народна банка пуска в обращение от 11 септември 2000 г. сребърна възпоменателна монета на историческа тема ЕВРО „Тодор Светослав“ с номинална стойност 10 лева, емисия 2000 г.
- 18 септември** На основание чл. 25 от Закона за БНБ Българската народна банка пуска в обращение от 1 октомври 2000 г. разменни монети с номинална стойност 1, 2 и 5 стотинки, емисия 2000 г., със следното описание:
Технически параметри: Запазват се техническите параметри от разменните монети с номинал 1, 2 и 5 стотинки, емисия 1999 г., с изключение на сплавта – стоманена сърцевина с бронзово покритие.
Графични елементи: Запазват се графичните елементи на разменните монети с номинал 1, 2 и 5 стотинки, емисия 1999 г., с изключение на годината на емисията – „2000“.
- 5 октомври** Приема се отчетът на Българската народна банка за периода януари – юни 2000 г.
- 26 октомври** Въз основа на проведен публичен търг се избира фирма KPMG да извърши международен одит на Българската народна банка за финансовите 2000, 2001 и 2002 години.
- Приема се бюджетът на Българската народна банка за 2001 г.
- 7 декември** Приема се Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 4 на БНБ за позициите на банките в чуждестранна валута.
- 21 декември** Приема се Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 26 на БНБ от 1999 г. за сделките на финансовите къщи с чуждестранна валута.